

[Dit document is onderdeel van mijn publicatie over de familie Bredewold. Zie voor de verzamelde gegevens over mijn voorouders <https://familiesporen.wordpress.com/>.]

*De familie Bredewold, aanverwante Leidse oosterlingen en nieuwkomers uit het zuiden.* Zo heb ik het oorspronkelijke verslag over dit deel van mijn voorouders genoemd. Bij deze tweede groep komen die Leidse oosterlingen aan bod. Qua herkomstgebied en geloof passen de families Reinke en de voorouders van Wilhelmina Berendonk bij elkaar. Ze zijn namelijk katholiek en komen uit Noordrijn-Westfalen en uit Limburg, twee naburige regio's. Een ander karakteristiek aspect is dat deze mensen winkeliers en ondernemers zijn.

In 1879 trouwt Hendrikus Johannes Antonius Bredewold met Theresia Wilhelmina Reinke en zo komt haar Duitse geslacht bij mijn familie. Haar moeder, Maria Theresia Huybers, brengt via haar moeder Wilhelmina Berendonk de Limburgse tak in. Over de familie Huybers valt veel te vertellen. Om die reden heb ik aan dat geslacht een apart bestand gewijd.

Na de familie Reinke, volgt de familie Berendonk plus de daaraan van moederszijde verwante geslachten Smits, Truyen en Mouris.

|               |                                                               |
|---------------|---------------------------------------------------------------|
| Gen 04 Reinke | Johan Bernard Joachim Andreas Reinke & Maria Theresia Huybers |
| Gen 05 Reinke | Johann Bernard Reinke & Anna Maria Book                       |
| Gen 06 Reinke | Bernardus Reinke & Anna Catharina Steengroger                 |

[Gen 05 Huybers      Pieter Huybers & Wilhelmina Berendonk = familie Huybers, apart bestand]

Waarschijnlijk heeft Wilhelmina Berendonk de nodige invloed uitgeoefend op de nering van haar man. Zoals uit de boedelinventaris bleek, drevén zij niet alleen handel in dranken, maar ook in allerhande serviesgoed en keukengerei. Ik vermoed dat Wilhelmina zich juist daar mee bezig hield, al kan ik dit alleen maar "hard" maken door erop te wijzen dat Pieter expliciet *niet* als winkelier in serviesgoed te boek staat. Zelfs als hij aan huis drank schonk, dan was de genoemde voorraad spullen te groot en gevarieerd voor een drankgelag. Dit kan ik goed vergelijken met de boedelinventaris van een Van Veen-voorvader uit dezelfde periode die aan een toegangsweg vlak buiten Delft een flinke herberg runde.

Wilhelmina's invloed lijkt ook te blijken uit het feit dat, tegen de tijd dat Pieter vijftien jaar later overlijdt, de zaak duidelijk aan het kwakken is en bij lange na niet meer zoveel voorstelt. Wat bovendien meegespeeld moet hebben, is dat hun startkapitaal vrij zeker vooral van haar kant van de familie afkomstig is.

|                  |                                                    |
|------------------|----------------------------------------------------|
| Gen 06 Berendonk | Jan Willems Beerendonk & Catharina Godefruin Smits |
| Gen 07 Berendonk | Willem Beerendonk & Francina Mouris                |
| Gen 08 Berendonk | ... Berendonk & NN                                 |
| Gen 07 Smits     | Godefridus Smits & Petronella Truyr (Truyen)       |
| Gen 08 Truyen    | Petrus Truyen & Catharina Muijters                 |
| Gen 08 Mouris    | Jacobus Mouris & Christina Lammers/Sommers         |

**Man**

Naam: Johan Bernhard Joachim Andreas Reinke (ook: J.B.George A.)  
Geboren: 01-12-1807 te Riesenbeck, Westfalen, Duitsland  
Overleden: 21-02-1884 te Leiden  
Geloof: RK  
Adressen: Riesenbeck in Duitsland, Rijpwetering [binnen de gemeente Alkemade] (1839-1840), Leiden: Hoogstraat 4 (1847-1877), Delft? (18..), Rozendaal (1862), Leiden (1862), Bevergern, Duitsland (1879), Hoogstraat 4 te Leiden (1884)  
Beroepen: Eigenaar manufacturenzaak (1849), koopman/winkelier kledingstoffen (1839 t/m 1879), zonder beroep (1884)  
Vader: Johann Bernard Reinke  
Moeder: Anna Maria Book

**Vrouw**

Naam: Maria Theresia Huijbers  
Geboren: 23-11-1819 te Leiden  
Overleden: 28-06-1877 te Leiden  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden, Hoogstraat, zie verder bij de man.  
Beroepen: Huisvrouw. winkelierster (1862)  
Vader: Pieter Huijbers  
Moeder: Wilhelmina Beerendonk

**Huwelijk:** 12-09-1839 te Alkemade (ondertrouw 30-08-1839 te Leiden)

**Kinderen**

- |                               |                                                             |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| 1. Anna Maria                 | geb. 18-06-1840 te Alkemade, overl. 28-12-1862 te Rozendaal |
| 2. Anton Bernard              | geb. 06-02-1845 te Leiden, overl. 01-11-1864 te Leiden      |
| 3. Johannes Eduard            | geb. 13-10-1847 te Leiden, overl. 05-11-1924 te Leiden      |
| 4. <u>Theresia Wilhelmina</u> | geb. 28-08-1849 te Leiden, overl. 14-07-1929 te Leiden      |
| 5. Hendrik August             | geb. 13-10-1851 te Leiden, overl. 14-11-1851 te Leiden      |
- 

Met het verhaal over de familie Reinke keren we weer terug naar Leiden. Het betreft hier de eerste familie die qua herkomstgebied en sociale klasse tot de tweede groep in dit boek behoort: degenen die van oorsprong uit Limburg/Noord-Rijn Westfalen afkomstig zijn. Via het huwelijk van Theresia Wilhelmina Reinke met Hendrikus Johannes Antonius Bredewold in 1879 zijn deze families aan elkaar verwant geraakt.

De vader van Theresia heet Johan Bernard Joachim Andreas Reinke en haar moeder is Maria Theresia Huijbers. Zij komt uit een half Leids, half Limburgs/Duits geslacht, terwijl Andreas (dit is zijn roepnaam) rechtstreeks uit Duitsland afkomstig is. Hij is eind 1807 geboren in Riesenbeck, een klein plaatsje bij Ibbenbüren in de buurt van Osnabrück en komt uit een familie die veel marskramers “kiepkerels” en handelsreizigers telt. Hij duikt voor het eerst in 1839 op en wel vanwege het huwelijk met Maria Theresia Huijbers.

Toch moet hij al langer in Holland zijn, getuige het certificaat van de Nationale Militie. Hij behoort tot de lichte van 1826 en voldoet aan zijn plicht door een plaatsvervanger op te laten dragen. Vaak kozen mensen, die zich dit konden veroorloven, hiervoor zodat zij zelf hun zaken of studie zonder onderbreking konden blijven voortzetten. Leuk is dat er zo tenminste een beschrijving van Andreas bewaard is gebleven.

Het paar laat het huwelijk in Leiden aantekenen en trouwt in Alkemade, een dorp dat ten oosten van de stad ligt in een agrarisch gebied vol groene weilanden en Hollandse koeien. Onder die gemeente valt ook het gehucht Rijpwetering, waar zij een huis in de Pastoor Plaatsstraat bewonen. Dit pand is in bezit sinds 1838.

Daar is hun eerste dochter Anna Maria geboren. Op 28 september 1844 biedt de heer Daniel Constant Molenaar, rentenier op een openbare veiling in Leiden, die traditiegetrouw in het Herenlogement bij de Burcht wordt gehouden, het pand Hoogstraat 4 te koop aan. Volgens de beschrijving was het duidelijk een prachtig ruim huis met marmeren vloer en schoorsteenmantels, fraai stukwerk en natuurlijk vrij uitzicht over de Nieuwe Rijn. (Anno 2002 is in de karakteristieke overwelfde kelder café/restaurant Annie's Verjaardag gevestigd, terwijl de schoenenzaak Peppermint vanaf straatniveau daarboven te vinden is.)

Het huis wordt niet op de veiling verkocht, maar twee weken na dato stapt de aanbieder samen met "de Heer Johannes Bernardus Reinke, koopman in manufacturen, wonende te Delft" naar de notaris waar het pand voor de niet bepaald geringe som van f 6.000,00 van eigenaar wisselt. Voor dit bedrag kon men in Leiden makkelijk tien arbeiderswoningen kopen. Afgezien van de kwaliteit van het pand zelf, was ook de ligging heel wat waard voor een winkelier. Het ligt namelijk op de van oudsher belangrijkste verbinding over de Oude Rijn tussen het oosten en het westen in de regio. Daarom is de Hoogstraat de kern van de handelslocatie die uiteindelijk tot stad Leiden is uitgegroeid. Ook nu nog is het op zaterdag één van de drukste straten voor winkelend publiek. De koper is een broer van Andreas.

Het gezin gaat boven de winkel wonen en krijgt eindelijk na een kleine vijf jaar het tweede kind, een zoon. Overigens is Andreas twaalf jaar ouder dan zijn vrouw Maria. Op haar 32<sup>ste</sup> krijgt zij haar vijfde en laatste kind, dat een maand na geboorte sterft. Hij verblijft in 1862 blijkbaar tijdelijk in Roosendaal. Daar overlijdt de oudste dochter, 22 jaar oud. Maar in 1864 is hij alweer in Leiden en daar overlijdt hun oudste zoon op negentienjarige leeftijd. Vanaf dat moment zijn alleen zoon Johannes Eduard en zijn twee jaar oudere zus Theresia Wilhelmina nog bij hun ouders in huis.

In de tijd van de Reinke's had het pand aan de Hoogstraat twee schoorstenen met puntige kappen en een windvaantje. De zolder en twee bovenste verdiepingen waren in gebruik als woonhuis. Vlak boven de dakgoot hing een bord met de tekst "A. Reinke, bedden, dekens, matrassen, manufacturen". Op de begane grond bevond zich de winkel met stoffen in de etalage en handelswaar buiten op de stoep. Die stoep was met een scherm overdekt en met twee stenen paaltjes en een ijzeren hekje aan de zijkanten afgezet. De weg was geplaveid met grijze vierkante kinderkopjes waar de karren al rammelend overheen reden. De kelder werd als magazijn gebruikt en kon vanaf het water bevoorradat worden.

Dit gezin ging ter kerke in de Hartebrugkerk aan de Haarlemmerstraat/hoek Lange Mare. Maria T. Huybers ging zo mooi gekleed, dat mensen bewonderend naar haar kleding bleven staan kijken als zij zondags naar de kerk ging, volgens mijn moeder.

Ook hier zullen de kinderen meehelpen in de zaak van de ouders en Johannes Eduard neemt deze uiteindelijk over. Maar voordat het zover is, overlijdt hun moeder in 1877 als zij 57 jaar oud is. Twee jaar daarna trouwen de kinderen. Hun vader zit dan in Bevergern (bij Münster) en geeft via een notariële akte toestemming hiervoor. Vermoedelijk was hij bij verwanten op bezoek. Wel keert Andreas terug naar Leiden en hier brengt hij zijn laatste levensdagen door, in 1884.

### **Huwelijk op 12-09-1839 te Alkemade**

Klapper ondertrouw Leiden

Ondertrouw 30-08-1839 Johann Bernard Andreas Joachim Reinke, koopman, 32 jaar met Maria Theresia Huijbers, 20 jaar, ouders Johann Bernard Reinke en Anna Maria Book en Pieter Huijbers en Wilhelmina /Willemijntje Beerendonk. [12 jaar leeftijdsverschil]

Akte 18 te Alkemade

Op heden 12-09-1839 ... huwelijk aan te gaan: Johannes Bernard Andreas Joachim Reinke, van beroep koopman, oud 32 jaar, wonende in deze gemeente, zoon van Johan Bernard Reinke en van Anna Maria Book, beide overleden, en Maria Theresia Huijbers, zonder beroep, oud 20 jaar, wonende te Leijden, doch verblijf houdend in deze gemeente, dochter van Pieter Huijbers, van beroep koopman, wonende te Leijden en van Wilhelmina Berendonk, overleden. Afkondiging te Alkemade en Leijden ..., overleggende ten tweede hunne geboortenakten, ten derde de akte van overlijden van de moeder der bruid, ten vierde het bewijs dat door den bruidegom aan zijn verplichting voor de Nationale Militie is voldaan, zijnde de vader der bruid alhier tegenwoordig, haar in deze *assisterende* en toestemming gevende. Getuigen zijn Gerardus Johannes ter Meulen,

van beroep dienaar der Poliet, 35 jaar, van Mozes Salomons van Hast, van beroep vleeschhouwer, oud 60 jaar, van Jacob Gaveel, van beroep broodbakker, oud 43 jaar, en van Jan Nigten, van beroep herbergier, 30 jaar, wonen allen dezelve in deze gemeente.

### Geboorte-aangiften

Alkemade (ZH), akte 55 Maria Anna. Zij is de enige geboren Reinke aldaar.

Op 19-06-1840 verklaart J.B.J.A. Reinke, koopman, 32 jaar, wonende ... deze gemeente, dat op 18-06-1840, ter zijnder huis, zijn huisvrouw Maria Theresia Huijbers, is bevallen van Anna Maria. Akte opgemaakt in tegenwoordigheid van Huibert Wilmsvoorde, van beroep *lakenmaker*, oud 41 jaar, en Rijnaart Lans, van beroep *kantoorbediende*, wonende binnen deze gemeente.

Leiden, akte 168 Anton Bernard.

Op 06-02-1845 verklaart Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, 37 jaar, koopman, dat Maria Theresia Huijbers, zijn vrouw, op 06-02-1845 is bevallen van Anton Bernard. Aangifte in tegenwoordigheid van onder andere Samuel Meerburg, Botermarkt, 65 jaar, winkelier.

Leiden, akte ... Johannes Eduard.

Aangifte op 13-10-1847. Johan Bernhard Joachim Andreus Reinke, 40 jaar oud, vader, koopman, wonende Hoogstraat, heeft verklaard dat Maria Theresia Huybers zijne huisvrouw op 13-10-1847 's morgens om zes uur bevallen is van een zoon met de voornamen Johannes Eduard. Aangifte in tegenwoordigheid van Samuel Meerburg, Botermarkt, oud 68 jaar, winkelier en Pieter Meerburg, Botermarkt, oud 24 jaar, zonder beroep.

Leiden, akte ... Theresia Wilhelmina.

Op 28-08-1849 verklaart Johan Bernhard Andreas Joachim Reinke, 42 jaar oud, winkelier op de Hoogstraat, dat Theresia Maria Huybers, zijn vrouw, op 28-08-1849 is bevallen van Theresia Wilhelmina. Verklaring in tegenwoordigheid van Frans Evers Huybers, wonende op de Vliet, 23 jaar oud, broodbakker van beroep en Johannes Leijgerd op de Vischmarkt, 67 jaar oud, winkelier.

Leiden, akte ... Hendrik August.

Op 14-10-1851 verklaart J.B.A.J. Reinke, 44 jaar oud, koopman, wonende op de Hoogstraat dat Maria Theresia Huibers, zijn vrouw, bevallen is van Hendrik August op 13-10-1851. Verklaring in tegenwoordigheid van Samuel Meerburg, Botermarkt, 32 jaar oud, winkelier en Hendrikus van Reijssen.

### Huwelijken van de kinderen

Johannes Eduard Reinke is met de dienstbode van zijn vader Johan Bernard Adreas Joachim Reinke getrouwd en had een winkel op de Botermarkt. Overgrootvader Bredewold was winkelbediende bij J.B.A.J. Reinke.

Op de enige foto van Theresia Wilhelmina Reinke staat zij met een kleinkind aan de Bredewoldkant, namelijk Willy Hauer, dochter van tante Mina Bredewold.

|                                                        |                   |
|--------------------------------------------------------|-------------------|
| Theresia Wilhelmina Reinke en Hendrikus J.A. Bredewold | 05-02-1879 Leiden |
| Johannes Eduard Reinke en Anna Maria Veeren            | 15-05-1879 Leiden |

Leiden, akte 45, 05-02-1879.

Hendrikus Johannes Antonius Bredewold, geboren te Zwolle op 19 oktober 1853, bediende, wonende te Leiden, zoon van Bernardus Johannes Carolus Bredewold en Johanna Elisabeth Cecilia Schmeink, beide overleden, overleggende zijn geboorte-acte en doodacten van zijn ouders en het bewijs van voldoening aan de Wet op de Nationale Militie, en Theresia Wilhelmina Reinke, jongedochter, 29 jaar, zonder beroep, geboren en wonende te Leiden, dochter van Johan Bernard Andreus Joachim Reinke, koopman, wonende te Bevergerie en van Theresia Maria Huijbers, overleden, overleggende hare geboorteacte, de dood-acten van hare moeder en voormelde toestemming. J.B.J.A. Reinke geeft toestemming blijkens akte op 25 november 1878 van den te Ibbenbüren (dit ligt ten noorden van Münster) residerende procureur Gustav Frienter,

koninklijk notaris in het distrikt van het Hof van Ap(pel?) te Munster verleden. Getuigen: Johan Eduard Reinke, broer van de bruid, Petrus Jacobus Walenkamp, A. Vogelpoel, J.M.A. Gubbi.

Leiden, akte 119.

Op 15-05-1879 verschijnen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand in Leiden Johannes Eduard Reinke, jongman, oud 31 jaren, winkelier, geboren en wonende te Leiden, meerderjarige zoon van Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, zonder beroep, wonende te Bevergern en van Maria Theresia Huybers, overleden. Overleggende zijne geboorte akte en het certificaat van voldoening aan de wet op de nationale militie, en Anna Maria Veeren, jongedochter, oud 23 jaren, zonder beroep, geboren en wonende in Leiden. Getuigen zijn Hendrikus Johannes Antonius Bredewold, oud 23 jaren, manufacturier, aanbehuwd broeder van de bruidegom, Johannes Maria Anastatius Gubbi, oud 77 jaren, zonder beroep, oom van den bruidegom, Jacobus Petrus Johannes Driessen, oud 33 jaren, goud en zilversmid, neef van den bruidegom en een Vogelpoel als bekende.

### **Overlijdensaangiften**

Leiden, akte 1011 Hendrik August.

Op 15-11-1851 verklaren Johan Bernard Andreas Joachiem Reinke, vader der overledene, oud 44 jaar, winkelier, wonende op de Hoogstraat, en Samuel Meerburg, bekende van de overledene, 72 jaar, winkelier, wonende op de Botermarkt, dat op 14-11-1851 in het huis op de Hoogstraat binnen deze stad is overleden Hendrik August Reinke, geboren te Leiden, oud een maand, kind van J.B.A.J. Reinke voornoemd en van Maria Theresia Huibers, echtelieden. [Ondertekend] J.B.A.J. Reinke.

Rozendaal, akte 135, Maria Anna.

Op 30-12-1862 verschijnen te Rozendaal Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, oud 55 jaar, winkelier, wonende alhier, vader van de overledene en Pieter Dirksx, 62 jaar, herbergier, wonende alhier, bekende der overledene. Zij verklaren dat op 28-12-1862 is overleden binnen deze gemeente Maria Anna Reinke, oud 22 jaar, zonder beroep, geboren te Alkemade, wonende alhier, ongehuwd, dochter van J.B.J.A. Reinke, voornoemd en van Maria Theresia Huybers, winkelierster, echtelieden, wonende alhier.

Familie-advertenties in het CBG.

- Tot ons aller droefheid overleed te Rozendaal onze zeer geliefde dochter Maria Anna, in den jeugdigen leeftijd van 22 jaar en 6 maanden, Leiden, 30-12-1862, namens A. Reinke en M.T. Reinke-Huibers.
- Heden overleed zacht en kalm, voorzien van de laatste H. Sacramenten der Stervenden, onze geliefde Zoon Bernard, in den jeugdigen leeftijd van bijna 20 jaren, Leiden, 01-11-1864, namens A. Reinke en M.T. Reinke, Huybers.

Leiden, akte 944 Anton Bernard.

Op 03-11-1864 wordt door twee aansprekers aangifte gedaan van het overlijden van Anton Bernard Reinke, geboren te Leiden, 19 jaar oud, zonder beroep, ongehuwde zoon van J.B.J.A. Reinke, winkelier, en van Maria Theresia Huybers, echtelieden alhier wonende op de Hoogstraat.

Leidsche Courant, 16-11-1864.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ons betoond, gedurende de ziekte en het overlijden van onzen geliefden Zoon Bernard, betuigen wij onzen welgemeenden dank. A. Reinke. M.T. Reinke, Huybers. Leiden, 16 November 1864.

Leiden, akte 660 Maria Theresia (moeder).

Op 30-03-1877 verschijnen Simon Daans, bekende van de overledene, aanspreker, 67 jaar, Koepoortgracht en Hendrik Jacobus Heijmans, 32 jaar, agent van politie, wonende op de Marendijk. Zij verklaren dat op 29-06-1877 op de Hoogstraat (nr 4) is overleden Maria Theresia Huybers, 57 jaar, zonder beroep, geboren in 1819, gewoond hebbende in voornoemd huis, gehuwd met Bernard Joachim Andreas Reinke, dochter van Pieter Huybers en van Wilhelmina Beerendonk, beide overleden.

Familie-advertenties in het CBG.

Heden overleed na een kortstondig lijden, etc., onze geliefde Echtgenoot en Moeder, mejufrouw Maria Theresia Reinke- geb. Huibers, namens A, E en M Reinke, Leiden 28-06-1877.

Leiden, akte 178 J.B.J.A. Reinke.

Op 22-02-1884 verschenen Simon Daans, bekende van de overledene, 74 jaar, aanspreker, wonende te Leiden en Pieter Slegtenhorst, bekende van de overledene, 54 jaar, aanspreker, wonende te Leiden. Zij verklaren dat op 21-02-1884 is overleden binnen deze gemeente: Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, 75 jaar, zonder beroep, geboren te Riesenbeek in Westfalen in het jaar 1808, gewoond hebbende te Riesenbeek in Westfalen, weduwnaar van Maria Theresia Huijbers, zijne ouders overleden, doch hunne namen den aangevers onbekend. (Aant.: Hoogstr 4, laatste kantoor.)

Leiden, akte 718, Johannes Eduard.

Op 06-11-1924 verklaart onder andere een begrafenisondernemer dat op 05-11-1924 is overleden Johannes Eduard Reinke, oud 77 jaren, zonder beroep, geboren te Leiden, wonende te Leiden, gehuwd met Anna Maria Veeren, zoon van Johan Bernard Joachim Andreas Reinke en van Maria Theresia Huybers, beiden overleden.

Familie-advertenties in het CBG.

- Heden overleed, tot onze diepe droefheid, na een geduldig gedragen lijden ... Johannus Eduward Reinke, 77 jaar, Wed. J.E. Reinke-Veere, Leiden 05-11-1924.

Gegevens uit de privécollectie van mijn moeder: (met foto)

- Bidprent Johannes Eduard Reinke, echtgenoot van C. Veeren, overleden te Leiden 05-11-1924, 77 jaar oud, begraven 8 november op de RK-begraafplaats te Leiden.

Leiden, akte 510 Theresia Wilhelmina.

Marge: 28-8-49, RK, Papegr. 3. Op 15-07-1929 verklaart onder andere een begrafenisondernemer dat op 14-07-1929 is overleden Theresia Wilhelmina Reinke, oud 79 jaren, zonder beroep, geboren te Leiden, wonende te Leiden, weduwe van Hendrikus Johannes Antonius Breedewold, dochter van Johan Bernard Andreas Joachim Reinke en van Theresia Maria Huijbers, beiden overleden.

## Diversen

Huwelijksbijlage: Nationale Militie, Provincie Holland (zuidelijk gedeelte) Certificaat. Ligting van den jare 1826.

De Staatsraad, Gouverneur van Zuidholland, verklaart dat Johannes Bernard Andreas Joachem Reinke, geboren te Riezenbeck 1 december 1807, van beroep koopman, zoon van Johan Bernard, overleden en van Anna Maria Book, overleden, binnen de gemeente van Leijden 15 Kanton, voor de Nationale Militie is ingeschreven, dat aan hem vervolgens, bij de loting, is ten deel gevallen het nummer 300, hetwelk hem tot de dienst verplichtende, hij daaraan heeft voldaan door het in dienst stellen van eenen plaatsvervanger. Gegeven te 's Gravenhage, den 9 juli 1839.

Signalement.

Lengte, 2 el, 7 palm, 8 duim, - streep, aangezigt breed, voorhoofd rond, oogen blaauw, neus klein, mond idem, kin rond, haar en wenkbrauwen bruin, merkbare teekenen -, handtekening "Adreas Reinke", geregistreerd nr 2711.

Leiden, notaris H.J. Hofstede, jaar 1844, akte 41.

Heden den acht en twintigsten september achttien honderd vier en veertig des avonds te zes uren heb ik Helperus Johannes Hofstede, notaris, residerende te Leijden in Zuidholland mij vervoegd in het heeren logement aan den Burg alhier, en is aldaar in tegenwoordigheid der nagenoemde mij bekende getuigen voor mij gecompareerd:

De Weledele Heer Daniel Constant Molenaar, rentenier, wonende binnen deze stad, mij notaris bekend.

Dewelke verklaarde genegen te zijn ingevolge de gedane bekendmakingen bij biljetten ter gewoner plaats geaffigeerd op heden publiek te doen veilen en finaal afslaan en verkoopen. Een hecht sterk en weldoortimmerd Heerenhuis en erve, sedert weinige jaren vertimmerd, voorzien van een voorhuis, gestucadoord en met marmere steenen bevloerd, voorts van diverse boven en benedenkamers meest alle behangen en met gestukadoorde zolderingen en schoorsteenen, waaronder drie met marmeren mantels, provisie- en dienstbodenkamers, keuken met regen- en putwaterspomp, groote overwulfde kelder, bergplaats voor turf en luchtige kleederzolder, staande en gelegen binnen deze stad aan de Hoogstraat, een uitgestrekt uitzigt hebbende over en langs den Nieuwen Rijn, belend aan de eene zijde Hendrikus Speel, en aan de andere zijde Henricus Vervoort, geteekend wijk VII, Nummer 4, bekend bij het kadaster sectie J, nummer 29 ter groote van drie en tachtig ellen.

[Verkoopvoorwaarden, daarna de volgende beschrijving van de veiling.]

Dit gedaan zijnde is men overgegaan tot de veiling in manieren als volgt:

Voor den hoogsten bieder is opgestoken negen en dertig gulden getrokken pro forma op zes duizend gulden.

Nader opgestoken acht en zeventig gulden op de verhooging van twee honderd gulden gerestitueerd.

Geene meerdere opbiedingen of verhoogingen gedaan wordende is men overgegaan tot den afslag, welke is afgelopen zonder dat iemand gemijnd heeft, zijnde mitsdien het voorschreve huis en erve niet verkocht geworden. Aldus gedaan ten dage en plaatse voorschreve in bijzijn van Dirk van Wijk\* en Izaak Veeffkind beide bodens van Heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad en alhier woonachtig als getuigen ten deze verzocht dewelke met de comparant en mij notaris deze acte na gedane voorlezing hebben geteekend. \* [Zie de familietak Van Wijk.]

Leiden, notaris H.J. Hofstede, jaar 1844 (11-10-1844), akte 43.

Voor mij Helperus Johannes Hofstede notaris residerende te Leijden in Zuidholland, en voor de nagenoemde mij bekende getuigen zijn gecompareerd:

De Heer Daniel Constant Molenaar, rentenier, wonende binnen deze stad als verkooper ter eenre, en de Heer Johannes Bernardus Reinke [zie generatie 05], koopman in manufacturen, wonende te Delft, als kooper ter andere zijde, zijnde de comparanten aan mij Notaris bekend. En verklaarde de comparant ter eenre te hebben verkocht en in vollen eigendom vrij van hypothecaire verbanden over te dragen aan den comparant ter andere zijde, dewelke verklaarde in koop aan te nemen:

Een huis en erve, staande en gelegen binnen deze stad aan de Hoogstraat, geteekend wijk 7 numero 4, bekend bij het kadaster sectie J, numero 29, ter grootte van drie en tachtig ellen. Verklarende de verkooper den eigendom van het voorschreve huis en erve bekomen te hebben bij acte den elfden mei achttien honderd zeven en twintig voor den notaris Hendrik Roskes en getuigen alhier gepasfeerd, behoorlijk geregistreerd, overgeschreven ten kantore van den Bewaarder der Hypotheken te Leijden den zes en twintigsten junij achttienhonderd zeven en twintig Deel 60 numero 6. Voorts verklaarden de comparanten dat deze verkoop en koop is gedaan op de volgende voorwaarden:

Eerstelijk dat het voorschreve huis en erve is verkocht en gekocht met uitzondering van alle roerende goederen niet onmiddelijk daartoe behoorende of tot bestendig gebruik daarbij bestemd zijnde niettegenstaande eenige van dien aard of nagelvest zouden mogen zijn; voorts zoo als hetzelve tegenwoordig getimmerd en gemaakt staat belend en gelegen is, met de verborgen en zichtbare gebreken bij den verkooper bekend of niet bekend, van hoedanigen aard die ook zouden mogen zijn. Wijders met zoodanige voorregten en servituten als het verkochte huis en erve is hebbende en lijdende en de oude bewijzen van eigendom of andere acten voor zoo veel die aanwezig zijn komen mede te brengen; zullende de verkooper tot geene vrijwaring wegens verborgen en zichtbare gebreken of servituten hoegenaamd gehouden zijn; verklarende de kooper de voorhanden zijnde bewijzen van eigendom van den verkooper te hebben overgenomen.

Ten tweeden. Dat het voorschreve huis en erve van heden af zal zijn ten pericule bate en schade van den kooper, welke het zelve in gebruik zal kunnen aanvaarden met den eersten november eerst komende.

Ten derden. Dat alle de kosten welke ter zake dezer eigendoms overgang worden gevorderd door den kooper zullen worden voldaan.

Ten vierden. Dat de bekende of onbekende jaarlijksche pachten Thijnsen, Mijnsen, opstallen, Renten of andere dergelijke lasten hoe ook genaamd, door den kooper zullen moeten worden betaald zedert de laatste verschijndag, en voorts alle de Rijks stedelijke lasten, te rekenen van den eersten november achttien honderd vier en veertig af.

Ten vijfdén. Dat deze verkoop en koop is geschied voor eene somme van zes duizend gulden welke gelden de verkooper verklaard te hebben ontvangen.

Aldus gedaan en gepasfeerd ten woonhuize van den verkooper te Leijden voornoemd, den elfden oktober achttien honderd vier en veertig in bijzijn van Isaac van der Steen\* en Willem Hendrik Brakel\* kledermakers beide wonende binnen deze stad als getuigen ten deze verzogt, de welke met de comparanten en mij notaris deze acte na gedane voorlezing hebben geteekend.

[Handtekeningen] J. Molenaar, Johann Bennard Reinke, J. Van der Steen, W.H. Brakel.

Geregistreerd te Leiden den veertienden oktober 1800 vier en veertig Deel acht en zestig folio twee en veertig recto vak vier en volgende met twee renvooijen.

|                                       |         |                  |
|---------------------------------------|---------|------------------|
| Ontvangen aan regt en verhooging als: | Koopsom | f 6000,00        |
| 20 dag: gem: van genot                |         | <u>16,67</u>     |
|                                       |         | f <u>6016,67</u> |

|             |                   |
|-------------|-------------------|
| f 6020,- 4% | f 240,80          |
| 38 opc      | <u>91,50 ½</u>    |
|             | f <u>332,30 ½</u> |

Totaal drie honderd twee en dertig gulden dertig en een halve cent. De ontvanger.

\* Beide mannen: er is vermoedelijk geen verwantschap met de families Van der Steen en Brakel (Van der Steen-familietak).

Leiden, concessies, SA, nieuw nummer 4618, was 4470, pagina 130v.

[Marge] A. Reinke, een zonnenscherm te plaatsen op de Hoogstraat. 2015.

Burgemeester en Wethouders der stad Leijden hebben bij deze aan Andreas Reinke, winkelier wonende binnen deze stad op de Hoogstraat wijk 7 no. 4 op deszelfs daartoe bij requeste gedaan verzoek precario en tot kennelijk wederopzeggen toe, vergund om voor deszelfs woonhuis tot beveiliging zijner koopwaren een zonnenscherm te mogen doen stellen, mits niet verder dan de stoep uitspringende en met geene opzichtige kleuren te beschilderen. Leijden den 17 maart 1845. Mij kennelijk (get) v Puttkammer.

Zwart laatje Gemeente-archief Leiden Reinke (na: Rijn) heeft als inhoud (o.a.):

- 1849 VII 953 A.B., Man, 4 jaar, RK, Hoogstraat 4.
- Theresia Wilhelmina 29/28-08-1849 Leiden.
- 1849 VII 953 F.W., 0 jaar, Hoogstraat 4, RK (TW?).
- 1849 J.E. kind, 2 jaar, Hoogstraat, 13-10-1847.
- 1860 J.B.A.J. geboren Reisenbeck 30-11-1807, RK, of Riesenbeek, Westfalen/Riesenbreeck

Leiden, bevolking 1846 wijk 7, folio 4.

- Johan Bernard George Andreas Reinke, winkelier, gereformeerd, gehuwd, geboren Riesenbreeck 30 november 1807.
- Maria Theresia Hubers, zonder beroep, gereformeerd, gehuwd, geboren Leiden 23 november 1819.
- Maria Anna Reinke, zonder, gereformeerd, ongehuwd, Rijpwetering 18 juni 1840.
- Antoon Bernard Reinke, zonder, gereformeerd, ongehuwd, Leiden 6 februari 1845.
- Cornelias Swarts, Dienstbode, gereformeerd, ongehuwd, Soeterwoude 1817.
- Geertruida Kloosterman, dienstbode, gereformeerd, ongehuwd, Rijswijk 1828.
- Samuel Ekema, student, doopsgezind, ongehuwd, Leiden -.

Leiden, bevolking 1854-1861 wijk VII buurt 26, folio 4 afd. 1, eigenaar Hoogstraat 4.

- Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, geboren 30 nov. 1807 in Riesenbeek Westfalen, H, RC, koopman en manufacturen, vestiging in 1844, vorige woonplaats Rijpwetering, afwezig.
- Maria Tresia Huibers, 23 nov. 1819 te Leiden ZH, H, RC, vestiging in 1844, vorige woonplaats Rijpwetering.

- Maria Anna Reinke, 18 juni 1840 te Rijpwetering, O, R, vestiging in 1844, vorige woonplaats Rijpwetering.
- Anton Bernard Reinke, 6 febr. 1845 te Leiden, O, RC, afwezig.
- Johan Eduard Reinke, 13 oct. 1847 te Leiden, O, RC, afwezig, afwezig.
- Tresie Wilhelmina Reinke, 29 aug. 1849, O, RC.

Hierna staat een lange rij doorgestreepte namen van dienstbodes, winkelbediendes en enkele studenten. Waarschijnlijk waren er gewoonlijk twee dienstbodes en een winkelbediende plus één of twee studenten tegelijkertijd in huis.

Adresboekje Leiden 1849. Manufactuur Winkeliers J.B.J.A. Reinke - Hoogstraat.

Adresboekje Leiden 1860. Reinke, J.B.J.A., winkelier, Hoogstraat wijk 7 nr 4.

Adresboekje Leiden 1897-1898. Reinke, E.J. - Beddenmaker en winkelier in Bedden, enz. Korte Mare 34.

Adresboek Leiden 1937-1938 Geen vermeldingen op naam van Reinke.

Bevolking Leiden 1860-1870, buurt 26, f 4, adres Hoogstraat 4.

1. Reinke J.B.A.J. 30-11-1807 te Riezenbeek, RC, winkelier, vertrokken naar N. Br. Op 30-05-1862, teruggekomen uit Rozendaal Nispen op 20-11-1863.
2. Huibers M.T. 25-11-1819 te Leijden, RC, zonder.
3. Reinke A.B. 06-02-1845 te Leijden, RC, zonder, overl. 02-11-1864.
4. Reinke J.E. 13-10-1847 te Leijden, RC, zonder, uit Rozendaal Nispen in 1863.
5. Reinke T.W. 28-08-1849 te Leijden, RC, zonder.

Tussen 1862 en 1872 worden meerdere winkelbedienden, dienstboden en één student in de rechten bijgeschreven.

Belastingaanslag inkomstenbelasting Leiden 1888.

- Hoogstraat 4 J.E. Reinke, inkomen f 1.500,--, belasting 1888 f 24,59, belasting 1887 f 28,84.
- Hoogstraat 5/6 C.J.G. Reinke, klasse 16, jaarinkomen f 5.500,--, belasting 1888 f 132,60, belasting 1887 f 151,98, Leiden, wijk IV.

(Volgens het bevolkingsregister is geen persoon met naam Reinke op huisnummer 5 en 6 op de Hoogstraat ingeschreven.)

Gegevens via mijn moeder verkregen.

- Maria heeft Johan waarschijnlijk ontoerekeningsvatbaar laten verklaren; hij ging, volgens zeggen, naar een tehuis.
- Advertentie LD op 02-03-1868 namens A. Reinke: "Oud nieuws: Advertentie: Door voordeeligen inkoop van eene groote partij lakens en buxkings in alle kleuren en kwaliteiten in staat gesteld worden deze tot buitengewone lage prijzen verkocht. A. Reinke, Hoogstraat, wijk 7, no 4 (thans no. 4)."

Bevolkingsregister Leiden 1890-1923 (fiches op adres), Hoogstraat 4.

Johan Eduard Reinke/Veeran met kinderen. Johan is geboren 13-10-1847 te Leiden, RK, magazijnhouder, vertrokken naar K. Mare 34 (inschrijving 01-01-1890 Hoogstraat).

De latere bewoners Dierkes en Pollman komen ook uit Duitsland, respectievelijk uit Bevergern en Hannover. Pollman heeft decennia lang op de Hoogstraat gezeten. Er bestaat een krantenfoto van het pand, dat wegens het jubileum van hun zaak helemaal beschilderd was.

Leiden, overlijdensakte 36, 08-01-1891, Petronella Francisca Reinke, is een dochter van Johannes Eduard Reinke, winkelier en Anna Maria Veeran, zonder beroep, wonende te Leiden.

Kiezerslijst met uitsluitend mannen, Leiden 1914-1918:

- Johan Eduard Reinke, Haarlemmerweg 45a, geboren te Leiden 13-10-1847.

Haagsche Courant, 06-02-1904.

Faillissementen. J.E. Reinke, winkelier in bedden, Haarlemmerstraat 269, Leiden. Rechter-commissaris Mr. A.E. Croockewit. Curator mr. A.J. Fokker. [Opgeheven faillissement 17-02-1904.]

**Man**

Naam: Johann Bernard Reinke (ook: Johann Barend)  
Geboren: ca 1765 te Ibbenbüren (Duitsland)  
Overleden: 06-01-1819 te Leiden  
Geloof: RK  
Adressen: Ibbenbüren, Riesenbeck, Duitsland (bij Münster), Leiden: Botermarkt wijk 4 nr 37 (tijdelijk in 1819)  
Beroepen: Koopman (1807)  
Vader: Bernardus Reinke  
Moeder: Anna Catharina Steengroger

**Vrouw**

Naam: Anna Maria Book  
Geboren: 1770?  
Overleden: na 1818, voor 1840 te  
Geloof: RK  
Adressen: Riesenbeck (1819)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Book  
Moeder:

**Huwelijk:** ca 1795 te

**Kinderen**

- |                                           |                                                                       |
|-------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| 1. Florensz. Anton                        | doop ca 1796, overl. na 1842                                          |
| 2. Theresia                               | doop ca 1798, overl. na 1842                                          |
| 3. Bernardus Henricus Franciscus Josephus | geb. ca 1801 te Riesenbeck, overl.<br>27-11-1832 te Warmond           |
| 4. Johann Bernard                         | doop ca 1804/1805 te Riesenbeck,<br>overl. na mei 1860 te Riesenbeck? |
| 5. <u>Johann Bernhard Joachim Andreas</u> | geb. 01-12-1807 te Riesenbeck, overl.<br>21-02-1884 te Leiden         |
- 

Kijken we naar de familie waar Andreas uit komt, dan treden er direct vergelijkingen op met hedendaagse immigranten. Het zijn mensen die te maken hebben met onderdrukking en uitbuiting in eigen land en die hun geluk zoeken in Holland. De Reinke's zijn katholiek en hebben in de achttiende eeuw te maken met zowel een zeer hebzuchtige kerk als lokale potentaten die hun wetten aan iedereen op hun grondgebied opleggen. Er heerst in het Westfaalse gebied armoede onder de gewone burgers en op een gegeven moment trekt een aantal ondernemende jongens eropuit met lapjes stof en manufacturen als handelswaar. Anderen proberen in de Nederlandse gebieden beter betaald werk te vinden als seizoenarbeider bij boeren. Velen verdienen zo de kost en enkelen (zoals Vroom en Dreesmann) zullen het ver schoppen met hun handeltje. In het voorjaar trekken ze met de lokale producten van de winternijverheid naar het westen en in het najaar keren ze weer terug naar huis in Duitsland. Mensen uit dezelfde families en gemeenschappen helpen elkaar en geven informatie door. Zo ongeveer gaat het waarschijnlijk ook bij de familie Reinke. Enkele flinke mannen wagen een poging, slagen, keren terug en nemen in het volgende jaar hun zoon of neven mee. Ze leggen contacten in bepaalde plaatsen en op een gegeven moment kopen zij onroerend goed en vestigen zij er een winkel. Andreas lijkt uit een hecht gezin te komen; zonder twijfel onderhield hij tevens nauw contact met zijn verspreid wonende andere verwanten. Zoals nu nog volkomen normaal is in het Midden-Oosten, Azië en delen van Afrika, was hij, zeker in zijn jonge jaren, afhankelijk van zijn familie voor startkapitaal, beroepskennis, sociale zekerheid, huisvesting en dergelijke. En omgekeerd zal

van hem ook acceptatie van autoriteit van de ouderen, het groepsbelang en wederkerige hulpverlening zijn verwacht.

Andreas' ouders zijn Johann Bernard Reinke en Anna Maria Book. Zij aanschouwen het levenslicht rond 1765-1770 en Johann om precies te zijn in Ibbenbüren. Het paar krijgt in elk geval vier zonen en een dochter in de periode 1796-1807.

Een aantal jaren later, vanaf 1812, verschijnen de eerste Reinke's in Holland te Delft en Leiden. In 1812 staat een zekere "H. Reijnke en Compe. te Delft" als schuldeiser op een inventaris in Leiden, in 1814 koopt "Gerrit Reimcken, koopman, wonende in num. 136 te Stompwijk" in Leiden een pand aan de Nieuwe Rijn bij de Koornbrugsteeg en op 6 januari 1819 overlijdt voorvader "Johannes Bernardus" Reinke in Leiden. Hij blaast zijn laatste adem uit in de woning aan de Botermarkt nr. 37 van Gerrit Reinke, waarmee het eerdergenoemde huis aan de Nieuwe Rijn bedoeld wordt en waar hij op dat moment logeert. Gerrit is zijn broer, evenals misschien Johannes Heinrick te Delft die met Anna Elisabeth Witte is getrouwd. Gerrit handelt onder de naam Gebroeders Reinke, en is winkelier.

Intussen is zijn broer in Delft neergestreken. Hier heeft Johann Bernard (de zoon) een winkel samen met een Schröder, niet alleen een zakenpartner, maar ook aangetrouwde familie. Eén van hun klanten is mijn voorvader van vaders kant. Daarnaast koopt Johann Bernard land en boerderijen in de omgeving van Delft waar soms grote bedragen mee gemoeid zijn.

In 1832 overlijdt de zoon van Johann Bernard (de vader) die in het rooms-katholieke seminarium te Warmond woont. Hij is student theologie en 31 jaar oud. Mogelijk is hij daar terecht gekomen omdat zijn vader zijn handelscapaciteiten niet hoog inschatte.

Terwijl zijn jongere broer Andreas zich vestigt in eerst de Rijpwetering en later Leiden, zijn op de Botermarkt/Nieuwe Rijn zeker vijf neven actief en terwijl een andere vermoedelijke neef en horlogemaker uit Klarholtz op de Vismarkt een winkel runt. Verschillenden van hen brengen een Duitse vrouw mee, maar anderen trouwen met Hollandse meisjes en hun geslacht breidt zich gestaag uit.

Ondertussen bouwt het groepje Reinke's in Delft eveneens een toekomst op, terwijl zij en de Leidenaren allemaal nog altijd innig contact met de achterban in Duitsland bewaren. Rond 1850 is duidelijk aan in notariële akten genoemde bedragen te zien, dat zij zich goed kunnen bedruipen. Zo sluiten (klein-)kinderen als geldverstrekker bijvoorbeeld een hypotheek voor f 3.000,00 af en kopen zij door de jaren heen als belegging stukken land en boerderijen in diverse plaatsen. Met name de notariële akten uit Delft zijn een zegen geweest om de onderlinge verwantschap duidelijk te kunnen schetsen.

De Reinke's zijn naar Leiden gekomen op het moment dat de stad na een zeer langdurige periode van economisch verval weer wat begon op te krabbelen. In die zin hebben ze de tijd mee gehad en kennelijk hun kansen gegrepen.

### **Geboorte-aangiften**

Huwelijksbijlage: vertaling geboorte-akte J.B.J.A. Reinke

Johann Bernard Andreas Joachim is geboren den eerste december achttien honderd zeven, uit de wettige ouders Johann Bernard Reinke, koopman en Anna Maria Book, zijnde op dien zelfden dag maand en jaar gedoopt door den pastoor A. Dragers in tegenwoordigheid van Johann Bernard Verlage en Maria Catharina Lanzing, het welk wordt geattesteerd door A. Draegers pastor. Riesenbeck den 1sten Maart 1824. Voor vertaling conform de beëdigd vertaler te Leijden J.F. Meijlan. (Aantekening: Geregistreerd te Woubrugge den 27 september 1839 zonder renvooy deel acht blad achtenzestig ...)

### **Huwelijken van de kinderen**

|                                                 |            |          |
|-------------------------------------------------|------------|----------|
| Theresia Reinke met Bernard Schletman           | ca 1822    |          |
| Johan B.J.A. Reinke met Maria Theresia Huijbers | 12-09-1839 | Alkemade |

Akte 18 te Alkemade

Ondertrouw 30-08-1839 te Leiden. Op heden 12-09-1839 ... huwelijk aan te gaan: Johannes Bernard Andreas Joachim Reinke, van beroep koopman, oud 32 jaar, wonende in deze gemeente, zoon van Johan Bernard Reinke en van Anna Maria Book, beide overleden, en Maria Theresia

Huijbers, zonder beroep, oud 20 jaar, wonende te Leiden, doch verblijf houdend in deze gemeente, dochter van Pieter Huijbers, van beroep koopman, wonende te Leiden en van Wilhelmina Berendonk, overleden. Afkondiging te Alkemade en Leiden ..., overleggende ten tweede hunne geboortenakten, ten derde de akte van overlijden van de moeder der bruid, ten vierde het bewijs dat door den bruidegom aan zijn verplichting voor de Nationale Militie is voldaan, zijnde de vader der bruid alhier tegenwoordig, haar in deze *assisterende* en toestemming gevende. Getuigen zijn Gerardus Johannes ter Meulen, van beroep dienaar der Poliet, 35 jaar, van Mozes Salomons van Hast, van beroep vleeschhouwer, oud 60 jaar, van Jacob Gaveel, van beroep broodbakker, oud 43 jaar, en van Jan Nigten, van beroep herbergier, 30 jaar, wonen allen dezelve in deze gemeente.

### Overlijdensaangiften

Leiden, overlijdensakte 27, Johannes Bernardus.

Op 07-01-1819 verklaren Gerrit Rijnke, oud 52 jaren, koopman, wonende op de Botermarkt, wijk 4 nr. 37 en Willem Joseph Speel, grosfier, wonende als voren, dat op 06-01-1819 in het huis op de Botermarkt wijk 4 nummer 37 is overleden Johannes Bernardus Rijnke [Reinke], geboren te Ibbenbühren, oud 54 jaren, 6 maanden en koopman, gelogeerd hebbende in voornoemd huis, man van Maria Book, woonende te Risenbeck, zoon van Bernardus Rijnke en Anna Catharina Steengroger, beide overleden. Getekend: Gerrit Reinke. [Deze Gerrit is de vader van de bewoners rond 1840 op de Botermarkt en waarschijnlijk de broer van Johannes Bernard Reinke, generatie 05.]

GAL, Overlijdensakten Warmond.

Warmond, akte 14, Bernardus Henricus Franciscus Josephus.

Op 30-11-1832 verklaren twee studenten in de godgeleerdheid dat te Warmond op 27-11-1832 in het huis geteekend met no 142 is overleden Bernardus Henricus Franciscus Josephus Reinke, oud een en dertig jaren, ongehuwd, student in de godgeleerdheid in het Rooms-Katholiek seminarium te Warmond, en in hetzelfde seminarium woonachtig geboren te Riesenbeek, in de Kreits Teeklenburg, Regeerings District Munster, zoon van Joannes Bernardus Reinke en Anna Maria Book, beide overleden.

CBG Familieadvertenties Reinke.

Heden overleed aan den gevolgen eener uitteerdende ziekte in den ouderdom van 31 jaren Bernardus Henricus Franciscus Josephus Reinke, student in de H. Godgeleerdheid in het R.C. Seminarium te Warmond. Warmond, 29-11-1832.

Akte 178 J.B.J.A. Reinke.

Op 22-02-1884 verschenen Simon Daans, bekende van de overledene, 74 jaar, aanspreker, wonende te Leiden en Pieter Slegtenhorst, bekende van de overledene, 54 jaar, aanspreker, wonende te Leiden. Zij verklaren dat op 21-02-1884 is overleden binnen deze gemeente: Johan Bernard Joachim Andreas Reinke, 75 jaar, zonder beroep, geboren te Riesenbeek in Westfalen in het jaar 1808, gewoond hebbende te Riesenbeek in Westfalen, weduwnaar van Maria Theresia Huijbers, zijne ouders overleden, doch hunne namen den aangevers onbekend. (Aant.: Hoogstr 4, laatste kantoor.)

### Diversen

Delft, notaris B. van Berkel, 29-12-1847, akte 310. (Schröder en Pinke, zie gen 06.)

Johan Bernard Reinke verkoopt als gemachtigde van J.B.A. Schröder de boerderij en bijbehorend land Nooit Volmaakt voor f 8.000,00.

Delft, notaris B. van Berkel, veiling en finale toewijzing, 16-01-1851 en 23-01-1851, akten 6 en 12. Akte 6:

De heer Willem Schröder als gemachtigde van Johan Bernard Reinke, koopman, wonende te Delft, verkoopt "een huis met groote bergplaats of schuur daarachter en erve, staande en gelegen aan de oostzijde van de Brabandsche Turfmarkt binnen de stad Delft, gemerkt wijk 2

nommer 348, kadaster sectie D nummer 749, groot 2 roeden, 62 ellen" voor de som van f 1.600,00. Dit wordt gekocht door G.H. Landmeter, burgemeester van de gemeente Zouteveen.

Delft, notaris B. van Berkel, veiling en finale toewijzing, 24-05-1860 en 31-05-1860, akten 105 en 107. Akte 105:

De heer Johan Gerard Pinke, koopman, wonende te Ibbenbüren in Pruïfen, thans tijdelijk verblijf houdende te Delft in kwaliteit als algemeene gevolmagtigde /: alléén, en te zamen met den heer Wilhelm Anton Schröder /: van den heer Johann Bernard Reinke, vroeger koopman, thans partikulier, wonende te Riesenbeck, mede in Pruïfen, volgens akte van volmagt op den 23<sup>ste</sup> november 1854 voor mij notaris, in bijzijn van getuigen te Delft verleden, waarvan de minuut onder mijne bewaring is gebleven.

De lasthebber is houder van een hypotheekakte ter waarde van f 1.500,00 op het huis genaamd "de Rookende Moor" te Delft. De aflossing van de hypotheek is niet voldaan en daarom vindt verkoop plaats. De verkoopsom bedraagt f 2.725,00.

Uit eigen verslag over een bezoek aan de archieven te Münster, september 1997.

Riesenbeck moet erg klein zijn en hoort bij de stad Hörstel. Vanuit de trein gezien ligt het in een landelijke, rustieke omgeving. Het is heuvelachtig terrein, groen, er zijn weides en maïsvelden en veel bosjes. Er staan her en der vakwerkhuisen, echter oude gebouwen zie je zelden. Ibbenbüren is zowel vanuit Münster als uit Osnabrück goed bereikbaar per trein of bus, maar Riesenbeck komt je als richting-naam nergens tegen. Van west naar oost liggen Rheine - Bevergern - Riesenbeck - Ibbenbüren - ... - Osnabrück naast elkaar.

Het telefoonboek van Osnabrück toont circa tien Reinke's en zes tot acht leden van de familie Book. Die zijn dus nog niet uitgestorven.

Boek: Reizen in Napoleons tijd: een avontuurlijke en soms hachelijke onderneming, Kees Boschma, Abcoude, Uitgeverij Uniepers BV, 1992, ISBN 90-6825-107-4.

Pagina 9. Reizen was vanouds een kostbare, avontuurlijke en soms hachelijke bezigheid, die men niet zonder noodzaak en niet zonder deugdelijke voorbereiding ondernam. ... Dat de burger, zeker in de tweede helft van de 18<sup>de</sup> eeuw, op zo veel grotere schaal op reis kon gaan dan vroeger, was mede mogelijk geworden door het toenemen van veiligheid en comfort onderweg: er kwam meer politieoptreden tegen roversbenden en in de herbergen werden geleidelijk aan verbeteringen doorgevoerd. ... Ook het openbaar vervoer, de "post" [koetsdienst], waarvan het netwerk zich in de tweede helft van de 18<sup>de</sup> eeuw over heel Europa, tot in Rusland, uitstreckte, werd zeer geleidelijk aan beter, maar bij de toename van het reizigersaanbod bleef de monopoliepositie, die de post innam, een struikelblok voor echt radicale verbeteringen. Als laatste kwamen de wegen in aanmerking om op een goed peil gebracht te worden, en dan nog alleen maar toen men er de economische noodzaak van ging inzien, d.w.z. in het algemeen pas na de Napoleontische tijd.

Pagina 14. De kostbaarste manier van reizen is die met het eigen rijtuig. Maar het is ook de meest comfortabele. Men is niet afhankelijk van de vertrektijden van het openbaar vervoer en in een land als Nederland, waar nog altijd de trekschuit het populairste middel van vervoer is, komt men, mits de wegen goed zijn, wat overigens in voor- en najaar nog wel eens kan tegenvallen, sneller vooruit.

Pagina 16. Voor wie zich de aanschaf van een eigen rijtuig niet kon veroorloven, bestonden er ook huurwagens. ... Postverbindingen, dus openbaar vervoer over de weg, waren er in Nederland ook, zeker op de route van Amsterdam naar Duitsland. Het was zelfs mogelijk om bijvoorbeeld in Osnabrück voor het hele traject, ook dat door Nederland, te betalen. De postmeesters verrekenden de kosten onderling. ... Maar als men goedkoop reizen wil, dan gaat er toch niets boven vervoer over water: de *Voyageur en Hollande* rekent ons voor, dat het traject Naarden-Amsterdam per trekschuit praktisch de helft goedkoper is, dan over land. Kleine bijkomende kosten als drinkgeld voor de postiljons en smeergeld voor de assen, dat men op de pleisterplaatsen geacht wordt te betalen, en die op een lang traject behoorlijk kunnen oplopen, zijn er in dat geval ook niet.

Pagina 18. Het zijn lange schepen met een kajuitachtige opbouw, waarbinnen men beschut reizen kan, zonder bestoft of bemodderd aan te komen. ... Inwendig heeft het schip twee afdelingen, de roef en het ruim, soms ook drie. Het ruim is voor de gewone passagiers, voor de

roef moet men iets meer betalen en men kan hem ook in zijn geheel afhuren. Dat moet dan wel een paar uur van tevoren of de vorige avond gebeuren. De roef ligt aan de achterkant en heeft dubbele deuren naar de achterplecht, waar de roerganger of kapitein staat. Aan weerszijden zijn vensters, in het midden staat een tafel, er hangt een spiegel en er zijn glazen en een paar kwispedoors. Van buiten is het schip rood en groen geschilderd en het dak is met schelpslag bedekt. Aan het vooreind van het schip staat een mast. Vandaar gaat een lijn naar het paard, dat, bereden door het jagertje, langs het jaagpad het schip gestaag voorttrekt. Het jagertje gebruikt een posthoorn, of ook wel gewoon een koeiehoorn, om bij bruggen de komst van de schuit aan te kondigen. Een trekschuit vaart ongeveer één Duitse mijl per uur, en ondanks deze snelheid is de beweging zo gelijkmatig, dat men nauwelijks merkt dat men vooruitgaat. Een plaats in het ruim kost 6 stuivers per mijl. In de roef betaalt men meer. ... Over het traject Rotterdam-Den Haag doet een schip drie uur en er zijn 16 afvaarten per dag. [Pagina 21 en 22 plaatjes van trekschuiten.]

Pagina 24. Rond 1800 was het aantal bestrate wegen in Nederland uiterst beperkt. Het bestaan van een zeer dicht netwerk van trekvaarten met regelmatige en betrouwbare vervoersdiensten, zal ook wel belemmerend gewerkt hebben op de ontwikkeling van straatwegen. De bestrate wegen die er waren, verbonden steden met omliggende plaatsen, zoals Den Haag met Scheveningen, Loosduinen, Voorburg enz.

Pagina 26. ... alle zware transporten gaan over water. [Over reizen in Duitsland:] De normale manier van reizen is met postwagens. Deze zijn nauwelijks beter dan gewone karren, met zitbanken voor de passagiers, geheel open. Ze gaan met een langzaam gangetje en halen niet meer dan drie mijl in een uur. En wat nog ongemakkelijker is, ze sjokken dag en nacht, winter en zomer, bij regen of sneeuw, door tot ze op de plaats van bestemming zijn. Als het 's winters erg koud is, stoppen ze wat vaker bij een pleisterplaats, waar de passagiers zich kunnen warmen bij de kachel of koffie of brandewijn kunnen bestellen, want iets anders is er meestal niet te krijgen. [Andere aspecten waar men mee te maken krijgt zijn pech onderweg door een kapot rijtuig, gladde wegen, dikke laag modder bij wijze van wegdek, gevaarlijke routes qua landschap, dronken koetsiers, koetsiers die niet vooruit te branden zijn, geen warm eten verkrijgbaar, kou en nattigheid.]

Pagina 37. De omstandigheden en voorzieningen in Nederland worden in het algemeen iets gunstiger beoordeeld dan die op het platteland van Noord-Duitsland. "In de kroegen en herbergen langs de weg vindt men zeker altijd schoon linnen en zachte bedden; maar de bedstede, als kasten in de muur gebouwd, zijn zo hoog geplaatst, dat men zijn nek zou breken als men er uit valt. Bovendien moet een reiziger gedogen, dat hij met zes of meer mensen in dezelfde kamer slaapt en op elk moment van de nacht door iemand anders gestoord kan worden, als de pummelige waard dat zo uitkomt. Toegegeven, in de steden vindt men betere accommodatie". Pagina 40. [Situatie Noord-Duitsland:] "Als de deur opengaat, dan is een bruine tafel, een huisklok, een paar stoelen, en misschien een ontstemde piano alles wat men in het vertrek ziet. De postiljon treedt binnen en verzoekt om drinkgeld. De wagenmeester wordt betaald, en dan komt het rode boek tevoorschijn, waarin alles opgeschreven wordt. Wij bestellen onze maaltijd, soep, vlees of wat er verder verkrijgbaar is. Worst wordt overal ongevraagd opgediend. Het is een lievelingsgerecht van de Duitsers ... Een Duitse kroegbaas is niet beledigd, als men een zelf meegebrachte maaltijd eet, want dikwijls heeft hij zelf niets te bieden. Slechts enkele huizen schenken wijn. Een *butterbrot* en koffie is in veel gevallen het laatste redmiddel voor een vermoeide reiziger.

Pagina 42. Wat slapen betreft [in Duitland], in het slechtste geval komt de reiziger "in een soort grote schuur terecht, waar de kroegbaas en zijn vrouw, knechten en meiden, reizigers van beiderlei kunne, koeien, schapen en paarden allemaal op de grond liggen, en hij mag van geluk spreken als hij lekker schoon stro heeft. Een ander ongemak komt daar nog bij: dat men half verstikt wordt door de rook. De enige opening is de deur, schoorstenen zijn er niet. Ze doen dat om hun spek te kunnen roken, waarvan ze grote hoeveelheden hebben. Het is wat ze hier het meest eten.

Pagina 47. [Nederland volgens buitenlanders:] De uniformiteit die overal heerst, is iets wat men nergens anders aantreft, aldus Pilati. "De steden zien er heel anders uit dan de steden in de rest van Europa, Maar deze Hollandse steden verschillen van de dorpen alleen in grootte: als men dus het kleinste dorpje in Holland gezien heeft, kan men rekenen Amsterdam in miniatuur gezien te hebben. Zo is het ook met het landschap: het eerste weiland, dat men tegenkomt, kan men als

model nemen voor alles wat volgt. Zodra men bij aankomst een uitgestrekt weiland, omgeven door een sloot met stilstaand water, bevolkt met mooie koeien en schapen en een windmolen aan de kant, gezien heeft, kan men zich voorstellen heel het Hollandse landschap gezien te hebben: Maar het enthousiasme voor deze uniformiteit maakt gauw plaats voor verveling. ... Alles lijkt op elkaar in dit land, maar alles wat men ziet, lijkt in niets op wat men elders ziet". Dat geldt ongetwijfeld ook voor de enorme rijkdom. "Als u in dit land komt, dan straalt de rijkdom van een groot aantal particulieren en de welgedaanheid van de inwoners u tegemoet. Het is een onvergelijkbaar en betoverend schouwspel voor elke buitenlander en vooral als men uit Duitsland komt, waar de kenmerken van slaafsheid, onderdrukking, schandelijke vernedering van burgers en trots geweld van de adel zo verschrikkelijk zijn. [In die periode was de Gouden Eeuw allang voorbij en het verval van een stad als Leiden al een eeuw aan de gang. Het oordeel is steeds gekleurd door de herkomst van de ooggetuige.]

Pagina 48. "De meesten [Hollandse boeren] halen er zelfs hun neus voor op om hun gras te maaien: daarvoor laten ze duizenden Duitsers, vooral Westfalen, komen, die ook andere diensten, de vuilste en de zwaarste, verrichten. Daarna sturen ze hen weer naar huis, beladen met meer geld, dan ze met hun varkens en hammen thuis zouden hebben kunnen verdienen, en dat de drosten, baronnen, monniken, kanuniken en bisschoppen hen dan onopvallend weer afhandig maken, dikwijls zelfs zeer opvallend."

Pagina 52. [Ondanks het wisselvallige weer met veel regen en mist die ziektes veroorzaken:] Toch blijven de Hollanders als natie een gezond en sterk volk, tenzij, zoals Metelerkamp omschrijft, door andere oorzaken hun weerstand ondergraven wordt: "Het is zeker, en ook door ondervinding bevestigd, dat het veranderlijke klimaat zelf, de gedurige afwisseling van hitte en koude, droogte en vochtigheid, de lichamen verhardten, zo lang voedzame spijs en drank er kracht aan geven. Wij zijn altijd een sterk gespierd en tegen ongemak gehard volk geweest. Maar dit lijkt in het algemeen veranderd, uitgezonderd in de landprovincies. Men vrage in Holland de veenboeren, de brouwers, de brandewijnstokers of de eigen bevolking geschikt is om het nodige zware werk te verrichten, en of ze ook uit dien hoofde niet genoodzaakt zijn Westfalers te gebruiken. Men vrage het de zak- en lastdragers in onze steden, en zij zullen erkennen, dat ze niet meer geschikt zijn om de helft van de zware lasten te tillen, of werk te doen, waartoe ze voor 25 jaar in staat waren. Waaraan anders moet deze verzwakking van het menselijk geslacht worden toegeschreven, dan aan het veelal slecht en verslappend voedsel, waarvan de gewone man leeft. Het grootste deel van de arbeiders eet voornamelijk aardappels, die dikwijls slecht en aan bederf onderhevig zijn, en ketels met thee en koffie, of liever gekleurd lauw water. Vlees eet menigeeen in maanden niet en bij de duurte van het koren krijgen velen geen brood of meel-spijzen te zien. Maar om het verslachte lichaam te verlevendigen wordt sterke drank gebruikt, maar zoveel dat de verzwakking van het lichaam en niet de versterking het gevolg is. ... Ik begrijp niet hoe men de zorg van de overheid voor het fysiek bestaan van de ingezetenen overeen kan brengen met een belastingstelsel dat het zwaarste drukt op de eerste levensbehoeften. Een gevolg van de verzwakking van de lichaamskrachten is een vermindering van de geestvermogens, waardoor die "slaperige onverschilligheid, moedeloosheid, apathie, welke tegenwoordig de Bataafse Natie drukt" veroorzaakt wordt.

Pagina 56. [Over de handelsgeest] "Zonder deze kan het land noch zijn inwoners voeden, noch aan hen bestaan en bezigheid verschaffen. De natuurlijke ligging van het land, de zedelijke toestand van de inwoners, bij wie de geest van handel, berustend op goede trouw, spaarzaamheid en vlijt als het ware ingeboren is, schrijft Metelerkamp, zijn er borg voor, dat de koophandel niet vernietigd zal worden" Maar de oorlog tussen Frankrijk en Engeland, en uiteindelijk de blokkade, bekend als het continaal stelsel, zullen een funeste uitwerking hebben [op de Nederlandse economie].

Pagina 58. "Wat men ook steeds van de overdreven zindelijkheid van de Hollanders zeggen moge, ik verzeker u, dat men zich daar geen begrip van kan maken, als men niet zelf in hun huizen geweest is."... "Men zeemt elke zaterdag de ramen en schrobt de stoep, dweilt alle vloeren van de kamers, de trappen, neemt houten en metalen meubels af, zoals men trouwens ook alle dagen de afwas doet. Overal, ook in de dorpen, zijn er mensen aangesteld om afval, dat op straat geworpen is, te verwijderen. Desondanks bezemen en schrobben de dienstboden het plaveisel voor het huis van hun meesters, telkens als er een beetje modder ligt. Voor de vestibule en voor de kamers liggen matten, waarop men zijn voeten moet vegen. Het is in strijd met de

goede zeden om op straat te spugen, daarom zijn er in alle huizen en tot in de trekschuiten toe kwispedoors.”

Pagina 62. [Volkskarakter] “Het koudbloedige en flegmatische van dit volk is terug te voeren tot het vochtige klimaat en de zware lucht. Dit flegma verschaft hun vele deugden.” “De voor-naamste deugden van de Hollanders zijn uiterste redelijkheid in handel en wandel, waarheidsliefde, goedmoedigheid, rechtschapenheid, gastvrijheid, weldadigheid, spaarzaamheid, nuchterheid, gelijkmoedigheid en bestendigheid in zijn principes en handelingswijze, een geduldige houding bij niet te veranderen ongemakken en kwalen; ware vroomheid zonder bigotterie, kuise zedigheid en zeden, onvermoeide, vernuftige vlijt; eenvoud gepaard aan solide rijkdom en de hoogste zindelijkheid. Tegenover deze heldere en aantrekkelijke kanten van het Hollandse karakter staan echter grote fouten en zwaktes: flegma, stompzinnigheid voor geestelijk en te grote voorliefde voor grof fysiek genot, een dikwijls in gierigheid en eigenbelang, hoewel niet in onredelijkheid, ontaardende handelszucht, een vaak aan grofheid grenzende lomphheid, en tenslotte een nationaal egoïsme, dat wellicht dat van alle andere naties overtreft. De Hollander kijkt van zijn gedroomde hoogte naar beneden en ziet alle andere naties onder zich en voelt zich in beschaving, wetenschap, rijkdom en vindingrijkheid overal boven verheven.” [Een eigenschap waar wel meer naties last van hebben.]

Pagina 78. [Over Duitsland] “Het land is vanouds verdeeld in wereldlijke en geestlijke heerschappijen. Deze laatste zijn het ergste. Weliswaar gedragen de kerkelijke vorsten zich niet anders dan de wereldlijke, maar zij houden alleen een beetje minder van hun onderdanen en een beetje meer van hun geld. Omdat ze grote inkomsten hebben, zouden ze veel goeds kunnen doen en als ze hun plicht deden zouden ze Duitsland een heel ander aanzien kunnen geven. Maar zij vrezen nieuwigheden, uit angst dat deze tot hervormingen leiden. Een wereldlijk vorst, die geboren is om te regeren, heeft geleerd om zijn onderdanen te plukken, maar hij weet ook dat om veren te kunnen plukken deze eerst moeten groeien: hij geeft en neemt, terwijl een kerkelijk vorst alleen maar neemt. Deze staten zijn dan ook het miserabelst: geen handel en industrie, weinig landbouw maar wel veel bossen voor de jacht en slechte wegen.” “Niets is funester voor de ontwikkeling van de handel, dan slavernij en bijgeloof. In vrije staten is altijd veel meer handel, dan in die van vorsten. En het meest vrij zijn de protestantse steden, zoals Frankfort, Neurenberg, Augsburg, Lübeck, Bremen en vooral Hamburg.”

Pagina 80. “Als men Westfalen verlaat en Holland binnenkomt, dan is dat als een overgang van een stal in een mooie tuin.” “Hemelsbreed is het verschil van zindelijkheid tussen beide landen. Alles heeft hier (in Duitsland) een zeer morsig aanzien. Met schrobben en boenen en wassen en plassen schijnt men zich hier weinig op te houden.”

Pagina 88. De snelheid en de levendigheid van de Hamburgse handel vereist een veel groter kapitaal dan in Holland. De Hollander legt zich er veel meer op toe zijn geld te behouden dan het te verdienen. De Hamburger herstelt zich net zo snel als hij gevallen is, terwijl men in Holland alleen maar rijk kan worden door uiterste spaarzaamheid.

#### *Generatie 05 Reinke, of kleinkinderen generatie 05 Reinke*

Bij de Gebr. Reinke op de Botermarkt in Leiden worden rond 1900 vrijwel jaarlijks medewerkers gevraagd. Mogelijk waren zij geen goede werkgevers, maar waarschijnlijk was hun zaak zo groot dat ze meerdere werknemers tegelijk in dienst hadden. Het gaat om verschillende beroepen zoals stoffeerders, medewerker calculatie en kleine boekhouding, eerste bedienden of verkopers, verkoopsters, kleermakersknecht, en een meid-huishoudster. Ook:

De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad, 28-05-1894.

Gevraagd een bekwame Keukenmeid voor dadelijk of later. Loon f 130.--, Waschgeld f 20.--.

Franco brieven aan Mevrouw Reinke, Botermarkt te Leiden.

Venloosch nieuwsblad (!), 01-10-1898.

Begin November wordt te Leiden in een groot zakenhuis eene Keukenmeid gevraagd, die zelfstandig kan koen, liefst van ongeveer 25 jarigen leeftijd. Zij die reeds eene dusdanige dienst gehad hebben, genieten de voorkeur. Men wordt verzocht zich met opgave waar getuigen zijn te bekomen te adresseeren aan Mevrouw Reinke, Botermarkt, Leiden.

Het nieuws van den dag : kleine courant, 27-04-1891.

Manteljuffrouw! Tegen half Juli of vroeger kan bij ons eene flinke Manteljuffrouw geplaatst worden, die door rijpe ondervinding in het vak volkomen zelfstandig kan optreden. Wij reflecteeren alleen op diegenen, die reeds in eene dergelijke betrekking werkzaam zijn geweest en eene goede figuur hebben. Gebrs. Reinke, Leiden.

Het nieuws van den dag : kleine courant, 19-12-1904.

Deutsches Mädchen für Ende Februar oder eher gesucht, speciell als Köchin und ganz selbständigen Führung der Küche; nicht unter 23 Jahre. Anmeldungen mit Aufgäbe des letzten Dienstes und Lohnansprüche. Mevrouw C. Reinke, Botermarkt, Leiden.

De Tijd : godsdienstig-staatskundig dagblad, 11-01-1909.

Voorts is ingediend een wetsontwerp tot naturalisatie van ... o.a. C.A.J. Reinke, koopman te Leiden.

De Telegraaf, 11-09-1919.

Amsterdam 1919. Belangrijke Veiling. De Makelaar E. Bleesing zal wegens opheffing der manufacturen-magazijnen op Dinsdag 16 September 1919 en volgende dagen verkoopen den geheelen inventaris van de gunstig bekende Magazijnen der Firma Gebrs. Reinke, te Leiden in 't gebouw Stadhouderskade No. 5, bij de Vondelstraat te Amsterdam, waaronder: een belangrijke sorteering Zeer fijne Damesstoffen, Coupons Zijde, Voilestof, Flanellen, Sport-Flanellen, Tafellakens, Graslinnen, Wit Katoen, Zakdoeken, Rokken, Bad- en gewone Handdoeken, Robes, Blouses, Costuums, Mantels en Pelterijen, alsmede een groot aantal complete Bustes met en zonder Waskoppen.

Verder een partij Meubelen waarbij eenige Clubfauteuils met Rundleder overtrokken. Perzische en andere Tapijten benevens een groote Collectie Zijden Damasten en andere Meubelstoffen.

Bezichtigingsdagen: Zaterdag 13 september 1919, Particulier van 10 tot 3 ½ uur.

Zondag 14 en Maandag 15 September 1919, Publiek van 10 tot 3 ½ uur.

Catalogus verkrijgbaar tegen betaling van 25 cent bij den Makelaar E. Bleesing, Van Breestraat 116, te Amsterdam.

De Telegraaf, 20-04-1919.

Te koop de drie winkelhuizen der Firma Gebrs. Reinke, staande op de Botermarkt 5, 6 en 7 te Leiden. Te bevragen Kantoor J.P. Vergouwen, Heerengracht 53, te Leiden. [Hier kwam later C&A in.]

**Man**

Naam: Bernardus Reinke  
Geboren: ca 1735  
Overleden: voor 1819  
Geloof: RK?  
Adressen: Ibbenbüren (Duitsland)  
Beroepen:  
Vader: Reinke  
Moeder: NN

**Vrouw**

Naam: Anna Catharina Steengroger  
Geboren: ca 1735  
Overleden: voor 1819  
Geloof: RK?  
Adressen: Ibbenbüren (Duitsland)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Steengroger  
Moeder: NN

**Huwelijk:** ca 1760

**Kinderen**

- |                                      |                                                         |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| 1. Johannes Hendrik?                 | geb. ca 1766/1770, Delft, overl. na                     |
| 2. Hendrik                           | doop ca ..., overl. 03-12-1843 te Riesenbeek            |
| 3. Anna Maria                        | doop ca ..., overl. na 1826 te Ibbenbüren?              |
| 4. Anna Maria Alida                  | doop ca ..., overl na 1826 te Ibbenbüren?               |
| 5. Barend Harmen                     | doop ca ..., overl. voor 1828                           |
| 6. <u>Johann Bernard</u> (J. Barend) | doop ca 1765 te Ibbenbüren, overl. 06-01-1819 te Leiden |
| 7. Gerrit                            | doop ca 1767, leeft in 1840 te Leiden                   |
| 8. Anna Margaritha                   | doop ca ..., overl. na 1826 te Bevergern?               |
- 

Voor dit gezin laat ik bij voorkeur de akten met hun eigen wensen spreken.

**Huwelijken van de kinderen**

|                                                                                    |                           |
|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|
| Johann Bernard [= Jan Barend] met Anna Maria Book                                  | ca 1795 te Pruisen?       |
| Anna Maria Reinke met NN                                                           | 1 <sup>e</sup>            |
| Anna Maria Reincke met Barend Pinke                                                | Ibbenbüren 2 <sup>e</sup> |
| Anna Maria Alida Reincke met Gerret Dirks                                          | Ibbenbüren                |
| Barend Harmen Reincke met NN                                                       |                           |
| Anna Margaritha Reincke met Barend Schröder                                        | Bevergern                 |
| Gerrit Reinke met NN                                                               | Bevergern?                |
| Hendrik is w.s. niet getrouwd. (Johannes Hendrik Reinke met Anna Elisabeth Witte?) |                           |

**Overlijdensakten**

Leiden, akte 27, Johannes Bernardus.

Op 07-01-1819 verklaren Gerrit Rijnke, oud 52 jaren, koopman, wonende op de Botermarkt, wijk 4 nr. 37 en Willem Joseph Speel, grosfier, wonende als voren, dat op 06-01-1819 in het huis op de Botermarkt wijk 4 nummer 37 is overleden Johannes Bernardus Rijnke, geboren te Ibbenbüren, oud 54 jaren, 6 maanden en koopman, gelogeerd hebbende in voornoemd huis, man van Maria

Book, woonende te Risenbeck, zoon van Bernardus Rijnke en Anna Catharina Steengroger, beide overleden. Getekend: Gerrit Reinke.

## Diversen

### *Gegevens van Reinke's in Delft (deels generatie 05 Johan Bernard, geb. ca 1805)*

Naar aanleiding van de vermelding van een schuld van f 9,- van Anthony van Veen, (voorvader, generatie 04 Van Veen), aan Reinke en Schroder te Delft, kooplieden in manufacturen te Delft, ben ik het volgende op het spoor gekomen.

#### Bevolking Delft 1815-1861 Reinke

|               |                                                    |
|---------------|----------------------------------------------------|
| Bernard       | 1804 W III, geboren Riesenbeck, XVI 43.            |
| Berdardus     | 1805, VI 38 en XI 177.                             |
| Gerard        | 1824 Pusselbinen, Duitsland, XXII 198.             |
| Hendrik       | Juni 1766, VI 38                                   |
| Hendrik       | 1770 geboren Ibbenburen, wijk III, XVI 43          |
| Johan Bernard | 6 juni 1805 Rusenbeck, Dtl., XXII 198 (zie hierna) |
| Johan Herman  | 13 november 1814, XIII 38                          |

#### Bevolking 1849 Delft XXII 198, huis nr 166.

- Reinke, Johan Bernard, 06-06-1805, Riesenbeeck, Pruissen, H. RC, winkelier in Manufacturen, vertrek mei 1859, Woonplaats (niet tijdelijk), vertrek naar Riesenbeek (Pruissen).
- Bernard Schroder, Bevergern 1807.
- Willem Schroder, Bevergern 01-05-1813.
- Reinke, Gerard, Pusselburen, Pruissen, 1824, koopman, RC.
- Pelsien, Anton, Bevergern, Pruisen, 1834, koopman, RC.
- Grotmajer, Arnold, Riesenbeek, 1837.

#### Klapper ONA en NNA te Delft gezien, ONA alleen:

Hendrik Reinke of Reincke, overleden 03-12-1843, notaris Willem van der Velden te Delft no 3763 fol 164 d.d. 13-10-1827, testament.

De in het testament van 13-10-1827 genoemde erfgenamen van Hendrik Reinke zijn:

- mijn zuster Anna Maria Reincke, weduwe van Barend Pinke, Ippenbuhren.
- mijn zuster Anna Maria Alida Reincke, weduwe van Gerret Dirks, Ippenbuhren.
- mijn nichten Maria Anna Reincke en Theresia Reincke, Neuenkirchen, nagelaten kinderen van wijlen mijn broeder Barend Harmen Reincke.
- de gezamenlijke nagelaten kinderen van mijn broeder Jan Barend Reincke te Riesenbeek.
- mijn broeder Gerrit Reinke te Bevergern.
- mijn zuster Anna Margaritha Reincke, weduwe van Barend Schröder wonende te Bevergern.

Aantekening: Testateur is te Riesenbeek (Pruissen) op 03-12-1843 overleden.

#### Delft, notaris Bartholomeus van Berkel, 09-05-1843, akte 130.

Op 9 mei 1843 compareren "De heeren Johan Bernard Rienke en Johan Bernard Anton Schröder, beiden kooplieden, wonende aan de Jacob Gerretsestraat wijk 3 nummer 166 binnen deze stad, verkoopers ter eene." Zij verkopen "Eene partij bouwland gelegen zoo aan de Noordeindseweg als in de Noordpolder van Delfgaauw gemeente Vrijeban" sectie B no 39, 40, 53, 54, 452, 455 en 490 aan Willem van Winden en Leendert van der Helm, beiden te Delft. De aankoop vond eerder plaats op openbare veiling van 25 januari en 1 februari 1838, voor de te Rotterdam residerende notaris Cornelis Hendrikus van der Looy. De verkoopprijs bedraagt in 1843 f 2.600,00.

Ondertekening: Johan Bernard Reinke.

Delft, notaris Bartholomeus van Berkel, aankoop van Jac. Jans Ammerlaan, veiling en finale toewijzing, 09-09-1844 en 16-10-1844, akten 176 en 180. Akte 176:

"Nommer een: Eene bouwmanswoning genaamd Nooit volmaakt met daarbij behorende stallingen, wagenshuur, varkenshuur een zes roeden- en een vijf roeden hooiberg, verder getimmerte, erf en werf, tuin en boomgaard en verschillende perceelen wel toegemaakt wei-

hooi- en bouwland, alsmede enige bosfchen hakhout, tezamen groot twee en twintig bunders, twintig roeden en acht en zestig ellen, alles staande en gelegen in de Papsouwsche polder, gemeente Hof van Delft, kadaster sectie D, nummers 381 en volgende tot en met 409, 409 bis tot en met 419, 429 en 430." De heer J.B.A. Schröder is de hoogste bieder en doet het bod voor hemzelf en voor "Johan Bernard Reinke, mede koopman, wonende te Delft" voor f 8.000,00.

Delft, notaris Bartholomeus van Berkel, 23-01-1845, akte nr. 9.

Contract van Verkoop en Koop van onroerend goed koopprijs f 17.500.

Op den drie en twintigsten januarij des jaars achttien honderd vijff en veertig, compareerde voor Mr Bartholomeus van Berkel, notaris in het eerste arrondisfement der provincie Zuid Holland residerende te Delft en in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen:

De Heer Johan Bernard Reinke, koopman en winkelier, wonende aan de Jacob Gerritssestraat wijk 3 nummer 166 te Delft aan mij notaris bekend a/ voor zich in eigen naam b/ als instaaende in de rato caverende voor den Heer Johan Bernard Anton Schröder, mede koopman en winkelier wonende te Delft, doch thans afwezig en c/ als gemachtigde met denzelde Heer Schröder zoo te zamen als ieder in het bijzonder. Eerstelijk a/ van den Heer Hermann Veltmann, koopman wonende te Neuenkirchen in het koninkrijk Pruijsfen in qualiteit als voogd over zijne minderjarige kinderen Felicitas – August – Marie – Dorothea – Henrickus – en Anna Veltmann, door hem aan nu wijlen Maria Anna Reinke in huwelijk verwekt b/ van Hermann Pincke, bergman te Pisselburen gemeente Ibbenburen koninrijk Pruijsfen voormeld c/ van Hermann Hendrik Pincke daghuurder te Uffelen gemeente Ibbenburen voormeld d/ van Caspar Hendrick Franksman akkerman te Steijnbeck gemeente Recken koninkrijk Pruisfen voormeld voor zijne echtgenoot Margaretha Dirckes e/ van Johann Gerhard Rohlmann bergman te Steijnbeck voormeld voor zijne echtgenoot Anna Maria Dirckes f/ van Gerhard Heinrich Pincke (gezegd Lammers) werkmán te Pisselburen voormeld g/ van Maria Aleid Pincke (gezegd Lammers) zonder beroep mede te Pisselburen h/ van Johan Gerhard Pincke (gezegd Lammers) werkmán mede te Pisselburen i/ van Hermann Pincke huurman almede te Pisselburen in hoedanigheid als voogd over de minderjarigen Anna Maria Theresia – en Bernard Heinrich Pincke (gezegd Lammers) k/ van den Heer Joseph Schroeder koopman te Wolleringen koninkrijk Pruisfen voormeld l/ van den Heer Joseph Gehring koopman wonende te Neuenkirchen voormeld, voor zijne echtgenoot Theresia Reinke krachtens akte van volmagt op den zestienden februarij – en aanhangsel van dien op den zestienden maart achttien honderd vier en veertig voor den koninklijken Pruisfischen justitie commisfaris en notaris Hermann Cröne, residerende te Rheine in het district van het bouwlands geregt te Munster in het koninkrijk Pruisfen aldaar in tegenwoordigheid van getuigen verleden [en later geregistreerd te Delft.]

Ter andere a/ van Florenz Anton Reinke koopman te Riesenbeck in het koninrijk Pruisfen b/ van Theresia Reinke weduwe van Bernard Schlotman mede te Riesenbeck c/ van Gerhard Anton Joseph Reinke koopman te Bevergern in het koninkrijk Pruijsfen voormeld d/ van Gertruid Theresia Reinke weduwe van Joseph Leuedag mede te Bevergern. Krachtens akte van volmagt op den twaalfden junij achttien honderd vier en veertig voor den genoemden notaris Hermann Cröne te Bevergern in tegenwoordigheid van getuigen verleden en op den negenden november des zelfden jaars alhier voor zegel geviséerd [en geregistreerd te Delft.]

En ten derde a/ van Clemens Conrad Herman Reinke koopman te Leiden b/ van Johan Bernard Joachim Andreas Reinke koopman te Rijpwetering c/ van Maria Pincke (gezegd Lammers) zonder beroep te Pisselburen gemeente Ibbenbüren voormeld d/ van Bernard Herman Pincke (gezegd Lammers) mede zonder beroep te Pisselbüren voormeld, beide toenmaals tijdelijk verblijf houdende te Rotterdam en e/ van Anton Wilhelm Schöder te Bevergern meergemeld, toenmaals tijdelijk verblijf houdende te Delft, krachtens akte van volmagt door hen op den een en twintigsten mei en volgende dagen des jaars achttien honderd vier en veertig ter hunner hierbovenvermelde woonplaatsen onder de hand geteekend waarop geschreven staat [geregistreerd te Delft.]

Al welke akten van volmagt na door de lasthebbers in tegenwoordigheid der getuigen en van mij notaris voor echt erkend en ten blijke daarvan door allen geteekend te zijn en het oorspronkelijke zijn vastgehecht aan de minute ener akte van magtiging tot doorhaling eener hypothekeaire inschrijving op den achttienden november achttien honderd vier en veertig voor mij notaris alhier in tegenwoordigheid van getuigen verleden, behoorlijk geregistreerd.

En verklaarde de comparant te hebben verkocht aan Johannes Bernardus Reinke, bouwman, wonende in de gemeente Monster aan mij notaris bekend welke alhier mede comparerende verklaarde van genoemden Heer Johan Bernard Reinke te hebben gekocht:

Nummer een. Eene bouwmanswoning geteekend D nummer 21 met koeijen- en paardenstalling, schuren, hooibargen, erf en werf, benevens tuin of boomgaard staande en gelegen aan de noorwestzijde van den Wateringschen weg te Quintsheul gemeente Monster belend ten zuidwesten Gerrit Verbeek en anderen en ten noordoosten Simon – en Rijn Groenheiden, strekkende van den weg achterwaarts tegen den Heer C. van der Horst, op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie E nummer 1112 als huis en erf groot twaalf roeden en dertig ellen en 1111 als tuin groot twaalf roeden, veertig ellen.

Nommer twee. Een partij weiland gelegen aan de zuidoostzijde van den Wateringschen weg te Quintsheul gemeente Wateringen belend ten zuidwesten Jan Janknecht en ten noordoosten Jan Verbeek strekkende van den weg achterwaarts tegen Hubertus Strijp op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie C nummer 522 als groot eene bunder, zeven en negentig roeden zestig ellen.

Zijnde dit perceel van ouds belast met in en – uit – en overpad ten behoeve den eigenaars van de daarachter gelegen landerijen, en verder van aldegenen die daarop wettige aanspraak hebben, en moettende met de zelve naar gelang der bandorlaten helpen dragen in het onderhoud en des noodig de vernieuwing van het hoofdeinde en de draai welke zich vóór dit perceel aan en over de banwatering af vaart bevindt.

Nommer drie. Drie partijen weiland en twee partijen teelland, gelegen te Quintsheul gemeente Monster belend voor het geheel ten oosten Cornelis Telleroo, ten zuiden Willem van Dorp, ten westen Evert Verbeek en ten noorden de weduwe en kinderen van Willem Alsemgeest, op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie E nummers 219, 220, 221, 222 en 223 als te zamen groot tien bunders negen roeden, tachtig ellen.

Hebbende de eigenaar van dit perceel van ouds het regt van uitpand of weg met wagen en paard over de werf van Willem van Dorp naar den Broekweg waarentegen dezelve gelijk uitpad aan de daarop van ouds regt hebbende moet geven en prirale der buitentalen moet onderhouden het hoofdeinde aan den Broekweg terwijl de partij land bij het kadaster bekend onder sectie C nummer 221 nog het regt van uitpad heeft over het erf van Cornelis Telleroo en Abraham van den Bos daar den gezegden Broekweg.

Nommer vier. Een partij weiland gelegen in de Nieuwewateringveldsche polder gemeente Wateringen, belend ten zuidoosten de Heer Murraij en anderen en ten noordwesten Willem van den Berg en Jan Janknecht ten noordoosten de Watering toe behoorende aan laatstgenoemden en ten zuidwesten de Dorpskade, op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie B nummer 18 als groot eene bunder, zes roeden.

Nommer vijf. Twee partijen weiland gelegen als voren belend ten zuidoosten Willem van den Berg en Jan Janknecht, ten noordwesten den Heer Pieter Hoek, ten zuidwesten de Dorpskade en ten noordoosten de Watering, toebehoorende aan den Heer Murraij op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie B nummer 13 en 14 als te zamen groot een bunder, zes en dertig roeden, veertig ellen. Hebbende dit perceel het regt van uitpad over de landerijen van den heer Hoek en andere eigenaren naar de Dorpslaan.

Nommer zes. Drie partijen weiland en een bosch hakhout gelegen in de Broekpolder gemeente Naaldwijk, belend ten noordoosten en ten zuidwesten het weeshuis van 's Gravenhage, strekkende van den Broekweg tot het gezegde weeshuis, op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie A nummers 32, 31, 30 en 21 als te zamen groot zes bunders, dertig roeden twintig ellen.

En nummer Zeven. Twee partijen weiland en twee partijen teelland gelegen als voren belend ten zuidwesten het vorige perceel, ten noordoosten, ten zuidoosten en ten noordwesten het voormelde weeshuis van 's Gravenhage, op den perceelsgewijzen kadastralen legger bekend onder sectie A nummers 5, 9, 12 en 13 als te zamen groot vijf bunders een en dertig roeden, dertig ellen.

Hebbende de partijen land kadastraal aangewezen met sectie A nummers 9 en 12 een uitpad of weg voor wagen en paard, over de landerijen van het zoo evengemelde weeshuis naar den Broekweg.

Welke percelen aan nu wijlen den Heer Hendrik Reinke, vroeger koopman gewoond hebbende te Delft, en laatst zonder beroep te Riesenbeck in Pruisfen in eigendom hebben toebehoord, als

hebbende dezelve verkregen de perceelen onder nummers een en drie gemeld bij contract van verkoop en koop op den negentienden november achttien honderd vier en twintig voor den notaris Gijsbert Gerard Murraij in tegenwoordigheid van getuigen te Wateringen verleden, behoorlijk geregistreerd en overgeschreven ten kantore van de bewaring der hypotheeken te Rotterdam den dertienden december des zelfden jaars in deel zes en vijftig nummer zestien. Het perceel onder nummer twee gemeld gedeeltelijk bij het meergemelde koopcontract en gedeeltelijk door de op den zesden oktober achttien honderd twee en veertig ten kantore van de bewaring der hypotheeken te 's Gravenhage in deel vijftig nummer drie en veertig gedane overschrijving van het afschrift van een contract van verkoop en koop op den twaalfden september van dat jaar voor genoemden notaris Murraij in tegenwoordigheid van getuigen te Wateringen verleden, behoorlijk geregistreerd. De perceelen onder nummers vier en vijf gemeld bij koop blijkens proces verbalen van koopsvoorwaarden en voorloopige toewijzing op den vier en twintigsten december achttien honderd zeven en twintig mitsgaders proces verbaal van definitieve toewijzing op den een en dertigsten der zelfde maand door den notaris Nicolaas Bervoets in tegenwoordigheid van getuigen te 's Gravenhage opgemaakt behoorlijk geregistreerd en overgeschreven ten kantoor van de bewaring der hypotheeken te Rotterdam den eersten maart achttien honderd acht en twintig in deel een honderd drie nummer vijff en negentig. Het perceel onder nummer zes gemeld alsmede bij koop blijkens proces verbalen van koopsvoorwaarden en voorloopige toewijzing op den vierden januarij achttien honderd vijff en twintig en van definitieve toewijzing op den elfden dier maand door den meergenoemden notaris Murraij in tegenwoordigheid van getuigen opgemaakt, behoorlijk geregistreerd en overgeschreven ten kantore van de bewaring der hypotheeken te Rotterdam den vier en twintigsten maart daaraanvolgende in deel een en zestig nummer vijf. En het perceel onder nummer zeven gemeld insgelijks bij koop, blijkens proces verbalen van koopvoorwaarden voorloopige en definitieve toewijzing, respectievelijk op den een en dertigsten julij, zesden augustus en dertienden augustus achttien honderd dertig door meergenoemde notaris Murraij in tegenwoordigheid van getuigen te Wateringen opgemaakt, behoorlijk geregistreerd en overgeschreven ten kantore van de bewaring der hypotheeken te Rotterdam den vierden oktober achttien honderd dertig in deel een hondert zeven en veertig nummer negen.

Ten gevolge van het overlijden van genoemden heer Hendrik Reinke, hetwelk op den derden december achttien honderd drie en veertig heeft plaats gehad zijn de gezegde onroerende goederen inkrachte van deszelfs uitersten wil op den dertienden oktober achttien honderd zeven en twintig voor den notaris Willem van der Velden, in tegenwoordigheid van getuigen de Delft verleden behoorlijk geregistreerd, geerft en verkregen door des zelfs gestelde erfgenamen met namen:

De bovengenoemde Hermann Pincke en Hermann Hendrik Pincke in betrekking als eenige nagelaten thans nog overgebleven kinderen van Anna Maria Reinke, laatst weduwe van Barend Pincke welke is geweest eene zuster van wijlen genoemden heer Hendrik Reinke. Gerhard Heinrich Pincke, Maria Aleide Pincke, Johann Gerhard Pincke, Bernard Herman Pincke en Maria Pincke, en de minderjarigen Anna Maria Theresia en Barnard Heinrich Pincke (allen gezegd Lammers) in betrekking als eenige nagelaten kinderen van – Pincke welke mede is geweest een zoon van de genoemde Anna Maria Reinke, weduwe van Barend Pincke te zamen bij representatie van hunnen moeder en grootmoeder respectievelijk, voor eene staak voor een zesde gedeelte.

De bovengenoemde Anna Maria Dirckes huisvrouw van Johan Gerhard Rohlmann en Margaretha Dirckes, huisvrouw van Caspar Hendrick Francksmann in betrekking als eenige nagelaten kinderen van Anna Maria Aleida Reinke, weduwe van Gerhard Dirckes, welke mede is geweest een zuster van den heer Hendrik Reinke, bovengenoemd, bij representatie van hunne moeder te zamen mede voor eene staak of een zesde gedeelte.

De bovengenoemde Theresia Reinke huisvrouw van Joseph Gehring in betrekking als eenig nagelaten thans nog overgebleven kind van Barend Harmen Reinke, welke is geweest een broeder van meergenoemden heer Hendrik Reinke, en de bovengenoemde minderjarigen Felicitas – August – Marie – Dorothea – Henrickus – en Anna Veltmann in betrekking als eenige nagelaten kinderen van Maria Anna Reinke, welke mede is geweest eene dochter van den zooeven genoemden Barend Harmen Reinke, bij representatie van hunnen vader en grootvader respectievelijk, te zamen mede voor een staak of een zesde gedeelte.

De bovengenoemde Florensz Anton Reinke, Theresia Reinke weduwe van Bernard Schletman, Johan Bernard Joashim Andreas Reinke en de comparant Johan Bernard Reinke in betrekking als eenige nagelaten kinderen van Jan Barend Reinke, welke is geweest een broeder van meergenoemden heer Hendrik Reinke, bij representatie van hunnen vader te zamen mede voor eene staak of een zesde gedeelte.

De bovengenoemden Gerhard Anton Joseph Reinke, Gertrud Theresia Reinke weduwe van Joseph Leuedag en Clemens Conrad Herman Reinke in betrekking als eenige nagelaten kinderen van Gerrit Reinke, welke mede is geweest een broeder van meergenoemden heer Hendrick Reinke bij representatie van hunnen vader te zamen alsmede voor eene staak of een zesde gedeelte.

En de bovengenoemden Joseph Schroeder, Anton Wilhelm Schroder en Johan Bernard Anton Schroder in betrekking als eenige nagelaten kinderen van Anna Margaretha Reinke, weduwe van Barend Schroder welke is geweest eene zuster van meergenoemden heer Hendrik Reinke bij representatie van hunnen gezegde moeder mede voor eene staak of het laatste een zesde gedeelte.

Verklarende de comparant verkooper dat de voorschreven perceelen met geene hypotheekaire inschrijvingen hoe ook genaamd zijn belast.

Deze verkoop en koop is geschied voor den prijs van zeventien duizend vijf honderd gulden welke de comparant verkooper erkent uit handen van den comparant kooper te hebben ontvangen en hem daarvoor kwijting te verleen zonder eenige voorbehouding.

En voorts op de navolgende voorwaarden:

Eerstelijk. Dat de gemelde onroerende goederen, niettegenstaande de hierboven opgegeven kadastrale maat worden verkocht voetstoots bij den koop en zonder maat zulks dat de comparant kooper bij bevinding van overmaat daarvoor niets zal behoeven te betalen, noch ook bij bevinding van ondermaat eenige vordering tegen den comparant verkooper of zijne lastgevers zal hebben.

Ten andere. Dat de kooper terstond in het bezit en genot van de voorschreven onroerende goederen zal treden, welke dan ook van heden af aan voor zijne rekening en lasten zullen zijn.

Ten derde. Dat de kooper buiten en behalve hetgeen hierboven speciaal bij sommige percelen is opgegeven in het algemeen zal moeten nakomen en daarentegen ook voor zich zal kunnen doen gelden, alle zoodanige lijdende en heerschende erfdienstbaarheden, regten en geregtigheden als tot de voorschreeven onroerende goederen behoren, ingevolge de oude eigendomsbewijzen of andere bescheiden, welke voor zoo verre die voorhanden zijn, door den comparant verkooper aan den comparant kooper, die zulks erkent zijn overhandigd.

Ten vierde. Dat de verkooper of zijne principalen zullen moeten aanzuiveren alle de belastingen en ingelden zonder eenige uitzondering, welke wegens en ter zake der voorschreven bouwmanwoning en landerijen tot den eersten dezer maand zijn verschuldigd geworden, als van welke tijd af aan dezelve voor erkenning van den kooper zullen zijn.

Ten vijfde. Dat de comparant verkooper zich in eigen naam, en namens de door hem vertegenwoordigden verbindt tot vrijwaring van de verkochte onroerende goederen, zonder echter voor verborgen gebreken of voor hem onbekende erfdienstbaarheden of andere lasten te willen instaan.

Ten zesde. Dat de regten van registratie en overschrijving, mitsgaders alle verdere kosten waartoe deze verkoop en koop aanleiding geeft door den kooper zullen moeten worden gedragen.

Kiezende de comparanten voor de nakoming dezes domicilie ten kantore van mij notaris alwaar zij zich verbinden als naar regten.

Waarvan Akte.

Gedaan en verleden te Delft, ten kantore van mij notaris in tegenwoordigheid van Joseph de Cloet, winkelier en Pieter den Hengst, waagwerker, beiden wonende te Delft als getuigen hiertoe verzocht, welke met de comparanten en mij notaris deze minute inmiddeljk na gedane voorlezing hebben geteekend. [Ondertekening] J.B: Reinke, J.B. Reincke.

#### *Gegevens van de Reinke's in Leiden*

Leiden notarissen tot 1843 (exclusief meldingen kleinzonen en kleine vorderingen) ook:

- Notaris J.B. van Gent, Delft, inventarisatie (schuld) 09-06-1812, folio 462v en inventaris en scheiding, 28-02-1815, folio 12 e.v. [1812: Verschuldigd door H. Reijnke en compe te Delft drie honderd veertien guldens drie stuivers en acht penningen, aan de erfgenaam van Hendrik

Willem Tieleman, dekenfabrikant te Leiden. 1815: Betaald aan de boedel van Hendrik Willem Tieleman: folio 12: van H. Rijnke en comp. een somma van twee honderd guldens. Folio 14: Van H. Reijnke & com. een somma van een honderd veertien guldens drie stuivers en acht penningen.]

- Notaris P. Benezet, gebr. Reinke, wisselbrieven, 26-08-1822, folio 34 [nr. klopt niet].
- Notaris J.A.Prijn, Gerrit Reincken, belending (Nieuwe Rijn/Botermarkt) 1840.
- Notaris A.B. Barkeij, H.J. Reinke, horlogemaker te Leiden, echtgenoot van Arendje Broekhuijsen, vordering 12-07-1839, folio 19v, transport 02-04-1842, folio 196 en obligatie met hypotheek, 07-04-1842, folio 202.

Leiden, notaris Albertus Kleijnenbergh, akte 96, 03-11-1814.

Voor Albertus Kleijnenbergh en zijn amptsgenoot Christianus Petrus van Staveren openbaare notarisfen, resideerende binnen de Leijden in Zuidd-Holland, zijn gecompareerd Tobias Overwater, ijserkoper, wonende op de Hogelandsche Kerkgragt wijk zeven num. 967 als verkoper ter eenre en Gerrit Reimcken [Reinke] koopman wonende in num. 136 te Stompwijk dog zijnde tegenwoordig alhier present, als koper ter andere zijde.

En verklaarde den comparant ter eenre bij dese te verkopen en in vollen vrijen eigendom over te dragen, onder quarantie van alle victien en hypotheken, aan en ten behoeven van den comparant ter andere zijde welke verklaarde deselve verkoop aan te nemen. Een hujs en erve staande ende gelegen binnen deese stad aan den Nieuwen Rhijn omtrent de Koornbrugsteeg, belend aan de eene zijde Pieter Herding en aan de andere zijde de erven van Maarten van Beerendregt ten prothocolle deeser stad bekend in het eerste register fol. 33v onder het Bon 't Wanthujs n. 70 wijk vier no. 37.

[Stukje over de eigendomsgeschiedenis.]

Voorts verklaarde de wederzijdsche comparanten te zijn overeengekomen als volgt.

Eerstelijk dat gemelde hujs en erve is verkogt zoals het tegenwoordig getimmerd en gemaakt staat, gebruikt en bewoond werd; met uitsondering van alle zodanige goederen, welke niet onmiddellijk tot het voorschreeve perceel behoren. Verklarende den comparant ter andere zijde, het zelve hujs wel te kennen en met de voorschreeve omschrijving te vreden te zijn.

Wijders met zodanige voorregten en servituitjen als het zelve perceel is hebbende en lijdende en de oude bewijzen voor zoo veel die aanwezig zijn komen mede te brengen, zonder dat den verkoper tot eenige quarantie des wegen zal gehouden zijn.

Ten tweeden dat alle de kosten ter zake deser verkoop en koop vallende, geene uijtgesonderd door den koper zullen moeten werden gedragen en betaald.

Ten derden dat alle de lasten op het voorschreeve verkogte leggende zullen gerekent werden met den eersten deser lopende maand november voor rekening van den koper te zijn ingegaan.

Ten vierden dat gemelde hujs en erve in voegen als voren verkogt en gekogt is voor eene somma van twee duizend drie honderd guldens, welke gelden den comparant ten eenre verklaard bereids in contante gelden ontfangen en overgenomen te hebben.

Aldus gepasfeerd binnen de stad Leijden, op den derden november achttien honderd en veertien, ten kantore van mij eerstgemelden notaris, en is deeze acte na gedane voorlesing door de wederzijdsche comparanten nevens ons notarisfen ondertekent, zijnde deselve gebleven onder de bewaring van den eerstgemelden notaris.

[Handtekening als onder overlijdensakte in 1819] Gerrit Reinke.

Leiden, notaris Bezenet, akte 81, folio 187, 19 julij 1820, Protest.

Wisselbrief.

Gend den 5 julij 1820. Goed voor Holl C. f 807.19.-.

Op drij maanden na dato Ued: gelieve te betalen deesen mijnen prima wisselbrief aan order van de Heeren Borfaert freris, de somma van acht honderd zeven guldens negen tien stuivers Hollands courant, de waarde en spetien genoteert, en volgens advis van.

Aan de Heeren

Gebrn Reinke

Nega à Leijden.

VA 9034

Goed voor acht honderd zeven

guldens negenthien stuiverts

hollands courant, geteekend,

B. Van Haute Van der Straaten

BLW 2172

Protest

Op den negentiende julij achttien honderd en twintig heb ik Pierre Benezet, openbaar notaris, residerende te Leiden, district van dien naam in Zuid Holland, mij uit naam en van wegen Johanna Helena Luhrman bevorens weduwe van Mozes Cijfveer J.Z. thans gehuwd met Cornelis van der Gort, en met denzelven haren man geadsest, wonende te Leiden op het Rapenburg wijk 4 n. 820 negotieerende onder de firma van de weduw M Cijfveer J.Z. en zijnde houdster der vorenstaande wisselbrief, behoorlijk gepatenteerd voor de twee laatste vierendeel jaars van het jaar achttien honderd en negentien, blijkens acte van patent uitgegeven door de regeering der stad Leiden den negende mei achttien honderd en twintig onder n. 466 van het register der uitgegevene patenten, welke acte van patent aan mij notaris is verstoond en door mij dadelijk terug gegeven; vervoegd aan Gerrit Reinke winkelier, negotieerende op de firma van Gebroeders Reinke, wonende te Leiden aan den Nieuwen Rhijn of Boter-Markt wijk 4 no. 37 en denzelve tot de acceptatie der wisselbrief waar van copie voor af gaat, geinterpelleert, waar op tot antwoord heb bekomen: Ik accepteer deze wissel niet om redenen er reeds een wissel aan de trekker is gezonden. Welk antwoord voor weigering van acceptatie aangenomen en copie dezer door mij agtergelaten zijnde, zoo heb ik notaris geprotesteert van non acceptatie der gemelde wisselbrief, als mede van wissel, herwissel, kosten, inschade en intresfen en voorts van alles waar van ten dezen eenigsints kan worden geprotesteert, om alle het zelve te verhaalen volgens recht en stijl van wissel.

Aldus gedaan te Leiden voornoemd, en in presentie van Thomas Moller, parukemaker en Frances de Munnik, boekverkoper, beide wonende te Leiden, de eefte in de Kloksteeg en de tweede in de Lockhorststraat als getuigen, dewelke benevens mij notaris na gedane voorlezing deze hebben ondertekend, welke uitgegeven is en brevet (is get.)

Notaris A. Bezenet, akte 57, 7 augustus 1826, folio 95, protest.

Promisfe, 5 aug. Leiden, Leiden den 13 julij 1826, goed voor f 150,- gld.

Accepteere te betalen aan den heer Hendk. Reinke of deszelfs ordre een zomma groot hondert vijftig gld. betaalbaar den vijfdien augustus agttien honderd zes en twintig bij mij te Leiden voor de Visbrug. (get. B. Kortman)

(Geendosseerd in dorso) Voor mij aan de heer B.J. Sträter Jr. of order waarde in rekening (get.) H. Reinke.

Voor mij aan de Heeren E. & H. van Cranenburg of order ppro J.B. Sträter. Is (get.) J.J. Zuijthof.

Voor ons aan de Heeren Le Normant & Van Ouwenaller of order waarde in de rekening Amsterdam (Augs. 1826 (get) E. & H. van Cranenburg.

Voor ons aan de heeren A. Turion of ordre waarde in rekening Amsterdam 4 aug. 1826 Le Normant & Van Ouwenaller.

Visa f 0,19 Gezien voor zegel DI 8 N 334 te Leiden, den zevenden boete 15 augustus 1826.

Ontvangen Vijftien gulden negentien cents voor boete en regt met de verhoogingen. De ontvanger (get.) Potgieter.

Protest. [Op 7 augustus 1826 gaat notaris Bezenet naar het huis van Barend Kortman, alwaar hij van diens nicht Anna Catharina Kamper te horen krijgt: "Barend Kortman is niet in de stad en ik heb geen order om deze acceptatie te betalen."

Notaris A. Bezenet, akte 72, 16 october 1826, folio 99 is een promesfe die op vergelijkbare wijze van hand tot hand over gaat. Hierin belooft J. Boddenborg in de Donkersteeg te Leiden drie maanden na 15 juli 1826 aan de heren Gebroeders Reinke of andere bezitter van het waardepapier een som van f 230,00. Later geeft de heer Joris Boddenborg, koopman in linnengoederen aan dat hij de promesfe niet kan betalen.

Notaris A. Bezenet, akte 37, 11 mei 1829, folio 62, Protest.

Promesfe. Leiden den 10 maart 1829 G. voor f 300 glds.

Twee maanden dato deeses neeme ik aan te betalen aan de Heeren Geb. Reinke of dezelf ordre de zomma van Drie Hondert Gulde Ned. Co. waarde daar voor genooten. Ued. Dienaar (getekend) B. Kortman.

Adres: Voor de Vischbrug te Leiden. (Geendorseerd in dorso) Voor mij aan de heer A. Turion of order, waarde in rekening (getekend) Gebroed. Reinke.

Protest.

Op den elfden mejj achttien honderd negen en twintig heb ik Pierre Benezet, openbaar notaris residerende te Leiden, district van dien naam in Zuid Holland, mij uit naam en van wegen den heer Anthony Turion commissfionair, wonende te Leiden aan de Maren Wijk VI numero 1192 hebbende zich ter verkrijging van patent behoorlijk aangegeeven, blijkens bewijs van aangifte, afgegeven ... vervoegd aan Barend Kortman, winkelier, wonende te Leiden aan den Nieuwen Rijn voor de Vischbrug wijk IV n. 96 en denzelve tot de betaling der acceptatie of promesse, waar van copie voor af gaat geïnterpelleerd waarop tot antwoord heb bekomen: Heden niet bij kas zijnde, verzoeken ik acht dagen uitstel: welk antwoord voor weigering van betaling aangenomen ... [verder vergelijkbaar als boven]. Aldus gedaan te Leiden voornoemd in tegenwoordigheid van [dezelfde getuigen].

De onderstaande personen zijn kleinkinderen via zoon Gerrit.

Leiden, bevolkingsregister 1829, Botermarkt nummer 37, een gezin, drie inwoners.

- Reinke G.A.F., 27 jaar, geboren te Bevergern, jongeman, koopman in manuf., roomsch.
  - Reinke, C.H.C., 25 jaar, geboren te Bevergern, jongeman, koopman in manuf., roomsch.
  - Horstmann, Anna Maria, 30 jaar, geboren te Riesenbeek, jongedochter, dienstbode, roomsch.
- Aanmerkingen: Reinke F.A.B.J. en Reinke A., verblijven slecht  $\frac{3}{4}$  jaar binnen deze stad.

Klapper ondertrouw Leiden.

- 14-11-1828 Hermannus Josephus Reinke, horlogemaker, 31 jaar X Arendje Broekhuijzen, 29 jaar, ouders Johannes Heinrichus Reinke en Anna Elisabeth Witte. Huwelijk te Wageningen in Gelderland niet gezien, ze zijn op 04-12-1828 te Leiden getrouwd, geen bekende getuigen.

Leiden, bevolking 1829, SA III, inv. nr. 1073, lijst van gestichten, gevangenis e.d.

Staat der gedetineerden in de Gevangenis 's Gravestein te Leiden aanwezig op den 1 januarij 1830.

Herman Jozeph Reijncke, 31 jaar, geboorteplaats Klarholtz, mannelijk, gehuwd, gereformeerd, horologiemaker, waarheen zich ieder individu eventueel denkt te begeven: Leiden, voor de inwoners der stad Leiden, namen desgenen bij wien zij zich zullen vestigen: vrouw Antje Broekhuizen, Hooigracht, wijk 7.

[Waarom hij in de gevangenis zat, blijft wegens ontbreken info GAL onduidelijk.]

Akte 40, 13-01-1830. Verklaring door Leon Salomon van Praag, vroedmeester, 30 jaar, verklaart dat Arendje Broekhuijzen, huisvrouw van Hermanus Josephus Reinke, buiten staat om te compareren, wonende op de Hooigracht W 7 nr 759, op 12-01-1830 is bevallen van Herman Jan. Getuigen J.J. Oudshoorn en Pieter van der Meer.

Leiden, bevolkingsregister 1839 IV 61, adres Vismarkt.

Betreft het gezin Hermann Reinke, 42 jaar, geboren Klarhout, horlogiemaker, RK met Antje Broekhuizen, geboren in Wageningen, protestant, zoon Hermann Reinke, 10 jaar, geboren te Leiden RK en twee volwassen inwoners.

Leiden, bevolkingsregister 1839, Botermarkt nummer 37, een huisgezin, vijf bewoners.

- Reinke A.G.J., 37 jaar, geboren te Pruisfen, jongeman, koopman, roomsch.
- Reinke E.H.C., 35 jaar, geboren te Pruisfen, jongeman, roomsch.
- Frankman Bernard, 17 jaar, geboren te Pruisfen, jongeman, roomsch.
- Pinke Joseph, 17 jaar, geboren te Pruisfen, jongeman, roomsch.
- Horstman Maria Anna, 40 jaar, geboren te Pruisfen, jongedochter, roomsch.

Leiden, notaris Johannes Tomas, 01-12-1841, akte 45 is het testament van de heer Clemens Conradus Hermanus Reinke, koopman in manufacturen, wonende te Leiden op de Botermarkt. Hij stelt tot erfgenaam "zijn vader Gerrit Reinke, koopman te Bevergern in het Koninkrijk Pruisfen". De akte is opgemaakt in zijn huis op de Botermarkt en getuige is onder andere Jacobus Petrus Driesfen, goudsmid op het Rapenburg, die regelmatig door notaris Tomas wordt gevraagd als getuige.

Akte 46 is de vrijwel identieke tekst van het testament van de heer Gerhardus Antonius Josephus Reinke, broer van bovengenoemde Clemens, die eveneens zijn vader Gerrit tot erfgenaam benoemd, met wederom dezelfde getuige.

Leiden, notaris Barkeij, fiche 444, akte 79, transport 2 april 1842.

De heer J.H. Breijer, tekenmeester te Arnhem, verkoopt aan "de heer Hermanus Josephus Reinke, horlogiemaker en winkelier, wonende te Leiden ... een huis en erve staande en gelegen binnen Leiden aan den Vischmarkt om den hoek der Stadhuispoort waarlangs hetzelfde aan de westzijde is strekkende, geteekend wijk 4 numero 1081 ter grootte van eene roede en vier ellen, belend aan den eene zijde J.M.T. van Bommel en aan den andere zijde de Stadhuispoort."

Verkoopsom f 3.000,00, getekend: H.J. Reinke.

Akte 84 betreft een hypotheek die door H.J. Reinke en A. Broekhuijsen, echtelieden samen wordt afgesloten met geldschietster J.F. Neet, chirurgijn te Leiden voor f 5.000,00, tegen 5% rente en met het huis aan de Vismarkt als onderpand.

Zwarte lade (bevolkingsregisters) GAL heeft verder op naam Reinke als inhoud:

- 1846 IV fol 38 Clemens Cienzi Herman, koopman, geb. Betergern 13-11-1804, RK, ongeh.
- 1849 H.J., 19 jaar, man, horlogemaker, Vismarkt 61.
- 1849 H.J., 52 jaar, geb. Duitsland, RK, horlogemaker, Vismarkt 61.
- 1849 C.C.H. ? 45, man, Duitsl. Botermarkt.
- 1854 Clemens Coenraad Herman, geb. Bevergem 13-11-1804, geh. RK Winkelier.
- 1854 Herman Jan IV, 9 fol 62, geb. Leiden 12-01-1830, RK, ongeh.
- 1860 A.B. geb. 06-02-1845, RK, ongeh.
- 1860 Herman, geb. Bevergem 20-06-1849, RK, winkelbediende, buurt 9 fol 10.
- 1860 Clemens Cornelis Hermanus, geb. Pruisen 13-11-1809, RK, ongeh. Winkelbediende.
- 1870-1880, buurt 9 folio 6, 21, Clement Johannes Gerhard, Bevergem (DL) 26-11-1852, ongeh, winkelier. Woont in 1880 op het adres Hoogstraat 5/6 naast J.E. op nummer 4.

Adresboekje Leiden 1849:

- Galanterie Winkeliers - H.J. Reinke - Vischmarkt.
- Horlogeriemakers, H.J. Reinke - Vischmarkt.

Adresboekje Leiden 1860:

- Reinke, C.G.H. (firma: Gebr. Reinke) koopman, Botermarkt wijk 4 nr 37.

Adresboekje Leiden 1897-1898:

- Reinke, C.A.J. (firma: Gebr. Reinke) - Winkeliers - Botermarkt 5, 6, 7, tel. 100.

Notarieel archief Notaris Schermer 1854-1855.

Drie akten van hypotheeken aangetroffen van kleinkinderen Reinke, waaronder:

- Nr 769, 19-09-1855, (1) Nicolaas van der Weijden, bouwman te Noordwijk, (2) Clemens Conradus Hermanus Reinke, koopman te Leiden, zoo voor zich als mondeling gemachtigde van zijn broeder Gerardus Antonius Josephus Reinke, koopman, wonende te Bevergern in Duitsland. De eerstgenoemde (1) is schuldig f 1.700,--.
- Nr 715, 23-03-1855. (1) de heer Rijtze van Loo, zonder beroep, te Leiden, (2) de heer Clemens Conradus Hermanus Reinke, koopman te Leiden (zie boven voor broer G.A.J. Reinke te B.) De eerstgenoemde (1) is schuldig f 3.000,--.

CBG Familieadvertenties Reinke

- Heden zijn getrouwd: Leijden den 04-12-1828 H.J. Reinke en A. Broekhuijsen (van Wageningen).
- Getrouwd: Bevergern, in Pruisen, 10-08-1850: C.C.H. Reinke met Josepha Niemann.
- Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid, Maria Horstman (gedurende 46 jaren huishoudster bij Gebrs. Reinke) Leiden 19-02-1871.
- Heden overleed te Bevergern C.C.H. Reinke, 78 jaar, Bevergern, 08-04-1882, wed. Reinke, geb. Niemann.

- Heden overleed Clemens Anton Joseph Reinke, 67 jaar, Namens M.H.J.F. Reinke-Baum en M.J.W. Vuyk-Reinke, 's-Gravenhage, 26-03-1921, Stadhouderslaan, Begr Nieuw Eik en Duinen. (Zijn ouders zijn Reinke X Niemann.) (PS: Overl. 1921 Den Haag niet in CBG)

Leiden bevolkingsregister 1870-1880, buurt 9, folio 6 betreft de Botermarkt. Bij het gezin van C.C.H., geboren 13-11-1804 is als zesde persoon ingeschreven Clemens Johannes Gerhard Reinke, nvw, geboren 26-11-1852 te Bevergern, ongehuwd, RC, [latere aantekening:] volgens eigen verklaring in september 1870 hier ingeschreven.

CBG, collectie Saulenn.

Aantekeningen map Duitse immigranten in de omgeving van Leiden (doos II).

Reinke. Het register defunctorum communitatis warmondanae vermeldt: 1832 novembris 27 Dnus Josephus Reinke theologus. Geen nadere gegevens. ...

De Reinkes zijn eigenaar geweest van het pand Pastoor Plaatsstraat 27 te Rijpwetering. Eén van de Reinkes heeft daar gewoond. ... C.C.H. [Reinke] was eigenaar van het pand aan de Pastoor Plaatsstraat te Rijpwetering van 22-11-1845 / 28-08-1868. ... Reinke Hoogstraat 4 te Leiden sinds 1844 ... Woonde met M.T. Huibers van 1838 tot 1844 in de Pastoor Plaatsstraat te Rijpwetering en hij was tevens eigenaar van genoemd pand.

In mei 1894 verhuisde men van de Hoogstraat 4 naar de Korte Mare. Clemens Dierkes, geboren 9-11-1852 te Bevergern betreft dan pand Hoogstraat 4 en vanaf 1915 is de familie Pollmann daar gevestigd.

**Man**

Naam: Jan Willemse Beerendonk  
Geboren: 10-05-1738 te Leiden  
Overleden: 15-01-1790 Warmond  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden, Warmond (1766-1790)  
Beroepen: Bouwman [= boer] (1766)  
Vader: Willem Berendonk  
Moeder: Francine Mauris

**Vrouw**

Naam: Catharina Godefruin Smits  
Geboren: doop 06-04-1748 te Leiden, geboren onder Oegstgeest  
Overleden: 02-01-1810 te Warmond  
Geloof: RK  
Adressen: Oegstgeest, Buiten de Mare Poort der stad Leijden (1766), Marendijk op de 2<sup>e</sup> bleijk (1766), Warmond (1767-1810)  
Beroepen: Huisvrouw, verhuurster van boerderij en grond, houdende een groen winkel (1800)  
Vader: Godefruin "Frisin" Smits  
Moeder: Petronella Truur

**Huwelijk:** 04-07-1766 te Leiden (27-06-1766 ondertrouw te Warmond).

**Kinderen**

- |                         |                                                                 |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| 1. Francisca Petronella | doop 10-07-1767 te Sas ex Warmond, overl. 24-07-1820 Oegstgeest |
| 2. Petronilla           | doop 10-11-1769 te Sas ex Warmond, overl. 28-12-1848 Oegstgeest |
| 3. Wilhelmina           | doop 24-11-1771 te Sas ex Warmond, overl. jong                  |
| 4. Johanna              | doop 28-03-1773 te Sas ex Warmond, overl. 23-02-1830 te Warmond |
| 5. Catharina            | doop 18-07-1775 te Sas ex Warmond, overl. jong?                 |
| 6. Jan                  | doop 29-07-1777 te Sas ex Warmond, overl. 16-01-1804 te Warmond |
| 7. Wilhelmina           | doop 26-07-1779 te Sas ex Warmond, overl. jong                  |
| 8. <u>Wilhelmina</u>    | doop 02-05-1783 te Sas ex Warmond, overl. 12-08-1837 te Leiden  |
| 9. Matheus              | doop 14-03-1786 te Sas ex Warmond, overl. voor februari 1790 te |
| 10. Cornelis            | doop 25-09-1788 te Sas ex Warmond, overl. na 1807 te Leiden?    |
- 

Wilhelmina Berendonk is het derde kind van Jan Willems Be(e)rendonk en Catharina Godefruinsdr. Smits. Hij is in 1738 te Leiden geboren en woont ten tijde van het huwelijk in 1766 te Warmond waar zijn vader een boerderij heeft gekocht. Zij is in 1748 "onder" Oegstgeest geboren, even buiten de stadsmuur van Leiden en woont daar bij de Marepoort op de Maredijk "op de tweede bleijk". Vroeger liep het grondgebied van Oegstgeest tot aan de Leidse singels en de Haarlemmertrekvaart was aan de noordkant van de stad de scheidslijn tussen Oegstgeest en Leiderdorp. De herberg die Johannes Petrus Huijbers later koopt, staat dan ook vlakbij de bleekerij en bleekvelden waar de familie van zijn oma van moederszijde woonde en werkte. Afhankelijk van iemands inkomen, moest men al dan niet "s lands recht op het trouwen" betalen en bij het huwelijk in Warmond staat dat de bruidegom *f* 6,00 betaalt. De meesten huwden pro deo, de volgende schaal was *f* 3,00 en daarna *f* 6,00 enz. Dit geeft al aan dat Jan niet op het bestaansminimum zat.

Een jaar later is Catharina zwanger van hun eerste kindje en achten zij het raadzaam om hun testament op te stellen. Ze kiezen voor een standaardformulering en wijzen elkaar als erfgenamen aan, waarbij ze aangeven later ook een deel aan de dan nog levende ouders te willen schenken. Zelf krijgen ze in een periode van ruim twintig jaar tien kinderen waarvan er vermoedelijk zes jong zijn gestorven, of in elk geval uit beeld verdwijnen. Deze kinderen worden in

de katholieke kerk te Sassenheim gedoopt en verschillende familieleden en vrienden zijn daarbij getuige.

Intussen is Jan actief als boer op het bedrijf van zijn vader. In 1777 acht hij de tijd rijp om zelf ook een boerderij te kopen met diverse partijen land. Hij wordt daarbij gesteund door zijn vader die voor hem borg staat wanneer Jan een lening van f 2.800,00 afsluit. Ook schoonvader Godefridus Smits is als borg van de partij. Jan koopt dat jaar ter waarde van f 5.000,00 onroerend goed en land. Zijn vaders bezit te Warmond en Leiden zal hij later na diens overlijden eveneens in handen krijgen.

Op zijn boerderij met melkvee heeft hij diverse knechten rondlopen en één daar van is de rooms-katholieke Pieter Krul. In 1788 ontstaan er bij feestelijkheden ter ere van de verjaardag van prinses Wilhelmina Frederika Sophia van Pruisen relletjes tussen de protestanten en de katholieken, waar deze knecht bij betrokken is. Een dorp als Warmond was vrij klein. Er heerste een sfeer van ons kent ons (veel mensen waren ook echt aan elkaar verwant) en ieder die anders was en van buiten kwam, werd in meerdere of mindere mate achterdochtig benaderd. De Berendonk-familie kwam uit vreemd gebied. Toch lijken ze aardig geïntegreerd te zijn, alleen al doordat drie dochters met jongens uit de buurt trouwen. Zij komen weliswaar uit andere dorpen, maar het was heel normaal dat boerenknechten in de streek van het ene naar het andere dorp trokken voor werk.

In 1790 komt Jan te overlijden. Zijn weduwe Catharina Smits blijft met alle bezittingen van haar man, die van zijn ouders én van haar familie achter, terwijl de meeste kinderen al wat ouder zijn. Een deel van het onroerend goed verkoopt zij en in 1795 verstrekt zij zelf een lening aan Jannetje le Pair van f 2.000,00. In haar tijd waren er geen banken zoals wij die nu kennen. Als men geld nodig had of wilde investeren, dan regelden particulieren dit onderling en lieten zij hun overeenkomst door een notaris officieel vastleggen. Uiteraard was een onderpand, zoals een huis, vereist en gewoonlijk dienden bovendien enkele mensen garant te staan voor terugbetaling. De gevraagde rente kon variëren, maar was vrijwel nooit hoger dan 5%.

In dat jaar doet Catharina het grootste gedeelte van haar land en gebouwen van de hand en strijkt zo maar liefst f 8.000,00 op. Daarna kan ze op haar lauweren gaan rusten en de rest van haar leven rentenieren, al wordt ze honderd jaar oud. Dit is een tamelijk unieke situatie, want slechts een enkeling in mijn voorgeslacht heeft van een dergelijke ongekennd luxe positie kunnen genieten.

Nog weer later, als Catharina zo'n zestig jaar oud is in 1799 verkoopt ze voor f 700,00 haar in 1790 gekochte huis midden in het dorp aan de Buurtstraat tegenover de "Juffers kostschool" met speciale conditie dat ze daar haar leven lang gratis twee kamers mag blijven bewonen. Dit huis heeft zij wellicht gekocht omdat ze net weduwe geworden was en veiligheid en bereikbaarheid van de winkels in de dorpskern verkoos boven een verblijf op een afgelegen boerderij in de polder.

Alleen in 1800 wordt haar vredige leventje nog een beetje verstoord door een affaire met een vervalste obligatie, waar zij zijdelings bij betrokken is. De originele obligatie is namelijk van grutter Johannes de Jong voor een schuld van f 1.200,00 aan Catharina. Zoals bij generatie 05 Reinke al bleek, werden schuldbekentenissen als verhandelbare waardepapieren gebruikt en iemand heeft nu het origineel overgeschreven. Zoon Jan maakt zich er erg kwaad om en bijt de verdachte als lid van de commissie tijdens een vergadering van de krijgsraad toe "dat hij gevangene was een schurk en een schelm". Ook Catharina moet aan het comité van justitie van Warmond tekst en uitleg geven. Dan blijkt ze trouwens toch nog te werken, want ze vertelt dat ze een "groen winkel" houdt. Catharina overlijdt uiteindelijk tien jaar na deze kwestie in 1810. Ze is dan 61 jaar.

Terwijl dochter Willemijntje in de naburige stad met haar gezin woont, slijten de andere dochters hun leven in de omliggende dorpen. Een broer overlijdt door verdrinking in Warmond als hij 26 is in 1804. Willemijntje's oudere zus Pieterella woont eveneens in Warmond. Zij legt in 1795 een verklaring over een dorpsgenoot af. Het is in de tijd dat de Fransen het land regeren en het verboden was om sympathie voor de Oranje's te tonen. In feite verraadt zij deze man, die niet blij is met de Franse overheersing. Het is moeilijk te zeggen in hoeverre haar dat kwalijk wordt genomen. Maar jaren later, in 1818, 1835, 1842 en in 1844, als zij al weduwe en een stuk ouder is, blijkt dat zij door haar buurtgenoten wordt bespot en gesard. Eerst ontstaat er ruzie over een geleend, maar niet terug gegeven flesje Haarlemmerolie. (Dit wordt uitgevochten voor het dorpsbestuur. Je staat er versteld van waar een dorpschout zich zoal mee bezig hield.)

Vervolgens is er een kwestie waarbij ze “voor kerk- en armendief, afzetster en toverheks” wordt uitgeschoonden. Daarna worden de nog in de grond zittende aardappelen uit haar tuintje gestolen. Tot slot ontstaat er ruzie over de betaling van 25 cent, waarbij zij weer voor oude heks wordt uitgemaakt. Fysiek geweld tegen een bejaarde vrouw schuwen de Warmonders evenmin. Mogelijk is ze om die reden vertrokken naar Oegstgeest, waar haar zoon woont en waar ze vier jaar na de laatste rel op 82-jarige leeftijd overlijdt. Petronella was toen al ruim dertig jaar weduwe en heeft het als alleenstaande vrouw in een kennelijk bekrompen gemeenschap zwaar gehad. Een jongere zus, Johanna Berendonck, vertrekt na haar huwelijk naar de woonplaats van haar man: Hazerswoude, maar woont ook in Zoeterwoude aan de Rijndijk en in Leiderdorp. De oudste van de kinderen, Francijntje, woont met haar man in Oegstgeest. Bij de doop van haar kinderen zijn haar verwanten aldaar present. Ook Francijntje zat het niet altijd mee. Zij is in 1813 reeds weduwe en verdient de kost als landbouwster. Op 31 juli van dat jaar biedt zij in herberg De Roode Leeuw te Oegstgeest een partij nog op het land staande haver en een te rooien partij aardappelen te koop aan. Er is echter geen mens in de herberg die interesse toont, zodat het te betwijfelen valt of zij er nog tegen een schappelijke prijs vanaf is gekomen. Voor zover dus is na te gaan, heeft vooral dochter Willemijntje het in haar leven getroffen, al is zij niet erg oud geworden.

### Huwelijk op 04-07-1766 te Leiden

Gaarder Warmond 27-06-1766 (ondertrouw).

Op den 27 junij 1766 geven sig aan om te trouwen Jan Willemsz Beerendonck, jongeman, geboren tot Leijden en woonende binnen Warmond en Catharina Frinis Smits, jongedochter, geboren onder Oegstgeest en woonende buiten de Mare Poort der Stad Leijden, voor soo veel de bruidegom aangaat onder het classis van ... f 6,--.

Raadhuis-inteekenregister Leiden M230, 04-07-1766.

Jan Willemsz Beerendonck, jongeman van Leijden, bouwman, wonende te Warmond, geassisteerd met Wlm: Beerendonck, zijn vader te Warmond, huwt met Catharina Godefruidsdr: Smits, jongedochter van Oegstgeest, wonende op de Marendijk op de tweede bleijk, geassisteerd met Petronella Truur, haar moeder, woonende als vooren. Getrouwd 04-07-1766.

RK-huwelijk van Jan Berendonck en Caatje Smits op 18 juli 1766 in de Kuipersteeg, getuigen -.

### Doopboeken

Indexboek X, het enige paar is Jan Berendonck en Catharina Frinis: Smits, RK-dopen Sassenheim, alles ex of van Warmond. Zij komen zelf in die tijd niet als getuigen voor.

- 10-07-1767 Francisca Petronella, getuigen Willem Beerendonck en Piternella Truij.
- 10-11-1769 Petronilla, getuigen Godefried Smits en Jenneke Truijer.
- 24-11-1771 Willemijntje getuigen Hendrik Tijse en Catharina Truije.
- 28-03-1773 Johanna, getuigen Gerrit Berendonck en Elisabeth van Krooij.
- 18-07-1775 Catharina, getuigen Jan Boeget en Catharina Fruien.
- 29-07-1777 Jan, getuigen Jan Banning en Geertruij Smits.
- 26-07-1779 Wilhelmina, vW [van Warmond], getuigen Pieter Veldhoven en Pieterella van Krooij. [Dit zijn vrienden van de familie Truijer.]
- 02-05-1783 Wilhelmina, vW, getuigen Pieter Tijse en Maria Theresia Holland.
- 14-03-1786 Matheus, vW, getuigen Matheus Baten en Geertrui Coenen.
- 25-09-1788 Cornelis, vW, getuigen Jan van Beek en Pieterelletje Beerendonck.

### Huwelijken van de kinderen

|                                                      |                                            |
|------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| Francijna Beerendonck                                | 04-05-1787, GA R 1 pag. 320, Rijnsburg III |
| Francijna Beerendonck met Cornelis Ariesz. van Rhijn | 20-05-1787 Oegstgeest                      |
| Pieterella Beerendonck en Leendert van Noort         | 28-04-1793 Warmond                         |

|                                               |            |         |
|-----------------------------------------------|------------|---------|
| Jansje Beerendonk en Leendert de Groot        | 20-05-1798 | Warmond |
| Willemijntje Berendonk en Pieter Jr. Huijbers | 29-08-1806 | Leiden  |

Oegstgeest 13, 20-05-1787.

Renovata J:J: Olea 23 maji.

Majus den 20 dito [1787] contr: Cornelis Ariesz. van Rhijn ex Rhijnsburg, Francijntje Beerendonk ex Warmond in facie Ecclefiæ. Habitant in Rhijnsburg.

Oegstgeest 18, 20-05-1787.

In de classis van 6 gls. Aangeteekend den 4 mej 1787. Cornelis Arijsz. van Rijn, gebooren en woonende te Rhijnsburg, met Fransijna Beerendonk, gebooren te Warmond en wonende onder Oegstgeest. Getrouwt voor ons ondergeschreeven gesubstitueerde schout en scheepenen der vrije heerlijkheden van Oegstgeest en Poelgeest op den 20 mej 1787.

Garder en W10, pag. 73, Warmond, 28-04-1793.

Naardat de drie huwelijksproclamatien van Leendert van Noort, meerderjarig jongeman, met Pieterella Beerendonk, meerderjarig jongedochter, beide gebooren en wonende alhier ongehinderd hunnen voortgang hebben gehad, zo hebben wij Cornelis le Clercq, Bailliuw en Schout Dirk Koning en Johannes Schoneveld Scheepenen der hoge en vrije heerlijkheid Warmond de voorn. personen in den huwelijken staat bevestigd op den 28 april 1793.

Garder Hazerswoude nr 4-184, 27-04-1798.

April 27. Leenderd de Groot J:M: geb. en woonende te Hazerswoude, als bruydegom ter eenre, met Jansje Berendonk J:D: gebore en woonende tot Warmond als bruid ter andere zijde. Verklarende den bruydegom zig aan te geven in de classis van Prodeo. Zijnde dese Bruid tot Warmond aangetekend in de classis van f 3,-. [getekend] Leendert de groot.

Garder Warmond, 20-05-1798.

Nadat de 3 huwelijksproclamatien van Leendert de Groot, meerderjarig jongeman, geboren en wonende te Hazerswoude, met Jansje Beerendonk, meerderjarig jongedochter, geboren en wonende alhier, ongehinderd hunnen voortgang hebben gehad, hebben Schout en Schepenen het huwelijk voltrokken (ingekort), 20-05-1798.

Leiden, Schepenen D48, 29-08-1806.

Aanget. 29-08-1806. Pieter Huijbers Jr., lijfknecht, jongeman van Leiden, wonende op de Nieuwen Rijn met Pieter Huijbers, zijn vader, wonende onder Zoeterwoude, met Willemijntje Berendonk, jongedochter van Warmond, wonende in de Zonneveldsteeg met Catharina Smits, haar moeder, wonende te Warmond. (De bruidegom moet zijn paspoort vertonen, de bruid heeft paspoort vertoond) getr: [Paspoort niet in index Leiden.]

### Overlijdensaangiften

Fiche B (CBG) begraven Warmond gedurende de periode 1760-1812.

- Berendonk, Jan, 15-01-1790. *Begraafboek*: 15-01-1790 geeft aan Chr. de Boik 't lijk van Jan Beerendonk, overleden alhier, in de derde klasse f 6,--.
- Berendonk, Jan, 16-01-1804. *Begraafboek*: 16-01-1804 geeft aan Nic. de Vette, 't lijk van Jan Berendonk, alhier verdrongen in de classis. Pro Deo.
- Berendonk, Kaatje Smits weduwe, 02-01-1810. *Begraafboek*: Januari/Louwmaand 1810 Den 2 van Louwmaand is op het kerkhof begraven Kaatje Smits, wed. Berendonk. Een half uur geluid komt voor de kerk f 0.12. Doodkleed f 2,12.

Amsterdam begravenen 1761-1811.

Johannes Beerendonk 19 maart 1804, 1206/534 St. KH, woonde Kl. Oostenburgerstraat.

Oegstgeest, akte 56, Francijntje.

Op 24-07-1820 verklaren twee buurmannen van de overledene, dat op 24-07-1820 is overleden in huis 20 binnen deze gemeente Francijntje Berendonk, weduwe van Cornelis van Rijn, geboren te Warmond, oud 53 jaar, -.

Warmond, akte 5 Jannetje.

Op 24-02-1830 verklaren Joannes Duijnhoven, 37 jaar, schoenmaker en Pieter van Beek, arbeider, beiden te Warmond, de eerste schoonzoon en de tweede gebuur, dat op 23-02-1830 in huis nr 138, binnen de gemeente is overleden Jannetje Beerendonk, weduwe van Leendert de Groot, 59 jaar, zonder beroep, geboren en wonende te Warmond, dochter van Jan Beerendonk en Catharina Smits, beiden overleden.

Leiden, akte 710 Wilhelmina.

Op 14-08-1837 verklaren Johannes Petrus Huijbers, 29 jaar, wijnkopersknecht, wonende aan de Rijn, wijk 7, nr 98 en Johannes Gubbi, 34 jaar, schoorsteenveger, wonende op de Aalmarkt, wijk 4, nr 140 dat op 12-08-1837 is overleden op de Rijn, wijk 7 nr 98, Wilhelmina Berendonk, geboren te Warmond, oud 54 jaar, vrouw van Pieter Huybers, dochter van Jan Berendonk en van Catharina Smits, beide overleden.

Oegstgeest, akte 153, Petronella.

Op 28-12-1848 verklaren Leonardus van Noort, zoon der overledene, oud 47 jaar, brugwachter en Pieter Thepen, 37 jaar, bode, wonende beide alhier, dat op 28-12-1848 in wijk 2 nr. 53 is overleden Petronella Beerendonk, dochter van Jan Beerendonk en Kaatje Smits, zonder beroep, 82 jaar, geboren te Warmond, gewoond hebbende alhier, gehuwd [geweest] met Leonardus van Noort.

#### **Diversen**

RK-doopgetuigen te Oegstgeest, boek 12, bij kinderen van Cornelis van Rijn en Francijntje Beerendonk zijn in 1788, 1794 en 1801 n.v.t.

1789 Jan Beerendonk, Caatje Smits.

1792 Jan Beerendonk, Pieternelletje Beerendonk.

Juni 1797 Jan Beerendonk, Jansie Beerendonk.

In september 1800 zijn Leendert de Groot en Jannetje Beerendonk RK-doopgetuigen te Oegstgeest bij een kindje van de familie De Groot.

Doopgetuigen van kinderen van Leendert van Noort en Petronella Berendonk te Warmond en Oegstgeest zijn in:

1798 Leendert de Groot en Joanna Berendonk.

1799 o.a. Wilhelmina Berendonk.

1801 Leendert de Groot en Jannetje Berendonk.

1806 (ex Poelgeest) getuigen n.v.t. evenals in 1796 en 1803.

Doopgetuigen van kinderen van Leendert de Groot en Jansje Berendonk te Hazerswoude zijn in:

1799 (ex Soet. Rijndijk) getuigen n.v.t.

1801 (ex Leijerd.) Cornelis van Rijn en Francika Berendonk.

Cornelis en Francijntje Berendonk zijn doopgetuigen in 1808 te Leiden bij generatie 05 Huijbers.

Leiden, bonboek 454 Westmarendorp Lantsijde (begint in 1599), oostzijde Mare omtrent de Claresteeg.

\* Vorige eigenaar 1722 Hendrick Willemsz Coops.

\* 04-01-1738 Is bij Johanna Coops, meerderjarig ongehuwd perzone ende eenige geïnstitueerde erfgenaame van haar vader van Hendrik W. Coops, verkogt aan Willem Berendonk, belast met 17 stv. 's jaars pagt om een custingb: van XV<sup>c</sup> gls te betalen met IIJc gls

gereed ende CL gls 's jaars, den 1 februarij 1739 d' 1 paaij, ende dat telckens met den intreste jegens 3:10 van 't hondert int jaar.

- \* Is bij hem sp. belast met XCvij gls spruijtende uijt zake van enige goederen opgekomen aan zijn minderjarige zoon Jan Berendonk, waarvan volgens den inhoud van de brieff geen interest zal werden om Jan Berendonk in qualiteit als voogd over zijn minderjarige zoon Jan Berendonk, en zulx ten behoeve van dezelve. 18-04-1748. 't Verband of schuldb. van 1007 gl is alhier gecass. vertoont den 17-9-1777.
- \* Nu op Jan Berendonk als int 8 reg. fol 372.  
Op den 1 meij 1790 is alhier afgeleverd extract testament van Jan Berendonk en Catharina Smits, egtelieden, gepasseert voor de nots. Jan van den Broeck, en get. binnen deze stad in dato 25-03-1767 waarbij de eerststervende de langstlevende tot erfgen. heeft gesteld 't welk geweest is Catharina Smits.
- \* 20-05-1790 Is bij haar verkogt aan Willem Teunisse vrij om V<sup>c</sup>L gl gereed geld.

Leiden, bonboek 473 Westmarendorp Lantsijde, Jan Vossensteeg t/o de Marendorpse Agtergragt (bij de Klomppoort).

- \* 29-12-1740 Margaretha Kerkhoff weduwe van Jan Arents.
- \* Is bij Jan van Renten bode mette roede deezer stad bij executie over de: eelt lasten verkogt aan Willem Beerendonk vrij om ij<sup>c</sup>vij gl gereed geld, en dit is bij onwillig decreet deesen vierschaare geleeverd den 18-05-1748. Decreet.
- \* Nu op Jan Berendonk als int 8 reg fol 372.
- \* Nu op Catharina Smits op als hiervoor fol 453. [klopt niet, moet zijn 454]
- \* Is bij haar verkogt aan Johannes Swarts vrij om Lxxv gl gereed geld. 20-05-1790.

Leiden, bonboek 526 West Marendorp Lantsijde, oostzijde van de Jan Vossensteeg t/o de Claresteeg. (Bij de Klomppoort.)

- \* 04-09-1709 Joost Trog koopt het pand voor iij<sup>c</sup>Lxxv gl gereet geld. [Zie huwelijk generatie 07 Joost is een oom van Willem Beerendonk in 1731.]
- \* Is bij hem verkogt aan Willem Beerendonk, vrij om een custing of rentebrief inhoudende ten lijve van den verkooper en zijn jegenwoordige huisvr. Sibilla Joannesdr. of de langstlevende van hen beijden een somma van Lij gls: 's jaars, alle ¼ sjaars met een geregt vierdepart 's jaars, ingegaan zijnde met 6 meij deses jaars 1736. 02-06-1736.  
Marge: Dat de custing of lijfrentebrief is afgelopen blijkt bij de extracten alhier overgelevert den 17<sup>17</sup>/<sub>9</sub> 77 dus dezelve geroyeert datum ut supra.
- \* Nu op Jan Berendonk als int 8 reg. fol 372.  
Op den 24 meij 1794 is alhier vertoont 't gros. testament van Jan Berendonk en Catharina Smits egteluiden gepasseert voor de nots. Jan van den Broek en get. binnen deze stad in dato 25-03-1767 waarbij de eerststervende de langstlevende tot erfgenaam stelt, 't welk is geweest Catharina Smits.
- \* 12-06-1794. Is bij haar verkogt aan Jan van Beek, vrij om IICV gl gereed geld.

Leiden, bonboek Hogemorsch folio 372 = iij<sup>v</sup>Lxxij, St. Aechten Straet fuijtfijde.

- \* 08-05-1728 Hester Forcade, wede Abraham Crahee.
- \* 11-05-1745 Is bij haar verkogt aan Willem Beerendonk vrij om L gls gereed geld.  
Op den 9 sept. 1785 is alhier overgeleverd copie attestatie get. bij Pieter Thijssen en Nicolaas van de Burgh op den 7 septb. 1785. waar bij sij hebben gedeposeert dat Willem Berendonk tot zijne erfgenaam ab intestato heeft nagelaten zijn zoon Jan Beerendonk.
- \* 22-11-1785. Is bij hem verkogt aan Jan Zwarts vrij om Lx gl gereed geld.

Leiden, notaris Jan van den Broeck, akte 25.

Testament in dato den 25en Maart 1767.

De testateuren hebben verklaart tot geen twee duijfent guldens gegoed en in het amptgelt niet bekent te zijn, en is in deesen geen fidei commis geinsereert.

In den Naame des Heeren Amen.

Bij den innehouden van deese jegenwoordige openbaare instrumente, zij kennelijk eenen iijgelijk dien 't behoort, dat op heeden den vijff en twintigsten maart van den jaare seeventien hondert

seeven en sestigh des voordemiddags de klokke twaalf uuren voor mij Jan van den Broeck notaris publicq bij den edele Hoove van Hollandt geadmitteert binnen de stad Leijden resideerende ter presentie van de nagenoemde getuijgen in eijgener persooene gekoomen ende verfcheenen fijn.

Monsieur Jan Beerendonk, bouwman ende de eerbaare Catharina Smits egteluijden, wonende te Warmond, dog op't paffereen deeses zijnde binnen deese stad mij notaris bekend. Weesende zij comparanten gesond van lichame, hebbende haar verstand reedenen ende memorie wel magtig ende ten vollen gebruijkende naar allen uijtwendigen schijn.

Dewelke verklaarden van voorneemen te weesen niet van deeser weereld te scheijden zonder eerst ende alvorens van haare tijdelijke goederen te hebben gedisponeert, doende zulks zoo zij comparanten opentlijk verklaarden uijt haar beijder eijge vrije willen ende gemoed, zonder ijmands opmakingen ofte misleijdinge, dien volgende eerst revoceerende, dood ende te niet doende bij deesen, alle voorgaande testamenten, codicillen ende generalijk alle andere actens van uijtterste wille geen en van dien uijgesondert, als zij comparanten 't sij gesamentlijk ofte ijder van hun in 't bijzonder, voor dato deeses in eeniger hande manieren, eenigsints gemaakt, gepasseerd ofte verleeden zoude mogen hebben zulks bij deesen van nieuws disponeerende. Soo verklaarden zij testateuren malkanderen over ende weeder over ende zulks de eerststervende der leevende van hun beijden te stellen ende te inftitueeren gelijk zij doen bij deesen, tot zijn off haar eenige algeheele ende universeele erffgenaamen ende dat in alle de goederen zoo roerende als onroerende, jeegenwoordige en toekomende geen van dien uijtgesondert, die de eerststervende van hun testateuren metter dood zal komen te ontruijmen ende naar te laten met vollen regten van jnstitutie.

Behoudelijk ende met deesen verstande nogtans dat de langstleevende der testateuren gehouden zal zijn't kind ofte kinderen uijt deesen huwelijke verwekt ofte nog te verwekken ende in't leeven naar te laten, eerlijk ende na den staat des boedels te alimenteeren ende op te voeden tot den ouderdom van vijf en twintig jaaren eerder huwelijksdag ofte andere geapprobeerde staten, als wanneer de langstleevende der testateuren gehouden zal zijn deselve kind ofte kinderen meede te geeven sodanige somma van penningen als deselve langstleevende t sij vader off moeder in zijn off haar concientie oordeelen ende bevinden zal te behooren ende den staat ende gelegendheijd des boedels zal komen meede te brengen, alle't welk de eerststervende zijn ofte haar gemelte kind off kinderen is toevoegende voor ende in plaatse van de simpele ende naakte legitime portie deselve naar scherpheijd van regten in des eerst overleedens nalatenschap competeerende.

Edog off 't saake was dat hij testateur eerft ende zulks voor zijn gemelte huisvrouw zonder kind ofte kinderen uijt deesen huwelijke verwekt ende in't leeven naar te laten geraakten te overlijden ende dat als dan zijn testateurs vader nog in't leeven was, indien gevalle maar anders niet, verklaarde hij testateur defelve zijne vader te inftitueren in de simpele ende naakte legitime portie deselve na scherpheijt van regten competeerende.

Ende ingevalle het mogte koomen te gebeuren dat zij testatrice eerst ende zulks voor haar gemelte man sonder kind ofte kinderen uijt desen huwelijke verwekt ende in 't leeven naar te laten geraakten te overlijden, ende dat als dan haar testatrices vader ende moeder ofte een van beijden nog in 't leeven was off waren, indien gevalle en anders niet, verklaarde zij testatrice deselve haar vader en moeder ofte de langstleevende van hun te institueeren in de simpele ende naakte legitime portie, deselve na scherpheijt van regten in haar testatrices nalatenschap alsvoren competerende.

Stelden en committeerde voorts zij testateuren tot absolute voogd, voogdesse off voogden, bij aldien zij eenige minderjarige uijtlandige off andere toesigt behoevende kind, kinderen en erffgenamen zoude mogen komen naar te laten, te weeten d'eerst stervende de langstleevende van hun beijden, geevende ende verleenende deselve sodanige ampele en onbepaalde last, magt en autoriteijd, als alle voogd, voogdesse off voogden naar regten, reedenen ende billikheijd toekomt, ende eenigsints kan off mag gegeeven werden, ende wel speciallijk met magt van adfumptie ende furrogatie voorts meede omme roerende ende onroerende goederen des boedels zonder decreet van den regter te mogen verkopen en transporteeren, secludeerende wijders zij testateuren beijde ende zulx zoo wel de langstleevende als eerststervende van hun, voor nu ende altijd uijt hunner beijder boedels en goederen alle vrienden, heeren, magistraten, weesmeesteren, bailluwen schouten en weesmannen ende wel specialijx D: Heer schout en

weesmannen der vrije heerlijkheid van Warmond offte alle andere, waar hun testateurs sterfhuijs zal mogen komen te vallen, offte goederen geleegeen zijn.

Alle 't geene voorsz. staat, de testateuren van woord tot woorde duidelijk voorgeleesen zijnde, verklaarden zij testateuren het selve te weesen haar testament, laaste ende uijtterste wille, ordonneerende ende begeerende dat alle 't selve daar voren valideeren ende volkomen effect forteeren zal, 't zij als testament, codicil offte zoo als 't selve best zal kunnen ende mogen bestaan, versoeckende en consenteerende zij testateuren hier van door mij notaris kennisfe gedragen, gemaakt ende geleeverd te werden testament in forma.

Aldus gedaan, verleeden ende gepasseerd binnen de stad Leijden ter presentie van Matthijs Bloeyland Albs. zoon en Jan Langeveld Janszoon als getuijgen ten deefen versogt.

[Ondertekening:] Jan Beerendonk, Catrina Smits.

't Welk ik affirmeere Jan van den Broeck, nots. publ.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1210, pagina 25v.

Ik Mr Jacobus van Lutfenburgh bailluw en schout van de vrije Heerlijkheid Warmond oirconde dat voor mij ende voor Albert van Lutfenburgh en Leendert van der Wilk, schepenen der selven heerlijkheid in eigener persoon gecompereert is Cornelis van Duijken de welke verklaarde verkogt te hebben ende dien volgende wel ende wettelijk te transporteeren ende in vollen vrijen eigendomme over te geven aan ende ten behoeven van Jan Beerendonk, ofte sijn regt in dezen verkrijgenden een parthijtje land sijnde een teelcroft, dogh nu met hout beplant, geleegeen in het Oosteijsde van Warmond op de kaart getekent no 17 groot 419 roeden belent ten noordwesten en noordoosten de Heer Albert van Lutfenburgh, ten zuidoosten de Heerewegh, ten zuidwesten den Koper met het Leenland ende dat vrij als buurlanden niet daar op staande als den Heer [van Warmond] sijn regt. Wijders met soodanige voor en nadelige conditien, servituijten, vrijdomme en waringen als begrepen staan in de oude waarbrieven dar van fijnde de jongste van dien jn dato den 5 december 1761 waarna den koper sig fal moeten reguleeren, belovende hij comparant het voorne verkogte land te vrijen en te waren onder verband als na regten. Eijndelijk bekende hij comparant ter fake desen verkopinge alwel voldaan ende betaalt te zijn den eerften penning met den laaften fijnde daar mede onder begrepen de kooppenningen van 225 ½ roeden Leenland hier nevens gelegen ende dat tefamen met een fomme van feventigh Caroli Guldens te XL grooten het stuk in gereede en contanten gelden. Deften oirconde foo hebbe ik Balliu en schout voornt defen befegelt met het fegel ter sake van het schoutsampt verordent ende defe benefens de voors. schepenen getekend ten prothocol alf onder deplycq. Huijden den 26 januarij 1769.

Notaris Pasfchier Soetbrood, 1777, akte 71, folio 267.

Op huden den 22en april seeventien hondert seeven en feeventig compareerde voor mij Paffchier Soetbrood notaris publicq bij den Ed: Hove van Holland geadmitteert binnen de stad Leijden refideerende ende voor de naargen. getuigen Monfr. Jan Berendonk woonende te Warmond dog op 't paffereen deezes zijnde alhier ter steede mij notaris bekend, dewelke bekende ontvangen te hebben ende mitsdien wel ende deugdelijk schuldig te weezen aan ende ten behoeven van Monfr. Willem Swartjes meede woonende te Warmond een fomme van twee duizend agt hondert gulden te xl grooten 't ftuk spruitende uit faake van deugdelijke geleende en aangetelde penningen bij hem comparant ten zijnen genoegen genooten en ontvangen, verfakende derhalve de exceptie van onaangetelde gelden, beloovende hij comparant van de gemelde somme van tweeduizend agt hondert gulden intereffe te zullen betaalen jeegens drie gulden vijf stuivers van ieder hondert gulden in't jaar te reekenen dezelve interest van dato deezes af, en geduurende tot de volle en effectueele voldoeninge en afloffinge toe, welke afloffing zal kunnen en moeten geschieden ten allen tijden als het den comparant of den houder deezes gelieven zal, mits in geval van opzegging of opeijffchinge malkanderen drie maanden te vooren behoorlijk te waarschouwen ende dat beneevens zodanige intereffen alnaar beloop des tijds verscheenen ende onbetaald zullen zijn.

Compareerden nog meede voor mij notaris en getuigen naargenoemt Monsr. Willem Beerendonk woonende binnen deeze stad en Godefridus Smits woonende onder Oegstgeeft dog op 't pasfeeren deezes zijnde alhier ter fteede mij notaris bekend, dewelke verklaarden voor de opgemelde sommen en te verlopen interesten hun zelven te stellen als borgen ende principaale

schuldenaars onder renuntiatie van de beneficiën ordinis excusationis et divifionis de effecto van dien hun comparanten door mij notaris behoorlijk onderrecht, beloovende hij eerfte comparant de gemelde borgen des aangaande kost en schadeloos te zullen houden.

Tot naar koominge ende voldoeninge van 'tgeene voorfchreeve staat ende ieder point van dien in't bijzonder verbinden zij comparanten gezamentlijk hunne persoonen en goederen dezelve stellende ten bedwang en executie van alle regten en rechteren en specialijk den Ed: Hove van Hoge Raide in Holland mitsgaders de vierfchaar van schout en scheepenen van Warmond, over geevende ende te vreedden zijnde zij comparanten omme hun in den innehouden ende naarkomen defes bij de opgemelde Hove of Hogen Raede of bij de vierschaar van Warmond ten hunnen koften te doen en laten condemneeren, ten dien eijnde conftitueerende ende magtig maakende de twee van de reſpective procureurs voor den gemelde Hove en Hogen Raide, mits gaders voor de vierfchaar van Warmond postuleerende zoo om de voorsz. condemnatie te verfoeken als daarinne te confenseeren. Reſpective alles onder belofte van approbatie ratificatie verband en bedwang als voren. Aldus gedaan ende gepaffeert, binnen de stad Leijden ter prefentie van Jan Trouwant en Willem Sommelyn als getuigen. [Handtekeningen] Janbeerendonk, Willem berendonk, dit merk + is geteld door Godefridus Smits.

GAL, boek: Heeren en Bueren. Bijdragen tot de geschiedenis van Warmond.

Bijlage I, verkocht vee te Warmond op openbare verkopeningen 1749-1781.

Jaar 1777 Jan Berendonk, 9 koeien, 1 stier/os, totaal 10 stuks vee.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1211, pagina 38 betreft een lening van 500 gulden van Leendert van Noort, verschuldigd aan Dirk Willemsz. Klinkenberg en afbetaald op 4 augustus 1803. Mogelijk is dit de echtgenoot van Pieterella Berendonk. Als onderpand is genoemd een "bouwhuis en erf, staanden ende geleegeen aan zeekeere Dam, binnen deeze heerlijkheid op de kaart geteekent no. 14, groot 90 roeden." Deze hypotheek is op 25 maart 1782 afgesloten.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1210, pagina 181v.

Wij Cornelis Haeck bailluw en schout, Jan van den Akker en Arij van der Meij, scheepenen den hoge en vrije heerlijkheid Warmond, oirconden dat voor ons in eigener persoon gecompareert is Huijbert Masfaar wonende onder Oegstgeest, dewelke verklaarde verkogt te hebben volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan ende dienvolgende als nu wel en wettelijk ende in vollen vrijen eigendom over te geeven bij deezen, aan ende ten behoeven van Jan Beerendonk, onzen inwoonder. Een huismanswooning met barg schuur en verder getimmert, staande ende geleegeen bij het Warmonderhek in het Westeinde onder deeze Heerlijkheid in de Hoogeweidsche Polder, als meede twee mergen 370 roeden land op de kaart geteekend no. 2, belend met de woning ten noordoosten Jacob van Leeuwen en Willem Kalkoven, ten zuidoosten de Leede, ten zuidwesten Jan van Engelen, en ten noodwesten den Heereweg, nog vier mergen 427 roeden land, op de kaart geteekent no. 2, 3 en 4 geleegeen als voren, belend ten noordoosten de voorn. Jacob van Leeuwen en Willem Kalkoven, ten zuidoosten den Heereweg, ten zuidwesten den HoogEd. Gebore Heer van Warmond en de trekvaart, en ten noordwesten den Agter Poel; nog drie partijen land geleegeen naast den anderen, in de Veerpolder, op de kaart geteekent no. 7, 17 en 18, te samen groot agt mergen, 555 roeden, belend in 't geheel ten noordoosten Hendrik Lidelmeijer, de Heer Jan Redegeld Nom: Ux., ten zuidoosten Willem Beerendonk [generatie 07 Beerendonk], Jan Boor, Jacob van Leeuwen en Willem Kalkoven, ten zuidwesten de wedue Cornelis van Hazen, en ten noordwesten de Leede, bedragende te samen zestien morgen een honderd twee en vijftig roeden land, zijnde als nog speciaal belast met een schuldbrief, gepasseert voor de Edele Achtb. Heeren schout en scheepenen deze hoge en vrije Heerlijkheid op den 18 april 1771 ten behoeven van Jan van der Steen, groot Een duizend guldens, lopende ten intresfe a drie per cento in 't jaar, voorts vrij en onbelast niets daar op ftaande dan den Heer zijn Regt; wijdes met zodanige voor en nadeelige conditien, fervituiten, vrijdommen en waringen als begreepen staande in de oude opdrags- en waarbrieven, contracten en andere bescheiden daar van zijnde de jongsten van dien van datis 7<sup>e</sup> april 1753, 2 februarij 1754, 2 november 1756 en 2<sup>e</sup> mei 1763 dewelke aan den kooper overgeleevert zullen werden om zig daar naar te reguleeren, beloovende hij comparant 't voorsz. verkogte te zullen vrijen en waaren als regt is onder verband

als naar regten. Eindelijk bekende hij compt. ter zake deezer verkopinge en opdragte ten vollen voldaan ende betaald te zijn den eersten penning met den laatsten, ende dat boven de voorsz. belasting nog met een fomme van vier duizend guldens in contante gelden. Compareerde nog meede voor ons schout en scheepenen, bovengenoemde Jan Beerendonk, dewelke verklaarde de koop in voegen voorsz. te accepteren, en ook wel speciaal ten zijnen lasten te neemen de schuldbrief, op deeze partijen gevestigd staande, en hier boven breeder omschreeven. Desen oirconden heb ik bailluw en schout deeze met het zeegel ter zaake het schoutsampt voorsz. verordend bezeegeld en neevens de voorn. scheepenen onder de plicque als meede ten prothocolle geteekent op den 26 mej 1777.  
[Ook de genoemde hypotheek staat in dit boek, doorgestreep, met de marge-aantekening: Mij ondergesz. bij quit. van J.P. van der Steen, gesteld en dorfoder origineele deezes gebleeken zijnde, dat den inhoude deezer ten vollen is voldaan op den 8 april 1786 werd overzulk deeze geroijeert, op den 8 december 1787, C. le Clercq.]

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1211, pagina 213v.

[marge] Copie attestatie ter overboeking der goederen van Willem Beerendonk, op Jan Beeren-donk.

Wij ondergesz. beide van competente ouderdom, en woonende binnen deeze stad, verklaare ter requisitie van alle degeene, welke daar aan eenigsints geleegen zoude moogen weezen, waar en waaragtig te zijn dat Willem Beerendonk, onlangs is koomen te overlijden en dat dezelve tot zijn eenige erfgenaam ab intestato heeft nagelaaten een zoon genaamt Jan Beerendonk, zonder dat degene Willem Beerendonk, eenige andere of meerdere kind, kinderen of descendenten heeft agter gelaten dan de voorne. Jan Beerendonk. Geevende wij ondergesz. voor reedenen van weetenschap de meergem. Wm. Beerendonk wel te hebben gekend, en zijn eenigen nagelaten zoon de meer hiervoor gen:e Jan Beerendonk, als nog wel te kennen, presenterende overzulk het voorenstaande door ons gedeposeerde des noods en zulk gereqd. wordende nader met eede te willen sterken. Actum Leijden den 7 nov. 1785 (was get.) Pieter Tijsfen, Nicolaas van den Burg. Accoord voor copie met 't origineel 14 maart 1788.

Leids Jaarboekje 1960, pagina 162-165.

De illuminatie van 1788 te Warmond, door A.G. van der Steur.

Op 7 augustus 1788, een jaar volgend op dat waarin het incident te Goejanverwellesluis plaats vond, werd er ter gelegenheid van de 37ste verjaardag van Prinses Wilhelmina Frederika Sophia van Pruisen, echtgenote van de erfstadhouder Prins Willem V, in verschillende steden en dorpen van Nederland, o.a. ook te Warmond, geillumineerd. ...

De regeling was toen [in 1766] als volgt: Verlichting van 's avonds 8 tot 12 uur; ieder doet dit voor zichzelf en illumineert zijn eigen huis; het afsteken van vuurwerk en het lossen van vreugdeschoten uit geweren is verboden.

In 1788 wordt dus weer iets dergelijks georganiseerd. Buiten de verlichting draagt ook een ere-poort tot de algemene vreugde bij. Om een geheel andere reden ontstaan er op de avond van de illuminatie moeilijkheden tussen verschillende groeperingen van Warmonds burgerij. Deze moeilijkheden waren van zo'n aard dat ze ettelijke pagina's van de registers uit de rechterlijke archieven vullen. De criminele rechtspraak werd uitgeoefend door de baljuw ... en door [vijf heren] als Welgeboren Mannen. In de vergadering van baljuw en Welgeboren Mannen van 8 augustus van dat jaar wordt door Schouman bekend gemaakt "dat de meeste Roomsgezinden gister avond op de illuminatie door de anderen was wijsgemaakt dat het om hunnen godsdienst te doen was." Hierdoor hadden de R.K. inwoners zich met stokken gewapend en was men slaags geraakt. Men besluit de predikant te Warmond en de R.K. priester te Sassenheim, "als waar de Roomsche ingezetenen deezer heerlijkheid parochieren" te verzoeken hun gemeenten te vermanen tot gehoorzaamheid aan de overheid.

Op 12 augustus wordt er echter weer vergaderd, want dan zijn er enige klachten binnen-gekomen.

Ten eerste een van Jan Pijnaker, Huibert Warmond en Geertje Huisman, dat een zekere Pieter Pieterse, of Pieter Krul, zich in het bijzonder op deze avond onledig had gehouden "de boel ereis op te schikken", een mes op de straatstenen had geslepen en met een houwer onder de arm had rondgelopen. Ten tweede kwam er een klacht van Lodewijk van der Valk en Lodewijk Hopman,

schippers van Gosse Schouwman, tegen de vrouw van Machiel Vermeulen wegens laster over de prinses. Men besluit Pieter Pieters en Vrouw Vermeulen te ontbieden, doch eerst nog even raad te vragen aan een “kundig rechtsgeleerde” hoe men deze zaak precies moest aanpakken.

Twee dagen later, op 14 augustus, heeft men weer een vergadering. Er zijn informaties ingewonnen bij de heer-fiscaal en bij de Leidse advocaat Lusac en aldaar heeft men vernomen zonder bezwaar de twee bewuste personen te kunnen arresteren.

Allereerst verhoort men de R.K. Pieter Pieterse, alias Pieter Krul, wonende te Warmond, 21 jaar oud. Zoals gebruikelijk schreef men een verhoor geheel in als vragen en antwoorden. In een enigszins bekorte vorm volgt dit hieronder:

Vraag. Waar hij zich den 7<sup>e</sup> dezer heeft bevonden?

Antwoord. 's-morgens aan't haver maayen te zijn geweest op de krogt, voorts thuis geweest, wat gegeten en geslaapen, en toe weer na de krogt tot melkenstijd.

Vraag. Of hij zich ook niet bevonden heeft in 't land van Berendonk op de nademiddag om te melken? Antwoord. Ja, over de Leede in Zwanburg.

Vraag. Of hij alleen van't melken is gekomen, dan of er ook nog eenige andere lieden van't melken kwamen?

Antwoord. Ja; heeft alleen het volk van Kouwenhoven, die in't land aan't melken waaren, en voorts het volk van Dirk Koning aan't Couwenhoortje gezien.

Vraag. Wie die personen waaren?

Antwoord. Huibert Warmond, Jan Pijnaker en de meid agter in 't praampje zittende, alsmede de zoon van Jan van der Voet, genaamt Claas, welke hem agter 't bosje met een paard kwam tegenvaren.

Vraag. Of hij met die personen niet thuiswaarts is gevaaren?

Antwoord. Ja, tot aan zijn sloot toe, bij 't bosje vandaan.

Vraag. Wat redewisseling hij wel met die persoonen heeft gehouden?

Antwoord. Dat hij aan de knecht van Dirk Koning, genaamd Jan Pijnaker heeft gevraagd of hij meede naar Leyden gong, die daarop antwoorde dat weet ik nog niet. Dat hij ook aan Claas van der Voet heeft gevraagd of hij mee na de stad ging, om te kijken, die antwoorde dat weet ik nog niet, ik zou raden dat me maar thuis bleeven. Zegt voorts niet meer te weten. Zegt nader dat hij Jan Pijnaker vroeg hoe laat of hij naar de stad zou gaan dat hij daarop heeft geantwoord 9 of 10 uren, met bijvoeging we moeten eerst nog reis playsier op 't dorp hebben. Zegt nader tegen Huib Warmond toen hij in 't schuitje stapte of daar omtrent te hebben gezegt: Huib ze zeggen dat je vanavond de hal uit moet, welke daarop antwoorde 't zel zoon vaart niet loopen. Zegt nog nader bij de resumptie tegen 't volk van Koning nog te hebben gezegt: De grutter mag hem vanavond wel in huis houden, want ze willen vanavond na zijn huis toe, die zel een kwaaje bal loopen.

Vraag. Of hij zich in den avond van den 7 dezer niet op het Dorp heeft bevonden?

Antwoord. Overal de heele straat over.

Vraag. Zo ja, waar?

Antwoord. In 't vorig artikel.

Vraag. Wat hij daar heeft verricht?

Antwoord. Playsirig geweest.

Vraag. Of hij zich niet heeft bevonden aan de eerepoort toen Jan de Wilde en Ary Heemskerk vegtende waren?

Antwoord. Toen bij Daan Heinsbergen aan de deur en bij Hijn Bartijn aan 't muurtje te zijn geweest.

Vraag. Wat hij daar heeft verricht?

Antwoord. Dat hij met de knecht van 't Posthuis, Jan van Loon, die vechtende persoonen van malkander heeft gegooyt en dat hij van Maarten Heinsbergen heeft gehoord dat Jan de Wilde zou gezegt hebben “Laten we de donder maar dood steeken” 't geen op hem, gevraagde zou gezien hebben.

Vraag. Of hij bij die geleegentheid een mes getrokken heeft?

Vraag. Zulks niet te weten, want dat hij het schelden niet langer kunnende verdragen niet weet wat hij gedaan heeft want dat hij was of hij dul was, vermits zij gezegd hadden: We geeven agt papen om een stuiver en een fles wijwater toe, wat hem die avond door een arbeider van Jan Berendonk, een Zwolsman, bij de eerepoort verteld was. Dat hij ook heeft gehoord van de zoon van Pieter Hoogervorst, al ten tijde van de Warmonder Kermis, dat ze de Paape en de Keeze bij

malkander zoude doen, daarop een kerk bouwe en daar bovenop een galg en dan daar de Paap laten preeken. Dat Bart ook had gezegd dat zulks bij de koekkraam was uitgeroepen.

[vD: kees = (vad. geschied.) scheldnaam voor de patriotten of tegenstanders van de stadhouder, op het einde der 18de eeuw. vD: paap = scheldwoord voor een rooms-katholiek (sedert de hervorming als schimpwoord opgevat door RK-geestelijke.)]

Vraag. Of hij ook met een mes op de straat geschraapt heeft?

Antwoord. Zulks niet te weten, want dat hij om 't gezegde van zijn geloof was of hij dul was.

Vraag. Of hij gewoon is een mes bij zich te draagen?

Antwoord. Ja altijd.

Vraag. Of hij ook een houwer dien avond heeft gedraagen?

Antwoord. Geen houwer te hebben gehad, maar toe hij hoorde dat er volk uit was om Rijnsburgers [naburig dorp met vrijwel uitsluitend protestantse inwoners] te halen, hij zich voorzien heeft van een end kneppel en die onder zijn rok te hebben gehad.

Vraag. Of hij dan geen houwer heeft gehad toen hij de nagtwagt heeft gehad de gepasseerde winter?

Antwoord. Ja, maar deze te hebben verkogt. Dat hij ook nog een degen heeft gehad, van Wijntje van der Mey, doch dat die is meede genomen door Jacob van Leeuwen, welke hij eenige weken geleeden daar na nog heeft gevraagd om ze weerom te geeven, maar dat die antwoorde dat 't een oud ding was en er niets aan verbeurd was."

Hier beëindigt men het eerste verhoor. Op dezelfde dag wordt hem en tweede verhoor afgenomen, waaruit men echter niet veel nieuws verneemt. Op de vraag of hij niet moest erkennen dat hij verkeerd gehandeld had door eigen rechter te willen spelen, antwoordde hij dat dat wel waar was, maar dat hij zich niet graag dood had willen laten steken. Tot zijn verschoning merkte hij nog op dat alles kwam omdat "men op zijn geloof geschopt had". Ook al omdat hij gehoord had dat men de kapelaan goudsbloemen had toegegooid, met de opmerking "Daar stinkert, daar heb je oranje". Tevens dat de kinderen, "die van 't leeren kwaamen ook al het schelden voor papen en dergelijke" hadden moeten ondergaan. De eis van de baljuw luidde f 60,-- boete, ten bate van hem zelf en eventueel een nadere straf te bepalen door Welgeboren Mannen. Bij de uitspraak verminderen Welgeboren Mannen de boete tot f 25,-- en zagen van verdere straf af.

[De tweede beklaagde, Vrouw Vermeulen verschijnt op 3 september en vertelt naar aanleiding van een boottocht uit Amsterdam wat zij gehoord heeft.] ... In Haarlem, nadat het schip van de zeilmaker was weggevaren, waarbij het veerschip enige tijd had stil gelegen, en nadat zij tevoren buiten Haarlem bij de scheepmaker Cornelis van der Bijl geweest waren om teerkwasten te halen, had men naar aanleiding van een keeshond, die op de werf van de scheepmaker vast lag, een gesprek over de kezen gevoerd. Er werd gezegd dat het allemaal schelmen en landberoerders waren en dat het te wensen was dat ze allemaal opgehangen werden. Dit werd door de knechts van Schouwman, Lodewijk van de Valk en Lodewijk Hopman, de twee aanklagers, gezegd toentertijd. Vrouw Vermeulen had daarop geantwoord: "Dan is de Heer van Warmond ook een landberoerder en een slechte". Lodewijk Hopman had hierop gezegd: "Neen, dat is alleen geen slechte, dat is ook een Arme-dief; die heeft al twee jaar lang het armegeld voor Hattem en Elburg opgehaald en het de Armekas onthouden." Vrouw Vermeulen antwoordde toen: "Ik geloof dat ge dat net zo min waar kunt maken als de twee scheldbrokken die ik te Amsterdam in een koffiehuis ontmoette, welke zeiden dat ze moesten illumineren ter eere van Moffe Willemientje en zouden zien dat ze twee trinen kregen en geven die een brandende kaars in haar gat en zetten die voor ieder raam één; en wie weet of zij niet maar één dukaat in haar zak had, wanneer ze in Holland kwam, terwijl ze zich nu zoveel inbeeldde."

Ze zei verder: "Als ik de Heer van Warmond was zou ik wel weten wat ik doen zou, evenals de kastelein te A'dam die de twee lui de deur uit gooide. Dan zou er eindelijk eens rust komen. Ik ben maar een burgermens, maar ik wil er wel een anker wijn aan geven, als men leven mocht in rust en vrede".

Bij de verdere ondervraging bleek dat de lasterlijke praatjes over Moffe Willemientje, die zij volgens de hierboven staande verklaring, de twee bezoekers van het koffiehuis in de mond gaf, haar door de twee aanklagers, Lodewijk van der Valk en Lodewijk Hopman, zelf in de mond gegeven werden. ...

[vD mof = 1. oorspr. scheldn. voor de overlandse arbeiders en bedienden; een Westfaalse mof; later in 't alg. voor Duitser; 2. scheldnaam door Hollanders aan de bewoners van Gelderland, Overijssel, enz. gegeven.]

Oftewel, zowel de families Bredewold, Reinke, Berendonk, Jorink, Krommedijk, Van der Vegte, Schmeink, Immink als verder aangetrouwde oosterse geslachten komen voor deze term in aanmerking. Met Zwolsman wordt waarschijnlijk iemand afkomstig uit Zwolle bedoeld.

Warmond weesboek vanaf 1776, inv. nr. 1172, pagina 66v.

Weesdag, gehouden den 20 januarij 1790.

Compareerde voor schout en weesmannen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond Catharina Smids, wedue van Jan Berendonk, exhibeerende de testamente met haare voornoemde man gepasseerd waar van goed gevonden is te registreeren 't volgend extract [verwijzing naar het testament van 25-03-1767]. In de marge staat: Minderjarig zijn: Pieterella 20 jaar, Jannetje 17 jaar, Jan 12 jaar, Willemijntje 7 jaar en Cornelis 1 ¼ jaar.

Compareerde voor schout en weesmannen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond, Catharina Smidts, wedue Jan Beerendonk, dewelke verklaarde de voogdij hier in gemeld te acceptereen en aanteneemen. Actum den 20 januarij 1790.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1211, pagina 272v.

[Marge] Extract testament ter overstelling van de goederen van wijlen Jan Berendonk op des selvs wedue Catharina Smids. 1790 [Dit betreft het testament voor notaris Jan van den Broek te Leiden van dato 25 maart 1767.]

Leiden, waarbrieven 1790, nr 196. Zie 473 Westmarendorp Lantsijde.

Wij ... schepenen in Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Catharina Smits, wed: van Jan van Berendonk.

Verklarende in 't openbaar verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende by dezen aan ende ten behoeve van Johannes Swarts een huijs en erve ftaande ende geleegeen binnen dezer stede aan de westzijde van de Jan Vosfensteeg tegens over de Marendorps Agtergragt, op den hoek van zekere poorte belend aan de eene zyde den hoek van de voortz. poorte ende aan de andere zijde Johanna Swarts, ftrekkende tot agter aan Johannes Swarts voornt. [Oude waarbrief van datum 18-05-1748, verkoopsom is "vijf en zeeventig guldens te XL grooten 't stuk, in gereeden gelde. ... In oirconden defen met onze zegelen bevestigd op den 20 meij 1790. Thuisgebr: door GvdSpruijt 26.1.91."]

Leiden, waarbrieven 1790, nr 197. Zie 526 Westmarendorp Lantsijde.

Wij ... schepenen in Leiden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Catharina Smits wed: van Jan Berendonk. Verklarende in 't openbaar verkogt te hebben, ende opdroegh dienvolgende by dezen aan ende ten behoeve van Willem Teunisfe een huijs en erve ftaande ende geleegeen binnen dezer stede aan de oostzijde van de Maren omtrent de Claresteeg. [Oude waarbrief van datum 2 juni 1736, verkoopsom bedraagt "vijff honderd vijftig guldens te XL grooten 't ftuk, in gereeden gelde ... 20 meij 1790."]

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 12.

Wij Cornelis le Clercq bailliuw en schout, Jan Stroo en Leendert van der Wilk, scheepenen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond oirconden dat voor ons in eigenen persooen gekomen en verscheenen is Catharina Smids, wedue en geenstitueerde erfgename van Jan Berendonk in gevolge derzelve mutueele testamente gepasseert voor den notaris Jan van den Broek en zekere getuigen binnen Leijden den 25 maart 1767 waarvan extract ter prothocolle PP f.. 272v is geregistreert, verklaarende in 't openbaar agtervolgens zekere beschreeve voorwaarden op den 11 december des gepasseerden jaar 1790 in de Herberg Roomen alhier gehouden, verkogt te hebben en mitsdien als nu te transportereen, cedeeren en in vollen vrijen eigendom over te geeven bij deezee aan en ten behoeven van Arij Hoogteiling wonende alhier.

Een partij teelland geleegeen op de geest aan de Hereweg groot 292 roeden, op de kaart geteekent N. 35 belend ten noordoosten Juffrouwe de Wedue van den Heer Professor Valkenaar, ten zuidoosten de Hereweg, ten zuidwesten de WelEdelen Geboren Heer Dirk Boonen en ten noordwesten de Munnekemuur, en dat met de belasting van eene duit Thijns 's jaars, aankomende den huize van Warmond te betaalen op Nieuwjaarsdag welke beneevens 't recht van

overboeken met gepasseerde Nieuwjaarsdag ten lasten van den koper gekomen is, wijders met zodaanige voor en nadeelige conditien, servituten, vrijdommen en warringen als begreepen staan in de oude origineele opdragts en waarbrieven contracten en verdere bescheiden daar van zijnde, de jongste van den 1 maart 1762 welke aan den koper voor zoveel de verkoopster die machtig is overgelevert zullen worden om zig daar naar te reguleeren, beloovende zij comparante 't voorsz. gekogte te zullen vrijen en waren als recht is onder verband als naar rechten. Eindelijk bekende zij comparante ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van negentig guldens in contante gelden. Compareerde nog meede voor ons schout en scheepenen bovengenoemde Arij Hoogteiling dewelke verklaarde de voorsz. koop te acceptceeren. Desten oirconden heb ik bailliuw en schout deeze met het zegel ter zake het schoutsampt voorsz. verordend bezeegeld en neevens de voornoemde scheepenen onder de plicque als meede ten prothocolle geteekent op den 1 februarij 1791.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 13.

Wij Jan Stroo en Leendert van der Wilk, scheepenen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond ende nog als den bailliuw en schout derzelver Heerlijkheid ten deezen vervangende, oirconden dat voor ons in eigener persooene gecompareerd is Catharina Smids, wedue en geinstituteerde erfgename van Jan Berendonk, ingevolge derzelver mutueele testamente gepasseert ... , verklarende in het openbaar agtervolgens seekere beschreeve voorwaarden op den 11 december des gepasseerden Jaars 1790 in de Herberg Roomen alhier gehouden, verkogt te hebben ende mits dien te transportceeren cedeeren en in vollen en vrijen eigendom over te geeven bij deezen, aan en ten behoeven van den WelEdelen Gestrengen Heer Cornelis Le Clercq Bailliuw schout en secretaris deezer Heerlijkheid.

Een partij teelland zijnde een krog met een houtbosje daar agter aan en een strook ten zuidwesten geleegen met hout beplant, te samen groot twee morgen 94 roeden, op de kaart geteekent N 8, geleegen aan de Hereweg tusschen het Warmonder Tolhek enden Huize Oud Teilingen of Lokhorst belend ten noordoosten Jacob Couwenhoven, ten zuidoosten de Hereweg, ten zuidwesten Hendrik Kikkert en ten noordwesten de Agterpoel, met conditie dat Hendrik Kikkert als eigenaar van een partij lands ten zuidwesten van dit partij geleegen, een uitpad heeft op de voorsz. beplante strook van den hoek van desselvs tuin tot op de Hereweg en dat het hout staande op die strook tusschen de voorne Hereweg en het onlangs gestelde Heinsel den voornoemden Hendrik Kikkert toebehoort. Wijders met zodaanige conditien servituten vrijdommen en waringen als begreepen staan inde oude origineele opdragts en waarbrieven contracten en verdere bescheiden daarvan zijnde, de jongste van den 16 februarij 1754 en 26 april 1759 waar naar den koper zig zal moeten reguleren, beloovende zij comparante 't voorsz. verkogte te zullen vrijen en waren als recht is, onder verband als na rechten. Eindelijk bekende zij comparante ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van vijf honderd zesentwintig guldens in contante gelden.

Compareerde nog meede voor ons Scheepenen bovengemeld de Heer Le Clercq dewelke verklaarde de voorsz. koop te acceptceeren.

Des ten oirconden hebben wij scheepenen voornoemt deeze onder de plicque als meede ten prothocolle geteekent en met het zegel ter zake deezes verordend laten bezeegelen op den 1 februarij 1791.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 14.

Tekst als voren. Catharina Smids heeft op 11 december 1790 in de Herberg Roomen verkocht aan: "Damas van Leeuwen, Mr Timmerman, wonende alhier. Een partij weijland geleegen in de Zwanburger Polder aan de Diepe Leede, groot twee morgen 550 roeden, op de Kaart geteekent No. 6 belend ten noordwesten de Diepe Leede, ten noordoosten de wedue Gerrit van Leeuwerink en de Abdij Leeuwenhorst ten zuidoosten, ten zuidwesten Dirk Koning met conditie dat dit partij desselvs overpad zal hebben over een partij land toekomende Dirk Koning tot aan de Groote Sloot, en belast met een waterbanwerk in dezelve Groote Sloot N. 27, lang 12 roe 7 voet en 6 duim voorts vrij niet daar opstaande als den Heer zijn recht. ... de jongste [waarbrief] van dien

van dato den 16 februari 1754 ... Eindelijk bekende zij comparante ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van zes honderd en tien guldens in contante gelden." Akte 1 februari 1791.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 15

Tekst als voren. Catharina Smids heeft op 11 december 1790 in de Herberg Roomen verkocht aan: "Diert Jansz van der Wadding, wonende alhier. Een partij weij of hooiland geleegeen in de Broek of Simontjes Polder aan de groote sloot bij de Broekmolen, op de kaart geteekend No. 52, groot drie morgen vijf roeden belend ten N.W. de Groote Sloot en de Abdij Rijnsburg, ten noordoosten de Groote Sloot en de uitwatering van de Broekmolen en ten zuidwesten het scheid van Oegstgeest, zijnde belast met een waterbanwerk in de groote sloot N. 22, lang 13 roe 6 duim voorts vrij niet daaropstaande als den Heer zijn recht. ... daarvan zijnde de jongste [waarbrief] 26 mei 1770 ... Eindelijk bekende zij comparante ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van vier honderd twee en vijftig gulden in contante gelden." Akte 1 februari 1891.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 15v.

Tekst als voren. Catharina Smids heeft op 11 december 1790 in de Herberg Roomen verkocht aan: "den WelEdelen Gestrengen Heer Cornelis le Clercq bailliuw schout en secretaris deezer Heerlijkheid en Dammas van Leeuwen, Mr Timmerman alhier. Een huismanswoning met zes roede barg stallinge voor drie en dertig koebeesten en twee paarden schuur kaamhuis en verdere getimmerte item erf en werf groot een honderd zes en zeventig roeden, staande ende geleegeen in het Westeinde van Warmond aan de Buurtstraat op de Kaart geteekent N 40, gehoorende 't Laantje waar van de eene zijde met hout is beplant, strekkende voor van de buurtstraat tot aan de Hereweg, meede aan dit partij belend ten noordoosten Mejuffrouw de wedue van den Heer Hendrik Feijt, ten zuidoosten de Leede, ten zuidwesten Diert Jans van der Wadding en ten noordwesten de buurtstraat en daar over de wedue Jan van den Akker. En dat met de belasting van eene gulden erfpacht 's jaars aankomende de Kerk van Warmond verschijnende jaarlijks Lamberti welke pacht sedert de laatste verschijndag beneevens het recht van overboeken tot lasten van de kopers komen zal. En nog met een halv waterbanwerk in de Leede ter schouwe van de WelEdele Heeren Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland, voorts vrij niet daar op staande als den Heer zijn recht. ... daar van zijnde de jongste [waarbrief] van dien van dato den 16 februari 1754 waar naar de kopers zig zullen moeten reguleeren en gedraagen. ... Eindelijk bekende zij comparante ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van vijf honderd guldens en eene Ducaat Speldegeld in contante gelden." Akte 1 februari 1791.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 16v.

Wij Cornelis le Clercq Bailliuw en schout Jan Stroo en Pieter Boer, scheepenen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond oirconden dat voor ons in eigener persoon gecompareerd is Leendert Zonneveld wonende onder deeze Heerlijkheid, der welke verklaarde in het openbaar agtervolgens seekere beschreeve voorwaarden op den 11 December des gepasseerden jaar 1790 in de Herberg Roomen alhier gehouden verkogt te hebben en mitsdien als nu te cedeeren transporteren en den vollen vrijen eigendom over te geeven bij deezen aan en ten behoeven van Catharina Smids wedue van Jan Berendonk. Een huis en erve groot zestien roeden op de kaart geteekent N. 72, staande en geleegeen midden in den Dorpe van Warmond aan de buurtstraat tegenover het Juffers Kostschool, belend ten noordoosten Cornelis Geesdorp Nome. Uxe., ten zuidoosten Pieter Hogervorst, ten zuidwesten Arij van den Berg en seekere Dam en ten noordwesten de buurtstraat, zijnde vrij zonder eenige belastingen niets daarop staande als den Heer zijn recht, wijders met zodanige voor en nadeelige conditien servituten vrijdommen en waringen als begreepen staan in de oude origineele opdragts en waarbrieven contracten en verdere bescheiden daar van zijnde de jongste van dien van dato den 24 mei 1784 dewelke aan de koopster overgelevert zullen worden om haar daar naar te reguleeren. Beloovende hij comparant

het voorsz. verkogte te zullen vrijen en waren als recht is onder verband als na rechten. Eindelijk bekende hij comparant ter zake deezer verkoping en opdracht ten vollen voldaan ten betaald te zijn den eersten penning met den laatsten en dat met een somme van vier honderd vijf en twintig guldens in contante gelden. Compareerde nog meede voor ons schout en scheepenen bovengemelde Catharina Smits dewelke verklaarde de voorsz. koop te accepteren.

Des ten oirconden heb ik bailluiw en schout deeze met het zegel ter zake het schoutsampt voorsz. verordend bezegeld en neevens de voornoemde scheepenen onder de plicque alsmeede ten prothocolle geteekent op den 1 februarij 1791.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 18.

De wedue Jan Beerendonk en Cornelis van Rijn, den anderen ontslagen hebbende van de koop van een wooning en 176 roeden land, in 't Westeinde alhier door de eerste aan de laatst gemelde verkogt voor f 430:-. Komt 't Gemeeneland des weegen den dubbelen XL Penning, bedragende f 21.10.- (circa februari 1791)

Ende X<sup>de</sup> verhoging 2.3.-

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 60.

Wij Cornelis Le Clercq bailluiw en schout Dirk Koning en Cornelis van der Harp, scheepenen der hoge en vrije Heerlijkheid Warmond, oirconden dat voor ons in eigener persoonen gecompareerd zijn Jan Dirksz. van Poelgeest als bij appointment van de Ed. Groot Achtbaare Heeren die van den Gerechte der stad Leijden van dato den 18 mei 1792 neevens wijlen Teunis Onderwater, gestelde voogden over Dirk Onderwater, nog minderjarige zoon van Cornelis Onderwater, mitsgaders Maria de Booij wede. en geïnstitueerde erfgenaame van wijlen gemelde Teunis Onderwater ...verklaarende in 't openbaar achtervolgens zeekere beschreeve voorwaarden in't Heeren Logement aan den Burg binnen Leijden verkogt te hebben ende dien volgende alsnu te transporteren cedeeren ende in vollen vrijen eigendom overtegeeven bij deezen aan ende ten behoeven van Catharina Smidts wedue van Jan Beerendonk, woonende alhier. Een partij wei of hooiland, geleege in de Veerpolder onder deeze Heerlijkheid, groot twee morgen 175 roeden, op de kaart geteekend N 6, belend ten oosten de koopster C.S., ten westen de Haarlemmertrekvaart, ten zuiden de Holle Maaren en ten noorden de Leede, ende dat vrij zonder eenige belastingen, niets daar op staande als den Heer zijn recht, wijders met zodanige conditien, servituten, vrijdommen ende waringen als begreepen staan in de oude opdrachts en waarbrieven daar van zijnde, de jongste van den 28 augustus 1719 die zij comparanten meede bij deezen aan de voorn. koopster transporteerde en overgaven, met alle het recht toe ende aanzeggen van dien, beloovende het verkogte belend ende geleege als vooren daar beneevens te vrijen ende waaren van alle kommer ende opstal, seedert dato van dien daar opgekoomen onder verband als na rechten. Eindelijk bekende zij comparanten, ter zaake deezer verkooping en opdracht, ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten, ende dat met een somme van vijfhonderd guldens in contante gelden. Compareerde nog meede bovengemelde wedue Beerendonk, verklaarende de voorsz. koop te accepteren en aan te nemen.

Desten oirconden hebb ik bailluiw en schout deeze met het zegel ter zaake het schoutsampt voorsz. verordend bezeegeld en neevens de voornoemde scheepenen onder de plicque als meede ten prothocolle geteekend op den 13<sup>e</sup> april 1793.

Archief van Warmond, crimineel dingboek, inv. nr. 1241 pagina 51v.

Vergadering gehouden den 27 april 1795 present alle. Pro justitia.

Ik ondergeteekende Pieter nelletje Beerendonk huisvrouw van Leendert van Noort, woonende alhier te Warmond, verklaare bij deeze ter requisitie van Cornelis Le Clercq als aangesteld zijnde, om het recht der hoge overheid alhier waar te neemen, waar ende waarachtig te weezen:

Dat op woensdag den 1 deezer, ten tijde dat ik dept. onpasflijk was, Cornelis van der Werff [de aangeklaagde in dit geval die met een oranje lintje heeft rondgelopen], woonende meede alhier, om dien reeden voor mij eene drank, van den meester de Graaf van Voorhout thuis bragt, hij Cornelis van der Werff teegen mij dept. heeft gezegt in deeze of diergelijke woorden: het zel nou wel veranderen, heb je de scheepen niet door de Leede zien vaaren met Oranje Vlaggen? Waar op depe. antwoorde, dat ik wel wat anders te doen had dan na de scheepen te zien, waarop hij

van der Werf mij wederom zeide: dat het wel waar was, want dat de Dominé en Harmen de Mof, het ook gezien hadden, waar op depe. weder antwoordde: dat het mij niet scheelen konde wie het Land regeerde, als 't maar wel geregeerd wierd, en waarop hij in 't heengaan weder antwoorde dat het hem wel scheelen konde, dat het wel vrijheid, gelijkheid en broederschap was, maar om de donder niet goed koop was.

Geevende voor reeden van weetenschap 't zelve te hebben gehoord, gezien en ondervonden en 't zelve als nog in goede geheugenisfe te hebben, aanneemende ende bereid zijnde 't zelve des noods en daar toe nader verzogt wordende, met solemneele eede te bevestigen.

Actum Warmond den 8 april 1795 (is geteekend) Dit merk X is gesteld door Pieternelletje Beerendonk, huisvrouw van Leendert van Noort ...

(onder staat) Compareerde voor commisfarisfen van den Provisioneele Raad der Gemeente van Warmond bovengem. Pieternelletje Beerendonk, huisvrouw van Leendert van Noort, dewelke nadat aan haar, voorschreeve attestatie was voorgelezen en daar bij had gepersisterd, dezelve met solemneele eede heeft bekrachtigd, zeggende tot bevestiging van dien Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig. Actum den 27 april 1795.

[Ook enkele andere mensen geven verklaringen af over Cornelis van der Werff. Dit speelt zich af tijdens de overheersing door Frankrijk.]

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 100.

Wij Pieter van der Arend en Jan Venhorsting commisfarisfen uit het committé van Justitie van Warmond, oirkonden dat voor ons in eigener persoone gecompareerd is: Catharina Smidts wonende alhier, wedue en geïnstitueerde erfgenaame van Jan Beerendonk ingevolge derzelver mutueele testamenten ... Verklaarende uit de hand, volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan, verkogt te hebben en mitsdien als nu te transporteren, cedeeren en in vollen vrijen eigendom over te geeven bij deezen aan ende ten behoeven van Albertus Kleijnenbergh, notaris te Leijden en Emerentia Le Maire, wedue De. Adriaan Willem Koning, mede wonende te Leijden.

Een huismans woning met borgen, schuur en verdere getimmerte, staande ende geleegeen bij 't Warmonderhek, in 't Westeinde onder deeze ambachte in de Hogerweidsche Polder, alsmeede twee morgen 370 roeden land, op de kaart geteekend No. 3, belend met de woning ten noordoosten Jacob van Leeuwen en Willem Kalkhoven, nom: UX. ten Z.O. de Leede en ten zuidwesten de Vrouwe van Warmond, en ten Noordwesten de Heerenweg.

Nog drie morgen 94 roeden land op de kaart geteekend No. 3 en 4 geleegeen als vooren, belend ten noordoosten Cornelis Le Clercq, ten zuidoosten den Heerenweg ten zuidwesten de Vrouwe van Warmond en ten noordwesten de Verkoopster.

Nog vier partijen land, geleegeen naast den anderen in de Veerpolder, op de kaart geteekend No. 7, 17, 18 en 27 te samen groot elf morgen, 271 roeden, belend in 't geheel ten noordoosten Mr. Etienne Luzac Nom: Uxa. en Hendrik de Leu, ten zuidoosten Jan Boot, Jacob van Leeuwen en Willem Kalkhoven Nom. Uxs. en Jan Dirksz. van Poelgeest, ten zuidwesten de verkoopster Jacob van Leeuwen en Willem Kalkhoven Nome ux., Jan Boot en de wedue van Hazen en ten noordwesten de Leede, Mr Etienne Luzac Nom Uxs, Hendrik de Leu en Jan Boot *mergen*.

Nog een stuk weijland geleegeen in de Sijmontjes of Broekdijker Polder, groot twee morgen 76 roeden op de kaart geteekend no. 35.

Nog een stuk weiland, meede geleegeen in de Simontjes of Broekdijker Polder, groot een morgen 496 roeden, op de kaart geteekend no. 36.

Nog een stuk weijland, geleegeen als vooren, groot twee morgen 518 roeden, op de kaart geteekend no. 48

Nog een stuk weijland, geleegeen als vooren, groot drie morgen 24 roeden op de kaart geteekend no. 49, belendende de vier voorgaande partijen in 't geheel ten noordoosten Abraham Bubbezon en de Abdijs van Rhijnsburg, ten zuidoosten de verkoopster, met twee partijen land onder Oegstgeest, dog waar van de opdracht ten behoeven van de koopers eerstdaags staat te geschieden, ten zuidwesten Jacobus Langelaan en Willem Ledeboer en Johannes Dorrepaal en ten noordwesten de Kooisloot.

Laatstelijk nog een stuk weijland, geleegeen als vooren groot een morgen 592 roeden, op de kaart geteekend no. 40 belend ten noordoosten en zuidoosten de voorne. Jacobus Langelaan, en zuidwesten de wedue van Haazen en de Kooisloot en ten noordwesten de voorsz. Kooisloot, bedragende te saamen neegen en twintig morgen 41 roeden land, zijnde vrij en onbelast, niets

daar op staande als den Heer zijn recht. Wijders met zodanige voor en nadeeligen conditien, servietuiten, vrijdommen en waringen, mitsgaders rechten van uit en overpaden, als begreepen staan in de oude opdrachts en waarbrieven, contracten en verdere bescheiden daar van zijnde, de jongste van dien van datis 16 februarij 1754 en 26 mej 1777, dewelke aan de koopers voor zoo veel de verkoopster die machtig is, overgeleeverd zullen worden, om zich daar na te reguleeren, doch zullen de koopers moeten gedoogen, dat den jeegenwoordigen huurder Cornelis Hogervorst, de voorsz. woning en landen in huure zal mogen gebruiken volgens de respective huurcedullen daar van zijnde, en aan de koopers meede overgeleeved, mits dezelve kopers daar jeegens profiteerende de huure van dien, seedert Kersmis des gepasfeerden jaars 1794 afte-rekenen, belovende zij comparante het voorsz. verkogte te zullen vrijen en waaren als recht is, onder verband als na rechten. Eindelijk bekende zij comparante ter zaake deezer verkopinge en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn den eersten penning met den laatsten ende dat met een somme van agt duizend guldens in contante gelden.

Compareerde nog meede voor ons commisfarisfen, bovengeme Albertus Kleijnenbergh, en Emerentia Le Maire, wedue De. Adriaan Willem Koning verklaarende de koop in voegen voorsz. te accepteren en aan te neemen.

Des ten oirkonden hebben wij deezen geteekend, en met des ambachts zeegel laten bevestigen op den 23 julij 1795 het eerst jaar der Bataafsche Vrijheid.

[RA, inv. 77 n.v.t., circa jaar 1793]

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 105v.

Op Heeden den 10<sup>e</sup> augustus Ao. 1795 compareerden voor mij Cornelis Le Clercq, notaris publicq, bij den Hove van Holland geadmitteerd, binnen Warmond Resideerende ende voor de nagenoemde getuigen:

De Bergers [burgers] Gerrit La Pair, en Dammas van Leeuwen beide woonende alhier en mij notaris bekend, in qualiteit als bij appointment van schout en scheepenen van Warmond, in dato 16 februarij 1792 aangesteld zijnde tot curators over de persoone en goederen van Jannetje Le Pair, wedue Gerrit van Leverink, meede woonende alhier en nog als bij appointment van 't Collegie van Justitie, alhier in dato den 6<sup>e</sup> deezer, geauthoriseerd en gequalificeerd tot het negotieeren der natemeldene twee duizend guldens met de bepalingen daar bij te melden, affectatie en verband.

Dewelke verklaarde in die qualiteit, en dus voor en ten lasten van opgemelde Jannetje Le Pair, wedue van Gerrit van Leverink, ontvangen te hebben van ende mitsdien wel en deugdelijk schuldig te weezen, aan ende ten behoeven van Catharina Smidts, wedue Jan Beerendonk, meede woonende alhier, eene somme van Twee Duizend Guldens te XL grooten het stuk, spruitende ter zaake van deugdelijke geleende en aangetelde penningen, bij hun comparanten in der zelve voorn. qualiteit ten haarer genoegen genooten en ontvangen. Verzaakende der halven de Exceptie van onaangetelde gelden, belovende zij comparanten qq van de gemelde somme van twee duizend guldens intresfen te zullen betaalen jeegens vier guldens tien stuivers p cento in 't jaar, te rekenen dezelve intresfen van den eersten deezer maand augustus af en continueerende tot de volle voldoeninge en aflossinge der voorzeide somme van twee duizend guldens toe, en welke aflossinge zal kunnen moogen en moeten geschieden ten allen tijden, mits den andere zo in cas van opzegginge als afloffinge respective, drie maanden te vooren behoorlijk waarschouwende.

Consenteerende zij compten qq dat tot securiteit van den houder deezer ter secretarij van Warmond worde geannoteerd, dat uit gemelde boedel niet zal mogen verkogt, belast, bezwaard ofte op eenigerhande andere wijze veraliëneert, agt morgen vijfhonderd twintig roeden lands, zijnde het zogenaamde Klooster – Land ende Ganzenweij onder deezen ambachte geleegeen voor en aleer de voorsz. somme van twee duizend guldens met de intresfen daar op te verlopen zullen zijn afgelost en voldaan, en ook voor dat gemelde afloffing zal zijn geschied, geene meerdere penningen ten lasten deezer boedels te zullen negotieeren.

Verbindende zij comparanten qq tot naarkooming ende voldoening van 't geene voorsz. staat, ende ieder poinct van dien in 't bijzonder, alle de goederen tot den boedel van opgem. Jannetje Le Pair, wedue Gerrit van Leverink behoorende, dezelve stellende ten bedwang en executie als naar rechten. Aldus gedaan ende gepasfeerd binnen Warmond ter presentie van Claas Koning en

Pieter van Bokhoven, als getuigen. De minute is behoorlijk geteekend. (onder staat) 't welk ik affirmeere (en is geteekend) C. Le Clercq Nots. Pub. 1795.

[Deze akte is doorgekrust en in de marge staat:] mij ondergeteekende bij quit. van de houdster deezes gesteld op de rofe deezer obligatie gebleeken zijnde dat den inhoud dezer op heeden is voldaan, zo roijeere dezelve, heeden den 2 mei 1796.

Transporten Stadsheerlijkheden, kast II, plank i-k.

Catharina Smits en Jan Berendonk, 1798, nr. 218, uittreksel waarboeken Oegstgeest.

Dit betreft B.XIV.38 Oegstgeest, 11-07-1798, folio 57, Bleekerij met waschhuis, enz. gelegen buiten de Marepoort, belendingen noord Anthonius Leenderts, west Marendijk, zuid een sloot en ... van den Berg en oost de Mare, verkoopster is Catharina Smits, weduwe van Jan Berendonk te Warmond, koper is Joseph van Loo te Oegstgeest, de koopsom bedraagt f 1.000,00 en de laatste waarbrief dateert van 20 mei 1775.

In deze klapper is veel informatie over eigendommen aan de Maredijk te vinden.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 207v.

Wij A. Vereijck van Bommel schout, Jan van der Zon en Cornelis Kortenbosch, Comiffariffen uit het college van Justitie van Warmond, oirkonden dat voor ons in eigenen persone gecompareerd is Catharina Smids, wede van Jan Berendonk, wonende alhier, dewelke verklaarde uit de hand verkogt te hebben, volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan, en mitsdien als na te transporteren cederen en in vollen vrijen eigendom over te geven bij desen aan ende ten behoeve van Cornelis Oudshoorn, wonende te Warmond. Een huis en erve, groot 16 roeden, op de kaart getekend No 72, staande ende gelegen midden in den Dorpe van Warmond, aan de Buurtstraat, tegenover het Juffers Kostschool, belend ten N.O. Cornelis Geesdorp nom. ux., ten Z.O. Goffe Schouman, ten Z.W. Arij van den Berg en zekere dam, en ten N.W. de buurtstraat, ende dat vrij zonder eenige belastingen, niets daarop staande, als den Heer zijn Recht, met deze expresfe conditie dat Catharina Smids, wede van Jan Berendonk, zonder daar voor eenige huurpenningen te betalen, haar leven lang vrij zal wonen in twee kamers daartoe op het op heden getransporteerd wordende huis door Cornelis Oudshoorn, te zijnen kosten te apropiëren en te onderhouden, zonder dat zij in eenig onderhoud of lasten behoeft te dragen, met een uitgang, door de gang, van agter over den werff, en een sleutel ten hare gebruike van den voordeur. Wijders met zodanige voor en nadelige conditien, servituten vrijdommen en waringen als begrepen staan in de oude opdracht brieven contracten en de verdere bescheiden daar van zijnde de jongste van dien in dato 1 februarij 1791, dewelke aan den koper zullen worden overgeleverd om zich daar na te gedragen, belovende zij comparante het voors. verkogte te zullen vrijen en waren, als recht is, onder verband als na rechten.

Eindelijk bekende zij comparante ter zake dezen verkoping en opdracht ten vollen voldaan en betaald te zijn, den eersten penning met den laatsten ende dat met een somme van seven honderd guldens in contanten gelden. Compareerd mede voor ons schout en commiffariffen bovengemeld Cornelis Oudshoorn dewelke verklaard, den koop in voegen voorsch. te accepteren.

Des ten oirkonde heb ik schout dese met het zegel ter zake het schoutsampt voorsz. verordend bezegeld, en nevens de voorn. commiffariffen, onder de plicque als mede ten prothocolle getekend op den 1 julij 1799.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 208.

Wij Vereijck van Bommel schout, Jan van der Zon en Cornelis Kortenbosch, commiffariffen uit het college van Justitie van Warmond, oirkonden dat voor ons in eigenen persone gecompareerd is Catharina Smids, weduwe van Jan Berendonk, wonende alhier, dewelke verklaarde uit de hand verkogt te hebben, volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan, en mitsdien als nu te transporteren cederen en in vollen vrijen eigendom over te geven bij deze aan ende ten behoeven van Cornelis Oudshoorn, wonende te Warmond, een partij lands, zijnde een bosje, groot een morgen, drie honderd drie en dertig roeden gelege in de Hogeweidsche Polder onder Warmond, op de kaart getekend No 2, belend ten N.W. de Poel, ten N.O. C. Le Clercq, ten Z.O. Kleinenberg en ten Z.W. de Vrouw van Warmond, ende dat vrij zonder enige belastingen, niets daar op

staande, als den Heer zijn recht, wijders met zodanige voor en nadelige conditien servituten vrijdommen en waringen, rechten van doorvaard, uit en overpaden als begrepen staan in de oude opdracht brieven, contracten en verdere bescheiden, daar van zijnde, de jongste van dien in do. [geen datum vorige waarbrief] welke aan de koper ten zijnen kosten, als geenclareerd onder andere partijen in dezelfde opdrachtbrief, desbegerende bij copie, zullen worden overgeleverd, en waar na de koper zich zal moeten reguleren, belovende zij comparante het voorsz. verkogtte te zullen vrijen en waren, als recht is, onder verband als na rechten. Eijndelijk bekende de comparante ter zake dezer verkoping en opdracht ten vollen betaald en voldaan te zijn, den eersten penning met den laatsten ende dat met eene somme van drie honderd guldens in contante gelden. ... Akte 1 augustus 1799.

GAL, Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1212, pagina 230v.

Wij D. Vereijck van Bommel bailluw en schout, Jan van der Zon en Zijvert van der Fits, commiffariffen uit het committé van Justitie van Warmond, oirkonden dat voor ons in eigenen persone gecompareerd is Catharina Smids, wede van Jan Beerendonk, wonende alhier, dewelke verklaarde uit de hand, volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan verkogt te hebben en mitsdien als nu te transporter, cederen en in vollen vrijen eigendom over te geven bij deezen aan ende ten behoeven van Jan Verhorsting wonende in Poelgeest.

Een parthij wei of hoijland, gelegen in de Veerpolder onder Warmond, groot twee morgen 175 roede op de kaart getekend no. 6, belend ten O. Alb. Klijnenberg, ten W. de Haarlemmer Trekvaart, ten Z. de Holle Maren en ten N. de Leede, ende dat vrij zonder enige belastingen, niets daarop staande, als den Heer zijne recht, doch zal de koper moeten gedogen zodanige huere als Cs Hogervorst daer aan heeft, en welke expireerd kersmis 1800, volgens de huercedulle daer van zijnde. Zullende de koper daar jegens genieten de huere van dien zedert dato dezes, wijders met zodanige conditien [etc.] als begrepen staan in de oude origineele opdrachts en waarbrieven contracten en verdere bescheiden daar van zijnde welke aan den koper voor zo veel de verkoopster die machtig is zijnde de jongste van dien in do 13 april 1793, zullen worden overgeleeverd om zich daar na te gedragen ..." De verkoopsom bedraagt vier honderd veertig guldens in contante gelden, akte 17 april 1800.

Archief van Warmond, criminele dingboek inv.nr. 1241.

Op 13 oktober 1800 houdt het committé van justitie te Warmond een vergadering over Nicolaas Kortekaas, circa 30 jaar oud, geboren te Warmond, eerst herbergier geweest en op dat moment schoenmaker als gevangene. Hij is te Leiden gedagvaard vanwege een schuld bij een koekebakker van bijna 35 gulden. Door andere kooplieden te Leiden is hij gedagvaard voor 76 gulden en verder heeft hij iemand als borg voor hemzelf gevraagd. Op 15 oktober staat hij weer voor het committé en dan blijkt er ook sprake te zijn van het volgende:

"Art. 1 Of hij gev: nu ruijm twee jaaren geleeden niet heeft nageschreeven zeekere onderhandsche obligatie, groot f 1200,- welke de grutter Joh. de Jongh schuldig was aan en gepasfeert had, ten behoeven van den wede Berendonk? Geantwoord. Zijde neen, wel een obligatie gehad te hebben van Hk Hesfels en om een obligatie bij de wede Beerendonk geweest te zijn en bij A. van den Berg en W. Swartjens.

Art. 2 Of hij die naschrijving niet gedaan heeft op een zeegel van 24st. Zegd niet te hebben nageschreeven maar wel zoo een gehad te hebben en niet te weeten of die was op een zegel van 24st."

Hij wordt er blijkens de vraagstelling van verdacht naar zegels op zoek te zijn geweest en getracht te hebben mensen te vinden die geld wilden verstrekken met een obligatie als onderpand.

"Art. 31 Of hij gev. in de maand februarij 1797 niet is geweest ten huise van de wede Berendonk, en van haar gevraagd heeft of zij niet eene obligatie voor hem gev. hadde. Zegd Ja, dog niet te weeten in wat jaar.

Art. 32 Of de gem. Wede Berendonk hem daar op niet geantwoord heeft, met hem gev. te vragen wat zouw je daar meede doen. Zegd dat zulks wel waar kan weezen, dog wel te weeten dat zij zeide er geene voor hem gev. te hebben.

Art. 35 Om wat reedenen hij gev. bij de weede Beerendonk, Arij van den Berg en Willem Swartjens om een obligatie ging? Zegd omdat Dobbe geld wist te krijgen, als hij gev. maar een oblig. had te Katwijk op Zee.

Art. 37 Of de onderhandsche obligatie welke hij gev. voorgeeft van den nu overleeden Hefels gehad te hebben, niet was ten behoeven van de wede Beerendonk, en ten lasten van Joh. de Jongh? Zegd zulks niet te weten."

Er worden in verband met deze persoon en kwestie meerdere mensen gevraagd om uitleg te komen geven. Enkele bladzijden verderop staat de volgende passage:

"Art. 11 Of de obligatie welke Kortekaas daar tegen gaf, niet was een onderhandsche obligatie groot f1200 ten lasten van Joh. de Jongh en ten behoeven van de wede Berendonk en rentende a 3 p ct in het jaar. Dept. zegd dat die oblieg. was groot in capitaal 1400 gls ten behoeve van de wede Beerendonck en ten lasten van Joh. de Jongh dog dat hij dagt dat de wede Beerendonk reeds eenige aflosfing gehad had, naar dien op de obligatie welke hij in handen had reeds eenige aflosfing zouden te weten hoe veel was afgeschreeven.

Artikel 14 Wanneer en door welke toeval de depossanten ontdekten dat het een valsche obligatie was. Dept. zegd op Warmonder Kermis 1798 of daar omtrend, door dat de Landsoblig. door Kortekaas niet afgelost wierd, en hij als doen op aanraading van J. Dobbe zig vervoegde bij de wede Beerendonk alwaar hij de valsheid ontdekte.

Artikel 23 Alsmeede, hoe hij aan de origineele obligatie was gekoomen om daar na een valsche te schrijven. Dept. zegt zulks niet te weten, dog dat volgens de getuigenis van de wede Beerendonck de valsche obligatie met de origineele onder de wede Berendonk berustende over een kwam.

Artikel 28 Of de dept. verneemende dat het eene nagemaakte obligatie was, waarvan de echte wesentlijke berustende was onder de wede Berendonck niet is gegaan, na de zelve wede om met haar daar over te fpreeken, en wat daar bij voor gesprekken hebben plaats gehad en wie daar bij tegenwoordig waaren?

Dept. zegd. bij de wede Beerendonk om daar naar te onderzoeken geweest te zijn, dat daar niemand als de wede Beerendonk tegenwoordig was en bij haar gevraagd heeft of zij ook een obligatie ten lasten van J. de Jongh groot f 1400,- ten beleening aan Nic. Kortekaas gegeven had. Waarop de gem. wede antw. zulks nooit gedaan te hebben. Waarop hij [Gerrit] Duijndam haar zodanige obligatie vertoonde met verzoek dat zij aan hem haar oblig. wilde vertoonen, waarop de gem. wede verklaarde dat die obligatie volmaakt overeenkwam en geleek naar haar oblig. dog dat zij die niet wilde nog konde vertoonen, als thans berustende onder den nots. van Bergen te Leijden."

[Commissie van Huishoudelijke Directie is krijgsraad, niet gezien.] En dan volgt dit:

Pro Justitia. Nader interrogatorien gedaan maken en aan het committé van justitie van Warmond overgeleeverd bij A. Vereijck van Bommel, bailluw van Warmond R.O., omme daarop gehoord en ondervraagd te worden de persoon van Nic. Kortekaas, jeegenwoordig zijn Bailluws gevangen. Af te vragen art. 1 Of hij gev. niet is geweest lid van de commissie van Huishoudelijke Directie te Warmond? Geantwoord Zegd Ja.

Artikel 2 Of Jan Berendonck, voor die commissie gerequireerd, aldaar niet gedeclareerd heeft dat hij ged. was een schurk en een schelm? En of zulks niet geschied is op den 3 Xber 1798? Zegd ja, zonder den datum te weten.

Artikel 3 Of de declaratie van Jan Berendonk "dat hij gev. was een schurk en een schelm" niet was geschied, omdat hij gev. hadde nagemaakt de bewuste obligatie van zijne Moeder, ten lasten Joh. de Jongh, en de zelve ten pand gegeven aan Jac. Dobbe, als ware het eene echte obligatie? Zegd ja.

Artikel 4 Of zulks niet ten gevolgen heeft gehad, dat hij gev. die vergadering heeft moeten verlaten? Zegd ja.

Artikel 5 Of hij gev. na dat die zaak tusfen hem en Jan Berendonk was gesmoord, niet weederom in die vergadering is toegelaten? Zegd zulk niet meer te weten.

Artikel 9 Op welke manier die zaak tusfen hem gev. en Jan Beerendonk is gesmoord? Zegd dat niet te weten.

Artikel 11 Waarom hij gev. zig niet gezuiverd heeft van de aantijging van Jan Beerendonk dat hij gev. was een schurk en een schelm. Zegd omdat Hefels hem gev. gezegd hadde, zig te moeten stil houden."

[Volgende tekst in het boek] Vergadering gehouden den 23 octob. 1800.

Wij ondergeteekenden Jan Beerendonk, wonende alhier en Pieter Kramer woonende te Poelgeest, bijden van competenten ouderdom, verklaren ter requisitie van A. Vereijck van Bommel, bailluw van Warmond R.O. waar en warachtig te zijn dat wij op den eersten zaterdag na den 2

december 1798 zonder in den precisen dag te willen gehouden te zijn, ons des voordemiddags met Nicolaas Kortekaas bevindenden te Leijden, in de herberg genaamt de Pauw, en aldaar bij het inkomen van het huis in de tweede kamer aan de regter hand, staande te saamen in de rondt met hem Nic. Kortenskaas gesproken hebben over seekere valsche onderhandsche obligatie, welke hij Nic. Kortenskaas hadde ter hand gesteld en ten pand gegeven voor eene somme van twee honderd guldens aan Jacob Dobbe, woonende te Valkenburg, en dat dezelve Nic. Kortenskaas aan ons bekend heeft, dat hij Nic. Kortenskaas, eigen handig die valsche obligatie geschreeven en gemaakt had, en dat hij Nic. Kortekaas zulks gedaan had, omdat hij in gebreken was. Geevenden wij ondergeteekenden voor reedenen van weetenschap, als in den text, al het zelve te hebben gesien, gehoord en bij gewoond, in 't zelve als nog in goede geheugenisfe te hebben, bereid en aanneemenden 't zelve des verzogt wordenden met solemneele eeden te bevestigen. Actum Warmond den 23 october 1800 (was geteekend) Jan Beerendonk. Pieter Kraamer. [Zij doen die eed op dezelfde dag voor de commissaris van het committé van Justitie te Warmond.] Er worden vele vergaderingen aan de kwestie besteed en dan volgt dit:

Pro Justitia. Interrogatorie gedaan maaken en aan het committé van justitie van Warmond ons gegeven door A. Vereijck van Bommel, bailluw van Warmond R.O. omme daar op als getuigen onder eede gehoord te worden de persoon van Catharina Smidts wede Jan Beerendonk.

Te vragen art. 1 De getuigens naam, geboorte plaats, woonplaats, ouderdom en middelen van bestaan. Geantwoord art. 1 Zegd geheeten te zijn C. Smidts wede Jan Beerendonk, geb. te Oegstgeest, en woonende te Warmond, oud 54 jaar, houdende een groen winkel.

Art. 2 Of ruijm twee jaaren geleeden niet ten haren huise is gekoomen Gerr. Duijndam, om met haar te spreken over seekere onderhandsche obligatie, groot per reste f 1200 ten behoeven van haar depe. en ten lasten van Johs. De Jongh. Zegd ja.

Of Gerr. Duindam niet in de gedagte was, dat hij in het bezit was van die wesentlijke oblig. en of hij haar de zelve oblig. niet vertoonde, met verzoek, dat, daar zij depe. erkende, dat die oblig. volmaakt met de haare overeen kwam, zoo in schrift als in de daarop geschreeve aflosfingen zij ook de haare wilde vertoonen.

Zegd. Dat de obligatie wel overeen kwam met de haare dog niet met het fchrift en dat zij grooter was omdat er niet genoeg van was afgeschreeven, en dat het schrift niet was als dat van den Jongh door wier haar oblig. geschreeven was. Dat Duindam in de gedagte was dat hij de egte had, dog dat hij de haare niet gezien heeft, als berustende die toen ter tijd bij den nots. van Bergen te Leijden, dog dat zij een reekeningetje eigen handig door N. Kortenskaas geschreeven bij de Valsche obligatie van Gt. Duindam gelegd heeft, en dat toen het schrift der reek: en de valsche obligatie volmaakt over een kwam.

Artikel 4. Of zij depe dat niet heeft gewijgert en om welke reeden. Vervalt.

Artikel 5 Wie daarbij meerder tegenwoordig waren. Zegd niemand.

Artikel 6. Welke gesprekken daar bij hebben plaats gehad? Zegd. deeze gesprekken namentlijk dat Duindam overtuigd was dat zijne oblig. valsch was en dat zij dept. tegen hem zeiden waarom ben gij niet eerder bij mij geweest dat had gij het beter geweeten.

Artikel 7 Of Duindam toen niet verklaarde overtuigd te zijn, dat de oblig. welke hij hadde valsch was. Zegd ja.

Artikel 8 Of Gt. Duindam haar toen niet zeide hoe hij aan die obligatie was gekoomen. Zegd dat Duindam haar gezegd heeft dezelve van N. Kortenskaas gekreegen te hebben.

Artikel 9 Of hij haar depe. niet zeiide dat die valsche oblig. door Nic. Kortenskaas was gemaakt en geschreeven. Zegd neen.

Artikel 10 Hoe het mogelijk is, dat Gt. Duindam onder zig hadde eene obligatie, welke volmaakt met de haar over een kwam en of zij dan haare obligatie welligt aan den een of ander uit haare hand had gegeven. Zegd nooit aan geen mensch.

Artikel 11 Of N. Kortenskaas in den maand febr. des jaars 1797 niet is geweest ten huise van haar dept. en aan haar gevraagd heeft of zij niet een oblig. voor hem hadden. Zegd Ja.

Artikel 12 Of zij depe. hem daar op niet gevraagd heeft wat zouw je daar meede doen. Zegd Ja.

Artikel 13 Of N. Kortenskaas toen niet geantw. heeft daar zouw ik genoeg meede kunnen doen. Zegd Ja.

Artikel 14 Of Nic. Kortenskaas bij die geleegendheid, haare oblig. ten lasten van Joh. [...zin is niet in het boek afgemaakt] Zegd die nooit te hebben laten zien als de not. van Bergen te Leiden.

Artikel 15 Of zij depe. nog iets tot inligting van deeze zaaq weet in te brengen. Zegd Neen.

Aldus gevraagd, geantwoord, geresumeerd en op de resumptie gepersisteerd zeggende de getuigen tot bevestiging van dien Zoo waarlijk helpe mij god Almagtig. Des ten oirkonde hebbe wij Leeden uit het committé van Justitie van Warmond deeze onderteekend in het regt huis aldaar den 7 nov. 1800 (was get.) ...

Leiden, waarbrieven 1794, nr 135.

Wij schepenen in Leijden, oirkonden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Catharina Smits wed: Jan Berendonck. Verklarende verkogt te hebben, ende opdroegh dienvolgende by dezen aan ende ten behoeve van Jan van Beek een huis en erve staande ende geleegeen binnen dezer stede aan de Oostzijde van de Janvosfensteeg, belend aan de eene zyde Angenieta Itse ende aan de ander zyde Laurens de Vette, ftrekkende tot agter aan -.

[Jongste waarbrief 2 junij 1736, verkoopsom twee honderd vijftig guldens, waarbrief datum 12 junij 1794.]

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1213, pagina 26.

Wij A. Vereijck van Bommel, bailluw en schout, Jan van der Zon en Zijvert van den Fits comm. uit het committe van Justitie van Warmond oirkonden dat voor ons in eigener persooene gecompareerd is Catharina Smits wede en geïnstitueerde erfgenaame van Jan Beerendonck, ingevolge derzelve mutueele testamente ..., woonende de comparante alhier, de welke verklaarde na bekoomen autorisatie van 't committe van Justitie van Warmond van dt. den 22 januari 1801 ... uit de hand volgens inbreng ter secretarij alhier gedaan, verkogt te hebben, en mitsdien als nu te transporteerden cedeeren en in volle vrijen eigendom over te geeven bij deezen aan ende ten behoeven van Hendrik Hendrikse van Snel ... een partij land groot een morgen 29 roeden op de kaart get. wit no. 17. en 17 tans tot bosch gemaakt, geleegeen in 't Oost Einde van Warmond, belend ten NO Corns. Haffing, ten ZO de Heereweg, ten ZW Cs. Raaphorst en ten NW C. Hasfing, waarvan 22 ½ roeden is leen. Releveerende van den huijs van Warmond doch word aan den kooper op de gewoone en gebruikelijke wijze getransporteerd voor schout en comm: uit het committe van Justitie van Warmond eve als als *deale* en vrije goederen conform de publicatie van het uitvoerend Bewind der Bataafsche Republik van den 7 mei 1799, zullende de koper moeten betalen de kosten op de registratie van het transport ten registers der leenkamer van Warmond voort. te vallen. Wijders vrij zonder eenige belastingen niets daar op staande als den heer zijn recht ... [oude waarbrieven 28 januari 1791, verkoopsom 198 gulden in contante gelden. Oirkonde 15 maart 1801.]

Notaris Th. van Bergen, 02-06-1812, akte nr. 563, folio 463 en volgende.

Betreft openbare verkoop van meubilair en andere roerende goederen door Pieter van Slingerland, wonende binnen de gemeente van Oegstgeest en Poelgeest, waaronder:

Nr. 41 Touwwerk, Francijntje Beerendonck, twee franken en een en dertig centimes.

Nr. 50 Houtwerk, Francijntje Beerendonck, twee franken en tien centimes.

Nr. 54 Twee blikke lampen en meer, Francijntje Beerendonck, eene frank en agt en zestig centimes.

Nr. 107 Een deken, Francijntje Beerendonck, twee franken en een en dertig centimes.

Notaris Th. van Bergen, proces verbaal, akte 164, jaar 1813.

No. 164 met 75 Ces zegel. Emp. Fran.

Proces verbaal van eene verkooping van te velde staande vruchten in dato 31 julij 1813. No. 157 Bureau de Noordwijk. Extract du registre des déclarations prealables aux ventes de meubles du bureau de Noordwijk.

Du vingt neuf juillet 1813. A comparu le sieur Claas Koning, demeurant a Leide, comme fondé de pouvoir du sieur Thomas van Bergen, notaire Impérial à Leide, par acte ..., joint a ces présentes, lequel a declare que la trente et un du courant, a Oegstgeest il procedera a quatre heures apres midi a la vente de pommes de terre et d'avoine, sur les requisitions de Francijntje Beerendonck, veuve de Cornelis van Rhijn, de cornt il a requis acten et a Signé (signé) T.D. de Veer.

Heden den een en dertigsten julij achttien honderd en dertien, des nademiddags ten vier uren heb ik Thomas van Bergen, Keizerlijk notaris refideerende te Leijden, arrondis-fement van dien naam, departement der Monden van de Maas, mij vervoegd ten huize van Willem Kniest, kastelein in de Herberg de Roode Leeuw te Oegstgeest, geteekend met numero 11, canton

Noordwijk, arrondisfement en departement als voren, om aldaar ten verzoeken van Francijntje Beerendonk, weduwe van Cornelis van Rijn, landbouwster wonende in numero 20 binnen deze gemeenten, in tegenwoordigheid van de nagenoemde getuigen vrijwillig en in het openbaar te doen veilen en verkoopen, een partij te velde staande haver en een partij te velde staande aardappelen, en zulks op de navolgende condities en voorwaarden.

De verkoop van de voorschreven haver en aardappelen wordt gedaan bij den koop zonder maat en zulks voetstoots, zoo dat door de verkoopster wegens meerdere maat, of door de koopers wegens mindere grootte, geene hoe ook genaamde actie tot vermeerdering of vermindering der uitteloven kooppenningen gemaakt zal kunnen worden.

De koopers zullen de te veilene partijen ten hunnen pericule, schade en bate moeten aanvaarden dadelijk en met het geven van den palmslag en daar van ontruiming doen zoo spoedig het gewasch rijp zal zijn, en hunne uittelovene kooppenningen schuldig en gehouden zijn te betalen aan handen van de verkoopster of haren gemachtigden, voor of op den eersten december dezes jaars achttienhonderd en dertien, geheel en al in numerair en met geen minder spetie dan zesthalven, gerekend naar den koers van heden, en daar en boven contant na de veiling, buiten en behalven het na te melden voorwaarden-regt, veilloon en armengeld, voor randsoen moeten betalen van iedere gulden gelijk staande met twee Franken en tien centimes, een en twintig centimes of twee stuivers Hollands, waar van een vierde gedeelte in den gelage verteerd zal worden.

De verkoop wordt gedaan met den last van het recht aan den tiendheffer competeerende, en voorts om guldens van twintig stuivers het stuk, gelijk staande met twee Franken en tien centimes, bij op en afslag, ten gelieve van de verkoopster.

Indien de koopers in gebreken mogten blijven deze voorwaarden in het geheel of ten deele te voldoen, zal de verkoopster het vermogen hebben, om het verkochte andermaal te doen opveilen en verkoopen, en indien er als dan meerder van komt zal zulks zijn ten voordeelen van de verkoopster, doch minder geldende zal het kort door den gebrekigen koper moeten worden goedgegeaan, gelijk ook de kosten van wederopveiling.

De koopers zullen voor de naarkoming dezer voorwaarden dadelijk moeten stellen twee goede en fufficante borgen ten genoegen van de verkoopster welken gehouden worden zich solidair en onder afstand van het voorrecht van uitwinning verbonden te hebben.

En worden de koopers en hunnen borgen verstaan voor de prestatie en voldoening dezer voorwaarden verbonden te hebben hunne personen en goederen volgens de wet, den derzelver domicilium te hebben gekozen in de Herberg de Roode Leeuw te Oegstgeest voornoemd.

Indien den deurwaarder zich in het opveilen of afslaan abuseerde zal de verkoopster zulks beslissen, ook behoud de verkoopster aan zich het eerste, tweede en derde woorde van afslag. Na dat de vorenstaande condities en voorwaarden aan de gegadingdens waren voorgelezen, is daar op in veiling gebragt:

Een partij welwaschende haver, te velde staande op een stuk land groot een hectare twee en veertig ares en vier en vijftig centiares of een mergen vier honderd roeden Rhijnlandsch, gelegen in de Korfebels Polder, achter de kerk onder Oegstgeest. Notaris voorwaarden-regt twee franken en tien centimes gelijk staande met ééne gulden Hollands Bode en Armen ieder half zoo veel. Hier voor is niets geboden.

En een partij welwaschende aardappelen, te velde staande op een stuk land, groot circa vier en zestig ares en veertien centiares, of vier honderd en vijftig roeden Rhijnlands, gelegen aan den Deurakker omtrend de Witte Palen onder Oegstgeest.

Notaris voorwaarden-regt vier Franken en twintig centimes, gelijk staande met twee gulden Hollands. Voor dit partij is niets geboden.

Aldus geveild en opgehouden, ten dage, maand, jare en plaatze als boven, in tegenwoordigheid van Arij Iperlaan, koster van de gereformeerde kerk alhier, en Cornelis van Konijnenburg Arijszoon, particulier, beide binnen deze gemeente woonachtig, als getuigen, welken dit proces verbaal het geen onder mij notaris berustende blijft, met de verkoopster en mij notaris na gedane voorlezing onderteekend hebben.

[Getekend] fransijntje beerendonk.

Na deze akte staat nogmaals akte 164, wat de geheel in het Frans vertaalde versie van het voorgaande is, kosten van registratie 1 Franc en 26 centimes.

GAL Notariële akten 1811-1842, Berendonk, Leiden, zie hierna.

Jan Berendonk (overleden), was gehuwd met Catharina Smits, notaris C.P. van Staveren met notaris A. Kleijnenbergh, vrouw transporteerde op 11-07-1798 voor comité Civ. Just. te Oegstgeest de blekerij "De Dubbelde Gieter" aan Joseph van Loo, wiens weduwe deze thans verkoopt aan Jan Speet, 02-03-1814, nr. 383, folio 1486.

GAL, Notaris Christianus Petrus van Staveren, akte 72, 2 maart 1814.

Voor de notaris verschijnt Maria Sluiters, weduwe van wijlen Joseph van Loo die aan Jan Speet verkoopt "een blekerij met deszelfs huizinge mitsgaders washuis, spoelhuis en verdere getimmertens staande en gelegen even buiten de Marenpoort dezer stad, op de Marendijk, onder den ambachte van Oegstgeest en Poelgeest, thans genaamd de Dubbelde Gieter, en bekend onder numero 193 belend ingevolge de jongste behoorlijk gezegelde opdragsbrief, in dato den elfden julij zeventien honderd agt en negentig, waar bij dezelve blekerij ten overstaan van gecommitteerden uit het Committé van Civiele Justitie der vrije Heerlijkheden van Oegstgeest en Poelgeest, door Catharina Smits weduwe van wijlen Jan Berendonk aan denzelven Joseph van Loo is getransporteerd, ten noorden Anthonij Leenderts, ten westen de Marendijk, ten zuiden zekere sloot en daaraan Van den Berg, en ten oosten de Maren, zijnde ten protocolle van Oegstgeest geregistreerd in het protocol H.H. folio 57." De verkoopsom bedraagt 900 gulden.

GAL, Archief van Warmond, processen verbaal, inv. nr. 958, deel, pagina 13.

Heden den twaalfden junij 1818 is voor ons Klaas Koning, schout der gemeente van Warmond, canton Noordwijk, district Leijden, Provincie Zuid-Holland, gecompareerd Petronella Beerendonk, weduwe Leendert van Noort, oud 48 jaren, van beroep werkster, wonende alhier. Dewelke verklaarde dat zij heden morgen met haar overleden mans zuster Jannetje van Noort weduwe van Jan van der Zon, mede wonende alhier over de te rug gave van een flesje met eenige Haarlemmer olie 't geen zij verleden jaar bij gemelde Jannetje van Noord had geleend, en thans niet weder konde te rug geven omdat zij de olie had gebruikt en het flesje int water gegooit, verschil gekregen hebbende dezelve Jannetje van Noort haar declarante heeft gescholden voor een beest, en haar twee slagen op de borst heeft toegebracht. Dat vervolgens haren neef Leendert van den Zon, zoon van gemelde Jannetje van Noort en bij dezelve inwonende, mede ten haren huize gekomen zijnde haar declarante insgelijks voor een beest heeft gescholden, en haar ook onderscheidene slagen heeft toegebracht. Dat hij haar bovendien tegen haar kabinet heeft gegooit, en na dat zij met hem buiten haar deur was geraakt haar ook in de heining heeft gesmeten, dat door deze mishandelingen hare beide armen gebloeid hebben, ende eene aan de elleboog eenigzinf is opgezwollen als mede dat sij kort daar na eenig bloed heeft overgegeven. Van al het welk wij hebben opgemaakt het tegenwoordige Proces Verbaal, 't welk de declarante met ons heeft geteekend (geteekend) P. Beerendonk.

Notaris P. van Hemeren, 06-01-1819, akte 1, folio 383.

Betreft Robbert Walle te Leiden die aan "Maria de Nobel, weduwe van den heer Jacobus Bronkhuijze, rentenierster, wonende op de buitenplaats Rhijnenburg onder Voorschoten" verkoopt: "Twee partijen teelland gelegen onder Oegstgeest, zijnde een gedeelte van de zoogenaamde Deurakker, groot een morgen 273 roede Rijnlandsche maat", met o.a. de conditie: "Ten zesten: dat de koopster zal moeten gedogen dat Francijntje Beerendonk, weduwe van Corenlis van Rijn dezelve partijen lands blijve gebruiken tot Kersmisdage van den jare 1822, en zulks voor de somma van 126 guldens 's jaars waarvan het genot ten behoeve van de koopster gerekend wordt ingegaan te zijn met Kersmis 1818." Overigens bedraagt de koopsom f 1.000,--.

GAL, Archief van Warmond, processen verbaal, inv. nr. 958, deel, 18-05-1835.

Heden den achttienden mei 1835 is voor ons Klaas Koning, Burgemeester der Gemeente Warmond ... gecompareerd: Pieternelletje Beerendonk, weduwe van Leendert van Noort, oud vijf en zestig jaren, werkster, wonende te Warmond. Dewelke verklaarde dat zij op gisteren morgen, toen zij naar de Kerk wilde gaan, door Cornelis van Dam en zijne huisvrouw Grietje Brood, hare geburen, is mishandeld door haar te slaan en tot drie malen tegen den grond te gooijen, en haar te schelden voor kerk- en armendief, afzetster en toverheks, en verder onderscheiden malen haar hebben gezegd dat zij in haar huis zouden breken, - hebbende dit alles plaats gehad in tegenwoordigheid van de weduwe van Jan van Noort, Maartje Bogaards weduwe van Teunis van Haastert en de dienstmeid van den bouwman Pieter van der Voort, mede alle geburen van de

declaranten. Waarvan wij dit Proces-verbaal hebben opgemaakt en geteekend, en heeft de declarante na voorlezing verklaard wegens een gebrek aan een harer vingers niet te kunnen schrijven.

GAL, Archief van Warmond, processen verbaal, inv. nr. 958, deel, 29-07-1842.

Heden den 29-07-1842 is voor Klaas Koning, Burgemeester der Gemeente Warmond... verschenen Petronella Beerendonk, weduwe van Leendert van Noort, oud 73 jaren, geen beroep uitoefenende, wonende te Warmond. Dewelke verklaarde dat naar gisfing tusfchen maandag en dingsdag in deze week, in den – achter het huis door haar en anderen bewoond wordende, staande aan de Buurstraat, tegenover de Lokhorstlaan in het Westeinde van Warmond gelegen – tuin, welke strekt tot aan de Lede [riviértje de Leede], uit den grond gehaald en gestolen zijn eenige aardappelen, welke aldaar geplant stonden en naar gisfing eene hoeveelheid van drie mudden bevatten, hebbende men waarschijnlijk om de grootste te vinden, den geheelen beplante hoek doorgelopen. Zijnde zij niet in staat eenige bijzonderheden of vermoeden omtrent het vorenstaande op te geven. En hebben wij hiervan het tegenwoordige Proces-Verbaal opgemaakt en na voorlezing geteekend, hebbende de declarante verklaard uit hoofde van een gebrek aan den voorsten vinger en stijfheid in de hand, niet te kunnen schrijven, noch haren naam teekenen.

GAL, Archief van Warmond, processen verbaal, inv. nr. 958, deel, 23-10-1844.

Heden den 23-10-1844 is voor ons Klaas Koning, Burgemeester der Gemeente Warmond ... verschenen: Pieterella Beerendonk, weduwe van Leendert van Noort, oud zes en zeventig jaren, zonder beroep, wonende te Warmond. Dewelke verklaarde dat zij zich in den morgen van den vijf en twintigsten julij dezes jaars bevindende ten huize van de weduwe van Hendrik van Ruiten te Warmond, aldaar is komen inloopen de vrouw van den winkelier Pieter Schuin, wonende in een gedeelte van hetzelfde huis waarin genoemde weduwe van Ruiten woonachtig is, welke vrouw Schuin haar declarante toesprak met de woorden “bliksemslag: wanneer betaal je me” (bedoelende daarmede de voldoening van een schuld van iets meer of min dan vijf en twintig cents), dat zij declarante daarop te kennen gaf dat zij op het oogenblik geen geld had en vrouw Schuin toen haar man is gaan halen welke Pieter Schuin binnen gekomen zijnde, haar declarante drie slagen op het hoofd heeft gegeven, en den strooijen hoed welke zij op het hoofd had heeft afgenomen die eerst op zijn hoofd gezet en gezegd “toverheks, betover me nu” en vervolgens die hoed in zijn tuin langs den Kerkdam, ten spot der kerkgangers in de boonstaken heeft opgehangen, hebbende zij dezelve tot heden niet terug bekomen. Waarvan wij hebben opgemaakt en met de declarante na voorlezing geteekend het tegenwoordige Proces-Verbaal (geteekend) P. Beerendonk.

GAL, Archief van Warmond, processen verbaal, inv. nr. 958, deel, 25-10-1844.

Heden den 25-10-1844 zijn voor ons Klaas Koning ... verschenen Theresia van Grieken weduwe van Hendrek van Ruijten oud 59 jaren en Maria van Ruijten, zijnde ongehuwd, naar gisfing oud zeven en twintig jaren, beide zonder beroep en alhier woonachtig. Dewelke verklaarde dat in den morgen van den vijf en twintigsten julij dezes jaars, bij haar aan huis is gekomen Pieterella Beerendonk weduwe van Leendert van Noort, mede alhier woonachtig – dat kort daarop insgelijks bij haar in huis is gekomen de vrouw van Pieter Schuijn, winkelier in het zelfde huis waarvan een gedeelte door de getuigen bewoond wordt, welke vrouw Schuijn, zoo als de tweede getuige verklaarde (als zeggende de eerste hardhoorende te zijn en alzoo grootstendeels niet verstaan te hebben wat gesproken werd) aan Pieterella Beerendonk vroeg wanneer zij haar betalen zoude, daar op door Pieterella Beerendonk is gezegd zulks te zullen doen zoodra zij geld had, - dat vrouw Schuijn daarmede genoeg heeft genomen, maar zich tevens ontevreden toonde dat Pieterella Beerendonk tegen de mensche gezegd had dat vrouw Schuijn tweemaal geld van haar eischte 't welk echter door haar Pieterella Beerendonk ontkend werd. Dat onder dit gesprek Pieter Schuijn mede in huis komende deze tegen Pieterella Beerendonk heeft gezegd “Oude heks, waarom betaalt Gij mij niet”- en dat Pieterella Beerendonk aan hem heeft geantwoord “Ja, een toverheks ben ik”.

En verklaarde de eerste getuige (als hebbende de tweede getuige voor weinige jaren haar gezigt verloren) gezien te hebben dat Pieter Schuijn een klap heeft gegeven op de voor pas van een stroo hoed welke Pieterella Beerendonk op haar hoofd had, - dat laatstgenoemde de hoed van haar hoofd nemende, dezelve op den grond gooide, door Pieter Schuijn is opgeraapt en uit het

huis gaande, mede genomen; hebbende zij nader gezien dat die hoed op de werf bij de pomp aan een in den muur zittende spijker was opgehangen.

Verklarende eindelijk de tweede getuige door Pieter Schuijn bij zijn henen gaan te hebben hooren zeggen tegen Pieterella Beerendonk “tover nu maar op” of iets diergelijks, in de zaak op hetzelfde nederkomende, doch niet gehoord te hebben dat Pieter Schuijn aan Pieterella Beerendonk een klap zoude hebben toegebracht. Waarvan wij dit Proces-Verbaal hebben opgemaakt, en na voorlezing aan de getuigen welke beide verklaarden niet te kunnen schrijven of teekenen, geteekend.

**Man**

Naam: Willem (van) Beerendonk  
Geboren: ca 1705 te Finen (het Land van Kleeff)  
Overleden: na jan. 1782, voor okt. 1785 te Leiden?  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden (1729): Donckersteeg (1731, 1734), Uiterstegraft (1736), Maren (1742), Warmond (1766), Leiden (1779-1782)  
Beroepen: Broodbakkersknecht (1729), broodbakker (1731-1734), meester broodbakker (1734)  
Vader: Beerendonk  
Moeder: NN

**Vrouw**

Naam: Francina Mouris  
Geboren: 30-09-1708 te Leiden  
Overleden: 17/24-12-1740 te Leiden  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden: Utrechtse Veer (1731), Donckersteeg (1734)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Jacob Mouris  
Moeder: Stijntje/Christina/Stephana Lammers/Sommers

**Huwelijk:** 26-05-1731 te Leiden

**Kinderen**

1. Christina doop 29-03-1734 te Leiden, overl. 30-12-1741/06-01-1742 te Leiden
  2. Henricus doop 01-10-1735 te Leiden, overl. 17/24-01-1739 te Leiden
  3. Jacobus doop 19-02-1737 te Leiden, overl. 23/02-02/03-1737 te Leiden
  4. Joannes doop 10-05-1738 te Leiden, overl. 15-01-1790 te Warmond
- 

Jan Berendonk is het vierde en enige volwassen geworden kind van Willem Berendonk en Francina Mouris. Zij is in Leiden geboren, maar hij aanschouwde het levenslicht in een plaatsje bij de Duitse stad Kleve. Samen met een paar broers verschijnt hij in 1729 in Leiden en verwerft aldaar het poorterschap. Bovendien regelt hij dan zijn vergunning om als zelfstandig broodbakker te werken. Dit is voor iemand van buiten de grenzen van Holland wel een zeer kostbare aangelegenheid, want de zittende bakkers, verenigd in een gilde, hielden hun aantal in de stad graag klein door hoge tarieven voor buitenstaanders te hanteren en beperkende verordeningen uit te vaardigen.

Maar Willem laat zich niet ontmoedigen en gaat voortvarend aan de slag. Hij vestigt zich in de druk bezochte Donkersteeg en doet goede zaken. Intussen krijgt het paar een meisje en drie zonen, waarvan de oudste drie reeds als kind overlijden. Zoon Johannes is in mei 1738 geboren en slechts 1 ½ jaar later sterft ook diens moeder Francina Mouris, circa 32 jaar oud. Al tijdens haar eerste zwangerschap in 1734 hadden zij en Willem hun testament op papier laten ver-  
eeuwigen. Na ongeveer een jaar hertrouwt hij met Maria den Bos. Zij is eveneens weduwe [van een man die vermoedelijk verwant is aan de Van der Steen-tak], en geschat een jaar of veertig oud. Het paar krijgt geen kinderen en aangezien er uit haar eerste huwelijk evenmin nageslacht is geboren, groeit Johannes als enig kind op.

Inmiddels heeft Willem een pand in de Jan Vossensteeg bij de Clarasteeg gekocht evenals een huis aan de Mare. Later koopt hij nog meer onroerend goed in Leiden, maar ook, zoals bij generatie 06 is aangegeven, investeert hij in een boerderijen land in Warmond. In verband hiermee treft hij diverse regelingen en overeenkomsten.

Ten eerste koopt hij het pand in de Jan Vossensteeg in 1736 van zijn oom en tante voor ondermeer een per kwartaal uit te keren lijfrente, terwijl deze familieleden verder levenslang vrij wonen bedingen.

In 1750 koopt hij een pand van Elisabeth Klippe in de Coddesteeg, waarnaast zij zelf nog een pandje bezit. Met haar spreekt hij af dat zij op haar kosten de tussenmuur zal onderhouden, terwijl hij de "misput" daar tegenaan zal moeten laten zoals deze dan gebouwd is. Verder zal hij een "secreet" ofwel toilet bij de muur bouwen.

In 1754 koopt hij zijn eerste boerderij en land in Warmond en in de volgende jaren koopt hij gunstig gelegen stukjes grond bij, evenals land in Oegstgeest. Vier jaar later krijgt hij het een beetje aan de stok met zijn buurman, omdat Willem een omheining van iepen heeft laten groeien op grond waarop de buurman meent recht te hebben. De zaak wordt voor de schout en schepenen van Warmond minnelijk afgehandeld.

Rond 1766 woont hij daar zelf enige tijd, maar hij keert weer terug naar Leiden en verhuurt zijn bezit. Dit verloopt niet altijd zonder problemen, getuige een rechtzaak in 1780. Tegelijk is er een zeer verhelderend huur- en verhuurcontract met een pachter van zijn boerderij overgeleverd, waarin precies staat wat de huurder wel of niet mag doen met en op het land en in de gebouwen. Dit is gedetailleerd tot aan de bestemming van de mest van het vee toe.

Rond diezelfde periode speelt er kennelijk een kwestie in Marienbaum (bij Kleve in Duitsland), waarvoor hij zijn neef Gerardus machtigt om in zijn naam op te treden. Zo blijkt gelijk dat hij dus contact met zijn verwanten en binding met zijn herkomstgebied in Duitsland houdt. Enkele maanden later, in mei 1779 is een Gerrit Berendonk huurder van Willem's huis aan de Mare in Leiden.

Ook de handel in koeien verloopt niet altijd even gladjes, want in januari 1782 machtigt Willem wederom iemand om in zijn naam voor de rechtbank te sprang zijn gelijk te halen. Hij heeft dan nog f 171,00 tegoed van twee heren wegens de verkoop van acht koeien. Dit is het laatste wat we van Willem vernemen. Hij is dan vermoedelijk al bijna tachtig jaar oud en zeker is dat hij voor 9 september 1785 is gestorven. Dan worden zijn bezittingen op naam van zijn enige overgebleven zoon Jan getransporteerd.

#### **Huwelijk op 26-05-1731 te Leiden, ondertrouw 11-05-1731 te Leiden**

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K131, 11-05-1731.

Willem Beerendonk, jongeman van Finen (Kleeff) [Bienen?, Kleve is een stad in Duitsland ten oosten van Nijmegen], broodbakker, wonende in de Donkersteegh, geassisteerd met Joost Frog, zijn bekende in de Jan Vossensteegh, huwt met Francine Mouris, jongedochter van Leijden, wonende aan de Utrechtse Veer, geassisteerd met Stijntje Lammers, haar moeder, wonende als voren. Getrouwd 26-05-1731.

RK-huwelijk van Willhem Beerendonck en Francisca Mounis [Mauris] op 27 may 1731 in de Kuipersteeg, getuigen Agnes Jans en Maria Kleuters.

#### **Tweede huwelijk Willem Beerendonk met Maria den Bos**

Leiden, Raadhuis-inteekenregister L73, 10-01-1742.

Willem Beerendonk, weduwnaar van Francijntie Mouris, wonende op de Maren, geassisteerd met Jan Beerendonk zijn broeder op de Botermart, met Maria den Bos, weduwe van Augustijn de Vorster, wonende op de Haerlemstraat bij de Kerksteegh, geassisteerd met Clasina Rabelingh op den Rijn op den hoek van de Bakkerst. en Christina van der Spek, wonende als vooren, haar nichten. Getrouwd 03-02-1742.

RK-huwelijk van Wilhem Beirendonck en Maria van den Bos in februari 1742 in de Kuipersteeg, getuigen -.

#### **Doopboeken**

Leiden, RK-doopboek, Kuipersteeg, Willhem (van) Beerendonck met Francine Mouris.

- 29-03-1734 Christina, getuigen Jan Beerendonck en Christina Lammers.

- 01-10-1735 Henricus, getuigen Joost - en Catharina Mauris.
- 19-02-1737 Jacobus, getuigen Gerrit Nagel [collega] en Willemijntje van Kleef.
- 10-05-1738 Joannes, getuigen Joannes Beerendonck en Catharina Mauris.

### Huwelijken van de kinderen

Jan Berendonck en Catharina Smits                      27-06-1766                      Leiden, Warmond

Warmond 27-06-1766 (ondertrouw).

Op den 27 junij 1766 geven sig aan om te trouwen Jan Willemsz Beerendonck, jongeman, geboren tot Leiden en woonende binnen Warmond en Catharina Frinis Smits, jongedochter, geboren onder Oegstgeest en woonende buiten de Mare Poort der Stad Leiden, voor soo veel de bruidegom aangaat onder het classis van ... f 6,--.

Leiden Raadhuis-inteekenregister M230, 04-07-1766.

Jan Willemsz Beerendonck, jongeman van Leiden, bouwman, wonende te Warmond, geassisteerd met Wlm: Beerendonck, zijn vader te Warmond, huwt met Catharina Godefruidsdr: Smits, jongedochter van Oegstgeest, wonende op de Marendijk op de tweede bleijk, geassisteerd met Petronella Truur, haar moeder, woonende als vooren.  
Getrouwd 04-07-1766.

### Overlijdensakten

Leiden, begraafboeken en -klapper. Er is duidelijk voorkeur voor de Pieterskerk.

- 17-24/01-1739 Beerendonck, Hendrik (k.v. Willem) B.
- 23/2-2/3-1737 Berendonck, ongedoopt k.v. Willem B. [Jacobus of tweelingkind? Jacobus is wel gedoopt.]
- 17/24-12-1740 Francijntje Mouris (vrouw van Willem Berendonck), -, PK.
- 30/12-1741 - 6/1-1742 Berendonck, Stijntje (k.v. Willem) - PK.
- Jan Beerendonck, wedr. van Catharina Maurits, PK tussen 09-16 Sept. 1775.

Begraafboek Warmond

- Berendonck, Jan, 15-01-1790. *Begraafboek*: 15-01-1790 geeft aan Chr. de Boik 't lijk van Jan Beerendonck, overleden alhier, in de derde klasse f 6,--.

### Diversen

SA II, inv. nr. 2249, verzamelde keuren bakkers.

[Gedrukte tekst] 8 Maart 1658. Ampliatie van de gilde-brief van de backers.

Die vande gherecht der stadt Leijden in achtginge nemende dat het getal der backers binnen defe sted foodanich is vermenichvuldicht, dat niet moghelijk is dat zij al t'famen vande winste van haere neeringe kunnen leven, ten zij fijluiden met onbehoorlijcke middelen d'Ordonnanie op 't Backen gemaect, komen tegens te gaen ende te overtreden, hebben overfulcx op't verfouck van den deecken ende hooftluiden van't felve gilde, goetgevonden der felver gilde-brieff te vermeerderen met de volgende artijckelen:

Geene perfoonen buiten defe stadt gebooren, fullen alhier ter stede toegelaeten werden om haer Prouff van het ambacht van Broot-backen te doen, ten zij de felve den tijt van twee jaeren alhier ter stede Poorters zijn geweest.

Sullende mede geene perfoonen, buiten de Provintie van Holland gebooren, alhier ter stede de neeringe van Backen mogen opfetten, ten zij defelve den tijt van acht jaeren bij een ofte meer meester-backers het ambacht van backen, ende daer van zes jaeren binnen defe stadt, ende van de voorgenoemde zes, drie jaeren bij een meester alhier hebben geleert en gewoont.

Ende fal voortaan tot ingangh-gelt betaelt werden:

Bij een Burger en Ackers-soon, dertigh stuivers.

Bij een Burger ofte Poorters Soon, twee guldens.

Bij een Persoon buiten defe stadt, doch binnen de provintie van Hollandt gebooren, zes guldens.

Ende buijten de provincie van Hollandt gebooren, twaelf guldens.

Aldus gedaen ende gearrefteert bij die van de Gherechte der stad Leijden op den zevenden, ende naer voorgaende klokke-geflach ter poije van het Raedthuijs der felver stede afgelefen, op den achtften Marty 1658. Bij mij G. van Hoogheveen.

[In een nadere ampliatio uit juni 1731 wordt het tarief voor nieuwkomers van buiten Holland gesteld op f 16.16.0. In 1727 was een nieuw reglement voor de bakkers opgesteld.]

Leiden SA II Gerechtsdagboek UUU, jaar 1729, folio 57v.

Willem Beerendonk broodbakkerskn.

Die van den Gerechte der stad Leijden, hebben bij desen bij dispensatie van de ordonnantie van't Broodbakkersgilde, aan den suppl. geconsenteert en toegestaan dat hij sijn proef als meester broodbakker sal mogen doen; mits betaalende ter seretarije deser stad ten behoeve van den armen veertigh guldens. [Marge: Van te.. in de Arme rolle] Actum desen 16 augustus 1729 mij jegenwoordigh.

GAL inventaris nr 509 Gilden.

Volgens de inventaris zijn er geen andere ledenlijsten bewaard waar Willem Berendonk op zou kunnen voorkomen, dan die waar al een index van is en waar hij niet in genoemd wordt. Naar alle waarschijnlijkheid heeft hij om dispensatie gevraagd, omdat hij te kort poorter van Leiden was om aan de eisen van het broodbakkersgilde te voldoen. Zie bijvoorbeeld inv. nr. 167: rekestes aan het gerecht te Leiden om iemand toe te laten tot het doen van sijn proef als meester broodbakker, ofschoon hij nog niet lang genoeg poorter is (circa 1687).

Leiden, waarbrieven 1738, nr 95. Zie 454 Westmarendorp Lantsijde.

Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is, Johanna Coops meerderjarige ongehuwde persoone ende eenige geinstitueerde erffgename van haar vader Hendrik Willemsz Koops, verklaerende in't openbaar agtervolgende seekere beschreve voorwaarden verkogt te hebben, ende opdroeg dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Willem Berendonk, een huijs ende erve, staende ende geleegen binnen dezer ftede aan de oostzijde van de Maren omtrent de Claresteegh, belend aan de eene zijde Eldert Starreveld, ende aan de andere zijde Jan van de Velde, strekkende tot agter aan Estienne Mericheaux.

Al ende zulk t voorfz. verkogte jegenwoordig getimmert en gemaakt ftaet, gebruikt ende bewoond werd, met alle t geene daar innen ende aard ende nagelvaft is, de verkoopster in qualite voorsz pagt sjaars aankomende huijsfittenmeesteren, waar van het loopende jaar en verders tot lasten van den koper komen zal, voorts vrij sonder eenige belastingen meer. Wijders met foodanige conditien, servituijten, vrydommen ende waaringen, als begreepen ftaan in de oude waarbrieven daar van zijnde, de jongfte van dien in dato den 27 mej 1722 daar naar de kooper hem zal hebben te gedragen. Beloovende sij verkoopster 't voorfz. verkochte te vryen ende waren van alle verderen kommer ende laften die daar op zouden mogen ftaan, onder verbandt generalijck van alle haare goederen, jegenwoordige ende toekomende, egeen van dien uytgefondert. Ten laatften bekende sij comparante ter zaake defer verkoopinge ende opdraghte al wel ende ten vollen vergenoeght, voldaan ende betaalt te zijn, den laatften penningh met ten eerften, ende dat met een custingbrief, innehoudende een somme van vijftienhondert guldens te xl grooten t stuck, te betaelen staende met drie hondert guldens gereed, ende voorts met payen van hondertvijftigh guldens sjaars den 1<sup>e</sup> Februarij 1739 d'eerste paije, ende dat telkens met bijvoeginge van jntrest van alle het onbetaelde jegens drie gulden tien stuivers van 't hondert in 't jaar van den 1<sup>e</sup> february deses jaars aftereekenen. In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 4 maart 1738, is get. DVROIjen.

Overgegeeven aan de Clercquen van den nots. Van Alphen op den 25 april 1738.

Leiden, weeskamer, Francina Mouris, Seclusie CC folio 206v.

In den Naeme des heeren Amen. Op huijden den 24<sup>e</sup> februarij anno seventien hondert vierendertig, des middags de klokke omtrent halff een uijren, compareerden voor mij Hendrik Wilmers openbaer notaris bij den Ed. Hove van Holland geadmitteerd, binnen der stad Leijden residerende ende voor den nabez. getuijgen d'Eersame Willem Berendonk, Mr Broodbacker ende d'Eerbare Francina Mouris, egte man ende vrouw wonende alhier ter steele in de Donkersteeg mij notaris welbekend etca.

[Zie akte, is hier ingekort overgenomen door de weesmeesters.]

En over sulck van nieuws disponerende verklaerende zij testateuren over ende weder over d'een den ander ende sulcx de eerst overlijdende de langstlevende van hen beijden te stellen ende te institueeren gelijk zij doen bij deezen tot zijn off haar eenige algeheele ende universeele erffgenaam in alle de goederen, egeen van dien ter weereld uijtgezondert, nogte buijten gehouden zulcx ende gelijk de eerststervende van hen beijden die metterdood ontruijmen ende agterlaten zal etca.

[Verder uit de notariële akte overgeschreven standaardtekst over uitsluiting van de weeskamer, de langstlevende wordt voogd over eventuele kinderen.]

Aldus gedaan en gepasfeert binnen de voorsz. stad Leijden ter presentie van Hermanus Wilmers en Willem Decker als getuijgen beneffens mij notaris hier toe versogt. Lager stond 't Welk ik affirmere (is get.) H. Wilmers Nots. Publ.

De voorgaende testamentaire dispositie ter vergadering van d'E:E: Agtt: H.H. Weesmrn. der stad Leijden over geleverd ende aldaer geexamineert zijnde, heeft Willem Berendonk wedr. van Francina Mouris verklaert de voogdij daerinnen gemelt, dien conform aantenemen waer op goetgevonden is het zelve te doen registreeren volgens de tiende keure deeser kamer.

Gedaen ter kamere voor ende bij de Heeren WeesMrs. voornt. op den 3 feb: 1741. Lager stond: Mij jegenwoordig (is get. D. Des Tombe).

Notaris Hendrik Wilmers, 1734, akte 20.

De nagenoemde compten hebben aan mij notaris verklaart tot geen 4000 gl. offte daar boven gegoet te zijn. [De akte is opgemaakt op 21 februari 1734. Zie de tekst bij seclusies. Extra is het volgende.] ... Dog bij aldien hij testateur de eerst overlijdende was, zonder kindt of kinderen bij de voorne. sijn huijsvrouw verwekt in't leven naar te laten foo fal de voorne sijn huijsvrouw indien gevallen (maar anders niet) aan sijn testateurs vrienden ab intestato, dewelcke alfdan in't leven zullen sijn moeten uijttekeeren de fomme van vijffentwintig gulden tot een legaat eens zonder meer.

Ende ingevalle zij testatrice de eerstoverlijdende was fonder kint of kinderen bij de voorn:e haar man verwekt in't leven naartelaten en dat alfdan haar teftatrices moeder nog in't leven was, soo zal de voorne haar man indien gevalle (maar anders niet) aan de voorseijde moeder moeten uijtkeeren ende laten volgen desfelfs legitime portie haer na regten in haar testatrices naertelaten boedel competerende asfignerend dezelve haar moeder tot voldoening van dien eens de fomme van vijffentwintig gulden als zijnde sij testatrix overtuijgt dat de voorf: geaffigioneerde fomme de voorfz: verfhuldigde legitime portie naar den jegenwoordigen staat des boedels is furmonterende, en ingevalle voors. haar testatrices moeder alfdan mede voor overleden was, foo zal de voorne haar man de voorf fomme van vijffentwintigh gulden tot een legaat moeten uijtkeeren aan haar testatrices vrienden ab intestato dewelcke alfdan in't leven zullen zijn, mede eens zonder meer. ... [Handtekeningen] Willem berrendonk, fransijna Mouris.

Leiden, waarbrieven 1736, nr. 124.

Wij schepenen in Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Joost Trogh, verklarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Willem Beerendonk, Een huijs ende erve, ftaande ende geleegeen binnen dezer stede aan de oostzijde van de Jan Vossensteegh tegen over de Claresteegh belend aan de eene zijde Pieter van der Silver ende aan de andere zijde Thomas Jenkins, en uijtkomende door seekere gemeene Poort tot op de Oude Voldersgragt.

[Zonder belastingen, oude waarbrief 18 september 1709. De koopsom wordt voldaan] ende dat met een custingh off rentebrieff, innehoudende een jaerlijkse lijfrente van twee en vijftigh guldens, te betalen geduurende het leven, van den verkoper ende desselfs jegenwoordige huijsvrouw Sibilla Soomers, ofte de langstleevende van hen beijden, alle vier en deelaers met een geregt vierde part, ingegaen zijnde de voorsz. lijfrente met den 1<sup>e</sup> meij deses jaers 1736 ende zal hij verkoper 't voorz. huijs mogen blijven gebruiken ende bewonen, zoo lange als 't hem goeddunkt zouden zonder daer voor eenige huurpenningen aen den koper te betaelen, dog zal den koper geduurende die tijd aan hem verkooper, de voorsz. jaarlijkse lijffrente niet behoeven te betaelen, zal voorts hij verkoper gehouden zijn indien hij metter woon uijt het voorsz. verkogte wilde vertrekken, het zelve aan den koper ten behoorlijken tijd te waarschouwen. Ende is het voorsz. huijs ende erve om den XL penen te vinden door roijmren deser stadt getaxeert

geworden, die het zelve geoordeelt hebben waardigh te zijn ses hondert en tien guldens. In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 2<sup>e</sup> junij 1736, is get. DVROIJEN. Overgegeven aan den verkoper op den 24<sup>e</sup> aug. 1736.

Leiden, Bonboek Havenbon folio 449, Corte Oosthavenstraet westfijde.

- \* Is bij hem [Ahasveros Claver] verkogt aan Willem Berendonk, vrij om Lx gls gereed geld. 11.4.1742. [Waarbrief 211 in 1742, fiche 2149 is aankoop rond dezelfde datum door A. Claver ...]
- \* Is bij hem verkogt aan Paffchier Janze vrij om L gl gereed geld. 14.6.1759.

Leiden, waarboek 1759, folio 189, fiche 2348.

Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Willem Berendonk, verklarende verkogt te hebben, ende opdroeg dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Passchier Janse een huijs ende erve staende ende gelegen binnen deser steele aan de westzijde van de Korte Oosthavenstraat, belend aende eene zijde Bartholomeus Brink, ende aan de andere zijde Jan Braban, streckende tot agter aan ... [vrij zonder belastingen, oude waarbrief 11 april 1743, verkoopsom 50 guldens te XL grooten 't stuk gereed.] In oirconden met onze zegelen bevestigt op den 14 junij 1759.

Leiden, bonboek West Marendorp Landzijde 374v, Coddesteech oostfijde.

- \* Is bij haer [Elizabeth Klippe, wed en boedelhoudter van Daniel de Nobel] verkogt aan Willem Beerendonk, mette belasting van de voorst. pagt om C gl gereed geldt. 16. ... [circa 1750, zie generatie 09 Clippe, Boekooy/Stouten-tak]
- \* Is met het volgende bij hem verkogt aan Willem Kortekaas belast als op ieder partijen om een custingb. van VJ C gl te betalen met paijen van L gl s jaars den 11 feb. 1780 d'je paaij ende dat telkens metten intr. van t onbetaalde jegens 4 ten hondert. [1779?]
- \* Onderaan dezelfde pagina gaat het verder met Coddesteech in de poort.
- \* Is bij hem [Gerrit Slicher] verkogt aan Willem Berendonk, vrij om XX gls gereed geld, dog zal den koper volgens ordre van H.H. Scheepenen in dato den 16 julij 1748 jaarlijx in de verpondingh moeten contribueeren tien stuijvers ingangh nemende met den jare 1748, 28 ... [1748]
- \* Nu op Willem Kortekaas als boven bel. als aldaar. [Data zijn weggevallen op fiche.]

Leiden, Waarboeken 1748, folio 147.

Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verschenen is Gerrit Slicher, verklarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij deefen aen, ende ten behoeven van Willem Beerendonk Een huijs ende erve staende ende gelegen binnen deefer stede in zekere Poorte aende ooftzijde van de Coddesteech, belend aende eene zijde den hoek van de poort, ende aende andere zijde mede den hoek van den Poort, strekkende tot agter aen ... Al ende zulk 't voorfz. verkogte tegenwoordig getimmert en gemaakt ftaet, gebruijkt ende bewoond werd, met alle 't geene daar inne ende aan aard ende nagelvaft is, den verkooper toebehoorende. Ende dat vrij zonder eenige belastingen, dogh zal den kooper, volgens ordre van den Heeren Scheepenen meesteren defer stad, in dato den 16 julij 1748 jaerlijx in de verponding moeten contribueeren tien stuijvers, ingang neemende met defen jaere 1748. [Oude waarbrieven 25 maart 1722] ... ende dat met een somme van twintig guldens te XL grooten 't stuk in gereeden gelde, compareerde mede voor ons scheepenen Willem Beerendonk, kooper in deefen dewelke verklaerde de koop in voegen voorsz. te accepteeren, ende aen te neemen. In oirconden defen met onfe zeegelen bevestigt op den 20 julij 1748. Overgegeven aen Willem Beerendonk op den 30 junij 1749.

SA II, kohier 1748, Willem Berendorck, West-Maredorp Landzijde 199, inv. 4125.

|                                          |       |           |       |           |
|------------------------------------------|-------|-----------|-------|-----------|
| Willem Beerendonk, broodbakker           | landt | f 57.18.- | stadt | f 14.10.- |
| 25 Junij 1750 solvit 18/m volgens nadere |       |           |       |           |
| provisioneele tautatie op desselfs op de |       |           |       |           |
| doleantie sonder korting                 |       | f 69.-    |       | f 17.5.-  |

Notaris Josua L'Ange, jaar 1750, akte 68.

VZ gez.e twee grosfen.

Contract tusfen Willem Berendonk en Elisabet Klippe [zie familietak Boekooy, dochter van generatie 09 Klippe, zij is in 1705 gehuwd met Daniel de Nobel] in dato den 10 mej 1750.

Op huijden den 10<sup>e</sup> mej A:o 1750 compareerden voor mij Josue L'Ange Josue zoon notaris publicq bij den Ed: Hove van Holland geadmitteert, binnen de stad Leijden refiderende, ende voor de nagenoemde getuijgen Willem Berendonk ter eenre ende Elisabet Klippe wedue van Daniel de Nobel, ter andere zijde, wonende binnen deze stad, mij notaris bekend.

Verklarende zij comparanten hoedat zij beijde gehuijsdens naast malkanderen staande ende gelegen binnen deze stad in zekere poorte aan de oostzijde van de Coddefteeg te samen ende metten andere waren geaccordeert ende verdragen, dat de muur foo als dezelve jegenwoordig althans gemetzelt staat voor rekening en ten lasten van de opgemelde wedue de tweede comparante in deezen off haare nakomelingen zal blijven, ende dus bij haar altijd onderhouden moeten werden, als mede dat de misput door den eerften comparant tegens de voorz. muur van de tweede comparante gestelt aldaar nu ende ten eeuwigen dage zal moeten blijven.

Wijders dat den eerften comparant voor zijn reeckening in den hoek tegens de gemelde muur zal laten setten een fecreet met een arm in de kruijn lopende op de plaats van de huijsinge van meergenoemde wedue de tweede comparante in defen, mits ende onder conditie dat dezelve kruijn altoos int gemeen zal moeten werden onderhouden.

Dog ingevalle den eersten comparant geen gemeenschap mogte nodig hebben, dat alsdan de arm in de kruijn als hier voren lopende zal moeten toegemaakt worden. Dog egter benodigt hebbende en wederom willende profiteeren van de voorz. gemeenschap, zal indien gevalle de arm wederom moeten geopent werden, en de onderhouding alfdan wederom gemeen zijn. Laastelijk is nog bedongen vermits den eerften comparant aan de tweede compte uijtkoop gedaan hebbende voor de uijtgang van de voorz. poorte om ende voor de fomma van agtien gulden, zij tweede compte dienvolgens na ofte nooijt meer zal mogen profiteeren ofte eenig gebruik hebben, hoe genaamt, van de uijtgang van de gemelte poorte.

Ende naardien zij comparanten van 't gunt voorz is geen schriftelijk contract hadden doen maaken, maar den anderen 't zelve wel mondeling hadden beloofd, soo hebben zij comparanten om alle verwijderingen indertijd voor te komen (willende daar inne ter goeder trouwe ende buurlicker wijze handelen; voor haar ende haare nakomelingen) beloofd, ende beloven den anderen mitsdezen 't gunt voorz: staat onverbreeckelijk te onderhouden agtervolgen ende naertekomen onder verband van hun comparantens respective perfonen en goederen, geene uijtgesondert, defelve submitterend ten verband en bedwang als na regten.

En consenteerden zij comparanten hier aff bij mij notaris tot elkanders behoeff gemaekt en uijtgelevert te werden acte in forma, omme henluijden, en hunnen nakomelingen in tijden en wijlen te mogen dienen ende ftrecken als na behoren.

Aldus gedaan ende gepasfeert binnen de ftad Leijden voorz: ter prefentie van Philipus van Outeren en Petrus L'Ange als getuijgen.

[Handtekeningen] Willem Berendonk, dit merk + is gestelt bij Elisabet Klippe wedue van Daniel de Nobel.

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1209, pagina 118v.

Ik Arnoldus Cliqnet Baill. en schout van de vrije Heerlijkheid Warmond, oirconde dat voor mij en voor ... schepenen derselver Heerlijkheid in eijsener persoon gecompareert is De Heer Johannes Lafrens, makelaar tot Amsterdam, als generale last en procuratie hebbende van den Hoogh. Ede. Welgeb. Heere Gerbrand, Grave van Moens, Heere van Ravensbergen, Vrijenes en Sluijpwijk, &, &, gepasseert ..., de welke verclaarde in het openbaar vercogt te hebben, ende dienvolgende wel ende wettelijk te transporteerden, ende in vollen vrijen eijgendomme overtegeven, aan ende ten behoeven van Willem Beerendonk, ofte zijn reg ten deefen verkrijgende, eerftelijk een bouwhuijs, twee hooijbergen, schuur, karnhuijs en verdere getimmerte, met het erff groot 176 roeden, land, staande ende gelegen in het Westeijnde van Warmond, aan de Buurstraat, op de kaart getekent no. 40 belent ten noordoosten de heer Pieter Rademaker, ten zuijdooften, de revier de Leede, ten zuijdwesten Jan van der Wadding ende ten noordwesten de Heer Albert van Lutfenburgh, sijnde belast met eene gulden 's jaars erfpagt aankomende de kerk tot Warmond, welke benefens het Reght van Verboeken, met het lopende jaar tot lasten van den koper komen sal, nog met een halff water banwerk in de Leede, ten schouwe van de Wel Ede Heeren Dijkgraaf

en Hoogheemraden van Rhijnland. Nogh een stuk weij off teelland gelegen bij den Huijse van Oud Teijlingen, of Lokhorst, groot twee mergen 44 roeden, op de kaart getekent uijt no. 8, belent ten noordoosten de kinderen van Pieter van Egmond, ten zuidoosten de Heereweg, ten zuidwesten Jan van Rijfen ende ten noordwesten de Agterpoel. In welk partije land den Armen van Warmond nog 50 roeden landgemeen heeft leggen. Nog een stuk hooijland, geleege in de Veerpolder, groot twee mergen 316 roeden op de kaart getekent no. 27 belent ten noordoosten mevrouw Schepens, ten zuidoosten Jan Dirksz., ten zuidwesten de wede Cornelis van Hafen, ende ten noordwesten Jan Boot, en Ewout van der Wilk. Nog een stuk weijland geleege in de Zwanburger Polder, groot twee mergen 550 roeden, op de kaart getekent no. 6, belent ten noordoosten de Heer Breton, ten zuidoosten de Abdije van Leeuwenhorst, ten zuidwesten de Heer Albert van Lutfenburgh ende ten noordwesten de Diepe Leede. Nog een stuk weijland gelegen in de Sijmontjes of Broekdijkerpolder, groot twee mergen 76 roeden op de kaart getekent no. 35. Nogh een stuk weijland gelegen als voren groot een mergen 496 roeden op de kaart getekent no. 36. Nogh een stuk weijland, gelegen als voren groot twee mergen 518 roeden, op de kaart getekent no. 48. Nogh een stuck weijland, gelegen als voren, groot drie mergen 24 roeden, op de kaart getekent no. 49; belent de voorne. vier parthijen in't geheel ten noordoosten Jan van der Wadding, en de Abdije, ten zuidoosten den koper met de twee vercopte parthijen Land onder Oegstgeest, ten zuidwesten de heer Albert van Lutfenburgh ende ten noordwesten de Kooijslooth. Laastelijk nog een stuk hooijland gelegen als voren groot een mergen 592 roeden op de kaart getekent no. 40, belent ten noordoosten de Wede Willem van Pelt, ten zuidoosten de Heer Albert van Lutfenburgh, ten zuidwesten Markus de Winter, en ten noordwesten de Kooijslooth, ende dat vrij, en onbelaft als buurlanden, niet daar op staande als den heer sijn regt. [Verwijzing naar oude waarbrieven.] Sijnde geconditieoneert dat Jan van der Meel met fijn huijffgefin nog in het huijf fal blijven wonen tot den eerste Februarij desef jaars 1754, alsmede dat den koper sal moeten gedogen dat het hooij, inde bargaen 't welk vercopt is, aldaar nog blijven tot den eerste mej aanstaande ende dat het selve in die tuffchen tijd door de respectieve eijgenars van het felve te haaren genoeghen werde weggehaalt, sonder daarvoor eenige kortinge aan sijn uittelovene cooppenningen te doen. Eijndelijk bekende hij Heer comparant ter sake defer verkopinge al wel voldaan ende betaalt te zijn den eerften penning met den laaften, ende dat met een somme van vierentwintigh hondert Caroli Guldens te XL grooten het stuk in gereeden en contanten gelden. Des ten oirconde soo hebbe ik Bailli en schout voornt. defen befegelt met het felgel ter fake van het schoutfampt verordent ende defe benefens de voorsz. schepenen getekent ten prothocol, als onder de plijcq: huijden den 16 februarij 1754.

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1209, pagina 131v.  
Ik Cornelis Boon secretaris van de vrije Heerlijkheid Warmond, als ten defen gesubftitueert van Arnoldus Clignet, baill: ende schout van de vrije Heerlijkheid Warmond, voornt. oirconde dat voor mij ende voor Albert van Lutfenburg en Sijmon Vlaanderen, schepenen der felver Heerlijkheid in eigener persoon gecompereert is Willem Beerendonk, dewelke bekende bij defen voor hem en de fijne erfgenamen wel ende deugdelijk schuldig te wesen, aan ende ten behoeven van Pieter de Wit, woonende tot Leijden, ofte zijn E: reght ten defen verkrijgende een somme van een duijffent Caroli Guldens te XL grooten het stuk, spruijtende uijt fake van deugdelijke geleende en aangetelde gelden de cragt van dien hem onderregt ende bekend houdende. Belovende hij comparant van de voorsz. somme van een duijffent guldens intrefte te betalen jegens vier gulden van per hondert guldens vrij geld in 't jaar te rekenen van huijden dato deses aff tot de effectueele voldoeninge en afloffinge der voorsz. hoofdsomme toe, en welke afloffinge hij comparant ofte fijne erfgenaamen sal ofte sullen moeten doen, in den tijd van vijf jaren met paijen van twee hondert guldens 's jaars ofte de geheele resteerende somme in eenmalen met de verlopenen intreften van dien, soo als het hem of sijne erfgenamen sullen goed vinden, dog bij gebreken van dien, sal den houder deses, ten eijnde van de voornoemde vijff jaren het restteerende capitaal met de verlopenen intrefte van dien ten allen tijden mogen opleggen, mits hier van behoorlijke waarschouwing doende. Hier onder ende tot naarkominge van hetgene voorschreeven staat, verbind hij comparant eerst specialijk een bouwhuys, twee hooijbergen, schuur, karnhuys en verdere getimmerte met het erf [en de stukken land die vanaf pagina 118v vermeld zijn]. Ende voorts zijn persoon ende generalijk sijne goederen, roerende en onroerende jegenwoordige en toekomende geene van dien uijtgefondert. Stellende defelve ten bedwangh def na reghten, met de coften hier omme te doen. Defen oirconde foo hebbe ik alf ten defen

gefubftitueert schout voornt. defen besegelt met het segel ter sake van het schouts ampt verordent ende defe benefens de voors. schepenen getekent ten prothocol als onder de plijcq: Huijden den 12 februarij 1755.

[In de marge staat naast deze doorgestreepte akte:] Alfoo mij ondergeschreve secretaris van Warmond gebleken is volgens quite op de originele schuldrentebrief bij de hand van Pieter de Witt in dato den 27 juni 1763, dat den inhoude defes met de verlopen intrefte van dien is voldaan ende betaalt met ordre om defelve ten prothocol van Warmond te roijjeeren, wert sulks alhier gedaan den 17e october 1775 Corns. Boon Secrets.

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1209, pagina 180.

Registrature. Compareerden ter secretarij van Warmond Willem Beerendonk ter eenre, ende de Heeren Hendrik Feijt en Egbert Kleijn, ter andere zijde. Te kennen gevende dat tuffchen de gefamentlijke comparanten onluften waren ontstaan wegens het stellen van een ijpe heijning en opgaande ijpe boomen door de comparant ter eenre, bijna tegen de schutting van de comparanten ter andere zijde, beweerende de eerfte comparant daar toe als eigenaar van het laantje regt te hebben, ende comparanten ter andere zijde als contrarie poffeffie te hebben van voor menschen geheugen het tegendeel, ende te dugten sijnde dat daaruijt meerder onluften soude voortkomen, de welke door onvermeijdelijke proces kosten tot meerder en merkelijke nadeel van de gesamentlijke comparanten foude konnen gevolgd werden, ende zij comparanten sulks willende voorkomen, raadsamer hebben geoordeeld 't voorsz. different in der minnen af te doen, ende met den anderen, sonder attentie op het wederfeijds gefuftineerde te geven, te conve-nieeren gelijk sij ook verclaren te doen bij defen. Te weten dat Willem Beerendonk, de compa-rant ter eenre, sal wegnemen alle de opgaande bomen als mede het ijpe heggetje welke den eerften comparant geset heeft aan de zijde van de tweede comparanten, of het laantje gelegen ten zuidwesten van het huijs, en erve van de Heeren Feijt en Kleijn tusschen de Buurftraat ende Heereweg, en dat de gemelte Willem Berendonk, nog fijn erfgenamen ofte die geenen welke soude fuftineeren den eigendom van het gemelt laantje te hebben nu nogte ten eeuwigen dagen, geen de minfte plantfoen ofte jets anders dat hinderniffe foude konnen veroorfaken, mogen fetten, tegens de zijde van het erff van de gemelte heeren Feijt en Kleijn; Wijders dat de voorne Heeren voor haar ende haar regt verkrijgende mede nu ende ten eeuwigen dagen een vrije uijt en ingang fullen hebben en dus op alle wijfe hoe genaamd door de poort staande in de schutting van de tweede comparanten, aan het gemelte laantje, blijvende de schutting soo in het repareeren als vernieuwen tot lasten van de tweede comparanten, de voorne Heeren Feijt en Kleijn ofte die geenen welke namaels den eigendom van haar huijs en erve fullen verkrijgen. Sullen aan de gemelte Willem Berendonk ofte zijn regt verkrijgende, geen verhinderinge mogen doen in het af, en aan rijden met paarden en wagen, ofte te voet, van zijn huijs en erve na de Heerewegh, ende van daar weder na fijn gemelte huij en erve, over het voornoemde laantje. En dat op het tekenen deses de gemelte tweede comparanten aan den eerfte comparant tot een pefent sullen geven de fomme van sestigh guldens, gelijk hij eerfte comparant ook verclaarde de felve somme ontfangen te hebben. Tot naarkominge van het gene voorsz staat verbinden zij comparanten haare persoonen en goederen. Stellende deselve ten bedwangh als na reghten. En zijn hier van gemaakt twee al eens luidende contracten en bij de comparanten, benefens mij secretaris van Warmond ondertekent, en in het prothocol geregiftreert. Actum Warmond den 20<sup>ste</sup> december 1758 (is getekent) Willem berendonk etc.

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1209, pagina 186v.

Ik Cornelis Boon secretaris van de vrije Heerlijkheid Warmond ... oirconde dat voor mij ende voor ... schepenen derfelver Heerlijkheid in eigener persoonen gecompareert zijn de heer Arnout Clignet, Baill. en schout voornt. mitfgaderf Bartholomeus Waarseger, Armmeester van de H: Geest Armen tot Warmond dewelken verclaerde in qualite voorsz. met kenniffe en approbatie van de hoogh Ed. Geb. vrouwe van Warmond vercocht te hebben ende dienvolgende wel ende wettelijk te transftereren ende in vollen vrijen eigendomme overtegeven aan ende ten behoeven van Willem Berendonk ofte zijn regt ten defen verkrijgende, een partijtje land groot vijftig roeden, leggende gemeen in een partije land groot in't geheel twee mergen 94 roeden, waar van het refterende den koper in eigendomme is toebehorende, gelegen bij den huijfe van Lokhorft op de kaart getekent no. 8. Belent ten noordoosten Pieter van Egmond, ten zijdoosten de Heereweg, ten zijdweften Cornelis Kouwenhoven, en ten noordwesten de Agter Poel, ende

dat vrij en onbelast, niet daar op staande als den heer zijn reght. [standaard overdrachttekst] Eijndelijk bekenden zij comparanten ter fake defer verkopinge al wel voldaan ende betaalt te zijn, den eerften penningh met den laaften ende dat met een somme van twee en twintigh Caroli Guldens te XL grooten het stuk, in gereden en contanten gelden. Des ten oirconde soo hebbe ik alf ten defen gefubftitueert schout voornt. deefen befegelt met het fegel ter sake van het schout-ampt verordent, ende defe benefens de voors. schepenen getekent ten prothocol als onder de plijcq huijden den 26 april 1759.

Archief van Warmond Prothocollen Schout en Schepenen, inv. nr. 1209, pagina 226.

Ik Cornelis Boon secretaris van de Vrije Heerlijkheid Warmond ... oirconde dat voor mij, ende voor Albert van Lutfenburgh en Jan van der Wild, schepenen der selver heerlijkheid in eigener persoonen gecompareerd zijn [de gezamenlijke erfgenamen van] Louris van Ruijten en Marijtje Joris Vos, in haar leven egtelieden. Dewelke verclaarden vercocht te hebben ende dienvolgende wel ende wettelijk te transporteren ende in vollen vrijen eigendomme overtegeven aan ende ten behoeven van Willem Berendonk ofte zijn regt ten defen verkrijgende. Een partijtje teelland gelegen op de Geeft, groot 292 roede land op de kaart getekent no. 35, belent ten noordoosten Jan van der Wadding, ten zuidoosten de Heereweg, ten zuijdweften mevrouw Schepers, ende ten noordweften de Heer Albert van Lutfenburgh, zijnde belast met een Duijt Thijns 's jaars aankomende den Huijfe van Warmond te betalen nieuwejaars dag, voorts vrij als buurlanden, niet daarop staande als den heer zijn reght, wijders met soodanige voor en nadelige conditien, servituten vrijdomme en waringen als begrepen staan in de oude waarbrieven daar van sijnde de jongste vandien in dato den 16 augustus 1752 waar na den koper sig sal kunnen reguleeren. Dog alfoo in de laaste opdrags brieff, verfcheijde parthijen zijn begrepen soo sal den koper des begeerende copie ten zijnen costen geleevert werden. Belovende zij comparanten het voorsz. land te vrijen en te waren onder verband als na reghten. Eijndelijk bekenden zij comparanten ter fake defer verkopinge al wel voldaan ende betaalt te zijn den eerften penning met den laaften ende dat met een somme van twaalf gulden tien ftuijvers, in gereeden en contanten gelden. Des ten oirconde soo hebbe ik als ten desen gesubstitueert schout voornt. defen besegelt met het segel er sake van het schoutsamt verordent ende dese benefende de voorsz. schepenen getekent ten prothocol als onder de plijcq: Huijden den eerste maart 1762.

Zie achterin boekje Kadastrale Atlas Zuid-Holland 1832 Warmond, uitgeverij Matrijs getekende grondkaarten uit 1818. Waarschijnlijk zijn deze goed vergelijkbaar met de situatie uit de tijd van de familie Berendonk in de 18<sup>de</sup> eeuw.

Archief van Warmond, protocollen van allerhande akten van Schout en schepenen, inv. nr 1210, pagina 48.

Ik Mr Jacobus van Lutfenburg, Bailluw en schout van de vrije Heerlijkheid Warmond oirconde dat voor mij ende voor Albert van Lutfenburgh en Leendert van der Wilk schepenen derselver Heerlijkheid in eigenen persoon gecompareert is Jan Sluimers dewelke verclaarde vercocht te hebben ende dienvolgende wel ende wettelijk te transporteeren, ende in vollen vrijen eigendomme over te geven aan ende ten behoeven van Willem Beerendonk ofte zijn regten defen verkrijgende, een parthije weijland, groot drie mergen en vijff roeden, op de kaart getekent no. 52, gelegen in de Broekdijker Polder onder Warmond. Belent ten noordwesten en noordoosten de Groote Slooth, ten zuijd-oosten Albert van Lutsenburgh en ten zuijdwesten het scheid van Oegstgeest, zijnde belast met een waterbanwerk in de grooteslooth, voorts vrij alf buurlanden niet daar opstaande alf den Heer fijn regt, wijders met foo danige voor en nadelige conditien servituten, vrijdomme en waringen alf begrepen staan, in de oude waarbrieven daar van fijnde, de jongste van dien jn dato den 30 julij 1754, welke den koper overgelevert sullen werden voor foo veel den verkoper dien magtig is om sig daar na te reguleeren. Belovende hij comparant het voors. verkogte land te vrijen en te waeren onder verband als na reghten. Eijndelijk bekende hij comparant ter fake desen verkopinge al wel voldaan ende betaalt te zijn den eerften penning met den laaften, ende dat met een somme van driehondert Caroli guldenf te XL groten het stuk in gereeden en contanten gelden. Desten oirconde soo hebbe ik Bailluw en schout voornt. defen befegelt met het segel ter fake van het schoutsamt verordert ende dese benefens de voorft schepenen getekent ten prothocol als onder de plycq Huijden den 26 mej 1770.

Leiden, notaris Jan van den Broeck, 1779, akte 9.

Procuratie Adnegotia in dato den 12 februarij 1779.

[Deze akte is vergelijkbaar met de elders getoonde akte 8.] ... ter presentie van de nagenoemde getuigen [verschijnt voor de notaris] De Heer Willem Beerendonk, woonende binnen deese stad, mij notaris bekend. Ende verklaarde hij Heer comparant op het kragtigste hem doenlijk zijnde te constitueeren ende magtig te maaken, zulks doende bij deesen zijn neef Gerardus Beerendonk wonende te Marienboom ...

[Handtekening] Willem berendonk

Leiden, notaris Jan van den Broeck, 1780, akte 75.

Generaale Procuratie Adlites in dato den 24 oktober 1780.

Op huden den vier en twintigste oktober seeventien hondert tagtig, compareerden voor mij Jan van den Broeck notaris publicq bij den edele Hoove van Holland geadmitteerd binnen de stad Leijden resideerende ter preaesentie van de nagenoemde getuigen Monsieur Willem Beerendonk, wonende binnen deese stad mij notaris bekend.

Dewelke verklaarden op 't kragtigste hem comparant doenlijk zijnde te constitueeren ende magtig te maken, zulks doende bij deesen den E: Jan Hendrik Spruijt procureur voor de Vierschaer van de Heeren Schout en Scheepenen van de Vrije Heerlijkheid van Warmond specialijk omme waarteneemen zodanige zaken als hij comparant nu off in tijd en wijlen genoodzaakt is te entameeren off defendeeren voor wat vierscharen sulks ook soude mogen sijn ten dien einde in alle de voorsz. zaken en ieder van dien alle dagen en termijnen van regten waarteneemen ende te observeeren ten uiteinde der voorschreeve zaak of saaken toe, vonnisfe te versoecken, de voordeelige ter executie te stellen ende van de nadeelige te appelleeren off reformeeren en in appel of reformatie te vervolgen als na raade ende wijders generalijk daar inne en omtrend alles verder ofte meerder te doen en verrigten wat eenigsints nodig ende vereijst werden sal, alles onder beloffte van approbatie en ratificatie; mitsgaders verband en bedwang als naer regten. Aldus gedaen verleeden ende gepasfeert binnen de stad Leijden ter praesentie van Nicolaes van der Wilk en Jan Pieter Pelgrom als getuigen ten defen versogt.

[Handtekening] Willem berendonck

Archief van Warmond, inv. nr 1184, Civiel en crimineel dingboek, pagina 184.

Presentatie. Willem Beerendonk, woonende te Leiden, eiffr. en R.A. op ende jeegens Jacob van den Berg, woonende onder Warmond ged. (in 1780)

Omme Eisch te doen. Spruit als procureur van den Eissr. exhibeert procuratie, item acte van citatie en relaas, en concludeert pro ut in schripts.

Compareerde voor de edele achtbre gerechte van Warmond, Jan Hendrik Spruyt als Procureur van Willem Beerendonk, woonende te Leiden, eiffr en R.A. op ende jeegens Jacob van den Berg, woonende onder Warmond ged.

Art. 1 En deede zeggen.

2. Dat de ged. wel verre van te voldoen, aan de conditien en stipulatiën tusschen den eiffer als verhuurder, en den ged. als huurder

3. zoo bij huurcedulle als andersints tusschen haar lieden gecontracteert

4. ter contrarie in meer dan een opzicht den eiffer merkelijk benadeeld

5. en zich aanmatigt rechten,

6. hem ged. geensint toekomende

7. en ook aan den eiffer specialijk aan hem gereserveerd

8. Dat hij eisscher wel heeft getracht den ged van zijne verkeerde handelwijze te detourneeren,

9. doch dat alle minnelijke interpelatie, zijn geweest vruchteloos en te vergeefs

10. Zoo dat den eiffcher zich in de noodzakelijkheid bevonden heeft, middelen van rechten te emploieeren

11. en den gedaagden tot vergoeding van schaaden aan hem veroorzaakt

12. te convenieeren voor deezen edele achtb. gerechte.

Mits welke en andere redenen en middelen in tijd en wijlen (is het nood) nader te allegeeren, de voorn. procureur in den naame alsboven eisch doende, concludeerde dat de ged. bij vonnisfe van deezen edele achtb. gerechte zal worden gecondemneert aan den eiffer te vergoeden zodanige schaden mitsgaders kosten en intresfen, als hij eiffer door het onbehoorlijk bewonen en gebruiken van desfelvs woning en landerijen, onder Warmond geleegen fpecialijk door het wegbreken

van een en ander, weghakken van hout en diergelijke, heeft gehad en geleeden en nog verder mogt komen te hebben en te leiden alles met de kosten of tot anderen Ver. (was get.:) J.H. Spruyt proc.

De ged. in judicio present, alvorens te antwoorden, te excipieeren, eisch in reconventie of andere verzoeken te doen, verzoekt copie van den eisch en dag van beraad na de levering. Spruit voor den eisch consenteert in de verzogte copie en dag, leevert de verzogte copie van den eisch en conclusie staande vierschaar over. De ged. verklaart dezelve overgenomen te hebben.

Archief van Warmond, inv. nr 1184, Civiel en crimineel dingboek, pagina 188.

In de zaak van Willem Beerendonk contra Jacob van den Berg.

De gede in Judicio present, diend van conclusie van antwoord als in geschrifte. Compareerde voor de edele achtbare heeren, schout en scheepenen van de Heerlijkheid Warmond Jakob van den Berg, huisman, woonende onder de gemelde heerlijkheid, gedaagde in van actie ter eenre tegens Willem Beerendonk, woonende te Leijden, eisfer in het voors. cas, ter andere zijde.

Art. 1 En deede zeggen.

2. dat, gelijk de gede. zich zelven niet bewust is, iets van datgeene verricht te hebben,
3. het welk hem de eisfer bij de middelen van desfelvs conclusie van eischer pretenselijk ten lasten legt.
4. hij zich zoo ook, in het geheel niets ter wereld bekreunt
5. om die duistere algemeene en onwaarachtige positiven te rescontreeren
6. daar de tijd ten klaarsten zal aandendag leggen.
7. op welke futile gronden deeze procedures, tegen den ged. door den eiffer zijn geëntameert.
8. en dat de ged. niet alleen, niets heeft verricht dan met meedeweeten, en volkoomen goedvinden van den eiffer
9. maar inteegendeel den eiffer met veel meer recht van zijne zijde zoude kunnen convenieeren, wegens poincten
10. welker discusfie de gewoone manier van handelen van den eiffer zouden openbaar maaken.
11. doch dat de gedaagde, ten eenemaal avers zijnde, van procedures, geprefereert heeft, zich alleen tot zijne defensie te bepalen.

Mits welke en andere reedenen (des noods) nader te allegueeren, de gedaagde afslaande de middelen, en postiven, van des eischers conclusie van eisch, bij denegatie, impertinentie, en irrelevantie, antwoordende concludeerde ten fine van niet ontfangelijk, en bij ordine, dat den eisch en conclusie, door den eisfer teegen den gedaagde gedaan, en genomen, zal worden ontzegt, met de kosten of tot anderen verg. (is geteekent) dit merk + is gesteld door Jakob van den Berg ...

Spruit voor den eisfer verzoekt copie van de conclusie van antwoord en dag. De ged. Consenteert en leevert de verzogte copien ftaande vierschaar over. Spruit verklaard dezelve overgenomen te hebben.

[Kennelijk doet Willem er daarna het zwijgen toe, want er staat niets meer in het Warmondse boek van de schout en schepenen. Het is de vraag waar in regel 9 en 10 op bedoeld is. PS: Zie bij generatie 06 Warmond 1785: Willem heeft geen testament meer gemaakt na het overlijden van zijn vrouw.]

Leiden, notaris Passchier Soetbrood, jaar 1781, akte 50, folio 233.

Huurcedulle gepafft. in dato 31sten maart 1781.

Op huden den 31<sup>e</sup> maart seeventien hondert een en tagtig compareerde voor mij Pasfchier Soetbrood notaris publicq bij den Ed: Hove van Holland geadmitteert binnen de stad Leijden resideerende ende voor den naargenoemde getuigen Monsieur Willem Beerendonk als verhuurder ter eenre, ende Leendert Zegwaart bouwman als huurder ter andere zijde, woonende den eersten comparant binnen deeze stad, en den laasten comparant als nog onder Noordwijkerhout doch opt pasfeeren deezes zijnde alhier ter steede mij notaris bekend.

Ende verklaarde den comparant ter eenre verhuurd gelijk den comparant ter andere zijde verklaarde gehuurt te hebben, een huismanswooning met bargschuur boomgaard mitsgaders vier en twintig mergen vijff hondt: twintig roeden zoo weij hooij als teellanden daar bij en aangehoorende, dog alles bij den hoop en zonder maat, ende mitsdien voetstoots, staande ende gelegen te weeten de wooning en omtrend 19 mergen onder de Heerlijkheid van Warmond ende resteerende parthijen ter groote van omtrend zes mergen in de Broekpolder onder de Heerlijk-

heid van Oegstgeest den huurder bekend, ende dat voor den tijd van vijff eerstkomende en agter een volgende jaaren zijnde de huur van de landen ingegaan kersmisdage van den gepasfeerde jaare 1780 en zullende van de wooning ingaan primo mej deeses jaars 1781 en zullende weederom eindigen te weeten de landen kersmisdage van den jaare 1785 en van de wooning ultimo april 1786, ende dat om en voor de fomma van vijff en twintig guldens de mergen makende de wooning voor een mergen gerekend f 646:14 's jaars blijvende mitsdien alle de ordinaire en extraordinaire verpondingen mergen gelden en binnelandsche kosten voor reekening van den verhuurder en zal den huurder verplicht en gehouden weezen gelijk dezelve ook bij deezen aanneemd zijne uijtgelooftde huurpenningen te betaalen telken jaare op kersmis ende zulks het eerste jaar op of voor kersmisdage deeses jaars 1781 ende alzoo ieder jaar tot het uiteinde van de huur toe, zullende bij gebreeke van betaalinge der huurpenningen op den bepaalden tijd, den verhuurder vrijheid hebben omme de wooning en landen aan een ander te verhuuren, en den huurder van de verdere huur te weeten van de landen dadelijk en van de wooning met primo mej daar aan volgende verstookten zijn indien het den verhuurder belieft maar anders niet en in welke verhuuringe aan een ander den huurder ook in zoodanig geval consenteert zonder dat den huurder egter de betaalinge zijner verschuldigde huur onder eenig voorwendsel zal mogen uitstellen en dus verplicht blijft zijne huurpenningen prompt te voldoen. Zijnde wijders geconditioneert dat den huurder de voorschreeve wooning en landen naaar deszelvs eisch en oirbaar zal moeten gebruiken te weeten: dertien mergen tot weijland welke dertien mergen den huurder gedurende de huurjaaren niet zal moogen hooijen insteeken of bezaaijen op een boete van vijff en twintig guldens voor den armen van Warmond, voorts zal den huurder neegen mergen moogen hooijen en alleen mogen beteelen een stuk land ruim groot twee en een half mergen hem door den verhuurder aangewezen zonder meer op een boete als vooren.

Verder zal den huurder gehouden zijn de voorschreeve landen naar deszelvs eisch en oirbaar jaarlijks te behoortijker tijd te moeten havenen greppelen en slooten, alle bent sek, en biesbosfen uittestikken de molshoopen wel te effenen ende steekels wel te blooten, ende voorschreeve gehuurde wooning en landen uit alle beschouwinge moeten houden ende dat alles buiten eenige de minste kosten of schaaden van den verhuurder op peene dat bij gebreeke van dien den verhuurder het zelve ten kosten van den huurder zal mogen besteeden en laten doen, alles zonder het minst teegenzeggen van iemand.

Voort is geconditioneert dat alle de mist van des huurders beesten op de wooning en landen vallende aldaar zal moeten blijven zonder dezelve te mogen verkoopen ofte vervoeren onder wat praettest het zelve zoude mogen weezen, directelijk of indirectelijk op de verbeurte van vijff en twintig guldens voor ieder schouw of waagen mift die door den huurder verkogt of vervoert zal zijn ten behoeven van den verhuurder, maar zal den huurder alle de mist met bagger en zand doormengt zijnde jaarlijks over de landen moeten brengen en strooijen daar 't meest nodig zijn zal uitgezondert het laaste jaar, wanneer den huurder de beesten tot primo april zal moeten stal houden en de mist op de wooning ten profijte van den verhuurder zal moeten laten leggen.

Laastelijk is geconditioneert dat den huurder gedurende de huurjaaren geen hout op het verhuurde staande zal mogen hakken blijvende alle het zelve in eigendom van den verhuurder. Tot naarkominge ende voldoeninge van 't geen voorschreeve staat ende ieder point van dien in 't bizonder zoo verbinden zij comparanten in ieders requard hunnen persoonen en goederen, dezelve stellende ten bedwang en executie van alle 's Heeren Rechten en Rechteren en specialijk den Ed: Hove en Hoogen Raade in Holland mitsgaders de vierschaar van de Ed: Achtbe: Heeren schout en scheepenen der vrije Heerlijkheid Warmond, overgeevende ende te vreedten zijnde zij comparanten omme hun in den inhoude ende naarkominge deezes ten allen tijd en vrijwillig te zullen doen en laten condemneeren t zij voor den Ed: Hoven of Hogen Raade in Holland ofte bij de vierschaar van de Ed Achtbe:e H.H. Schout en scheepenen van Warmond voornoemd daar toe en wederroepelijk constitueerende en machtig makende bij deezen de twee jongste procureurs indertijd zoo voor de resp:e Hoven als gerechten van Warmond posthileerende een van hun om de voorsz. condemnatie te verzoeken en den anderen omme daar in<sup>hie</sup> te consenteeren respective alles onder belofte van approbatie ratificatie verband en bedwang als vooren. Aldus gedaan ende gepasfeerd binnen de stad Leijden ter presentie van Joseph de Bont junior en Willem Sommelijn als getuigen.

[Handtekening] Willem berendonck.

Notaris Passchier Soetbrood, jaar 1782, akte 18, folio 72.

Op huijden den 31<sup>e</sup> januarij seeventien hondert twee en tagtig, compareerde voor mij Pasfchier Soetbrood notaris publicq bij den Ed: Hove van Holland geadmitteert binnen de stad Leijden refideerende, ende voor de naargenoemde getuigen Sr Willem Berendonk woonende binnen deeze stad mij notaris bekent dewelke verklaarde te conftitueeren ende magtig te maken de heer Francois van de Werken Drofft van Baartwijk en procureur voor onder scheide regtbanken woonende te Sprang, specialijk omme waar te neemen en tot den uiteinde te vervolgen zodanige zake, als hij comparant genootsaakt is tegen Jan van Oijen en F... [letterlijk] van Os woonende te Waalwijk voor de Vierfchaar van de Ed. Agtb. Heeren schout en scheepenen aldaar, omme betaalinge te hebben van een somma van eenhondert een en feeventig gulden hem compt per saldo weegens agt verkogte koeijen van dezelve competeerende te entameeren, vonniffe te verzoeken, de voordeelige te executeeren, en van de nadeelige te provoceeren ende wijders in de voorschreeve zake alles zodanig verder en meerder te doen waarneemen en verrigten 't geen nodig weezen ende vereijst worden zal, alles onder belofte van approbatie ratificatie verband en bedwang als naar rechten.

Aldus gedaan ende gepaffeert binnen de ftad Leijden ter praefentie van Joseph de Bont junior en Maarten van Struijk als getuigen. [Handtekening] Willem berendonck.

Leiden poorterboek folio 38, 20-05-1729.

Willem Beerendonck, backersknecht van Fijnen in 't Land van Cleef, is op de getuijgeniffe van Arent van Reede, broodbacker ende Gerrit Nagel mede broodbacker als poorter defer stede aangenomen op den 20 meije 1729. [marge] ontv. xij L 1 f.

Wat resterende informatie over dit gezin volgt hieronder:

Leiden, waarbrieven 1745, nr. 193, zie bonboek 372.

Wij ... schepenen van Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Hester Forcade wedue van Abraham Crahé, verklarende verkogt te hebben en opdroeg dienvolgende bij deesen aan ende ten behoeve van Willem Beerendonk, een huijs en erve staande ende gelegen binnen deze stede, aan de zijdsijde van de St. Aagtenstraat, belend aan de eene zijde Jacobus Vrijslagh ende aan de andere zijde Maria Belva wede van Abraham van Aert, strekkende tot agter aan Lambert van Tellingen.

[Al ende zulks ... vrij sonder eenige belastingen ... ende dat met een somme van vijftigh guldens te XL Grooten t stuk in gereeden gelden. Oirconde 11 mej 1745.]

Zwarte lade Leiden, alles op Berendonk:

- Ca 1762, SA 1776 nr. 9 Willem Berendonk, Lange Mare. gen 07
- Ca 1762, SA 1776 nr. 9 Gerrit Beerendonk, Lange Mare. gen 08
- Ca 1762, SA 1682 nr. 37 Jan Beerendonk, vrouw en twee kinderen. gen 08
- Wilhelmina Berendonk, 1829 (zie bij generatie Huijbers). gen 06 kind

Bevolking Leiden 1762, SA 1776 nr. 9 (zie bonboek nr. 454 Mare).

Namen der eijgenaars: Willem Beerendonk.

Namen der huurders: Isaac Bedeij 1760-1770; Willem Teunis 1773-1779, daarna:

Gerrit Beerendonk [kleinkind generatie 08], komende uit de gebuurte *Ubekonde* Vossenwijk 27 mej 1779, verhuist 9-5-1781; Nicolaas van Dalom 1781-1782, daarna:

Gerrit Rosendaal, man, vrouw, vier kinderen, namen der bijwoonders: Willem Berendonk 1783-1784 (alleen hoofdbewoner?). Daarna wordt Willem Teunis eigenaar.

## **Overzicht onroerende goederen Berendonk**

Op de volgende pagina's treft u een overzicht aan van de bezittingen van de generaties 06 en 07 Berendonk buiten Leiden.

Van Dale Woordenboek:

Een morgen = eigenlijk zoveel land als in een morgen kon worden omgeploegd, Rijnlandse morgen 8516 m<sup>2</sup> of ruim 1/5 ha.

Een roede = maatstok (als lengtemaat) veelvoud van een voet. Rijnlandse roede is 3,7674 m. Als vlaktemaat 14 m<sup>2</sup>: er gaan 700 roe op een ha.

De nummers in de akten komen niet overeen met de nummers op de kaart uit de Kadastrale Atlas van Warmond van 1832.

**Generatie 06 en 07 Berendonk, bezittingen boerderijen, huizen en grond in Warmond**

| Jaar |           | Door | Omschrijving                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Bedrag              |
|------|-----------|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| 1754 | ...       | WB a | Stuk hooiland in de Veerpolder, groot 2 morgen 316 roeden, kaart no. 27.                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                     |
| 1754 | 11        | WB a | Bouwhuis, twee hooibergen, schuur, karnhuis en verder getimmerte, tot februari 1754 verhuurd aan Jan van der Meel, kaart no. 40.                                                                                                                                                                                                                                      |                     |
| 1754 | 14/<br>17 | WB a | Bij aankoop omschreven als ZO de koper, kaart no. 35, 36, 48, 49.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                     |
| 1754 | 18        | WB a | Hooiland, kaart no. 40.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                     |
| 1754 | 8         | WB a | Land, groot 2 mergen en 44 roeden, kaart no. 8.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                     |
| 1754 | 9         | WB a | Partij weiland, kaart no. 6.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                     |
| 1754 | div       | WB a | Kaart no. 40 (woning en land), 8, 27?, 6, 35, 36, 48, 49 en grond in Oegstgeest.<br>Hypotheek februari 1755 ad 1.000 Caroli guldens op de woning en stukken land.                                                                                                                                                                                                     | 2400 Caroli guldens |
| 1754 | x         | WB a | Twee partijen land onder Oegstgeest, ten NW ligt de Kooysloot.                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                     |
| 1759 | 8         | WB a | Stukje van 50 roeden gelegen in de partij op kaart no. 8.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 22 Caroli gulden    |
| 1762 | 7         | WB a | Een partij teelland, kaart no. 35.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 12 gulden 10 st.    |
| 1769 | 1         | JB a | Een teelcroft nu met hout beplant in het Oosteinde, kaart no. 17, groot 419 roeden, ten ZO ligt de Heereweg.                                                                                                                                                                                                                                                          | 70 Caroli guldens   |
| 1769 | 2         | JB a | Leenland, groot 225 ½ roeden, gelegen naast het land op kaart no. 17 en in die aankoop begrepen.                                                                                                                                                                                                                                                                      |                     |
| 1770 | 10        | WB a | Partij wei- of hooiland in de Broekdijkerpolder, kaart 52.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 300 Caroli guldens  |
| 1777 |           | JB   | Lening Jan Berendonk van Willem Swartjes met als borgen vader Willem Berendonk en schoonvader Godefridus Smits.                                                                                                                                                                                                                                                       | 2800 gulden         |
| 1777 | 3         | JB a | Een huismanswoning met barg, schuur en verder getimmerte bij het Warmonderhek in het Westeinde in de Hoogeweidsepolder (zie bij kaart no. 2)                                                                                                                                                                                                                          |                     |
| 1777 | 3/6       | JB a | Woning etc. met land op kaart no. 2, 3, 4, 7, 17, 18 voor f 4000 contant en f 1000 schuldbrief                                                                                                                                                                                                                                                                        | 5000 gulden         |
| 1777 | 4         | JB a | Land, groot 2 morgen 270 roeden, kaart no. 2, gelegen naast de woning, ten ZO ligt de Leede en ten NW de Heereweg.                                                                                                                                                                                                                                                    |                     |
| 1777 | 5         | JB a | Land, groot 4 morgen 427 roeden, kaart no. 2, 3 en 4, gelegen alsvoren naast de woning, ten ZO ligt de Heereweg, ten ZW de trekvaart en ten NW de Agter Poel.                                                                                                                                                                                                         |                     |
| 1777 | 6         | JB a | Drie partijen land, naast elkaar gelegen, kaart no. 7, 17 en 18, samen groot 8 morgen, 555 roeden, ten ZO ligt land van Willem Beerendonk, ten NW ligt de Leede.                                                                                                                                                                                                      |                     |
| 1788 |           | JB   | Knecht Pieter Krul werkt om te melken in het land over de Leede in Zwanburg.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                     |
| 1790 | 10        | CS v | Een partij wei- of hooiland in de Broek- of Simontjes Polder aan de Groote Sloot bij de Broekmolen, kaart no. 52, groot 3 morgen 5 roeden, ten NW ligt de Groote Sloot en de Abdij Rijsburg, ten NO de Groote Sloot en de uitwatering van de Broekmolen en en ZW het scheid van Oegstgeest. (Belast met waterbanwerk in de Groote Sloot no. 22, lang 13 roe, 6 duim.) | 452 gulden          |

| Jaar |     | Door | Omschrijving                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Bedrag                     |
|------|-----|------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|
| 1790 | 11  | CS v | Een huismanswoning met 6 roede barg stalling voor 33 koeien en 2 paarden schuur karnhuis en getimmerte, idem erf en werf groot 176 roeden, in het Westeinde aan de Buurtstraat, kaart no. 40 plus met hout beplant laantje tot aan de Heereweg, ten ZO ligt de Leede, ten NW de Buurtstraat. (Belast met half waterbanwerk in de Leede.) | 500 en 1 ducaat speldegeld |
| 1790 | 12  | CS a | Een huis en erf midden in het dorp van Warmond aan de Buurtstraat tegenover Juffers Kostschool, belend ten ZW zekere Dam en ten NW de Buurtstraat [= kaart no. 72].                                                                                                                                                                      | 425 gulden                 |
| 1790 | 3   | CS v | Een woning en 176 roeden in het Westeinde. De verkoop wordt kort daarna ongedaan gemaakt.                                                                                                                                                                                                                                                | (430 gulden)               |
| 1790 | 7   | CS v | Een partij teelland gelegen op de Geest aan de Heereweg, groot 292 roeden, kaart no. 35, ten ZO ligt de Heereweg, ten W de Munnekemuur.                                                                                                                                                                                                  | 90 gulden                  |
| 1790 | 8   | CS v | Een partij teelland zijnde een krog met een houtbosje daar achteraan en een strook ten ZW gelegen, beplant met hout, groot 2 morgen 94 roeden, kaart no. 8, gelegen aan de Heereweg tussen het Warmonder Tolhek en Huize Oud Teijlingen of Lokhorst, ten ZO ligt de Heereweg, ten NW de Agterpoel.                                       | 526 gulden                 |
| 1790 | 9   | CS v | Een partij weiland gelegen in de Zwanburgerpolder aan de Diepe Leede, kaart no. 6, met recht van overpad tot de Groote Sloot (belast met een waterbanwerk in de Groote Sloot no. 27, lang 12 roeden, 7 voet, 6 duim), groot 2 morgen 550 roeden, ten NW ligt de Diepe Leede, en ten NO (bij aankoop: ZO) ligt de Abdij Leeuwenhorst.     | 610 gulden                 |
| 1793 | 13  | CS a | Een partij wei- of hooiland, in de Veerpolder, groot 2 morgen 175 roeden, kaart no. 6, belend ten O de koopster, c.s., ten W de Haarlemmertrekvaart, ten Z de Holle Maaren en ten N de Leede.                                                                                                                                            | 500 gulden                 |
| 1795 |     | CS   | Lening aan Jannetje la Pair.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 2000 gulden                |
| 1795 | ¾   | CS v | Huis en land (kaart no 3?), verder qua ligging hetzelfde omschreven.                                                                                                                                                                                                                                                                     |                            |
| 1795 | 14  | CS v | Een stuk weiland in de Symontjes- of Broekdijkerpolder, groot 2 morgen 76 roeden, kaart no. 35, gelegen ten NO de Abdij van Rijnsburg, en ZO de verkoopster.                                                                                                                                                                             |                            |
| 1795 | 15  | CS v | Een stuk weiland in de Symontjes- of Broekdijkerpolder, groot 1 morgen 496 roeden, kaart no. 36, gelegen ten NO de Abdij van Rijnsburg, en ZO de verkoopster.                                                                                                                                                                            |                            |
| 1795 | 16  | CS v | Een stuk weiland in de Symontjes- of Broekdijkerpolder, groot 2 morgen 518 roeden, kaart no. 48, gelegen ten NO de Abdij van Rijnsburg, en ZO de verkoopster.                                                                                                                                                                            |                            |
| 1795 | 17  | CS v | Een stuk weiland in de Symontjes- of Broekdijkerpolder, groot 3 morgen 24 roeden, kaart no. 49, gelegen ten NO de Abdij van Rijnsburg, en ZO de verkoopster.                                                                                                                                                                             |                            |
| 1795 | 18  | CS v | Een stuk weiland in de Symontjes- of Broekdijkerpolder, groot 1 morgen 592 roeden, kaart no. 40, gelegen ten NO de Abdij van Rijnsburg, ten ZO de verkoopster. Ten ZW en NW ligt de Kooisloot.                                                                                                                                           |                            |
| 1795 | 5   | CS v | Ten dele: 3 morgen 94 roeden land, kaart no. 3 en 4.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                            |
| 1795 | 6/? | CS v | Vier partijen land, gelegen naast elkaar in de Veerpolder, kaart 7, 17, 18, 27, samen groot 11 morgen 271 roeden, ten NW ligt de Leede, in 1781 door Willem Berendonk verhuurd aan Leendert Zegwaard met (de?) 5 morgen 520 roeden land in Oegstgeest aan Leenderd Zegwaard.                                                             |                            |
| 1795 | div | CS v | Huis en stukken land, kaart no. 2, 3?, 4, 7, 17, 18, 27 en ?, 35, 36, 40, 48, 49, grond in Oegstgeest, 40 land. In 1795 is het huis door Catharina Smits (ten dele?) verhuurd aan Cornelis Hogervorst                                                                                                                                    | 8000 gulden                |
| 1795 | x   | CS v | Twee partijen onder Oegstgeest, ten NW ligt de Kooisloot.                                                                                                                                                                                                                                                                                |                            |

| Jaar |    | Door | Omschrijving                                                                                                                                                                                            | Bedrag     |
|------|----|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 1799 | 12 | CS v | Een huis en erve groot 16 roeden, kaart no. 72, met als verkoopconditie dat zij haar leven lang vrij mag wonen in twee kamers, met door- en uitgang naar de werf en een sleutel van de voordeur krijgt. | 700 gulden |
| 1799 | 4? | CS v | Een partij land, zijnde een bosje, groot 1 morgen 333 roeden in de Hogeweidsche polder, kaart no. 2, ten NW de Poel.                                                                                    | 300 gulden |
| 1800 | 13 | CS v | Dit is verhuurd aan Cornelis Hogervorst                                                                                                                                                                 | 440 gulden |
| 1801 | 6? | CS v | Land in het Oosteinde, groot 1 morgen 29 roeden, kaart no. 17, ten ZO ligt de Heereweg, gekocht op 28-01-1791.                                                                                          | 198 gulden |
|      |    |      |                                                                                                                                                                                                         |            |
|      |    |      |                                                                                                                                                                                                         |            |

**Man**

Naam: Berendonk  
Geboren: ca 1670  
Overleden: voor mei 1731  
Geloof: w.s. RK  
Adressen: Marienbaum, Finen (Bienen?, Duitsland)  
Beroepen:  
Vader: Berendonk  
Moeder: NN

**Vrouw**

Naam: NN  
Geboren: ca 1672  
Overleden: voor mei 1731  
Geloof: w.s. RK  
Adressen: Marienboom, Finen (Bienen?)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: NN  
Moeder: NN

**Huwelijk:** ca 1695 te

**Kinderen**

1. Jan doop ca 1697 te Mariënboom, overl. 09-09-1775 te Leiden
  2. Willem doop ca 1705 te Finen, overl. na jan 1782, voor okt. 1785
  3. Gerrit doop ca 1707 te ..., overl. voor 1746 te
- 

De namen van Willem Berendonk's ouders zijn niet bekend. Zijn vader en moeder zijn rond 1670 geboren en huwden rond 1695. Via de sporen die drie zonen in Leiden hebben achter gelaten valt te herleiden dat Jan waarschijnlijk de oudste was. Hij ondertrouwt in 1731 te Leiden als jongeman, geboren te Marienbaum (Duitsland) en koetsier van beroep met een Amsterdamse. In haar stad wordt het huwelijk bezegeld. Jan is dan 34 jaar en zijn ouders zijn reeds overleden.

Een maand later trouwt de circa zeven jaar jongere Willem met Francina Mouris. De derde zoon is Gerret. Van hem zijn geen huwelijksdetails bekend, maar hij is wel getrouwd geweest. Broer Jan hertrouwt als weduwnaar in 1736 met Catharina Mouris, de zus van. Vlak voor kerstmis 1736 besluit Jan poorter van Leiden te worden. In die tijd is hij als kaarsemaker werkzaam. Joost Trog, oom van zijn vrouw aan moederszijde en broer Willem Berendonk doen daartoe een goed woordje voor hem bij het stadsbestuur. Zoals bekend, was Willem zelf reeds in 1729 poorter geworden en speelde aldus een voortrekkersrol.

In mei 1738 laten Jan en Catharina hun testament optekenen en op dat moment bewonen zij een pand genaamd "de drie wilde" aan de Nieuw Rijn in Leiden. Veel huizen hadden van oudsher een naam die via een uithangbord of steen in de muur te herkennen was. Dit paar krijgt in 1737 en 1739 dochter Christina en zoon Jacob Nicolaas. Dat hij niet armlastig is, blijkt uit de aankoopsom, want hij telt er in 1735 f 2.850,00 voor neer (deels te betalen in termijnen). Bovendien koopt hij in de volgende jaren onder andere onroerend goed in de St. Barbarasteeg, de Donkersteeg en aan de Hogewoerd voor ruim f 4.000,00.

Overigens krijgt ook Jan de donkere kanten van zijn medemensen te zien wanneer hij met de trekschuit van Leiden richting Delft onderweg is en hij er getuige van is dat iemand een medepassagier diep beledigt in 1741.

Wederom bewijst een overeenkomst dat deze mensen contact onderhouden met hun familie in Duitsland wanneer ze als bloedvoogden in 1746 toestaan dat de drie kinderen genaamd Jan, Willem en Gerrit van hun inmiddels overleden broer Gerrit "sullen hebben ende genieten een

somma van neegen hondert daalders Cleefs off negen hondert guldens Hollands geldt ... als meede voor ijder der felver kinderen een nieuwe kist [dekenkist]". Twee gouden ringen zullen zij na het overlijden van hun moeder krijgen. Deze onbekende vrouw gaat hertrouwen met Pieter Hofman.

Jan is in 1769 nog altijd kaarsemaker en verklaart in dat jaar officieel samen met de bevriende Willem Speelman vijf jaar lang financieel borg te staan voor Laurens van Lith, zilversmit uit Den Haag. Het is zijn aanstaande schoonzoon die later met zijn dochter naar Amsterdam verhuist, waar ook zijn zoon Jacobus Nicolaas, die "medicinae doctor" is geworden, verblijft. In Amsterdam wonen vanaf circa 1749 diverse mensen met naam Berendonk die uit het zuid-oosten komen. Het is aannemelijk dat hier enkele (verre) verwanten tussen zitten. Dit kleinkind van deze generatie zal later in Zoeterwoude diverse partijen land kopen en aangezien zijn zus eerder overlijdt dan hij, alles van zijn vader erven. Zijn moeder Catharina Mouris is overleden in 1767 en Jan Berendonk overlijdt in 1775. Nog in 1779 moet deze kleinzoon de schepen te Xanten en Voerde (bij Wesel in Duitsland) machtigen om zijn zaken als erfgenaam van Jan te behartigen.

### Huwelijken van de kinderen

|                                       |            |                       |
|---------------------------------------|------------|-----------------------|
| Jan Berndonk met Johanna Pieters      | 13-04-1731 | Leiden 1 <sup>e</sup> |
| Jan Berendonk met Catharina Maurits   | 27-01-1736 | Leiden 2 <sup>e</sup> |
| Willem Beerendonk met Francine Mouris | 11-05-1731 | Leiden 1 <sup>e</sup> |
| Willem Beerendonk met Maria den Bos   | 10-01-1742 | Leiden 2 <sup>e</sup> |
| Gerrit Berendonk met NN               | ca 1732    | Marienbaum?           |

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K127, 13-04-1731.

Jan Berndonk [Berendonk], geboren te Marienboom, jongeman, koetsier, wonende te Leijden, huwt met Johanna Pieters, geboren en wonende te Amsterdam, jongedochter. Getrouwd te Amsterdam. [Geen getuigen genoemd.]

Jan Berndonk otr. Amsterdam Pui, 12 april 1731, 718/242.

[Marge] Leijden. Compareerden als vooren Jan Berndonk, van Marienboom, oud 34 jare, woond tot Leijden, ouders doot, geassisteerd met Marten Gieshoet & Johanna Pieters van Amsterdam, oud 22 jare, op de Kijsergracht, geassisteert met haer moeder Stijntje Volmeringh. Verfoekende hare drie Sondaagfe uijtroepingen, omme, haar defelve de voorsz. trouwe te folemniferen, en in alles te voltrekken, fo verre daaranders gene wettige verhinderinge voor en valle. En naar dien fij bij waarheijd verklaarden, dat fij vrije perfoonen waren, en malkanderen in bloede niet en beftonden, waar door een Criftelijk Huwelijk mochte verhindert worden, zij hun hare geboden verwilliget.

[Ondertekend] ijan berrendonck, Johanna Pieters.

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K131, 11-05-1731.

Willem Beerendonk, jongeman van Finen (Kleeff) [Bienen?, Kleve in Duitsland], broodbakker, wonende in de Donkersteegh, geassisteerd met Joost Frog, zijn bekende in de Jan Vossensteegh, huwt met Francine Mouris, jongedochter van Leijden, wonende aan de Utrechtse Veer, geassisteerd met Stijntje Lammers, haar moeder, wonende als voren. Getrouwd 26-05-1731.

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K229v, 27-01-1736.

Jan Berendonk, weduwnaar van Johanna Pieters, wonende op de Botermarkt, geassisteerd met Wm: Beerendonk, zijn broeder op de Uiterstegraft, met Catharina Maurits, geboren te Amsterdam, jongedochter, wonende in de Jan Vosfesteeg, geassisteerd met Sijntje Somer, haar moeder, wonende als vooren. Getrouwd 11-02-1736.

RK-huwelijk in de Kuipersteeg van Jan Beirendonck en Catharina Maurus op 10 februari 1736, getuigen Agnes Jans en Francisca Amos.

Leiden, Raadhuis-inteekenregister L73, 10-01-1742.

Willem Berendonk, weduwnaar van Francijntie Mouris, wonende op de Maren, geassisteerd met Jan Berendonk zijn broeder op de Botermart, met Maria den Bos, weduwe van Augustijn de

Vorster, wonende op de Haerlemstraat bij de Kerksteegh, geassisteerd met Clasina Rabelingh op den Rijn op den hoek van de Bakkerst. en Christina van der Spek, wonende als vooren, haar nichten. Getrouwd 03-02-1742.

### Overlijdensakten

De Pieterskerk in Leiden, Bianca van den Berg, 1992, inventaris van de grafstenen.  
Nummer 224. Grafnummer 18 (KN 211). Tekst: Ian Beerendonk / 1761 / IV, D.W., 86,5 x 200 cm.  
De graven met nummers 1 tot en met 34 liggen aan de noordwestzijde van de kerk, tegenover het Gravensteen.

Leiden, begraafboeken en –klapper.

- 25/2-4/3-1769 Berendonk, Catharina (vr. v. Laurens van Lidt) - PK.

Boek Impost begraven 1<sup>e</sup> klasse 1695-1805 te Leiden

- Jan Beerendonk, kaarsmaker, f 30,--, 09-09-1775.

Leiden klapper buiten begraven (*onduidelijk wie precies*).

- Jan Berendonk. Van de Mare naar Oegstgeest, 28 jan. 1785.

### Diversen

Leiden, RK-doopgetuigen bij kinderen van Jan Beerendonk en Catharina Mauris zijn in:

Kind Christina 1737 getuige Willhem Beerendonck.

Kind Jacob Nicolaes 1739 getuigen Nicolaes Goetgeest en Francisca Maurus.

(Verder geen RK-dopen.)

Genealogische dag Mosaik, Kleve, 05-10-2002.

Deze familie komt uit het gebied van Kleve, waar ook een plaatsje Mariënbaum is ten zuid-westen van Kleve. Bovendien is er een plaatsje met de naam Berendonck.

Even op een dag heen en weer gereden vanuit Leiden; voor het avondeten al gewoon weer thuis. Mijn voorouders zouden er waarschijnlijk een hele week voor nodig hebben gehad, minimaal. De naam Berendonck/Beerendonk komt algemeen voor in die regio, waar veel grensoverschrijdende contacten zijn. De Duitsers en Nederlanders in Kleve en Nijmegen kunnen elkaar in ieder zijn eigen taal behoorlijk verstaan. Nimwegen is een Duitse spelling. Rond Kleve zijn vrijwel geen gebouwen van meer dan een eeuw oud te zien. Die er waren, zijn kennelijk in verval geraakt en in tijden van economische voorspoed later weggebroken. Het stadje ligt aan een rivier en het land ziet er net zo uit als rond Nijmegen: iets minder strakke weilanden dan in het westen, meer bomen tussen velden, kale geoogste maïsvelden in een licht glooiend gebied. Men leeft er goed van. Maar ooit, in de tijd dat de Berendonken naar Leiden kwamen, moet het leven er aanzienlijk kariger zijn geweest.

Leiden, Bonboek huiseigenaren, vermeldingen Berendonk zijn compleet.

Jan Berendonk N.-Rijnevest fol 292, Waardgracht (niet verfilmd).

Leiden, Bonboek Oostmarendorp Landzijde, folio 176 Maerendorp Noortfijde (Haarlemmerstraat).

- \* Is bij Maria Larijn, wed. en boedelhoudfter van Hendrik Bubak, verkogt aan Stijntje Lammens, wed. Jacobus Maurits, belast met de voortz. pagt om iiiij C L gls gereed geld. 26.9.1737. [Geen waarbrief gezien.]
- \* Op den 29 junij 1764 is alhier overgelevert extract uijt de testamenten van Stijntje Lammens, wede Jacob Maurits gepaffteert voor de nots. Albertus Klijnenberg en get. binnen deze stad in dato den 28 februarij 1742 waar bij blijkt dat zij tot haar erfgenaam heeft geïnstitueert haar dogter Catharina Mauris getrouwt met Jan Berendonk, voor de eene helfte ende het kind van haar overleede dogter Francina Maurits genaamt Jan Berendonk, voor de wederhelfte, is bij Jan Berendonk zoo in privé voor de eene helfte als in qualité voor de wederhelfte verkogt aan Jan Hoos, bel. als boven om xxx gls gereed geld. 30.6.1764.

Leiden, Bonboek Wanthuis folio 47, Aende Nieuwen Rijn.

- \* Is bij hem [Nicolaes Goetgeest] verkogt aan Jan Berendonk, vrij om een custingbr. van ij M viij C L gls, te betalen met viij C gls gereed, ende ij C gls wel meerder maar niet minder 's jaars den 1e meij 1736 d'eerste paaij, ende dat telkens met den interest jegens 4:10 off 4 ten hondert in't jaar. 4.5.1735. Marge: De gecaff. custingb. van 2850 gls is alhier vertoont den 17 april 1742.
- \* Op den 25 maart 1777 is alhier overgelevert een onderhandse attestatie getekend bij Jan van den Broek en Barend van der Bijl op den 13 october 1775 waar bij zij hebben gedeposeert dat Jan Berendonk tot zijn erfgenaam heeft nagelaten zijn kind Jacobus Nicolaas Berendonk.
- \* Is bij hem verkogt aan Jan Christiaan Pfeijffer, vrij om een custingbrief van ij M vij C gl te betalen met vij C gl gereed ende voorts met paijen van ij C gl wel meerder maar niet minder 's jaars, wel verstaande dat het meerdere van 't onbetaalde jegens 4 of 3.10 van 't hondert van 't jaar. 6.5.1777. marge: De custingbr. van 2700 gls is alhier gecasseerd vertoond den 1 februarij 1786.

Leiden, bonboek Hoge Woerd folio 234, Hogewoert Noortfijde.

- \* Is bij Hieronimus van der Meij, en Frederik Stokhuijzen, executeurs van den testamente van Jannetie van der Horst wed. van Claas Rhijnenburg, verkogt aan Nicolaes Goedgeest, en Jan Berendonk, belast als boven om XV C gls gereed geld. 10.5.1746.
- \* De helfte van Jan Beerendonk is bij hem verkogt aan Albertus de Graaf belast met de helfte van de voorsz. pagt om viij C gl gereed geld. 11.1.1759.

Leiden, bonboek Hogewoerd, folio 377v, St. Barbarensteech.

- \* Is bij hem [Nicolaes Godtgeest] verkogt aan Jan Berendonk, vrij om iiij C gls gereed geld. 24.12.1737.
- \* Is bij hem verkogt aan Fredrik Willem Baldain, vrij om een custingb. van V C gl af te lossen met J C gl op den 1e meij 1771 d'eerste paaij ende dat telken metten intr. van 't onbetaalde jegens 3 ten hondert in't jaar. 27.4.1769.

Leiden, bonboek Marendorp Rijnzijde, folio 498, Donckersteeg oostzijde.

- \* Is bij Maria van den Bergh, huijsvrouw van Barent Roerman, mitsgaders Johannes Roerman als hier toe gequalificeert zijnde verkogt met het huijsje, hier agter aan Jan Berendonk, belast met de voortz. pagt, nogh met een custingb. groot pr reste X C gls ten behoeve van Johannes de Bruijn en Sijtje Verfevelt, bovendien om viij C xxv gls gereed geld. 21.2.1742.
- \* Is bij hem verkogt aan Jan van der Kelder, belast met de voorz pagt om een custingb. van IJ M gls te betalen met C gls 's jaars den 1 augustus 1751 d'je paaij, en dat telkens met den intrest van 't onbetaalde jegens 3 gl van 't honderd in't jaar. 13.8.1750. marge: De custingb. van 2000 gls is alhier gecaff. vertoont den 28.12.1764.

Leiden, bonboek Marendorp Rijnzijde, folio 510v, Cuijpersteech westfijde, hier wert 't steechgen over gesprongen.

- \* Nu op Barent Roerman als hier voor folio 498.
- \* Nu op Jan Berendonk als hier voor folio 498.
- \* Nu op Jan van der Kelder als hier voor folio 498.

Leiden, bonboek Waardbon, folio 532v, Minnebroerfslootgen.

- \* Is bij Frans Bruijnensvoort, als in huwelijck hebbende Suzanna Wagemaker, cum souis erffgenamen van Willem Wagemaker, verkogt aan Jan Berendonk, vrij om CL gls gereed geld. 7.1.1741. [Geen waarbrief gezien.]
- \* Is bij hem verkogt aan Anna Teske, wede Hendrik Tieleman, vrij om Lxxv gl gereed geld, 10.8.17... [vervaagd].

Leiden, waarboeken 1735, folio 100, fiche 2044.

Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Nicolaas Goedgeest, verklarende in't openbaer agtervolgende seekere beschreeve voorwaarden verkogt te hebben, ende opdroeg dienvolgende bij deefen aan ende ten behoeve van Jan Berendonk, een

huijs ende erve staende ende geleegen binnen dezer stede aan den Nieuwen Rhijn, omtrent het Gangetje, belend aan de eene zijde Maria Lepels cum socius ende aan de andere zijde Mr Adolph Haganaus, strekkende tot agter aan de erffgenamen van Cornelis Scharpenbrand. [Vrij zonder belastingen, oude waarbrief 30 augustus 1689] ... ende dat met een custingbrieff, innehoudende een somme van twee duysend agt hondert en vijftigh guldens te XL grooten 't stuck, te betalen ftaende met agthondert guldens gereed, ende voorts met paijen van twee hondert guldens, wel meerder maar niet minder 's jaers, den 1<sup>e</sup> mej 1736 d'eerste paije, ende dat telckens met bijvoeginge van intrest van alle het onbetaelde jegens vier guldens tien stuivers of binnen de maand na den verschijndag betaalende jegens vier guldens van't hondert in't jaer van den 1<sup>e</sup> mej deses jaers af te reekenen. In oirconden deses met onze zegelen bevestigt op den 4<sup>e</sup> mej 1735. Overgegeeven aan den nots Wilmers op den 18<sup>e</sup> junij 1735. [Notaris Wilmers 1735: --.]

Leiden poorterboek f 66v, 21-12-1736.

Jan Beerendonk, kaarfemaker van Marienboom in 't Kleefland is op de getuijgeniffe van Joost Trogh, hoedemr. en Willem Beerendonk, backer als poorter defer stede aengenomen op den 21 decemb: 1736. [Marge] Ontv. xij L i st.

Leiden, waarboeken 1737, folio 16, fiche 2091.

Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Nicolaas Goed-geest, verklaerende verkogt te hebben, ende opdroegh dienvolgende bij desen aan ende ten behoefte van Jan Berrendonck, een huis ende erve staende ende geleegen binnen dezen stede, aan de westzijde van de Barbersteegh, belend aende eene zijde Pieter Manssa, ende aan de andere zijde Maria van den Enden, strekkende tot agter aan de Beulingpoort, [vrij zonder belastingen, oude waarbrief 18-11-1682] ... ende dat met een somme van vierhondert guldens te XL grooten 't stuck in gereeden gelde. Compareerde mede voor ons scheepenen Jan Berrendonck, kooper in desen, dewelke verklaerde de koop in voegen voorsz. te accepteren ende aan te neemen. In oirconden dezen met onze zegelen bevestigt op den 24 december 1737. Overgegeeven aan den koper op den 17 maart 1738.

Notaris Hendrik Wilmers te Leiden, jaar 1738, akte 68.

Verklaring van de testateuren dat zij niet boven de 4.000 gulden gegoed zijn. Op 01-05-1738 verschijnen voor notaris Hendrik Wilmers "d'Eersaeme Jan Berrendonck Mr Caarfemaker ende d'Eerbare Catharijna Mourits egte man ende vrouw, wonende alhier ter stede op den Nieuwen Rhijn in de drie wilde, mij notaris welbekendt, zijnde bejide gezondt van lichaemen haar redenen memorie ende verstandt wel magtigh ..."

[Standaard testamenttekst, laten vervallen alle eerdere codicillen, benoeming van de langstlevende van hen beiden tot erfgenaam, moet eventuele kinderen onderhouden en goed opvoeden. Voorwaarde dat als zij zonder kinderen komt te overlijden, haar moeder ook tot erfgenaam is geïnstitueerd.] Handtekeningen: ijan berrendonck, Catryna mourits.

[De naam van het huis niet in de kaartenboek gezien, beroep kaarsemaker niet bij gilden.]

ORA, Minuten van Civiele Zaken, inv. nr. 86., deel EE, akte 273, 21-03-1741.

Compareerden voor de ondergeschreeve Heeren Schepenen der stad Leijden Pieter Lannooij, item Jan Berendonck, bejide wonende alhier ter stede ende Jan Groenevelt wonende tot Noortwijk binnen, dewelcken verklaarden ten versoeke van Pieter Buijtenweg grutter, mede wonende alhier ter stede waar ende waaragtig te zijn, ende eerst de eerste en derde deposant, dat sij op zondag den vijfdes deser maant maart, bujten de Witte poort deser stad, des middags de klokke halff een uren benevens de voornoemde Pieter Buijtenweg sijn gegaan in de treckschuijt, omme te varen na Delft, dat na een weijnig tijd gevaren te hebben aan de soo genaamde Wouteren brugge, in deselve treckschuijt mede is gekoomen de tweede deposant benevens de koornekoper Aswerus van Ingen, ende verklaarde de tweede deposant, dat hij ten tijde en plaatse bovengemelt nevens de voornoemde Aswerus van Ingen, aldaar bij de eerste en derde deposant mitsgaders de voornoemde Pieter Buijtenweg (en andere menschen meer, dog welke hem onbekent waren) in deselve treckschuijt is gekoomen, ende verklaarden sij drie deposanten gesamentlijk dat sij de gemelde Aswerus van Ingen in het varen tusfchen de voorschreeve soo genaamde Wouteren brugge ende den Leijdsendam, tegen de meergemelte Pieter Buijteweg onder seer veele jnuriouse woorden seer duijdelijk ende klaar hebben horen seggen, jij luij bent

schelmen en dieven, je steelt het gelt uijt de Arme Luij haar sack, ende verklaarde nog de eerste en derde deposant dat de voornoemde van Jngen bij hetgeene voorschreeve staat nog verder heeft bijgevoegt, Ik sal het aan den arme luij bekend maken, welke injurieuse woorden de voornoemde van Jngen heeft voortgebracht, sonder dat de voornoemde Buijteweg hem daartoe eenige de alderminste reden was gevende sij deposanten ieder in sijn requard voor reden van wetenschap dat sij bij het uijtspreken der voorschreeve injurieuse redenen sijn tegenwoordig ende oversulx oor en oog getuijgen geweest, en dat haar het selve nog is in versche geheugenis. Zoo waarlijk moeste haar deposanten God Almagtig helpen. Actum den 21 maart 1741.  
[Op dezelfde datum leggen nog een paar mensen een zelfde soort verklaring af.]

Lade 90, kohier 1742, fiche 35-38 is Waardbon, Havenbon en Zuid-Rijnevest. Hier staan veel adressen tussen die niet taxabel zijn. Leiden, kohier 1742, lade 45, fiche 2.  
Op de Nieuwe Rijn. Nr. 83 Jan Berendonk, Ao. 1746 geroijeert. qualiteit Cruijdenier, dienstboden -, huishuur[?] 125, buitenplaats -, paarden -, Clasfe 1, getaxeert 6.1.-.

Leiden, waarboeken 1742, folio 127, fiche 2146.  
Wij ... schepenen in Leijden, oirconden dat voor ons gekomen ende verschenen is, Maria van den Bergh, huijsvrouw van Barent Roerman, mitsgaders Johannes Roerman, beijde bij de Ed. Groot Agtb. Heeren die van den Geregte dezer stad gequalificeert zijnde tot het verkoopen van de natenome huijsen, volgens appostille in dato 30 november 1741 ons scheepenen ten verlijden deses vertoont, verklaerende in die qualiteit in't openbaar agtervolgende seekere beschreeve voorwaarden verkogt te hebben ende opdroegen dienvolgende bij deesen aan ende ten behoeve van Jan Beerendonk, een huijs ende erve, staende ende geleegen binnen dezer stede aan de oostzijde van de Donkersteeg, met een huijsje in de Kuijpersteeg, althans geappropriert tot een pakhuijs, aan het selven huijs verheelt met een in en uijtgang in seekere gange, uijtkoomende in de Donker en Kuijpersteegen, belend aan de eene zijde Jan Carlier, ende aan de andere zijde Barend Roerman, strekkende tot agter aan de Kuijpersteeg. Al ende zulx 't voorz verkogte jegenwoordig getimmert en gemaakt ftaet, gebruykt ende bewoond werd, met alle 't geene daar innen ende aan aard ende nagelvast is, de verkoopers in qualite voorsz. toebehoorende. Ende dat met de belastinge van vijff grooten 's jaars pagt, aankoomende 't Falide Bagijnhoff, welke pacht tot lasten van den kooper komen zal t'zedert dato van de laaste verschijndag, nog met de belasting van een custingbrieff groot per reste duijsend guldens capitaal, ten behoeve van Johannes de Bruijn en Sijtje van Versevelt, in dato 30 october 1736, voorts vrij sonder eenige belastingen meer. [Oude waarbrief 30 october 1736] ... ende dat eerst met de indemniteit van de voorsz. opgelatene belastingen van duijsend guldens capitaal dewelke de voorn. kooper Jan Berendonk (die mede voor ons scheepenen compareerde) verklaerde tot sijn lasten te neemen, ende de verkoopers daar van te bevrijden bij deesen, onder verband generalijk als boven, ende wijders met een somma van acht hondert vijf en twintigh guldens te XL grooten 't stuck in gereeden gelde. In oirconden desen met onze zeegelen bevestigt op den 21 februarij 1742.  
Overgegeeven aan den koper op den 11 julij 1742.

Leiden, waarbrieven 1743, nr. 95.  
Wij schepenen in Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verschenen is Krijntje Pieters, gesepareerde huijsvrouw van Pieter Hensbroek, als het regt bij scheiding in dato 7 augustus 1742 voor de Heeren schout en scheepenen deser stad tot het natenome huijs verkreegen hebbende, verklaerende in't openbaar agtervolgende seekere beschreeve voorwaarden verkogt te hebben, ende opdroegh dienvolgende bij deesen aan ende ten behoeve van Jan Beerendonk, een huijs ende erve staende ende geleegen binnen dezer stede aan de Westzijde van de Kruijsstraat op den hoek van de Binnevestgragt, belend aan de eene zijde Bartholomeus Mortier, ende aan de andere zijde de Binnevestgragt, strekkende tot agter aan Jacobus Meijaart.  
[Vrij van belastingen, de verkoopsom wordt voldaan] ende dat met een somme van tweehondert en vijftigh guldens te XL grooten 't stuck, in gereeden gelde. Compareerde mede voor ons scheepenen Jan Beerendonk, kooper in deesen dewelke verklaerde de koop in voegen voorsz. te accepteeren ende aan te neemen. In oirconden dezen met onze zeegelen bevestigt op den 7<sup>e</sup> februarij 1743, is get. DVROIEN. Overgegeeven aan den kooper op den 5<sup>e</sup> junij 1743.

Leiden, waarboek 1746, folio 204, fiche 2192.

Wij ... schepenen in Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen zijn Hieronimus van der Mij en Fredrik Stockhuijsen als executeurs van den testamente van wijlen Jannetje van der Horst, wedue van Claas Rijnenburg, verklarende in die qualiteit in 't openbaar agtervolgende seekere beschreeve voorwaarden verkogt te hebben ende opdroegen dienvolgende bij deesen aan ende ten behoeven van Nicolaas Goedgeest en Jan Beerendonk een huijs ende erve staande ende gelegen binnen deser stede, aan de noordsijde van de Oude Hogewoert schuijs over de Wielmakersteeg, belend aan de eene zijde Joan Levinus Stammetz ende aan de andere zijde Nicolaas Rijnenburgh, strekkende tot agter aan den Rhijn. Al ende zulx 't voorfz. verkogte jegenwoordig getimmert en gemaakt ftaat, gebruykt ende bewoond werd, met alle 't geene daar inne ende aan aard ende nagelvast is, de verkoopers in qualite voorsz. toebehoorende. Ende dat met de belastingen van een pagt van twintig stuijvers sjaars, met of zonder houden aankomende de Huijsittenmeesteren alhier welke met het lopende jaar, benevens het regt van overboeken tot lasten van den koper komen zal voorts vrij sonder eenige belastingen meer. [Oude waarbrief 11 mei 1735] ... ende dat met een somme van vijftien hondert guldens te XL grooten t stuk, in gereeden gelde. Compareerden meede voor ons scheepenen Nicolaas Goedgeest en Jan Berendonk kopers in desen, dewelke verklaarde de koop in voegen voorsz. te accepteren ende aan te neemen. In oirconden deesen met onse zeegelen bevestigt op den 10 mei 1746. Overgegeeven aan Jan Berendonk op den 17<sup>e</sup> februarij 1747.

Notaris Albertus Kleijenbergh, jaar 1746, akte 11.

Op huijden den 24 sten januarij 17 en ses en veertigh compareerden voor mij Albertus Kleijenbergh notaris publ. bij den Ed: Hove van Holland geadmitteert binnen de stad Leijden resideerende ende voor de naargen: getuijgen Jan en Willem Beerendonk, gebroeders beijde woonende binnen deese stad mij nots. bekend.

Dewelke in qualiteit als bloet momboirs over de drie minderjarige voorkinderen van wijlen haar compten broeder Gerrit Beerendonk zalr. verklaren te consenteeren, ende te vreedten te zijn dat de gemelte drie kinderen met naamen Jan, Willem en Gerrit Beerendonck naar goetvinden van de vrienden te saamen voor hun vaderlijk bewijs en goederen sullen hebben ende genieten een somma van neegen hondert daalders Cleefs off neegen hondert guldens Hollands geldt, en bij vooroverlijden van een of meer van hun voor derfelver mondiger dage off eerder huwelijken staate, op de langsleevende derfelver tot de laeste van dien toe als meede voor ijder derfelver kinderen een nieuwe kist, sullende de twee goude ringen na haar moeders dood aan haar overgeleevert werden. Dat voorts der kinderen aan te behuwe en aanstaende stiefvader Pet: Hofman op het goet blijven en het selve befietsen sal gelijk 's lands wetten sulx zouden mogen vereijffchen. Gelijc meede de voorne. Hofman gehouden sal zijn te voldoen alle de schulden en lasten des boedels geene daar van uijtgesondert. Op alle welke conditien sij compten respecte: als booven verklaren te consenteeren bij deefen ende opdat hier van souden moogen blijken consenteerden sij compten hier van acte gemaakt en uijtgeleevert te werden.

Aldus gedaan verleeden ende gepafft: binnen de stad Leijden ter prefentie van Pieter Verduijn en Jan van den Broek als getuijgen ten deefen verfogt.

[Handtekeningen] ijan berrendonck, Willem Berendonk.

479 Hoge Morsch, Kruijsstraat.

- \* Pieter Hensbroek is koper op 30-11-1740, koopsom ijc gl gereed geld.
- \* Is bij Krijntje Pieters, gesepareerd huijsvrouw van Pieter Hensbroek als het regt bij scheiding tot dit huijs verkreegen hebbende, verkogt aan Jan Beerendonk, vrij om ij<sup>c</sup>L gls gereed geld, 07-02-1743.
- \* Is bij hem verkogt aan Klaas Vernoijs vrij om een custing van ijCLxxx gl, te betalen met Lxxx gl gereed, ende xxv gl s jaars den 1 januarij 1753 d 1 paay, en dat telckens metten intr. vant onbetaaldes jegens 4 den hondert int jaar, 18-01-1752.

SA II, kohier 1748, Jan Berendonk, Wanthuis 102, inv.r nr. 4121.

|                                         |       |           |       |          |
|-----------------------------------------|-------|-----------|-------|----------|
| Jan Berendonk, winkelier                | landt | f 57.14.- | stadt | f 14.8.- |
| 25 juli 1749 solvit 8/m a 4 pct korting |       | f 36.19.4 |       | f 9.4.6  |
| 18 maart 1750 voor 4/m zonder korting   |       | f 19.4.-  |       | f 4.16.- |
| 1 October 1750 nog op reekening         |       | f 12.-.-  |       | f 3.-.-  |

Notaris Josue L'Ange, jaar 1755, akte 125.

Den 6<sup>e</sup> december 1755.

Voorwaarden daar naar men alhier, volgende de Biljetten tot dien eynde alomme gedaan aanplakken, verkoopen wil, de onroerende goederen, dewelke daar by te koop gefelt, veyl gemaakt, ende hier naar breeder uytgedrukt, ende verklaart zijn.

[Voorgedrukte tekst met verkoopvoorwaarden van onroerend goed op een veiling, vervolgtekst is duidelijk geschreven.]

Op alle welke voorgaande generale mitsgaaders de naartvolgende particuliere conditien ende voorwaarden, soo is men van meeninge in 't openbaar te doen opvijlen ende te verkoopen een hegt sterk hujs en erve staande ende geleege binnen deese stad aan de noordzijde van de Waardgragt, omtrent de Nieuwe Rhijn, belent aan de eene zijde Arij Vernooijs en aan de andere zijde Gabriel de Paauw. Al ende zulks de voorz. hujsinge ende erve jeegenwoordig getimmert ende gemaakt staat, met alle 't geene daar inne op ende aan aard ende nagelvast is den verkooper toebehoorende.

[Standaardvoorwaarden waaronder dat op 3 februari van het jaar 1756 de verkoopsom geheel voldaan moet zijn, maar ook:] ... Dog zoo den koper zulks ongeleegen mogt koomen ende daar van binnen veertien dagen na dato deeser verkoopinge aan den notaris daarop vaceerende behoorlijke verklaringe quam te doen (in zodanigen gevalle en anders niet) zal den koper werden geaccommodeert zijne betalinge te mogen doen in drie egaale termijnen te weeten het eerste derdepart op den voorschreeve derde februarij 1756 benevens het doen van den opdragt gereed, het tweede derdepart op den 3<sup>e</sup> feb: 1757 ende het laaste off resteerende derdepart op den 3<sup>e</sup> feb: 1758 mits betaalende van de twee laaste onbetaalde termijnen intresfen jeegens vier guldens Pcto in 't jaar te reeckenen sedert den voorz. 3e februarij 1756 tot de volle en effectueele voldoeninge toe. [Daarna volgt de veiling.] ... Naar voorgaande opveijlinge en affslag is koopfter van't booven gemelte hujs geworden Maria de Krooij meerderjarige ongehuuwde persooene als daar booven bij treckinge van gelde gebooden hebbende een somma van een hondert vijff en vijftig guldens. Aldus de voorenstaande partij gedaan vejlen en verkogt in 't Heere Logement aan den burg binnen de stad Leijden den 6 december 1755.

[Handtekening] ijan berrendonck

Leiden, waarboek 1759, folio 35, fiche 2342.

Wij ... schepenen in Leijden, oirkonden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Jan Beeren-donck, verklarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Albertus de Graaff, de helfte in een huis ende erven staande ende gelegen binnen deser steede aan de noordzijde van de Oude Hogewoert, schuijs over de Wielemakersteeg, belend aan de eene zijde Joan Levinus Stammetz ende aan de andere zijde Dirk Bakhuijzen, streckende tot agter aan den Rhijn. [Belasting: de helft van twintig stuivers voor het Huiszitten-huis, oude waarbrief 10-05-1746] ... ende dat met een somma van agt honderd guldens te xl groten 't stuk in gereeden gelde.

Compareerde meede voor ons scheepenen Albertus de Graaff koper in desen dewelke verklaarde de koop invoege voortz te acceptereen ende aan te nemen. In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 11 januarij 1759.

NH-Kerkvoogdij, grafboeken PK 1581-1828.

Grafboek PK, inv. nr. 758, Kruiskerk, nr. 182, folio 46 Enkeld.

No. 182. De wede Joost van der Walle, den ... 2 februarij 1761 verboek en overgeboek op Jan van Beeren-donck als het selve in dato den 10 december 1760 in't openbaar gekogt hebbende van ... [erfgenaam van genoemde weduwe]. Actum ut supra den 20 februarij 1761. Den 31 maart 1768 verboek op den zelve verboek, den 30 maart 1778 op den zelve, op den 12 augustus 1784 op den selve verboek. 8 April 1790 verboek op den zelvden. Den 25 junij 1796 verboek op dezelfde. Verboek op denzelve 12 julij 1802.

De Pieterskerk in Leiden, Bianca van den Berg, 1992, pagina 37.

In 1635 was het kerkhof buiten de Pieterskerk al geruimd in verband met de pestepidemie, maar er werd nog wel in de kerk begraven. In de achttiende eeuw maakte men hiertegen echter steeds meer bezwaar, met name om hychiënische redenen. Maar ook de vele verzakkingen die optraden door het steeds openbreken van de kerkvloeren waren een bron van ergernis. Bij het openen van

grafkelders kwam bovendien niet zelden zo'n afschuwelijke lijkluicht naar boven dat een of meer omstanders flauw vielen. Uit 1827 dateert een Koninklijk Besluit waarin het begraven in kerken werd verboden.

Pagina 38. Graven werden in het algemeen slechts voor een beperkte duur verkocht en kwamen daarna weer vrij. Soms werd de hand gelicht met de termijn.

Groenesteeg. Geschiedenis van een Leidse begraafplaats, I.W.L. Moerman en R.C.J. van Maanen, Uitgeverij Matrijs, 1994, ISBN 90 5345 051 3.

Het meest geliefd bleef het begraven in de kerken. Natuurlijk was dat alleen voor de rijken weggelegd. Zij kochten een eigen graf met een hardstenen zerk, voorzien van naam, titels en eventueel het wapen van de overledene. In zowel de Pieterskerk als de Hooglandse kerk zijn hier nog vele voorbeelden van te zien. Het zal geen verbazing wekken dat zowel kerk als stad aan deze graven veel verdienden. Met name als onder de (verplichte) zerken maximaal drie tot vier kisten boven elkaar kwamen.

Het begraven in de kerk had z'n schaduwzijden. Er ontstond een lijkluicht en mensen vielen zelfs flauw in de kerk. De in 1605 geïntroduceerde verplichting tot het gebruik van vurehouten kisten (in 1655 uitgewerkt in een reglement) deed daar niet aan af. Als maatregel werd bevolen op elke kist één voet zand te storten, voor de graven op de bolwerken was dat zelfs drie voet. Twee keer per week werd dat door de onderschout gecontroleerd met behulp van een ijzeren boor.

De stadsregering verdiende aan het begraven. Als men er voor betaalde, konden te Leiden overledenen ook buiten de stad worden begraven. Met name de katholieken hadden er in het Ancien Régime een voorkeur voor. Voor hen was gewijde grond belangrijk. Deze werd gevonden op begraafplaatsen in Oegstgeest, Leiderdorp, Warmond en Voorhout.

Bevolking Leiden 1762, SA 1682 nr. 37.

Namen der eigenaars: Jan Beerendonk, man, vrouw [Catharina Mouris], twee kinderen, een dienstbode, geen bijwoners, 1767.

(in de kolom inkomst) 1767, (in de kolom verhuizing) vrouw overleede.

(in de kolom inkomst) 1769, (in de kolom verhuizing) dogter overleede.

Later is een huurder bijgeschreven, onduidelijk is op wie de aantekeningen slaan.

Amsterdam, poorterboek 23, bladzijde 222, 02-09-1763.

Jacobus Nicolaas Beerendonk, soon van Jan Beerendonk, spekslager en poorter.

Notaris J. van den Broeck, 1763, akte 100.

Den 22 December 1763, extract getz.

Voorwaarden. Daar naar men alhier, volgende de Biljetten tot dien eynde alomme gedaan aan-plakken, verkoopen wil, de onroerende goederen, dewelke daar by te koop getelt, veyl gemaakt, ende hier naar breeder uytgedrukt, ende verklaart zyn.

[Voorgedrukte tekst, verkoopvoorwaarden.] Op alle welke voorgaande generale mitsgaders de navolgende particuliere conditien en voorwaarden zoo zijn Jan Beerendonk als in huwelijk hebbende Catharina Mauris voor de eene helffte item defelve Jan Beerendonk en Willem Beerendonk als voogden over Jan Beerendonk Willemszoon [generatie 06? die Jan is al 25 jaar oud ...] van meeninge alhier int openbaar te doen vejilen ende te verkoopen.

Een groot hegt sterk huijs en erve staande ende geleegen aan de noordzijde van 't Marendorp off Haarlemmerstraat op den hoek van de Korte Duijzendraadsteeg belend aan de eene zijde Apolonia van Schie en aan de andere zijde de voorsz steeg strekkende tot agter aan.

Al ende zulks het voorschreeve huijs en erve jeegenwoordig getimmert ende gemaakt ftaat, gebruikt ende bewoond is met alle 't geene daar inne op ende aan aard ende nagelvast is den verkooper in eigendom toebehoorende.

De verkoping werd gedaan met de belafte van drie Caroli guldens 's jaars pagt metten houde aankomende 't Capittel ten Hogelande, ende nog met een recognitie van ses stuijvers 's jaars, welke bejide beneevens 't regt van overboeken tot lasten van den koper komen sal tsedert dato van den laatsten verfchijndag. Voorts vrij. Wijders met zodanige conditien servituijten vrijdommen ende waringen als begreepen staan in de oude origineele opdragts en waarbrieven contracten en andere bescheijden daar van zijnde de jongste van dien van dato den ... [lett.]

welke aan den kooper voor zoo verre den verkoper die magtig is overgeleevert zullen werden en waar naar den kooper zig zal hebben te gedragen.

De kooper zal zijn gekogte parthije 't zijnen pericule schaade en baate moeten aanvaarden dadelijk ende met het geeven van den palmslag.

Ende hunne uijteloovene koopenningen schuldig ende gehouden zijn te betaalen op den eerften Februarij van den aanstaande jaare 1764 teffens ende ten eenemaale geheel en al in gereede Hollandsche zilvere gelden geen minder fpecie dan ferthalven.

De koopers zullen ten haaren lasten moeten neemen ende betaalen alle zodanige ordinaire en extraordinaire verpondingen en alle anderen reeele lasten als albereijds voor den aanstaande jaare 1764 over het voorschreeve parthije geconsenteert en omgeslagen zijn ofte na deezen geconsenteert en omgeslagen zoude moogen werd. Item het extraordinaris armegeld.

Ende aan den notaris voor 't maaken van de voorwaarden booven 't regt van 't kleijn zeegel moeten betalen twee gulden.

Item aan den Armen deezee steele tien stuijvers.

[marge: Houtman (hij is de bode met de roede)] Opgeft. Voor den hoogsten insetter f 3,--

Getrocken bij Jan Hoos op f 20,--

Opgeft. f 5:10:- op de verhog. van f 10:-

Getrocken bij deselve op f 30:-

Opgeft. f 5:- op de verhog. van f 10:-

Gereftitueert.

Van voorgaande afslag is kooper van 't voorsz. huijs en erve geworden Jan Hoos, voor zig of zijn meester binnen drie dagen te noemen als daarvooren gebooden hebbende een somma van dertig gulden. Actum den 22 december 1763. Jan Hoos.

Aldus gedaan, geveijlt, verkogt in 't Heeren Logement aan den Burgh binnen Leijden op den 22 december 1763 mij praesent Jan van den Broeck. Nots. Publ.

Leiden, waarboek 1764, nr 44.

Wij ... schepenen in Leyden, oirconden dat voor ons gekomen ende verschenen zijn Jan Beeren-donk als in huwelijk hebbende Catharina Mauris voor de eene helfte, nog dezelve Jan Beeren-donk en Willem Beerendonk als voogden over Jan Beerendonk Willemszoon, voor de weder-helfte, verklarende in 't openbaar agtervolgende seekere beschreeve voorwaarden verkogt te hebben en opdroegen dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Jan Hoos een huijs ende erve staande ende gelegen binnen dezer stede aan de Noordzijde van 't Marendorp of Haarlem-straat, op den hoek van de Duijsendraadsteegh, belend aan de eene sijde Apolonia van Schie ende aan de andere sijde de voorschreeve steegh, strekkende tot agter aan -. Al ende zulx 't voorfz. verkogte jegenwoordig getimmerd en gemaakt ftaet, gebruykt ende bewoond werd, met alle 't geene daarinne ende aan aard ende nagelvast is, de verkoopers in qualité voorf. toebehoorende. Ende dat met de belastinge van drie Caroly guldens 's jaars pagt metten houden aankomende 't Capittel ten Hoogelande, ende nog met een recognitie van ses stuijvers 's jaars welke beide benevens 't regt van overboeken tot lasten van den koper komen sal, voorts vrij sonder eenige belastingen meer. [Oude waarbrief 26 september 1737] ... ende dat met een fomme van dertigh guldens te XL grooten 't stuk in gereeden gelde. ... In oirconden desen met onze zeegelen bevestigt op den 30 junij 1764.

Notaris Pieter Kerkhooven, jaar 1767, akte 87.

Op huijden den 27<sup>e</sup> november 1767 compareerden voor mij Pieter Kerkhooven Adriaanszn. notaris publijcq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd, binnen de stadt Leijden reside-rende ende voor de nagenoemde getuijgen Jan Berendonk, kaarsemaker, ende Willem Speel-mans Mr timmerman, wonende binnen dese stad, mij notaris bekendt.

Dewelke verklaarden haar zelve ten behoeven van dese stadt te stellen als borgen onder renuntiatie van de beneficien ordinis seu excusfiones et divisionis, de kragten van dien haar comparanten door mij notaris onderregt, ende dat voor den persoon van Laurens van Lit silversmitskt. geboortig van 's Hage, omme vijff jaaren lang geduurende zijn obtinerene poorterregt alhier te houden den armen deeser steele te zullen bevrijden van alimentatie en onderhoud, in gevalle de voornoemde Laurens van Lit behoefte ende tot armoede mogte koomen te geraken. Tot naarkominge van dien verbinden de comparanten hunne personen ende goederen deselve stellende ten bedwang ende executie als na regten. Aldus gedaan ende

gepasfeert binnen de stadt Leijden voornoemt, ter presentie van Albertus Kleijnenbergh Jansz. ende Wesfel de Ruijter als getuijgen.  
[Handtekening] ijan berrendonck.

Notaris Jan van den Broeck, 1769, akte 25.

Acte van Renuntiatie van legitime wegens twee separaate boedels in dato den 1<sup>e</sup> maart 1769. Op heeden den eersten maart seeventien hondert neegen en sestigh, compareerden voor mij Jan van den Broeck, notaris publicq bij den Edele Hoove van Holland geadmitteert, binnen de stadt Leijden resideerdende ter prefentie van de nagenoemde getuijgen.

De heeren Jan Berrendonk [oorspronkelijk geschreven: Beerendonk], eerst in qualiteijt als weduenaar, en boedelhouder van wijlen sijne overleedene huijsvrouw Juffrouw Catharina Maurits, ende nog in qualiteijt als erffgenaame pro legitime van wijlen zijne dogter juffrouw Christina Berrendonk, in haar leeven huijsvrouw van de heer Lauwrens van Lidt ter eenre. Ende de voornoemde heer Louwerens van Lidt in qualiteijt als weduenaar en eenige geinstituteerde erffgenaam van wijlen zijne overleedene huijsvrouw juffrouw Christina Berrendonk even gemelt, welke gemelte Christine Berrendonk een dogter en meede erffgenaame pro legitime van wijlen haare vooroverleedene moeder juffrouw Catharina Mourits in haar leeven huijsvrouw van de heer Jan Beerendonk, bovengemelt, ter andere zijde, wonende de comparanten binnen deese stadt beijde mij notaris bekend.

Te kennen geevende dat den comparant ter eenre Jan Beerendonk met ende beneevens de voornoemde fijne huijsvrouw Catharina Mourits bij hun lieder mutueele testamentaire dispositie, gepaffeert voor den Notaris Hendrik Wilmers en getuijgen binnen deese stadt in dato den eersten mej van den jaare feeventienhondert agt en dertigh, elkanderen over eende weeder over d'een den andere ende fulks de eerstftervende de langstleevende van hun beijden, hebben gestelt ende geinstituteert tot fijn ofte haar eenige algeheele ende universeele erffgenaam, in alle de goederen geene ter weerelt uijtgesondert, zulks ende gelijk de eerststervende van hun beijden die metter dood ontruimen ende agterlaeten zoude; Behoudelijk ende met deefe conditie nogtans, dat de langstleevende van hun testateuren gehouden soude sijn het kind off kinderen bij den anderen als doen reets verwekt offte nog te verwekken, ende bij de eerst-overlijdende in 't leeven agter te laten, eerlijk op te brengen ende te alimenteren tot der voorschreeve kind off kinderen ouderdomme van vijff en twintig jaaren, eerder huwelijk offte anderen geapprobeerden staaten toe, als wanneer defelve langstleevende nog aan ijder kind foude moeten uijtkeeren ende laten, volgen zodanige somma van penningen tot uijtzeeth, als defelve langstleevende aldan in conscientie ende na den ftaet des boedels bevinden zoude te behooren, voor ende in plaatse van de legitime portie, de kind of kinderen in de goederen van de ouders naar regten competeerend ende waarinne defelve tot zijn off te haar meede erffgenaam off erffgenamen waaren geinstituteert geworden.

Dat de gemelte juffrouw Catharina Maurits de voorschreeve haare testamentaire dispositie op den een en twintigsten februarij van den jaare feeventienhondert feeven en festigh metter dood hebbende geconfirmeert, nalatende eene zoon met naame de heer Jacobus Nicolaas Berrendonk, mede. doctor tot Amsterdam en een dogter met name Christina Berrendonk meergemeld, die dan ook tot de legitime portie haar in de nalatenschap van haar gemelte overleedene moeder competeerende, geregtigt bevonden fijn, en welk dan ook tot op dato deeses ten regaarde van de gemelte Christina Beerendonk [doorgehaald: tot op dato deeses] onvoldaen en onbetaalt gebleeven is.

Dat wijders den comparant ter andere zijde, Louwerens van Lidt met de gemelte zijn huijsvrouw juffrouw Christina Beerendonk, disponeerende over hunne tijdelijke goederen, bij hun lieder testamentaire dispositie, gepasfeert voor mij notaris en getuijgen binnen deese stad, in dato den een en dertigste december van den jaare feeventienhondert agt en festigh, elkanderen de meede over ende weder over, ende fulks de eerst ftervende de langstleevende van hun beijden hebben gestelt ende geinstituteert, tot zijn offte haare eenige, algeheele ende universeele erffgenaam, ende dat insgelijks in alle de goederen, soo roerende als onroerende, geene als vooren ter weerelt uijtgesondert die de eerstftervende van hun testateuren metter dood ontruimen ende naarlaaten zoude, met vollen regten van jnstitutie.

En voorts oft geviel, dat de gemelte juffrouw Christina Beerendonk voor de gemelte haare man sonder kindt, ofte kinderen uijt het voorschreeve huwelijk verwekt in 't leeven naartelaaten geraakte te overlijden, ende dat als dan haar testatrices vader den comparant ter eenre in deefen

nog in 't leeven was, indien gevalle maar anders niet, de voornoemde haare vaader geïnstitueert in de simpele ende naakte legitime portie, defelve naar scherpheijt van regten in de voornoemde fijne dogters nalatenschap al meede competeerende.

Dat de gemelte Christina Berrendonck op den twee en twintigsten februarij deeses jaars seeventien hondert neegen en festigh de voorschreeve haare testamentaire dispositie metter dood hebbende geconfirmeert, fonder eenige wettige geboorte te hebben nagelaten, waardoor dan ook haare vader den comparant ter eenre als nu al meede geregtigt is tot de legitime portie in de nalatenschap van zijne hier voorengemelte dogter.

Dat zij weederzijdse comparanten vervolgens toegetreden zijnde tot examinatie van de beijde gemeene boedels, zoo als die door de hier voorengemelte beijde overleedene, ieder in den haaren, met haare respective mans beseeten, en op 't overlijden zo van juffrouw Catharina Maurits als van juffrouw Christina Berrendonck respetivelijk zijn nagelaaten geworden.

Dat zij weederzijdse comparanten tot voorkoominge van reele oneenigheeden en procedures, die uijt al het felve soude kunnen ontstaan, door interesse van goede vrienden 't raden sijn geworden te treden in een minnelijk vergelijk en accord, gelijk sij weedersijdse comparanten ten requarde van beijde de hier voorgemelte legitime portien verklaaren wel expresfelijk te accordeeren bij deesen.

Dat den comparant ter eenre wel expresfelijk verklaart te renuntieeren en af te sien, gelijk hij doet bij deesen van alle het regt, actie offte pretensie, die den comparant ter eenre in de nalatenschap van wijlen fijne gemelte dogter Christina Berrendonck uijt hoofde van de gemelte en legitime eenigsints is competeerende; fonder daar toe ofte aan eenig het minste regt, actie offte praetensie, hoe ook genaamt, te reserveeren, als verklaarende al het felve te cedeeren ende over te geeven aan ende ten behoeven van den comparant ter andere zijde als bekennende hij comparant ter eenre wegens de voorschreeve legitime ten vollen te zijn voldaan, met de renuntiatie en cesfie van legitime, door den comparant ter andere zijde in fijn gemelte qualiteit, in de nalatenschap van zijn comparants ter eenre overleedene hujsvrouw gecompeteert hebbende, insgelijks te doen.

[De andere partij renundieert van zijn kant eveneens alle aanspraken op de nalatenschap van Catharina Mourits, zelfde soort tekst.]

Beloovende de comparanten, zoo ter eenre als andere zijde zoo in privé als qualiteit voren-gemelt, elkanderen na dato deeses nooit offte ooit omme eenige verdere openinge, item ftaat off inventaris, veel min uitkeeringe van legitime portien zoo van de nalatenschap van juffrouw Catharina Mourits als van juffrouw Christina Berrendonck te fullen aanspreken, moeijelijk nog lastig te vallen, nogte gedoogen dat zulks gedaan ende geschieden zouden in regten off daar buijten in geenerleij manieren, renuntieerende zij weedersijdse comparanten ten dien eijnde van relief ende alle behulpmiddelen van regten, als de comparanten zoo ter eenre als ter andere zijde jeegens den anderen in praejuditie deeses eenigsints te baate soude kunnen offte moogen koomen, alles onder verband en bedwang van hun comparanten persoonen en goederen, geene van dien uijtgesondert, defelve stellende ten bedwange ende executie van allen 's Heeren Regten ende Regteren, ende specialijk den Edele Hoove van Hollandt.

Overgeevende ende te vreden sijnde sij comparanten gesamentlijk ende ijder van hun in 't bijsonder omme hun in den innehouden ende tot nakominge deeses ten kosten van de gebree-kige, vrijwilliglijk te doen en laaten condemnereen, 't sij voor den Edele Hoove van Hoogen Raade in Holland, daar toe onweederroepelijk constitueerende ende magtig makende bij deesen Francois de Bas, Paulus Hoijer van Brakel en Cornelis van den Kop, alle Procureurs voor den voorschreeve Hoove en Hogen Raade postuleerende, de eene van hun omme de voorschreeve willige condempnatie te versoeken ende een ander van haar omme daer inne te conferteeren respective alles onder beloffte van approbatie en ratificatie, mitsgaders verband en bedwang als na regten.

Aldus gedaan verleeden ende gepaffeert binnen de stad Leijden ter praefentie van Matthijs Bloeyland Alb. Zoon en Jan Langevelt Jans zoon als getuijgen ten deesen versogt. [Handtekening] ijan berrendonck, Lourentius Van Lidt.

Uit de volgende notariële akten blijkt dat de kinderen van Jan Berendonck, die zelf van beroep eerst koetsier en later kaarsenmaker was, absoluut in goede doen waren. Dochter Christina is met een meester zilversmid getrouwd en zoon Jacobus Nicolaus heeft zelfs een universitaire studie gevolgd en is dokter in de medicijnen geworden. Hij verblijft in Amsterdam waar

waarschijnlijk meer te verdienen viel dan in het kwakkelende Leiden in de tweede helft van de achttiende eeuw.

Leiden, waarboek 1769, folio 63.

Wij ... schepenen in Leyden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfcheenen is Jan Beeren-donk, verklaarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij desen aan ende ten behoefte van Fredrik Willem Balduin een huijs en erve staande ende gelegen binnen deser steele aan de Westzijde van de Barbersteeg, belend aan de eene zijde Philip van Praag, ende aan de andere zijde Michiel Bregt, strekkende tot agter aan ... [Vrij zonder enige belastingen, oude waarbrief 24 december 1737] ... ende dat met een custingbrieff, innehoudende, een somme van vijff hondert gulden te XL grooten 't stuk af te losfen met een hondert guldens op den eersten mei 1769, en dan vervolgens met paijen van vijftig gulden 's jaars, den eersten mei 1770 d'eerste paije, ende dat telkens met bijvoeginge van interest van alle het onbetaalde jegens drie gulden tien stuivers van 't hondert in 't jaar, van den eersten mei dezes jaars af te reekenen. In oirconden dezen met onze zegelen bevestigt op den 27<sup>e</sup> april 1769.

Leiden, waarboek 1769, folio 217.

Wij ... schepenen in Leyden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Jan Berendonk, verklaarende verkogt te hebben, ende opdroegh dienvolgende bij deesen aan ende ten behoefte van Anna Teske, wede van Hendrik Tieleman, een huijs en erve staande ende geleegen binnen deeser steele aan de oostzijde van de Minnebroersgragt op den hoek van zeekere poorte, belend aan de eene zijde Arij van Oijen, en aan de andere zijde zeekere poorte strekkende tot agter aan -. [Vrij zonder enige belastingen, oude waarbrief 7 januarij 1741] ... ende dat met een somme van vijff en seventig guldens te XL grooten 't stuk in gereeden gelde. ... In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 10 augustus 1769.

Leiden, RI-register N3, 24-03-1768. *Betreft kleinkind Christina Berendonk.*

Laurens van Lidt, geboren te 's Hage, jongeman, silversmit, wonende op de Bootermarkt, dogh onlangs gewoond hebbende in 's Hage, vergeselschap met Cornelia de Booij, zijn moeder te 's Hage, huwt met Christina Beerendonk, geboren te Leijden, jongedochter, wonende op de Bootermarkt, vergeselschap met Jan Beerendonk, haar vader, wonende als vooren, getrouwd 16-04-1768.

RK-huwelijk van Christine Berendonk met Laurentius van Lidt in de Jorissteeg op 16 april 1768, getuigen -.

Leiden, RI-register N 51v, betreft het tweede huwelijk van Laurens van Lidth, weduwnaar van Christina Berendonk, wonende te Leijden met Cornelia Berkhout uit Beverwijk, ondertrouw 04-01-1771, getrouwd te Beverwijk.  
(Verder geen enkele Van Lidth in het RI-register.)

Leiden, poorterboek, folio 167.

[Marge] Ontf. xij L j st. Laurens van Lit, silversmitknegt, geboortig van s'Hage is op de getuijgenisfe van Jan Berendonk kaarsemaker ende Willem Speelmans timmerman tot poorter defer stadt aangenomen op den 27<sup>e</sup> november 1767.

Notaris Jan van den Broeck, jaar 1768, akte 37.

De testateuren hebben verklaart tot geen vier duysent guldens gegoed en in het amptgeld niet bekend te zijn en is in deesen geen fideicommis geinsrt.

Testament in dato den 24 april 1768

[Voor notaris Jan van den Broeck] ... des voor de middags de klokke omtrent halff elff uren ... in eijgener persooene gekoomen ende verscheenen zijn D'Heer Louwerens van Lidt Mr. Silversmit ende Juffrouw Christina Beerendonk, egteluiden, wonende op den Nieuwen Rhijn omtrent 't Gangetje binnen deese stad, mij notaris bekend. Weezende zij comparanten gezond van licha-men, hebbende haar verstand, reedenen ende memorie wel magtig ende ten vollen gebruijckende naar allen uijtwendigen schijn. ...

[standaard testamenttekst, eventueel toch voluit, zij verklaren elkaar als langstlevenden tot erfgenaam.]

... Ende off 't geviel dat sij testatrice eerst ende zulx voor de gemelte haare man, sonder kind of kinderen als vooren uijt deesen huwelijk verwekt ende in 't leeven naar te laten, geraakten te overleijden, ende dat als dan haar testatrices vader nog in 't leeven was, indien gevalle maar anders niet, verklaarde zij testatrice deselve haare vaader te institueeren in de simple ende naakte legitime portie, deselve haare vaader naar scherpheid van regten in haar testatrices naar-laatschap als vooren competeerende.

[De echtelieden stellen elkaar tot voogden over hun eventuele kinderen en sluiten de weeskamer uit.] Aldus gedaan, verleeden ende gepafft. binnen de stad Leijden...

[Handtekeningen] Louwerens Van Lidt, Christina Beerendonk huisvrouw van L, v Lidt.

Notaris Jan van den Broeck, jaar 1768, akte 116. *Betreft kleinkind Christina Berendonk.*

De testateuren hebben verklaard tot geen twintigduizend guldens gegoed te zijn. Dit bedrag was een bovengrens in een belastingschaal en is een gigantisch vermogen in die tijd voor een pas getrouwd stel. Vermoedelijk is de snelle toename daarvan het gevolg van een erfenis uit één van beider families. Het betreft een tweede testament van het echtpaar Louwerens van Lidt en Christina Beerendonk, die op de Nieuwe Rijn omtrent het Gangetje wonen.

Kanttekening: "Visa den 18 januarij 1769 J: Van Buren." Vrijwel exact dezelfde voorwaarden, maar met clause dat zij hun wensen later mogen veranderen. Deze akte is aan het eind van het jaar 1768 opgesteld. Ondertekend door Christina zoals in vorige akte.

Transporten Stadsheerlijkheden, kast II, plank i-k, hele Bredewold-tak gezocht.

- Johannes van Berendonk, 1770, nr. 1087, uittreksel waarboeken Zoeterwoude. Dit betreft: Zoeterwoude 5, 28-01-1770, blz. 8, Speeltuin op het Philosophenpad [bij de Zoeterwoudsesingel, nabij het centrum van Leiden], koper: Gijsberta Slingerland, weduwe Joost van Waalwijk, voor f 300,00, vorige waarbrief 28-07-1742. Akte al gezien.
- Dr. Jacobus Berendonk, 1776, nr. 933, 1087, uittreksel waarboeken Zoeterwoude, akte al gezien.

GAL, archief Zoeterwoude, schout en schepenen, inv. nr. 97, registers van transport onroerend goed, folio 62, 26-10-1776. (Dit is de Zoeterwoudse variant van waarbrieven.)

"Den Weledelen Geboren Heere Jan Kloek, raad in de vroedschap der stad Monnikendam, ... lasthebber van de heer Harmanus Kloek, dewelke verklaarde uitterhand verkogt te hebben ... ten behoeven van Dr. Jacobus Nicolaus Berendonk, verschijden partijen lands nevens den anderen groot of verongeldende voor 21 mergen 62 roeden, gelegen in de Groote Polder, in den voorfchreven Ambagte, belend ende beleegen hebbende ten noordoosten de thuijn van Pr. Vrijenberg ende laan van dhr. Mr Jan Crucius, ten noordwesten de wede Cornelis Post, ten zijdoosten Johannes Reeden en ten zijdweden de molenwatering. Ende nog 2 huijzen en erven, ftaande ende gelegen aan den Hogen Rhijndijk tegen over de Doesbrugge, in den voortz. Ambagte, belend en belegen hebbende ten noorden den Rhijn, ten westen Willem Cassander en Hendrik van Schaijk, ten zijden de Heereweg, en ten oosten Leendert Blom en Arent Verhagen, met de belasting van een recognitie van twintig stuijvers 's jaars aankomende Leendert Blom voorsz. ... [verkoopsom] ende dat met een somma van seven duijzend gulden in gereden gelde.

Des ten oirconde is deze gedaan gezegelt en getekent op den 27<sup>e</sup> julij 1776.

[Uit achterliggende stukken blijkt dat één van de twee huizen is "een boerewoning met zijn stalling en boet, staande en geleegen tusschen den Rhijn en Hogen Rijndijk."]

GAL, archief Zoeterwoude, schout en schepenen, inv. nr. 97, registers van transport onroerend goed, folio 107a.

Wij ondergeschreven Jan van den Broeck, notaris binnen de stad Leijden en Barend van der Bijl, woonende onder Hazerswoude, beide van competenten ouderdomme, verklaren bij dezen ter requisitie van de heer Jacobus Nicolaas Berendonk medicinae doctor, woonende binnen de stad Amsterdam, waar ende waaragtig te wezen, dat den requirant is het eenige wettige nagelate kind van wijle de heer Jan Berendonk, gewoond hebbende en overleeden binnen de stad Leijden, en dat dezelve heer Jan Berendonk, op zijn overlijden geen meerder kind of kinderen ook geen wettige descendentes van vooroverleedene kind of kinderen in 't leven heeft nagelaten dan den voorn: requirant in dezen.

Geevende voor reedenen van wetenschap dat wij ondergeschreef den heer requirant benevens de voornoemde overleedene veele jaren hebben gekent gehad, en den Hr. requirant als nog zeer wel zijn kennende, bereid zijn de in't vorenstaande gedeposeerde ten allen tijden met solemnele eede te bevestigen. Actum Leijden den 13 october 1776.

Amsterdam: volgens de dopen is een Jacobus Nicolaus Beerendonk getrouwd met Wilhelmina Christina van Borkhoven/Birkhoven. Zij laten vanaf 1791 kinderen dopen in Amsterdam.

Amsterdam begravenen 1761-1811

Jacobus Nicolaas Beerendonk, 3 oktober 1803, 1051/124v OK. *Fiche*: 3 Jacobus Nicolaas Beerendonk op de Heeregragt bij den Amstel, Elisabeth Gave Capel nr. 49 f 15,-.

Leiden, waarboek 1777, folio 111, fiche 2577. *Betreft kleinzoon Jacobus N. Berendonk.*

Wij ... schepenen in Leyden, oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Jacobus Nicolaas Beerendonk, Mede. Doctor verklarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij deesen aan ende ten behoeve van Jan Christiaan Pfeijfer. Een hujs en erve staande ende gelegen binnen deesen steede aan den Nieuwen Rhijn omtrent het Gangetje, belend aan de eene zijde Jan Gerson de Jonge ende aan de andere zijde Andries Galliesfen strekkende tot agter aan ... [Vrij zonder enige belastingen, oude waarbrief 4 mei 1735] ... ende dat met een custingbrieff, innehoudende een somma van twee duizend seven hondert guldens te XL grooten 't stuk te betalen staande met seven hondert guldens gereed, en voorts met paijen van twee hondert guldens wel meerder maar niet minder 's jaars wel verstaande dat het meerdere niet meerder dan gelijke twee hondert guldens zal mogen zijn, den 1 mei 1778 d'eerste paije, ende dat telkens met bijvoeginge van intrest van alle het onbetaalde jegens vier guldens, dog telkens binnen de maand van den verschijndag betalende jegens drie gls tien stvs. van ijder hondert guldens in 't jaar van den 1 mei dezès jaars af te rekenen. In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 6 mei 1777.

Notaris Jan van den Broeck, 1779, akte 8.

Procuratie Adnegotia in dato den 9 februarij 1779.

Op heeden den neegenden februarij seeventien hondert neegen en seeventig, compareerde voor mij Jan van den Broeck, notaris publicq, bij den edele Hoove van Holland geadmitteerd binnen de stad Leijden resideerende ter prefentie van de nagenoemde getuigen den Wel Edele Heer Jacobus Nicolaas Beerendonk medicinae Doctor woonende binnen de stad Amsterdam die een eenige nagelaate zoon en algeheele erffgenaam abintestato is van zijn vaader d'heer Jan Beerendonk, gewoond hebbende en overleeden binnen deese stad zijnde den heer comparant op het pasffeeren deefes alhier praefent, mij notaris bekent.

Ende verklaarde hij heer comparant in qualite voorfs op 't kragtigste hem doenelijk zijnde te constitueeren ende magtig te maaken zulks doende bij deezen Den Heere :: Hexs scheepen tot Xantendfordre [zie bij Wesel in Duitsland, de plaats en Voerde] specialijk omme in de naam ende van weegens hem heer comparant in qualite voorfchreeve van alle ende een iegelijk, wie het soude moogen zijn te innen en ontfangen fodanige fomma van penningen als hem heer comparant in qualite meergenoemt eenigfints is competeerende van alle ontfangst quitantie 't pafffeeren ende voor alle naarmaninge te laveeren, alle onwillige debiteuren door middelen van regten te conftringeeren tot dat geene waartoe defelve zijn verpligt ofte verpligt kunnen werden, ten dien eijnde zoo eijffchende als verweerende te ageeren en lites contesteeren ten uijteijnde der zaaken toe procureurs ad litem te subftitueeren, ende wijders generalijk alles ongelimiteert te doen handelen en verrigten wat hij heer comparant in qualite voors present zijnde, zoude kunnen moogen ende moeten doen, alles met magt van subftitutie en onder belofte van approbatie en ratificatie mitsgaders verband en bedwang als naar regten.

Aldus gedaan, verleeden en gepafffeert binnen de stad Leijden ter prefentie van Joannis Hartevelt en Nicolaas van der Wilk, als getuigen ten deefen verzogt.

[Handtekening] Jacobus Nicolaus Beerendonk Med. Doct.

Leiden, notaris P. van Hemeren, belending, 01-11-1817, no. 162, folio 426.

Betreft een lening van f 2.500,-- voor Antje van Galen weduwe Emeerd e.a. van de heer Jacobus van Vaersen, waarbij als onderpand dient:

“Twee partijen zoo wei als hooiland, gelegen in de Groote Polder onder de ambachte van Zoeterwoude: het eerste partij groot zes morgen, belend volgens opdrachtbrief den 18-04-1778 voor schout en schepenen van den ambachte van Zoeterwoude gepasfeerd ..., ten oosten den Hogen Rijndijk, ten zuiden Pieter Vrijenberg, en de heeren Berendonk, ten westen de voornoemde heeren Berendonk en ten noorden het volgende partij.  
Het tweede partij met een bouwhuis, ..., belend volgens bovengmelde opdrachtsbrief, ten oosten den Rijndijk en de weduwe Righout, ten zuiden het voorgaande partij en den Heer Berendonk, ten westen de wetering, ...”

**Man**

Naam: Godefridus Smits (ook Frinis, Sevrijn, Frienis, Severinus)  
Geboren: ca 1720 te Venlo  
Overleden: leeft in april 1777, begraven in Oegstgeest?  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden, c.q. onder Oegstgeest: Marendijk (1745, 1746), buiten de Marepoort op de tweede bleijck aan de Marendijk (1745), bij de blekerij aan de Cingel tussen de Koepoort en Hogewoerdsport? (1755-1776?), Marendijk op de tweede Bleijk buiten de Marepoort (1776), onder Oegstgeest (1777)  
Beroepen: Bleijkersknecht (1745), eigenaar blekerij aan de Singel tussen de Koepoort en Hogewoerdsport (1755-1776), eigenaar blekerij buiten de Marepoort (aan de Marendijk) (1775-tot overlijden?)  
Vader: Christophorus? Smits  
Moeder: Helene Hendrix/Joanna Jansen?

**Vrouw**

Naam: Petronella Truijr (Truijen)  
Geboren: 06-12-1714 te Weert  
Overleden: leeft in juli 1767  
Geloof: RK  
Adressen: Weert, Heemstede (1745), Leiden c.q. onder Oegstgeest: Marendijk op de 2<sup>e</sup> bleijk (1757, 1766), buiten de Marepoort (1766)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Petrus Truijen  
Moeder: Catharina Muijters

**Huwelijk:** 19-06-1745 te Leiden

**Kinderen**

1. Catie doop 06-04-1748 te Leiden, overl. 02-01-1810 te Warmond
2. Joannes doop 12-11-1750 te Leiden, overl.

Kinderen van Gerrit Lugtel en Pieterella Baten (eerste vrouw van Godefridus Smits)

1. Helena doop 17-10-1733 te Leiden, overl. na juli 1788
  2. Josina doop 29-10-1735 te Leiden, overl. voor 1746
  3. Theodorus doop 15-11-1736 te Leiden, overl. voor 1746
  4. Gertrudis doop 17-05-1738 te Leiden, overl. voor 1746
  5. Gabriel doop 25-05-1739 te Leiden, overl. voor 1746
  6. Catharina doop 11-08-1740 te Leiden, overl. voor 1746
  7. Gerardus doop 09-09-1741 te Leiden, overl. voor 1746
  8. Josina doop 25-08-1743 te Leiden, overl. na februari 1787
- 

De ouders van Catharina Smits die in 1766 met Jan Berendonk trouwt, zijn Godefridus Smits en Petronella Truijen. Zij is zijn tweede vrouw. Godefridus is geboren in Venlo en duikt op 8 januari 1745 als bruidegom in Leiden op. Hij is dan blekersknecht en huwt eerst met Pieterella Baten. Vermoedelijk was Pieterella Baten zo'n vijftien jaar ouder dan Godefridus Smits. Volgens het RK doopboek is Pieterella Baten mogelijk geboren in 1696, 1697, 1699 of in 1708, zie ook leeftijdsverschil met Godefridus Smits.

Zij was bij hun huwelijk weduwe van Gerrit Lugtel en waarschijnlijk nam zij de leiding zijn blekerij aan de Marendijk over. Zoals vaker gebeurde in die tijd, trouwde zij vermoedelijk met haar eigen knecht, in dit geval Godefridus. Hij woont dan (in 1745) net als zij even buiten de Marepoort van Leiden op de tweede bleek aan de Marendijk op grondgebied van Oegstgeest. In die tijd lagen de

meeste blekerijen vlak buiten de stadssingel en dat is goed te herkennen bij de genoemde adressen van andere verwante of bevriende blekers en –knechten.

Veel van deze mensen zijn net als Godefridus en Petronella afkomstig uit de zuid/ oostelijke hoek van Nederland of daar net over de grens uit het gebied van Kleve en Münster in Duitsland. Zij roepen een beeld op van een hechte club die zowel herkomstgebied, geloof als bedrijfssector deelt. Misschien zoeken ze tevens hun heil bij elkaar, omdat zij hun familie hebben achter gelaten, zodat er in Leiden zelf maar weinig leden van de Smits- en Truijr-clans rondlopen. In feite geldt dit ook voor de eerste gearriveerde generaties Berendonk en Bredewold.

Twee meisjes die Gerrit Lugtel en Pieterella Baten op de wereld hebben gezet, groeien vermoedelijk bij hun oudoom Dirk Haldermans op die tevens hun voogd is. Het zijn Helena, geboren in 1733 en Josina geboren in 1743. Zij houden wel contact met de familie Smits. De zes tussen hen in geboren kinderen zijn allemaal jong gestorven. Zeer interessant is dat de volledige nalatenschap van Pieterella Baten na haar overlijden is geïnventariseerd en beschreven. Zo krijgen wij een gedetailleerd beeld van de inrichting van hun woning, de blekerij, van hun leveranciers en hun klantenkring.

Godefridus laat er geen gras over groeien en hertrouwt na het overlijden van zijn eerste vrouw (en een huwelijk dan nog geen drie maanden heeft geduurd) razendsnel. Binnen anderhalve maand gaat hij wederom in ondertrouw. Deze maal is Petronella Truijen de gelukkige. Zij is afkomstig uit Weert en woont vlak voor het huwelijk in Heemstede waar, net als in het nabijgelegen Haarlem, veel blekers uit het zuid-oosten zijn neergestreken tijdens de voorgaande decennia. Het paar krijgt drie jaar later, mogelijk na een eerdere miskraam in 1746, dochter Catie (Catharina) en nog twee jaar daarna volgt zoon Joannes, van wie verder niets meer wordt vernomen. Mogelijk is Catharina daarom als enig kind opgegroeid. In 1746 laten Godefridus en zijn tweede vrouw Pieterella Truijen hun testament vastleggen op het moment dat zij ziek is. Het duurt tot 1755 voordat Godefridus zelf een blekerij buiten de Koepoort aan de kant van Zoeterwoude koopt. Het geheel bestaat uit twee blekerijen met woning, washuis, spoelhuis, schuren en verdere optrekken. Hij koopt dit van Catharina Steijnen, weduwe van Pieter Halderman en laatstgenoemde zal vast geen onbekende zijn. Opvallend gezien de opgegeven adressen door Godefridus is, dat hij pas in 1775 eigenaar wordt van een blekerij gelegen buiten de Marepoort, waar hij dertig jaar eerder al werkte (al kan hier een nabijgelegen bedrijf zijn bedoeld.) Wanneer de twee meisjes Lugtel gaan trouwen, doet zich een verrassende situatie voor. Als veel voorouders uit dezelfde stad of streek komen, is de kans groot dat er vroeg of laat ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen die beiden uit een verschillende voorouderlijke familietak komen. Dit gebeurt toch vooral wanneer het om mensen gaat die tot een zelfde soort groep behoren (geloof, beroep, sociale klasse, etc.) Van mijn Leidse familietakken is de overgrote meerderheid protestant en werkzaam in de lakenindustrie. Een enkele maal is een bekende naam reeds de revue gepasseerd (zoals Elisabeth Clippee die aan Willem Berendonk een huis verkoopt) en in andere Leidse takken van mijn moederskant komt dit soort treffers zelfs vrij vaak voor. Wat echter nog niet eerder was gebeurd, is dat de familie van mijn moeder al lang voor haar geboorte aantoonbaar te maken kreeg met die van mijn vader. Dit komt echter wel voor bij deze familietak Bredewold. De eerste maal omdat een Reinke en een Van Veen in Delft een kleine zakelijke transactie uitvoeren. Maar deze maal is ingrijpender van aard. Mijn vaders familie komt van oma's zijde voornamelijk uit de Bollenstreek en van opa's zijde uit Den Haag en omstreken, uit Delft, Dordrecht en voor een klein deel uit Leiden. Niemand in die familie heeft iets met de lakenindustrie te maken. Maar ze zijn wel overwegend katholiek en één voorvader in Delft (generatie 04, Antonius van Veen, wagenmaker en herbergier) trouwt met Hendrina Dieben. Haar ouders zijn (generatie 05) Gerardus Dieben en Maria Hendrina van den Heuvel en haar grootouders zijn (generatie 06) Willem Dieben en Helena Lugtel, ofwel de oudste stiefdochter van de hier beschreven generatie Smits! Kijken we naar de huwelijken van haar en van haar zus Josina, dan zien we goed hoezeer allerlei blekersfamilies uit het zuiden met elkaar verstrengeld zijn geraakt. Bovendien hertrouwen ook deze zussen met twee broers en is één echtgenoot (Hendrik Thijssen) eerder gehuwd geweest met een zus van Godefridus Smits' tweede vrouw. Over het wel en wee van deze betrokkenen is meer bekend dan hier is opgenomen. Hieronder staan voornamelijk gegevens van huwelijken, voogdijregelingen en enkele notariële akten om de verwantschap te tonen. Meer over Helena Lugtel en de familie Dieben zal nog verschijnen in een verslag over het Van Veen-geslacht en aanverwanten, waarin zij als voormoeder een aanmerkelijk grotere rol speelt. Van Josina Lugtel en haar eerste man Hendrik Thijssen zijn hier wel alvast

interessante akten opgenomen, waaronder een complete boedelbeschrijving, omdat hij tweemaal met een vrouw uit deze Bredewold-familietak is getrouwd. Tot besluit volgen hierna enkele aantekeningen over de familie Smits in Venlo. Het is niet duidelijk geworden wie precies de ouders van Godefridus zijn, aangezien er meer kinderen met zijn naam sterven, dan aldaar geboren worden en er in Leiden te weinig aanknopingspunten houvast kunnen bieden.

#### **Eerste huwelijk Godefridus Smits met Pieterella Baten op 08-01-1745 te Leiden**

RI-huwelijken L125v, 08-01-1745, fiche ontbreekt.

Godefridus Smits, jongeman van Venlo, bleijkerskn.; wonende buiten de Marepoort op de tweede bleijck aan de Maredijck, vergeselschap met Hendrik Boon, zijn bekende op de Cingel buiten de Wittepoort, huwt met Pieterella Baten, weduwe van Gerrit Lugtel [twee kinderen], wonende alsboven, vergeselschap met Judik Baten, haar moej ende Anna Hulsberg, haer nigte resp. buiten de Witte- en Koepoort. Getrouwd 23-01-1745.  
[Petronella Baten is op 17-04-1745 overleden.]

RK-huwelijk in de Jorissteeg op 23 januari 1745 van Godefridus Smits en Petronella Baten, getuigen Maria Binnevest en Gertruda Pore.

#### **Tweede huwelijk Godefridus Smit met Pieternel Truije op 29-05-1745 te Leiden**

RI-huwelijken L136v, 29-05-1745.

Sevrijn [Godefruin] Smit, wede van Pieternel Baate, wonende op de Marendijck, huwt met Pieternel Truije, jongedochter van Weert, wonende te Heemstede.

t je gebod den 5 junij 1745. t ije gebod den 12 dito. t ije gebod den 19 dito.

Den bruijdegom heeft behoorlijke attestatie vertoont en overgelevert. [Bruid] Moet attestatie van Heemstede overbrengen. Op vertooninge van behoorlijke attestatie van Heemstede van dat de drie proclamatieën aldaer onverhindert zijn gegaen getr. voor d'H.H. Mrs. Jacob van der Meer en Petrus Cunaeus schepenen op de 19 juni 1745.

RK-huwelijk in de Kuipersteeg op 19 juni 1745 van Godefridus Smeets en Pieterella Pruye, getuigen -.

#### **Eerste huwelijk van Pieterella Baatens met Gerrit Lugtel op 03-02-1730 te Leiden**

RI-register K 106, 03-02-1730,

Gerrit Lugtel, jongeman van Loenen (Munsterland), blijkerskn. wonende op de Marendijck op de tweede bleijck, vergeselschap met Evert Nieuwenhuijsen zijn swager, wonende als voren, huwt met Pieterella Baatens, jongedochter van Leijden, wonende aan de Naakte Sluijs op den bleijck, geassisteerd met Grietje Bruijn, haar bekende, woonende als voren, getrouwd 18-02-1730.

#### **Doopboeken**

Leiden, RK-dopen, kinderen van Godefridus Smits en Pieterella Truij.

- 06-04-1748 Catie, K[uijpersteeg], getuigen Pieter Truijn en Gertruij Smits.
- 12-11-1750 Joannes, K (pa G. Smeetse, ma P. Truijen), getuigen Hendrik Leendersen Boon en Antje Daamen.

Leiden, RK-dopen kinderen van Gerrit Lugtel (Lögter, Luchting) en Petronella Baaten, de eerste vrouw van Godefridus Smits.

- 17-10-1733 Helena, J[orissteeg], getuigen Everardus Nieuwenhuijs en Maria Baaten.
- 29-10-1735 Josina, J, getuigen Jacobus Gielse en Agnes Baten.
- 15-11-1736 Theodorus, J, getuigen Dirk Haldermans, Santje Luchting, vervangen door Marijtje Baaten.
- 17-05-1738 Gertrudis, J, getuigen Michiel Sloots en Geertruij Lambrechts. check

- 25-05-1739 Gabriel, J, getuigen Govert Velthoven en Anna ... uxor [echtgenote] Michaelis Sloots.
- 11-08-1740 Catharina, J, getuigen Jan Baten en Santje Lugtel uxor Everardi Nieuwenhuijs locum supplevit Geertruij Lanniers uxor Joannis Opgeenendt.
- 09-09-1741 Gerardus, J, getuigen Petrus Schonen en Grietje van Limmen.
- 25-08-1743 Josina, J, getuigen Dirk Haldermans en Judith Baten, conjuges.

Dit paar is het enige dat onder deze familienaam bij de RK-dopen voorkomt.

### Huwelijken van de kinderen

Catharina Smits met Jan Beerendonk 27-06-1766 Warmond/Leiden  
Gegevens over de kinderen Lugtel zijn bij diversen in een apart hoofdstukje gezet.

Garder Warmond 27-06-1766 (ondertrouw).

Op den 27 junij 1766 geven sig aan om te trouwen Jan Willemsz Beerendonk, jongeman, geboren tot Leijden en woonende binnen Warmond en Catharina Frinis Smits, jongedochter, geboren onder Oegstgeest en woonende buijten de Mare Poort der Stad Leijden, voor soo veel de bruidegom aangaat onder het classis van ... f 6,--.

Leiden Raadhuis-inteekenregister M230, 04-07-1766.

Jan Willemsz Beerendonk, jongeman van Leijden, bouwman, wonende te Warmond, geassisteerd met Wlm: Beerendonk, zijn vader te Warmond, huwt met Catharina Godefruidsdr: Smits, jongedochter van Oegstgeest, wonende op de Marendijk op de tweede bleijk, geassisteerd met Petronella Truur, haar moeder, woonende als vooren.  
Getrouwd 04-07-1766.

### Overlijdensakten

Begraafboeken Leiden.

Geen vermelding Pieterella Baten/Baaten en tussen 1731-1811 niets op Lugtel.

Op Jan Smit(s) tot 1811 diverse mogelijkheden. Geen Godefridus tot 1811 in Leiden of bij Buiten begravenen. (13-20 oct. 1753 Jan Smit, kind van Gultje, P.Bw.)

### Diversen

In 1745 is o.a. Godefridus Smeets getuige bij de RK-doop van een kind van Hendricus Boon(en) en Antie Daemen, in 1748 onder andere Pieterella Truijen en in 1752 weer onder andere Godefridus Smeets. Geen RI-huwelijk van dat paar gezien.

Leiden bonboek, Vrijdom folio 28 Buiten de Koepoort.

- \* Catharina Steijnen, weduwe Pieter Halderman.
- \* Is bij Jacob van der Does, notaris als sequester in den insolvente boedel van Catharina Steijnen ... weduwe van Pieter Halderman, verkocht aan Severijnus Smits, vrij om XV C gl. voor de bleekerij & getimmerte en C gls voor 't aanstaan van eenige goederen gereedt geldt. ende is bij vrijwillig decreet deezer Vierschaare geleverd den 29 januarij 1755. Decreet.
- \* Dit ende drie volgende is bij hem verkocht aan Cornelis Jansen vrij om een custingb. van XVIII C gl te betalen met IV C gl. gereed ende voorts met paijen van IJ C gl wel meerder maar niet minder 's jaars den j meij 1776 d'j paaij, ende dat telkens metten intrest van 't onbetaalde jegens 3:10:- van 't honderd in 't jaar. 16:5:1776. [Marge] De gecass. custingbr. van f 1.800:- :- is alhier vertoond den 14 julij 1779.

Leiden bonboek, Vrijdom folio 28v Buiten de Koepoort.

- \* Nu op Catharina Stijnen wede van Pieter Haldermans als op 't voorgaande en belast als aldaar.
- \* Nu op Severijnus Smits als op 't voorgaande.
- \* Nu op Cornelis Jansen als op 't voorg. afgez. als aldaar 14 julij 1779.

[Leiden bonboek, Vrijdom folio 29 en 29v Buiten de Koepoort: als folio 28v.]

ORA, Schuldboeken, inv. nr. 50, deel II, folio 67 (Zie Bonboek Vrijdom folio 28.)

Catharina Steijne, laast wedue van Dirk van den Broek ...

Johanna Maria Schouten, wedue Mr Pieter Versijden, komt volgens schultbrief op den 6 junij 1743 voor de H.H. Schepenen dezer stadt gepaffeert, en specialijk op 's boedels twee bleijkeren, met den selver huijsingen, washuijsen, spoelhuijsen, schuuren en verdere getimmerten staande ende geleegen inde vrijdomme dezer stadt, de eene in en uijtgaande aan dezen steede Cingel tuffchen de Hogewoerts en Koepoorten, bekent ten prothocolle in't 10 regr. B folio 28 en de andere nevens de Molesloot, in't Philosophspad, bekent in't zelve Regr. folio 32, gehijpothequeert per reste capl. f 2400:-.

[Uit verdere beschrijving worden (familie-)verhoudingen tussen Jan van den Heuvel, Lijsbet Haldermans en Arnoldus Velthoven als voogd duidelijk.]

Een andere interessante schuldpost is: "De portier & de schrijver van de Koepoort voor de vrije doorgang f 3:10:-."

Leiden, notaris Albertus Kleijnenberg, jaar 1745, akte 121 (120), fiche 525, boedel.

Inventaris van den boedel en de goederen fulx ende gelijk defelve bij Pieterella Baate in haar leeven laast huijsvrouw van Frijnis Smits, ende te voorens van Gerrit Lugtel in't gemeen bezeeten ende bij haer op den 17en april deeses jaars 17C vijff en veertig metter doot ontruijmt ende naargelaaten zijn, hebbende den overleedene tot haer erfgenaemen ab intestato naar gelaaten haare twee kinderen met naamen Leena oud omtrent twaelf jaaren en Jozijntie Lugtel oud omtrent anderhalff jaaren. Ende waar over bij appostille op seekere geprefenteerde requeste bij de Ed. Groot Agtb. Heeren die van de Gerechte deefer stad in dato den 5en mej deefes jaars 1745 laaftleeden tot voogden sijn gesteldt ende gecommiteert Dirk Haldermans en Evert Nieuwenhuijsen oud-oom en oom van de gemelte kinderen respecte. breeder blijkende bij de gemelte requeste en apostille ende waer toe ten deese werd gerefereert.

Sijnde deesen inventaris gemaakt ende in geschrifte gesteld ten verfoeken van de voorgemelte voogden op het aan ende te kennen geeven van Frijnis Smits, bij mij Albertus Kleijnenbergh notaris publ. bij den Ed. Hove van Holland geadmitteert binnen de stadt Leijden resideerende, ende gesteld in voegen en manieren als volgt.

#### *Contante penningen*

Defelve zijn ten sterffhuijse niet gevonden, dus hier maer per ...                      Memorie

#### *Ongemunt goud en silver*

Een paar goude hemtsknoopen.

2 Goude ringen.

1 do: [dito] met 9 valse steenen.

1 Bloet coraale ketting 2 dik met 1 goude dop.

2 Paer goude haakjes en oogen.

Een silvere beugel, haak, schuijvet en gesp.

2 Paer do: broeksknoopen.

Drie do: gespen, eenige losse knoopen.

#### *Volgen meubilen goederens huijsraad en imboedel*

##### *In de kaamer off voorhuis*

Een ijke kas, daarop

3 Delfs aardewerks kommen.

In de kas

Een schoermantel.

Vijff vrouwe rocken.

Een citse dito.

Drie borstroeken.

Twee roklijven.

Ses vrouwe jacken.

Zes dito schorten.

Tien kinder rocken.

Vier jurken.

Agt lijftjes.

Vier kinderschorten.

Een zakje met kindergoet.

Een citse kinder deeken.

Een dito witte.

Negen schoorsteenkleeden.

In de laade

Een neeteldoeks schort.

27 Linde neusdoeken.

28 Neeteldoekse dito.  
 25 Dassen.  
 Vier paar mans boortmouwen.  
 21 Paar dito, soo vrouwe als kinder.  
 Dertien kroplappen.  
 19 Vrouwe mutsen.  
 Een geverwd cabinet, daarop  
 Een stel delfs aardewerk van 3 stuks.  
 2 Porcelijnen spoelkommen.  
 Een spinnewieltje.  
 In 't cabinet  
 14 Slaaplakens.  
 Agtien sloopen.  
 Ses tafellaakens.  
 24 Servetten.  
 Neegen gemeene dito.  
 Twaalf mans hemden.  
 Elf vrouwe dito.  
 Een neeteldoeks schoorsteenkleed.  
 Een sergie rok.  
 Een overrok.  
 8 Paer wolke kousen.  
 Een laa met prullen.  
 Agt ondermutsen.  
 8 Bonte neusdoeken.  
 Seeven fijteltsjes.  
 Een slaapjack.  
 Een porcelijn rakje, daarjnn  
 12 Porcelijne kopjes.  
 12 Dito schooteltjes, [samen] bruijn  
 coffijgoet.  
 Tien dito kopjes.  
 7 Dito schooteltjes, [samen] dito.  
 6 Porcel. schooteltjes.  
 Een dito spoelkom.  
 Een bruijne trekpot.  
 7 Delfse schootels voor de schoorsteen.  
 Een rakje met 8 delfse borden.  
 Een dito met 9 dito.  
 8 Wijn, 7 bierglaasen.  
 Rakje? met 12 japanse schooteltjes.  
 Een dito kopjes defect.  
 10 Porcelijne schooteltjes.  
 11 Dito kopjes.  
 3 Delfse schooteltjes voor de bedsteede.  
 Een spiegel.  
 Een hangklok.  
 Een teetafel.  
 Een ovaele tafel.  
 7 Stoelen.  
 1 Tafel en 1 tafelkleedje.  
 Een kafje met een leffenaar.  
 Een kooper strijkijser.  
 2 Glas gardijnen.  
 Een bed en peuluw.  
 Een beddesak.  
 2 Slaaplaakens.

Vier sloopen.  
 Vier kussens.  
 Twee wolke deekens.  
 Een beddekleedt.  
 2 Groene saaje gardijnen en rabat.  
 Een voetebanck.  
*In de kelder*  
 Een eijerrak.  
 Vier potten met vet.  
 4 Blicke trommels.  
 Een suikerpot.  
 5 Aardewerk schootels.  
 Een porcelijne spoelkom.  
 5 Dito kopjes.  
 Een tinne Tregter.  
 Een loo tabaxdoos.  
 Een blicke olijkan.  
 Een dito tregter.  
 Een hakvloot.  
 Een hackmes.  
 Een scheerbecken.  
 11 Schooteltjes.  
 20 Kopjes, [samen] delfs aardewerk.  
*In de keuken*  
 Een bed en peuluw.  
 2 Slaaklaakens.  
 Twee kussens.  
 Twee sloopen.  
 Een wolke deeken.  
 Een catone deeken.  
 Een voetebank.  
 Een vuermante.  
 2 Gardijnen en 1 rabat.  
 Tien stoelen.  
 9 Stooven.  
 Twee tafels.  
 Een kapstok.  
 Een spiegel.  
 Een t leij.  
 Een groot glasgardijn.  
 2 Kleijne glasgardijnen.  
 Een swart lakens mans rok en broek.  
 Een koopere keetel.  
 Een swavelstoks bakje.  
 Een eijssere ketting.  
 Een dito tang en asschop.  
 Een rak met 16 delfse borden.  
 Een dito met 12 dito borden.  
 Een dito met 5 porcelijne schooteltjes 1  
 kopje en 8 delfse schooteltjes.  
 Neegen dito kopjes.  
 Een koffij moolen.  
 Een leepelrakje.  
 36 Tinne leepels.  
 7 Delfs aardewerk schootels voor de  
 schoorsteen.  
 Een tinnekas, daarop

3 Delfs aardewerk kommen.  
 In de kas  
 Vier koopere teekeetels.  
 2 Dito koffijkannen.  
 Vijf tinnen schootels.  
 Een dito schenkbort.  
 Een klein koper keeteltje.  
 Een dito lamp.  
 2 Dito confoortjes.  
 Een dito teebosje.  
 Twee koopere kandelaars.  
 Een dito snuijter, en bak.  
 Een dito rasp.  
 Een dito profijtje.  
 Twee tinnen kandelaars.  
 2 Dito trekpotten.  
 Een dito souskom.  
 En dito mostertpot.  
 Een dito suijker secoupje  
 Een blik worst hoorntje.  
 Een teebosje.  
 Een kopere sak tabaxdoos.  
 3 Aarde booterfchooteltjes.  
 2 Glaase zoutvaaten.  
*In de kelder*  
 Een koopere taartpan.  
 Een dito koekepan.  
 Een blicke olijkan.  
 Een lantaarn.  
 Een zoutpot.  
*Op de zolder*  
 Een bed en peuluw.  
 2 Slaaplaakens.  
 Twee kussens.  
 2 Sloopen.  
 3 Wolle en een catoene deeken.  
 Een voetebank.  
 Een kleerrack.  
 Een kapstock.  
 Een wolle damaste japon.  
 Een swart damast camisool.  
 Een sergie broek.  
 Een sluijtmade.  
 Twee kisten.  
 Een voogelkooij.  
 Een koopere schel.  
 1 Tonnetie met eenig worst.  
 Een vleeskuijp.  
 6 Stucken rook vlees.  
 7 Halve zijen rook spek.  
 Een aarde braadpan.  
 1 Krebbe met ijserwerk en rommeling.  
 Vijf blaauwsel tonnen.  
 5 Ijsere hoepels.  
 Een stilletje.  
 1 Houde kooker van 1 hangklok.  
 Een gieter.

2 Blicke lampen.  
 42 Leege flessen.  
*In 't Washuijs*  
 Een fournuis & toebehooren.  
 5 Wastobbens.  
 Twee stellingen.  
 Een groote kuijp.  
 4 Waateremmers.  
 Een berrie.  
 3 Stampers.  
 2 Tonnetjes met ijfere hoepels.  
 5 Tobbeplanken.  
 Twee gieters.  
 Een houte goot.  
 1 Sandbak & slijpplank.  
 3 blicke lampen.  
 2 ijsere confooren.  
 Een dito tang.  
 Een hakmes.  
*In 't spoelhuijs*  
 Een koopere lakmoes keetel.  
 Een oude dito.  
 Een kopere stijfsel keetel.  
 Twee spoelbacken.  
 Een tafel.  
 Twee deurhaaltobbes.  
 Vier tonnen.  
 5 Wielen.  
 8 Stucken balken.  
*In de stal*  
 Een paard.  
 Een geit.  
 Een bed & peuluw.  
 Twee kuffens.  
 Twee wolle deekens.  
 Twee slaaplakens.  
 Een sloop.  
 2 Ijsere hoepels.  
 Een zaag.  
 Een snaphaan.  
 Eenige paardetuijgen.  
 Een hooijvork.  
 1 Seijs.  
 Omtrent 4 ton turf.  
 1 Ladder aan de hooijsolder.  
*Op de Werff*  
 Een pottelbank, daarinne  
 Een koopere staartpan.  
 Een koopere keetel.  
 Een tinnen schootel.  
 Een dito kom.  
 Een dito bierkan.  
 Een blicke slaa emmer  
 Een mostert moolen.  
 Een ijsere keetel.  
 Een eijsere pot.  
 Een bijl.

Eenige potten en pannen.  
 Een waaterton met ijsere hoepels.  
 3 Tonneties.  
 Een paardewaagen.

Een kruijwaegen.  
 Een bakwaagen.  
 3 Honde hocken.  
 Een bel aan de Poort.

#### *Inneschulden*

|                                                         |           |
|---------------------------------------------------------|-----------|
| Comt den boedel van de Wede Smits over was en blijkloon | f 62:10:8 |
| ... Kool op de Hooijgt. ter saeke als vooren            | 68.18.-   |
| d'Hr: Cornelis LaLoo Uts.                               | 11.14.-   |
| Pieter Roverolle ter gelijker saake                     | 32.2.-    |
| De heer Monje op de Oude Vest                           | 18.5.-    |
| Frans de Groot op de Maare                              | 4.17.8    |
| Willem de Groot den Oude in de Nonne steeg              | 47.12.-   |
| ... van Koeten op de Langebrug                          | 4.10.-    |
| Pieter Besoet backer ter saake als vooren               | 10.4.-    |
| Steeven Sadelhof de backer                              | 4.16.-    |
| Isaac van Starckenbrug de vleeshouwer                   | 42.9.-    |
| Nogh van den felven                                     | 3.2.8     |
| De chirurgijn van Akeren                                | 27.-.-    |
| Hendrik Wessels                                         | 9.17.8    |
| Willem Gelijn in de Nonneft.                            | 6.10.-    |
| De Wede Martijn op de Hoogewoert                        | 7.16.-    |
| .... Weffelaer leermr. in 't houwhuijs                  | 5.17.-    |
| ... Starrevelt in't Bagijnhoff                          | 5.5.-     |
| Hendrick van den Broek timmerman                        | 7.-.-     |
| De wede: ... Kruijs in 't Bagijnhof                     | 30.-.-    |
| De wede. Boon meede in 't Bagijnhof                     | 40.-.-    |
| De Matres in de Mandemaakersteeg                        | 4.7.8     |
| De heer Profr. Scheltinga                               | 9.15.-    |
| Dus. Z.J. Streso                                        | 13.13.-   |
| De heer Jaques Dozij                                    | 16.-.-    |
| Bunel in 't Gemeenlandshuis                             | 20.-.-    |
| De Heer ... Wandelaar                                   | 18.-.-    |
| Meve. de Wede van Dorp Oudev.                           | 16.18.-   |
| De metselaar Domhof                                     | 7.14.-    |
| ... Boetens op de Maare                                 | 8.-.-     |

#### *Schulden en lasten des boedels*

|                                                                                                               |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Pieter Roodbol komt over geleeverde turf                                                                      | f 78.-  |
| De heer van der Linden te Amfterdam over geleeverde weedas                                                    | 24.9    |
| Marijtie de Meijt over huijr en diensft loon                                                                  | 9.16    |
| De heer Adr. Drabbe voor geleeverde zeep                                                                      | 23.-    |
| Pieter van Velzen [idem]                                                                                      | 8.-     |
| Lijsbet Hollaert naijster komt over naaijloon                                                                 | 1.11.8  |
| Gerrit van Bilfen backer komt over geleevert brood                                                            | 20.1.12 |
| Izaak V: Starckenbrugge komt over geleevert vlees een fa van                                                  | 50.-    |
| Comt Jan Cattaer kruidenier over geleeverde winkelwaaren                                                      | 40.7    |
| De wede Starrevelt over geleevert catoen, sergie en andere winkelgoederen                                     | 17.5    |
| Den apothecker van Soest                                                                                      | 45.8    |
| Nanning Bolswaart kleermaker over verdienfte en verschot                                                      | 8.2     |
| Comt Willem Dijker over geleeverde melk                                                                       | 3.1     |
| Jan Keijser komt ter saake als vooren                                                                         | 2.13    |
| Maria van Santhuijfen mutsemaakster over verdienste                                                           | 4.4.8   |
| Hendrik van den Broek timmerman over verdiensten                                                              | 25.-    |
| Comt Gerrit van Eggen boekhouder over verdiensten                                                             | 6.-     |
| Comt Evert van Nieuwenhuijsen over een jaar huijr van de blijkerije bij den overleedene bewoont een somma van | f 175.- |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| Comt Arent van Bleijswijk over den impost van de zout & zeepceel d'ao. 1744                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 10.16.10 |
| Arnoldus Mooriaanshooft comt over den impost van de koffij en thee d'ao 1744 voorsz.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 4.4.2    |
| Leena en Jozijntie Lugtel bejide kinderen van den overleedene in deesen koomen over derfelver vaderlijk bewijs en goederen volgens acte gepaffeert voor mij notaris en getuijgen alhier in dato den 18 <sup>e</sup> januarij 1745 laest leeden ijder een sa. van een hondert gls, en sulx te saemen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | f 200.-  |
| Op huijden den neegenden junij 17C vijff en veertigh, compareerde voor mij Albertus Kleijnenbergh nots. Publ. bij den Ed. Hove van Holland geadmitteert binnen de ftad Leijden refideerende ende voor de naargen. getuijgen Frienis Smits, weduenaar van Petronella Baate woonende bujten de Maarepoort deefer stad dog op 't paffieren deeses zijnde alhier ter steede mij nots. bekend.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |          |
| Dewelke verklaarde in 't opgeeven van den voorenstaanden jnventaris gehandelt en gewandelt te hebben opregtelijk ende ter goeder trouwe sonder willens ofte weetens deefen aangaande ietwas versweegen ofte agtergehouden te hebben. Beloovende bij deesen in gevalle hem compt na dato deefes nog eenige goederen tot deefer boedel gehoorende te voorschijn koomen ofte bekend mogte werden deefen jnventaris daar meede t'allen tijden te sullen doen en laten amplieeren ende verhoogen, presenteerende hij compt. des noods ende daar toe versogt zijnde 't selve met eede te bevestigen alles onder verband en bedwangh als naar regten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |          |
| Aldus gedaan verleeden ende gepaffeert binnen de stad Leijden ter presentie van Pieter Verduijn en Jan van den Broek als getuijgen ten deesen versogt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |          |
| Dit + merk is gesteld bij frinis smits.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |          |
| Leiden, notaris A. Kleijnenberg, jaar 1746, akte 2, fol. 1.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |          |
| Staat mitsgaders schiftinge, scheijdinge en deijlinge van den boedel ende goederen bij Pieterella Baate in haer leeven laest huijsvrouw van Frijnis Smits, ende te voorens van Gerrit Lugtel in't gemeen bezeeten ende bij haer op den 17en april des voorleeden jaers 1745 ten behoeven van haare twee kinderen Leena en Jozijntje Lugtel ab intestato metterdood ontruimt ende naargelaaten. Welken gemelten boedel ende goederen als nu gepart ende gedeelt mitsgaders getrocken ende genooten moeten werden bij Frijnis Smits als in huwelijk gehad hebbende de voorn. Pieterelletje Baate in kragte van de gemeenschap door 't huwelijck geintroduceert geweest zijnde voor de eene helfte, ende wijders bij Dirk Haldermans en Evert Nieuwenhuijsen als ... gestelde voogden over de twee minderjarige nagelaate kinderen van Pieterelletje Baate overleedene in deefen te saamen voor de weederhelfte. [Stukje verwijzing naar boedelinventarisatie 1745.] Ende gefeld in guldens te XL grooten 't stuck, stuijvers en penningen naar advenant van dien als volgt. |          |
| Staat der effecten en ontfangst van penningen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |          |
| Contante penningen zijn ten sterfhuijze niet gevonden, dus per ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Memorie  |
| Belangende het ongemunt goud en zilver op den inventaris ... daar van is aan Jan van den Hoet, Mr. Silversmit verkogt voor een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | f 66.16  |
| De silvere beugel, haak, en schuijver is gewardeert, en bij de voogden voor de kinderen aengestaen tot                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | f 19.-   |
| Als meede nog een ring met 9 valse steentjes tot                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 3.15     |
| Sulx te saamen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | f 22.15  |
| De goude hoepring is naer voorgaende taxatie van Corn. van Oudendorp mr. silversm. aangeftaan bij Frijnis Smits tot                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 17.10    |
| Voorts werd alhier verantwoord en op den staat gebragt een somma van vier hondert drie en veertig gulden sestien stuijvers waer op door twee geswoore erfhuijsmoeders getaxeert is s boedels huijsraat, meubilen en jmboedel op den jnventaris int breede geexpreffeert en bij Frijnis Smits aangestaen en overgenoomen, hier dus de geme.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 443.16   |
| Gelijk meede door de voorn. Frijnis Smits aangeftaan is de blijkers gereed-schappen, paard en wagen &a ... en bij luijden hun dies verstaende getaxeert op den somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 234.7    |
| De blaauwswel en stijfsel in den boedel bevonden is meede overgenoomen ten prijse als deselve gekogt is, en dus ter somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 34.8     |
| Wijders werd alhier in ontfang gebragt voor 18 leege zeep vaten ontfangen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 5.8      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| Vervolgens werd alhier in ontfang gebragt van de volgende personen over was en blijkloonen, als namentlijk van                                                                                                                                                                                                                                                |                              |
| De wede ... Smit, na aftrek van 18 weeken van de hr: die vertrocken was ontfangen 59.16                                                                                                                                                                                                                                                                       |                              |
| Van de heer Lalo ontfangen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 11.14                        |
| Van Pieter Rouverolle ter saake als vooren                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 30.2                         |
| Van de Heer Monje op de Oude Vest ter gelijken saake                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 18.5                         |
| Van Frans de Groot op de Mare                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 4.17.8                       |
| Van Willem de Groot in de Nonnefteeg                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 45.10.8                      |
| Van Koeten op de Langebrug                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 4.10                         |
| Van Johannes van Akens chirurgijn bij liquidatie                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 22.15.8                      |
| Van Hendrik Weffels meede bij Liquidatie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 3.18                         |
| Van de heer Jan Boekweijt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 9.15                         |
| Van de wede. Mardijn op de Hoogewoert meede over was en blijkloon ontfangen                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 7.10                         |
| Van ... Weffelaar ter saake als vooren ontfangen                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 5.17                         |
| Van de wede Starrevelt in't Bagijnhof na aftrek van korting                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 1.17                         |
| Van de Wede. Boon meede in't Bagijnhof op reekq. ontf.                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 14.-                         |
| Van de heer Profr. Scheltinga                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 9.15                         |
| Van D'Hr. Z.J. Strezo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 13.13                        |
| Van Jaques Dozij                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 16.-                         |
| Van Bunel in 't Gemeenlandshuis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 20.-                         |
| Van de Heer ... Wandelaar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 18.-                         |
| Van mevr. de wede van Dorp op de oude Vest                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 16.18                        |
| Van de metselaer Domhoff                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 7.14                         |
| Van Boetens op de Maren                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 8.-                          |
| Ontfangen van de warmoesier Stekoooven, ter saake als vooren                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 5.5                          |
| Van Dirk in de kroeg op de Mare ter gelijker sake                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 5.-                          |
| Van de heer ... van Noort                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 12.-                         |
| Van de Wede Hoest stoelemaaker                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 9.9                          |
| Van Kleuters koekebacker                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 6.-                          |
| Van de wede Huijgens                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 1.12                         |
| Van Adriaan Schrama                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 13.13                        |
| Van ... Mostert                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 8.2                          |
| Van ... Beerendregt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 10.8                         |
| Van Willem Gelijn                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 5.-                          |
| Ende laaftelijk van Jmmetie [w.s. Jannetje Lugtel] ter faake als vooren ontfangen                                                                                                                                                                                                                                                                             | 6.-                          |
| Somma van den geheelen ontfang bedraagt 1257:16:8                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | xijen Lvij gl xvj st viij pn |
| Jeegens welken voorgaende ontfangh, gedaan is den naervolgende                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Uijtgeeff.                   |
| Als eerstelijk voor doot fchulden en begraavenis koften foo aen de doodkift kerkeregt, 't regt van 't gemeeneland, fchuijttevoerders, en verteering te Oegsftgeest als meede voor bier, fterken drank, koffij, tee, suijker, brood, booter, kaas en andere diverfe kleijnigheeden, betaalt en uijtgeleijt volgens notitie te faamen en in't geheel een sa van |                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | f 88.19.8                    |
| Betaalt aan de wede Montier voor schoolgelt van 't kind.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 3.-                          |
| Aan den impostmr. Blijswijk voor de zout en zeep ceel d'ao. 1744 betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 10.16.10                     |
| Idem betaelt aen Arnoldus Moriaanfhooft voor de coffij en tee ceel d'ao. 1744                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 4.4.2                        |
| 26 april 1745 Aan de heer Adriaan Drabbe betaelt over geleeeverde zeep                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 23.-                         |
| 18 augustus Betaalt aan Jan Cottaar kruidenier over geleeeverde winkelwaaren bij liquidatie                                                                                                                                                                                                                                                                   | 37.13                        |
| 24 september Aan de Wede Starrevelt over geleevert catoen, sergie en andere winkelgoederen betaelt                                                                                                                                                                                                                                                            | 17.7                         |
| 25 dito Betaalt aan Hugo van Soest apotheker over geleeeverde medicijnen bij liquidatie                                                                                                                                                                                                                                                                       | 29.13                        |
| 29 dito Aan Gerrit van Egge voor boekhouden en fchrijffloon betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 6.-                          |
| 2 October Aan ... Bisot backer bij liquidatie en afrekening betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 10.-                         |
| 4 dito Aan de heer Roloef van der Linde voor geleeeverde weedas betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 24.9                         |
| 5 dito Aan Nanning Bolswaart kleermaker over verdienste en verfchot betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 8.2                          |
| 18 October Aan de wede ... Holaers najster bij liquidatie over verdienfte betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1.13                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| 19 November Betaalt aan Gerrit van Bilzen backer over geleevert brood, na aftrek van wasloon                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 20.1.12              |
| 29 dito Aan Willem Deijker over geleeverde kaaremilk betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 3.1                  |
| 3 December Aan Jan Sandvliet voor geleeverde soetemilk betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 3.9                  |
| 9 dito Aan Maria Baate over huijr en dienftloon betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 8.16                 |
| Betaalt aan Claas Visch over geleeverde kaas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 3.8                  |
| Aan Steeven van Sadelhoff over geleeverd brood betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 4.9                  |
| Aan de Matres in de Mandemakerfteeg bij afrekening betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 8.-                  |
| Betaalt aan Jsaac van Starkenbrug bij liquidatie over geleevert vlees een fa van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 33.-                 |
| Betaalt aan de wede Pieter Roodbol over geleeverde turf een sa van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 78.-                 |
| Betaalt aan Evert van Nieuwenhuijsen voor een jaar huijr van de blijk bij den overleedene bewoont verscheenen den 1 meij 1745 een sa van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 175.-                |
| Aan de erfhuismoeder voor 't taxeeren van de meubile goederen buijten op de blijk betaelt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 9.-                  |
| Betaalt op 't stadhuijs aan de bodens soo over dagvaerdingen als waerneemen van de kamer ten tijde van de comparitien van het geprefenteerde request & te saamen                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 4.18                 |
| Nog voor diverfe kleijnigheeden bij notitie uijtgeleijd en betaalt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 3.12                 |
| Ende laastelijk betaalt aan den notaris Kleijnenbergh voor diverfe vacatien, benefens en adfistentien soo int maaken als paffeeeren en groffeeeren van 's boedels jnventaris, als andere actens en requesten, als meede voor 't concipieeren, minuteeren, passeeren en groffeeeren deeser scheijding, mitsgrs. verdere vacatien in't redden deeses boedels, met verschot soo van zeegels als andersints in 't geheel uijtgeleijt ende verstreckt te saamen een sa van | 45.7                 |
| Dirk Haldermans als voogd over Leena en Josijntie Lugtel kinderen van den overleedene in deezen komt voor denfelver vaderlijk bewijs en goederen volgens acte van dato den 18 janua 1745 voor mij notaris en getuijgen gepaffeert een somma van                                                                                                                                                                                                                       | f 200.-              |
| Somma van den geheelen uijtgeef bedraegt 855.9.-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | vij C Lv gl ix st -. |
| Jeegens malkanderen verefft. en geliquideert blijkt suiwer deelbaar te zijn, een somma van f 402.7.8.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                      |
| Waar innen ijdern helfte bedraagt een somma van f 201.3.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |
| Frinis Smits weduwnr. van den overleedene in deezen comt voor sijn geregte helfte in de gemeene maffa des boedels een sa van f 201.3.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                      |
| In voldoeninge van dien den selven hebben, trecken ende genieten sal, gelijk hem sulx bij deesen gecedeert en aanbedeelt werd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                      |
| Eerst weegens de goude ring ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 17.10                |
| Nogh weegens alle de meubilen, huijsraad, en jnboedel ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 443.16               |
| Item de blikers gereedfchappen, alsmeede paard en waegen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 234.7                |
| Ende laastelijk alle de blauwsel en stijfsel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 34.8                 |
| Bedraagende alle te saamen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 730:1:-.             |
| En moet maar genieten f 201.3.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                      |
| Heeft mitsdien te veel dat sijn h: reets ten grootsten deele heeft uijtgegeeven en betaalt f 528.17.4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                      |
| Dirk Haldermans en Evert Nieuwenhuijsen als voogden over Leena en Josijntie Lugtel beijde minderjarige competeeren voor der selver aandeel en erffeniffe voorengemelt een sa van f 201.3.12.                                                                                                                                                                                                                                                                          |                      |
| In voldoeninge van dien dezelve ten behoeven als vooren hebben trecken ende genieten sullen, soo als aen haer bij deesen gecedeert en aanbedeelt werd.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                      |
| In contanten en gereeden gelden, soo uijt de inneschulden als andersints bij de voogden ontvangen een somma van f 201.3.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |
| Uijtbrengende dus haar aandeel en erfportie voorengemelt, ter somma van f 201.3.12                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                      |
| ijCj gl: iij st : xij penn.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                      |
| Op huijden den vijfdn januarij 17C ses en veertigh, compareerden voor mij Albertus Kleijnenbergh notaris publ. bij den Ed. Hove van Holland geadmitteert, binnen de stad Leijden refideerende ende voor de naergenoemde getuijgen Frinis Smits, weduenaer van Pieterella Baate, in kragte van de gemeenschap door 't huijwelijk geintroduceert geweest voor de eene helfte. Ende wijders Dirk Haldermans en Evert Nieuwenhuijsen als ... voogden, woonende den        |                      |

eerfte compt. onder de Heerlijkheit van Oegstgeest, den 2<sup>e</sup> compt. onder den Ambagte van Soeterwoude ende den 3en compt. te Alkmaar, dog alle op 't passeeren deefes zijnde alhier ter steede mij nots. bekend.

[Verder standaardverklaring dat de verdeling goed is uitgevoerd en dat zij elkaar na de datum van deze scheiding nooit hierop zullen aanspreken.]

Aldus gedaan verleeden ende gepafft. binnen de stad Leijden ter prefentie van Pieter Verduijn en Jan van den Broek als getuijgen ten deesen versogt.

Dit f (soort guldenteken) merk is geteld bij frinis smits.

Leiden, notaris A. Kleijnenberg, jaar 1746, akte 170 (169), fiche 574.

De testateuren hebben verklaart tot geen twee duysent guldens gegoet, den testateur in't amptgeld niet bekend te zijn en is in deesen geen fideicommis geinsereert.

In den naame des Heeren Amen.

Bij den jnnehouden van deese jeegenwoordige openbaare jenstrumente zij kundigh ende kenne-lijk eenen ijgelijk dien 't behoort, dat op heeden den seeven en twintigsten october, van den jaare 17C ses en veertigh des mergens de klokke omtrent halff neegen uijren voor mij Albertus Kleijnenbergh notaris publicq bij den Ed. Hove van Holland geadmitteert, binnen de stad Leijden resideerende, ende voor de naargenoemde getuijgen in eijgener persoonen gekoomen en de verscheenen sijn D'Eersame Frinus Smits, blijker, ende d'Eerbare Nelletje Pieters Truijes, egte-luijden, woonende op de Marendijk onder de Heerlijkheit van Oegstgeest mij notaris bekend, weesende hij compt. kloek ende gesondt, ende sij comparante siekelijk van lichaam te bedde leggende, edog hebbende niettemin beijde haar verstand, reedenen ende memorie wel magtig, ende ten vollen gebruijkende, naar allen uijtwendigen schijn.

Dewelke verklaarden van voorneemen te weesen niet van deeser werelt te scheijden sonder eerst ende alvorens van haare tijdelijke goederen te hebben gedisponeert, doende sulx soo sij compten opentlijk verklaarden uijt haer beijder eijge vrije willen ende gemoet, sonder ijmands opmaakinge of misleijdinge, dienvolgende eerst revoceerende, casseerende dood ende te niet doende bij deesen alle voorgaande testamenten, codicillen, ende generalijk alle andere actens van uijtterste willen, egeene van dien uijtgesondert, als zij comparanten 't sij gesamentlijk ofte ijder van hun in 't bijzonder voor dato deeses in eenigerhande manieren eenigsints gemaakt, gepasseert, ofte verleeden soude moogen hebben. Niet willende nog te begeerende dat alle deselven ofte eenige van dien, in eenig point off deel agter volgt ende naargekoomen sal ofte sullen werden in geenderleij maniere, ende sulx bij deesen van nieuws disponeerende.

Soo verklaarden sij testateuren malkanderen over ende weederover, ende sulx de eerststervende de langstleevende van hun beijden, te maaken noemen stellen, ende te institueeren, gelijk sij doen bij deesen, tot sijn ofte haar eenige algeheele ende universeele erfgenaam ende dat in alle de goederen, soo roerende als onroerende jeegenwoordige en toekoomende geene van dien uijtgesondert, hoe die genaamt waar die geleegeen ende van wat natuijr deselve souden moogen sijn, die de eerststervende van hun testateuren metter dood sal koomen te ontruijmen ende naar te laten, met vollen regten van institutie.

Behoudelijk ende met deefen verstande nogtans, dat de langstleevende der testateuren gehou-den sal sijn, het kind ofte de kinderen uijt deesen huwelijke te verwecken ende in 't leeven naar te laten, eerlijk ende na den staat des boedels te alimenteren ende op te voeden, tot den ouderdom van vijff en twintig jaren, eerder huwelijksdagh ofte anderen geaprobeerden staate, als wanneer de langstleevende der testateuren nog gehouden sal sijn deselve kindt ofte kinderen meede te geeven, sulx ende soo veel als deselve langstleevende 't sij vader off moeder in sijn off haar conscientie oirdeelen ende bevinden sal te behooren, ende den staat ende geleegentheid des boedels sal koomen meede te brengen. Alle 't welk de eerststervende sijn, ofte haer gemelte kindt off kinderen is toevoegende, voor ende in plaatfe van de simpele ende naakte legitime portie, deselve naar scherpheijt van regten competeerende.

Edogh off 't saake was dat de eerststervende van hun testateuren sonder kind ofte kinderen uijt deesen huwelijke verwekt in 't leeven naar te laten geraakten te overlijden, ende dat als dan des eerststervendes vader nog in 't leeven was, indien gevalle, maar anders niet, verklaarden de eerststervende van hun testateuren defelve fijne ofte hare vader te inftitueeren in de simpele ende naakte legitime portie, defelve naar scherpheijt van regten competeerende.

Stelden en committeerden voorts sij testateuren tot absoluijte voogd, voogdeffe off voogden indien sij eenige minderjarige uijtlandige off andere toesigt behoevende kindt, kinderen en

erffgenaamen souden moogen koomen agter te laten, te weeten de eerststervende de langstleevende van hun beijden. Geevende ende verleene deselve sodanige ampele ende onbepaalde last, magt en autoriteit als alle voogd, voogdesse, off voogden naar regten, reedenen ende billikheit toekomt ende eenigsints kan off mag gegeven werden, ende wel specialijk met magt van adsumptie ende surrogatie, voorts meede omme roerende ende onroerende goederen des boedels sonder decreet van den regter te moogen verkoopen en transporteeren, wijders met uijtsluijtinge van alle vrunden, heeren magistraten, weesmeesteren, bailliuwen schouten en weesmannen, ende wel specialijk D'Heer Schout en Weesmannen der Vrije Heerlijkheeden van Oegftgeest en Poelgeest, ofte alle anderen waar hun testateuren sterfhuijs soude mogen komen te vallen, ofte die in deefen eenig het minste gesag foude mogen off behooren te hebben, als alle deselven ende een ijder van hun daarvan voor nu ende altijd ten vollen ontlastende, excuseerende ende reverentelijk uijtsluijtende bij deesen.

Alle 't geene voorfz. staat, sijde ende verklaarde sij testateuren alsoo 't weesen haar testament, laatste en uijtterste wille, ordonneerende ende begeerende dat alle 't selven daar vooren valideeren, ende volkoomen effect sorteren sal 't sij als testament, codicil ofte soo 't selve best sal kunnen en moogen beftaan, verfoekende en consenteerende sij testateuren hier van door mij nots. kennisse gedragen, gemaakt ende geleevert te werden, testament in forma.

Aldus gedaan verleeden ende gepaffeert onder de Heerlijkheit van Oegstgeest ter prefentie van Jan Cornelis Bronsgeest en Rijer van der Visch als getuijgen ten deesen verfogt.

Dit merk + is gesteld bij frinis Smits. Dit merk is gesteld bij Nelletje + Prs. Truijen.

[Dit is een voorbeeld van een gangbare standaard testamenttekst uit die periode.]

GAL, transporten Stadsheerlijkheden, kast II, plank i-k, bevat de volgende vermelding:

Severinus Smit, SA II, 3219, folio 161, 9<sup>e</sup> register buitengetimmerten. Tekst:

Severinis Smit.

Aan de Ed. Groot Agtb. Heeren die van den Geregte der stad Leijden.

Geeft met schuldige eerbiedigheit te kennen Severinus Smit dat hij suppl. op zijn Bleijk gelegen aan de Cingel tusfchen Hogewoerts en Koepoorten dezer stad omtrent het Philosophspad in de Vrijdomme dezer stad, een oude vervalte wagenschuur en stal heeft laten optimmeren lang 16 à 17 voet, breed 14 voet en hoog 8 voet, conform de geannexeerde tekening, niet wetende daartoe nodig gehad hebbende, speciaal consent van UEd. Groot Agtb. en alzoo hij suppl. de gemelde wagenschuur en stal seer gaarne wenschte te behouden, zoo als dezelve tegenwoordig reets gemaakt is, derhalven is hij suppl. te rade geworden zig in alle onderdanigheit te keeren tot U Ed. Groot Agtb. gansch ootmoedig verzoekende, dat U Ed. Groot Agtb. goedgunstiglijk gelieven te consenteeren, dat hij de voorn. wagenschuur en stal zal mogen blijven behouden, 't welk doende &c. uijt naam van den suppl. (get) J.V. Reverhorst (in margine stond geappostilleert).

Die van de Geregte der stad Leijden, hebben bij deze bij provisie, prae cario, en tot kennelijk wederzeggen toe, aan den suppl. geconsenteert en toegestaan dat hij op zijn Bleijk ter plaatse in de nevenstaande reqt. breder gemeld de getimmerde waagenschuur en stal, lang 16 à 17 voet, breed 14 voet en hoog 8 voet conform de geannexeerde tekening zal mogen behouden zoo als dezelve tegenwoordig reets gemaakt is, mits pasfeerende behoorlijke acte van non-praejuditie.

Actum den 20 maart 1760.

Folio 162. Compareerde voor de ondergeschr. Heeren Scheepenen der stad Leijden Severinus Smit, dewelke bekend en beleijde dat hem goedgunstelijk bij app.te van die van de gerechte deezer stede in dato 20 maart 1760 geconsenteert en toegestaan is dat hij op zijn bleijk ter plaatse in de nevenstaande rechte gemeld, de opgetimmerde waagenschuur en stal lang 16 à 17 voet, breed 14 voet en hoog 8 voet zal mogen behouden, zoo als dezelve tegenwoordig gemaakt is, conform de tekening.

Welk Provisioneel Consent hij comparant dankelijk is aanneemende en belooft ten allen tijde des vermaant werdende 't zelve weder te zullen afbreken. Tot naarkoming van 't geene voorsz.

staat, verbind hij comparant zijn persoon en goederen egeen exempt. Actum den 25 maart 1760.

Transporten Stadsheerlijkheden, kast II, plank i-k.

Godefridus Smits, 1775, nr. 455, uittreksel waarboeken Oegstgeest.

Dit betreft: B.XIV.34 Oegstgeest, 20 mei 1775, folio 147.

Bleekerij met huis, wasch- en spoelhuis, enz. gelegen even buiten de Marepoort op den Maredijk. Belendingen noord Johannes de Zoete, west de Marendijk, zuid een sloot en Gerrit Hartje en oost de Mare. Verkoopster is Cornelia Christiaanse, weduwe Jacobus van de Aardweg, koper is Godefridus Smits te Oegstgeest, koopsom bedraagt f 800,00, de laatste waarbrief dateert van 3 februari 1759.

Notaris A. Kleijnenberg 1745 Hendrik Boonen, akte 138, betreft Hendrik Boonen, bleker en Anna Damen, echtelieden, wonende aan de Cingel buiten de Wittepoort onder Zoeterwoude, kloek van lichaam, testament.

Notaris A. Kleijnenberg 1747 Michiel Sloots, akte 262, bleker buiten de Koepoort.

Zie doopgetuigen bij generatie 06 Berendonk, waarbij Pieter Veldhoven, Pieter Tijsfe, Matheus Baten, Hendrik Tijsen en Catharina Truijen en Jan Boeget en Catharina Fruien en een Geertrui Smits in de jaren 1770-1790 verschijnen.

RI-huwelijken N135, 19-07-1776. Als getuige.

Godefridus Smits, goede bekende wonende op de Tweede Bleek op den Marendijk buiten de Maarepoort is getuige bij het huwelijk van Pieter Veldhoven, bleekersknecht, wonende aldaar met Pieterella van Croix [doorgehaald: Krooijen], jongedochter van Nuriken/Graafschap s'Horne, wonende ook aldaar.

Pieter Veldhoven is een knecht of collega van Godefridus Smit.

Godefridus Smits stelt zich in 1777 als borg op voor zijn schoonzoon Jan Berendonk voor een lening van f 2.800,00.

#### *Generatie 08 Smits*

Venlo, mogelijkheden volgens RK-dopen tussen 1687-1763.

- Godefridus Smets 13-08-1704 Baptiz e fil legit Chriftophori Smets et Helene Henderix fufcep Jofephus Smets loco Dni Frederici Schenck de Nijdeken venerandis canonici hiubbergenfis et Maria Henfen loco Anna Henderix.
- Gertrudis Smets 08-09-1705 [zie doopgetuige in 1748 bij gen 07 Smits, enige mogelijkheid] Baptiz et fil legit Chriftophori Smets et Helena Henderix fufcep Leonardus Tilmans et Elisabeth Smets.
- Godefridus Smets 19-08-1714 Baptizatus eft filius legitimus Chriftophori Smets et Helene Hendrix, sus. Hendricus Adriniffen et Margarita Poute.
- Godefridus Smeets 12-02-1716 Bap. filius legitimus Chriftophori Smeets et Joanna Jansen susc. Josephus Smeets et Maria Jansen.
- Rest RK-dopen kinderen van Christophorus Smits (mogelijk niet compleet).
- 30 april 1707 Henrica, getuigen Iofeph Smits et Barbara Hendricks per Elifabethani Heijnen.
- 18 augustus 1709 Gerardis, getuigen Jaes Smits loco Jaes Benedictus et Margareta ten Brouck.
- 2 september 1710 Anna, getuigen Josephus Smits et Elifabeth Smits.
- 21 september 1711 Anna Sybilla, getuigen Joannes Coenen et Catharina Keijfers.

Venlo, RK-huwelijken, niets van Godefridus of Gertrudis (of Severinus vanaf 1720):

- 28-10-1703 Coram dno Paul. Chriftophorus Smets et Helena Hendrix teftibris Iofepho Smits et Walramo Smits.
- 16-06-1715 Coram P. van der Heijden Milis. Krijftophorus Smits et Joanne Jansen, teftibris Joanne Smits et Iofepho Smits.
- 24-08-1721 Coram dno Rosa. Cristophorus Smets et Maria Emans, teftibus Johanne Smets et Johanna Emans.

Venlo, begravenen St. Martinuskerk 1684-1784.

- Godefridus Smiets 29-08-1704 fil. Christophori Smits.
- Godefridus Smiets 01-04-1705 fil. Joannis Smiets.

- Godefridus Smits 01-09-1714 fil. Christophori Smits.
- Godefridus Smiets 26-11-1720 fil Christophori Smiets.
- Christophorus Smets 15-07-1746: den 15 dito op den kerck Hooft begraven. \*
- Gertrudis Smets 14-08-1746: den 14 dito op den kerck Hooft begraven.

\* Niet de vader, zie testament Godefridus Smits oktober 1746?

Op basis van het bovenstaande lijken alle kinderen met naam Godefridus Smits van Christophorus Smits jong overleden te zijn. Misschien heeft hij nog ergens anders een zoon met die naam laten dopen? Verder blijkt er tevens een Godefridus geweest te zijn met als vader Joannis Smits. Al met al geeft dit te weinig houvast over de afstamming.

Algemene geschiedenis van Venlo.

Venlo was gebouwd als vestingstad en lag in 1702 onder vuur tijdens de belegering door Staatse, Engelse en Pruisische troepen. Door de bij de stad gelegerde soldaten waren de bewoners gewend aan veel vreemd volk. Tot 1853 had Venlo één RK-pastoor en één parochiekerk: de St.-Martinuskerk. Protestanten bleven altijd een kleine minderheid. De meeste Venlonaren waren diep gelovig. Na 1700 braken voor de Maasstad in economisch opzicht zware tijden aan. Veel mensen trokken weg om elders een nieuw bestaan op te bouwen. In 1722 waren er 4.500 inwoners.

*Gegevens over de stiefkinderen, nakomelingen van Gerrit Lugtel en Pieterella Baten*

*Zie voor (bijna) bloedverwantschap tussen de Van Veen-familietak: generatie 06 Dieben en de Bredewold-tak: generatie 07 Smits, via Godefridus Smits' eerste vrouw Pieterella Baate en haar eerste man Gerrit Lugtel en generatie 08 Truij, via dochter Jannetje Truij en Hendrik Thijssen, die hertrouwt met Josina Lugtel, dochter van Gerrit Lugtel!*

Dirk Haldermans, blekersknecht uit Stampprooij trouwt voor de schepenen in 1733 met Judith Bate, weduwe van Pieter Sloots (4 kinderen). Geen dopen van het echtpaar gezien.

Leiden, weeskamer seclusies DD folio 218v.

Petronella Bate.

Op huijden den 18<sup>e</sup> Januarij 1745 compareerde voor mij Albertus Kleijnenbergh notaris Publ. bij den Hove van Holland geadmitteerd, binnen de stad Leijden refiderende, ende voor de naargen. getuijgen d'Eerbare Petronella Bate, wed: en boedelhoudster van Gerrit Lugtel, wonende onder de Heerlijkheid van Oegstgeest, dog althans op 't pasferen dezies sijnde alhier ter stede, mij notaris bekend. Te kennen gevende dat sij compt. met ende benefens haar voorn. overleede man voor den notaris Theodorus Schrevelius en sekere getuijgen binnen deze stad in dato den 10<sup>e</sup> october van den jare 1733 hadden gemaakt ende gepasfeert hunnen testamentaire dispositie ende acte van voogdijie daar innen gemelt, waarbij de eerst ftervende de langstlevende van hun beijden, hadde gestelt tot absolute voogd off voogdesffe over hare minderjarige uijtlandige off andere toezigt behoevende kind kinderen en erffgenamen, ende dat met seclusie van alle weeskameren, dat sij comparant soo uijt haar eijge hoofde als in kragte van de magt aan haar bij de voorz. testamentaire dispositie verleent ende gegeven, benefens haar tot mede voogd over haar twee minderjarige kinderen verklaarde te asfumeeren, ende te verkiesen, Dirk Haldermans haar comptes oom, gevende ende verlenende deselve sodanige en onbepaalde last magt en autho-riteijt als de voorz. testamentaire dispositie ten reguarde van de voogdijie dicteert, ende medebrengt. Ende welke voor sooveel 't *wedsande* mogen zijn gehouden werd voor in dezen geinsereert. Ende op dat van desen zouden mogen komen te blijken, verzogt en consenteerde sij compte hier van door mij notaris gemaakt ende geleverd te werden acte van adsumptie ende voogdijie. Aldus gedaan verleeden ende gepasfeert binnen de stad Leijden ter presentie van Pieter Verduijn en Jan van den Broek, als getuijgen ten desen versogt die etc. (lager stond) 't welk ik affirmeere (is get.) Albs. Kleijnenbergh Nots Publ.

De voorgaande acte ter vergader. van de E.E. Agtb. H.H. Weesmren der stad Leijden overgelevert ende aldaar geexamineert zijnde heeft Dirk Haldermans verklaart de voogdijie daar inne gemelt dien conform aan te nemen, waar op goet gevonden is het zelve te doen registreren volgens de

Xe keure deser kamer. Gedaan ter kamere voor ende bij de heeren weesmren voornt. op den 20en jan. 1745.

Leiden, weeskamer, Gerrit Lugtel, blijcker, secl. DD 256v.

Gerrit Lugtel en Petronella Baten.

Aan de Ed. Groot Agtb. Heeren die van de gerechte der stad Leijden.

Geven met fchuldige eerbiedigheid te kennen Dirk Halvermans en Evert Nieuwenhuijsen, dat Gerrit Lugtel in zijn leven blijcker, ende Petronella Baate in der tijd egteluijden bij hunne testamentaire dispositie gepasfeert voor den notaris Theodorus Schrevelius en getuijgen binnen deese stad, in dato den 10 october van den jaare 1733 met feclusie van alle heeren magistraten geregtten en weeskameren tot voogden over der zelve naar te late minderjarige of andere toezigt behoevende kinderen en erffgenamen hebben gesteld en gecommiteerd, de langstlevende van hun beijden met magt omme bij de langstlevende fodaenigen voogd off voogden te mogen verkiesen als den felven oordelen en de goetvinden soude te behoren, ende dewijle de voorn. Gerrit Lugtel eerst ende nu onlangs op den 17<sup>e</sup> april de bovengemelde Petronella Baate mede deser wereld is komen te overlijden (sonder nader voorsieninge op de voogdij te hebben gedaan) naarlattende twee minderjarige kinderen met naame Leena oud omtrent 12 jaaren en Josijntje Lugtel, oud omtrent anderhalff jaar, welke in deesen van voogden zijn ontbloet ende naardien de testateurs en wel expresfelijk alsooven, alle heeren magistraten en weesmeesteren uijt hare respectieve boedels hebben gesecludeert ende op de voorz. voogdij voor alsnog behoort te worden voorsien, soo keeren sij supplten haar tot U Ed. groot Agtb. ootmoediglijk versoekende dat U Ed. groot Agtb. de supplten als zijnde den eersten supplt oom van de gemelde kinderen, en sullende naaste en den bloede tot voogden over de meergemelde twee minderjarigen kinderen gelieven aan te stellen, aanneemende wijders de supplten omme de minderjarigen in desen gemeld en haaren privé lasten gedurende ijder derselver minderjarigheid sullen alimenteeren, opvoeden ende onderhouden, ende den armen soo alhier als andere plaatsen van de lasten onderhout der gem. kinderen te sullen indemneren en bevrijden. (lager staat) 't welk doende etc. in naam van de supplten (en get.) Albs Kleijnenbergh.

In Margine stond geappostileert.

Wees en arb. B. folio 19vso.

Die van de gerechte der stad Leijden hebben bij desen de supplten Dirk Haldermans en Evert Nieuwenhuijsen aangesteld en gecommiteert tot voogden over de twee nagelaten kinderen van Gerrit Lugtel en Petronella Bate, onder sodanige condition (als zij in desen rechte hebben aangenomen) [etc. herhaling voorgenoemde tekst.]

Actum desen 5<sup>e</sup> meij 1745. [Op 7 mei nemen de voogden de voogdij officieel aan.]

De vader van Willem Dieben die met Helena Lugtel trouwt [generatie 07 Dieben in de familietak Van Veen], is:

RI-register L 7v, 13-12-1737.

Hendrik Dieben, jongeman van Kesfing bij Mazeijk [ca 15 km ten zuiden van Weert, is Belgisch Limburg], bleijkersknecht, wonende buijten de Koepoort op de derde bleijk, vergeselschap met Dirk Ravens, zijn bekende op de tweede bleijk buijten de Koepoort, huwt met Lijsje Baten, jongedochter van Grevenwicht bij Mazeijk, wonende als boven, vergeselschap met Anna Baten, haar zuster, op de eerste bleijk buijten de Koepoort. Getrouwd 28-12-1737.

RI-register M 217v, 08-11-1765.

Hendrik Dieben, weduwnaar van Elisabeth Baten, wonende buijten de Hoogewoertspoort op de derde bleek, vergeselschap met Willem Dieben, zijn zoon op de eerste bleek buijten de Wittepoort, huwt met Catharina van Kesfel, weduwe van Hermanus Pistorius [twee kinderen], wonende op de Nieuwe Hoogewoert, vergeselschap met Geertruijd Stelling, haar behuwd nigt te Amsterdam en met Maria van den Berg haar bekende op de Nieuwe Hoogewoert. Getrouwd 23-11-1765.

|                                  |      |                |
|----------------------------------|------|----------------|
| Helena Lugtel met Willem Dieben  | 1764 | 1 <sup>e</sup> |
| Helena Lugtel met Willem Kuijper | 1778 | 2 <sup>e</sup> |

|                                    |      |                |
|------------------------------------|------|----------------|
| Josina Lugtel met Hendrik Thijsfen | 1772 | 1 <sup>e</sup> |
| Josina Lugtel met Pieter Kuijper   | 1776 | 2 <sup>e</sup> |
| Josina Lugtel met Gerrit stiphout  | 1778 | 3 <sup>e</sup> |

RI-register M 197v, 19-10-1764. [Generatie 06 Dieben/Van Veen-tak.]

Willem Dieben, jongeman van Leijden, bleekersknecht, wonende buiten de Hogewoertspoort op de derde bleek, vergeselschap met Hendrik Dieben, zijn vader, wonende als voren, huwt met Helena Lugten, jongedochter van Zoeterwoude, wonende buiten de Witte Poort op de eerste bleek, vergeselschap met Dirk Haldermans, haar bekende [oud-oom via moeder], wonende als voren. Getrouwd 03-11-1764.

RK-doopgetuigen bij de kinderen van Willem Dieben en Helena Lugten zijn in:

1766 Henricus Dieben en Josina Luchten.

1769 Antonius Suur en Catharina van Kessel.

1772 Petrus Zuur en Margarita Dieben.

1774 Henricus Tijssen en Anna Dieben.

1777 Petrus Cuijpers en Maria Dieben.

RI-huwelijken N80, 20-11-1772, hertrouw man van Johanna Truijen.

Hendrik Thijsfen, wedr. van Johanna Truijen, wonende buiten de Koepoort op de tweede Bleek op de Cingel, vergeselschap met Lambert Thijsfen zijn broeder in de Kijfhoek, huwt met Josina Lugter, jongedochter van Leijden, wonende buiten de Witte Poort op de Heereweg op de bleek, vergeselschap met Lena Lugter [Lugtel, zie hieronder], haar zuster, wonende als vooren. Getrouwd 05-12-1772.

[RI-register M 6 is het huwelijk van Lammert Thijsse, jongeman uit Reecken bij Maastrigt met Marijtje Thomasfe in 1752.]

RI-register N 130v, 10-05-1776.

Pieter Kuijper, jongeman van Weert, bleekersknecht, wonende buiten de Witte Poort op de Heereweg op de eerste bleek, vergeselschap met Elisabeth Kuijper zijn zuster buiten de Koepoort bij het Philisoophspad, huwt met Josina Lugtel, weduwe van Hendrik Thijssen [1 kind], wonende buiten de Koepoort op de tweede bleek op de Cingel, vergeselschap met Lena Lugtel, haar zuster buiten de Wittepoort op de eerste bleek op de weg en Marijtje Thomasfe haar behuude zuster in de Kijfhoek. Getrouwd 18-05-1776.

N.B. De bruidegom heeft behoorlijk consent van zijn ouders vertoont en overgelevert.

RI-register N 155v, 13-02-1778.

Gerrit Stiphout, jongeman van Heemstede, bleker, wonende buiten de Koepoort op de tweede bleek aan de Naakte Sluijs ..., huwt met Josina Lugtel, weduwe van Pieter Kuijper [1 kind], wonende als boven, vergeselschap met Helena Lugtel, haar suster op de eerste bleek buiten de Wittepoort en met Maria Tomisfe haar behuud zuster in de Heeresteeg. Getrouwd 28-02-1778.

RI-register N163v, 14-08-1778.

Willem Kuijpers, jongeman van Weert, bleekersknecht, wonende buiten de Witte Poort op de eerste bleek, vergeselschap met Arnoldus Sloos, zijn bekende buiten de Rhijnsburgerpoort op de eerste bleek op de Cingel, huwt met Helena Lugtel, weduwe van Willem Dieben [drie kinderen], wonende als boven, vergeselschap met Josina Lugtel, buiten de Koepoort op de Cingel de tweede bleek, haar zuster en Margaretha Dieben, haar behuud zuster [N130v] buiten de Hogewoertspoort op de Heereweg op de eerste bleek. Getrouwd 29-08-1778.

Bij de kinderen van Henricus Tijssen en Josina Lugter zijn RK-doopgetuige in:

1774 onder andere Helena Lugter. Verder komt dit paar niet meer bij de RK-dopen voor.

RI-register N167, huwelijk in oktober 1778 van Dirk Visser, blekersknecht en "Catharina Stals, jongedochter van Stamprooij in 't Brabantsche, woonende op de tweede bleek aan de Cingel buiten de Koepoort, vergeselschap met Josina Lugtel, haar goede bekende, woonende als vooren."

RI-register O9, huwelijk in juli 1784 van Christiaan van der Ven en "Cornelia Janse, jongedochter van Weert, wonende op de eerste bleek buiten de Witte Poort, vergeselschap met Lena Lugtel, haar goede bekende, wonende als voren."

RI-register O49. Getuige bij het huwelijk in februari 1787 van Hendrik Pompe met Alida Stiphout is "Josina Lugtel haar aanbehuwde suster, wonende op de Cingel buiten de Koepoort."

RI-registers O73v, het huwelijk in juli 1788 van Johannes Voerman, blekersknecht met "Petronella Nisteldel, jongedochter van Weert in 't Keijzerse, wonende op de eerste bleek buiten de Witte Poort, vergeselschap met Lena Lugtel, haar goede bekende, wonende als voren."

Begraafboeken, geen enkele Lugtel is vanaf 1730 tot 1811 in Leiden begraven en evenmin in de klapper Buiten begraven vermeld.

Leiden, weeskamer seclusies QQ125v, Willem Dieben.

Huiden den 14 november 1768 des avonds de klokke omtrent negen uren, compareerden voor mij Denijs Bouwman, openbaar notaris ... binnen de stad Leiden resideerende ende voor den nabeschreeve getuigen d'eerfame Willem Dieben, kleerenbleeker en d'eerbare Helena Lugtel, egteluiden, wonende aan den Hogen Rhijndijk, buiten de Witte Poort der stad Leiden, onder den ambagte van Soeterwoude, mij notaris bekend, hun verstand en memorie wel magtig &c. [Zij stellen van elkaar de langstlevende als voogd aan. De akte is opgemaakt bij hen thuis. Helena Lugtel neemt volgens registratie bij de weeskamer de voogdij aan op 24 augustus 1778.]

Leiden, weeskamer seclusies PP 108v.

Op 10-08-1774 compareren voor notaris Albertus Kleijnenbergh te Leiden "Hendrik Tijssen, bleeker ende Josina Lugtel, egtelieden, woonende aan den Cingel tusschen de Koe en Hogewoerdsporten, onder de Vrijdomme dezer stad, mij notaris bekend. Haar verstand, reddenen ende memorie magtig &c. ende zulks bij deezen op nieuws disponeerende &c." Zij stellen de langstlevende van hen beiden tot voogd aan.

"De voorgaande testamente ter vergadering van de Ed. Agtb. Heeren Weesmeesteren der stad Leijden overgeleevert en aldaar ge:examineert zijde, zo hebben Josina Lugtel, Lambert Tijssen, Severinus [Godefridus] Smit en Joseph Lermaars verklaart de voogdij daar inne gemeld dien conform aan te neemen." Geregistreerd ter weeskamer op 13-11-1775.

Leiden, notaris Albertus Kleijnenbergh, jaar 1774, akte 75, folio 339.

De testateuren hebben verklaard tot geen vier duizend guldens gegoed en den testateur in 't amptgeld niet bekend te zijn en is in deeze geen fideicommiss.

Testament gepasfeert bij Hendrik Tijssen en Josina Lugtes, echtelieden, in dato den 10 augustus 1774. In den name des Heeren Amen, op huijden den 10 augustus 1774 des morgens de klokke tien uren compareerden voor mij Albertus Kleijnenbergh Jansz. notaris publicq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd, binnen de stad Leijden resideerende ende voor de nagenoemde getuigen Hendrik Tijssen, bleeker ende Josina Lugtes, egtelieden wonende aan de Cingel tusschen de Koe en Hogewoerds Poorten onder de vrijdomme dezer stad mij notaris bekend, haar verstand, reddenen ende memorie magtig zoo uitterlijk bleek, te kennen geevende, dat zij testateuren geneegen waren uijt hunne vrije wille van haare na te latene goederen te disponeeren, herroepende ende te niet doende alvorens alle voorgaande testamente codicillen ende generalijk alle andere actens van uitterste wille, als zij testateuren te saamen, met ende benevens iemand anders ofte wel ieder van hun in 't bijzonder voor dato dezes gemaakt ofte gepasseert gehad zoude mogen hebben ende zulx bij deezen op nieuws disponerende. Soo verklaarde hij testateur eerst ter dispositie komende, tot zijn eenige en universeele erfgenamen te stellen ende te instituereen zijn testateurs voorzoon Pieter Tijssen, in huwelijk verwekt bij Jmmeke Truijen, mitsgaders zijn voornoemde huijsvrouw Josina Lugtes als mede de kind of kinderen uijt dezen huwelijk te verwekken heeft voor hoofd ende bij egale portien ende gelijke gedeeltens ende bij voor overlijden van zijn testateurs voornoemde voorkind of nakinderen, des sodanigens wettige descendent of descendenten bij repraesentatie, ende dat generalijk in alle de goederen zoo roerende als onroerende waar over den testateur eenigsints de dispositie competeert en die hij in eeniger-

hande manieren met 'er dood zal komen te ontruijmen en nalaten, met vollen regten van institutie.

Dog bij aldien zijn testateurs voornoemde voorzoon zonder wettige descendent of descendentes natelaten voor hem testateur mogte komen te overlijden, zoo verklaarde hij testateur de vorenstaande dispositie geheel en al te revoceeren ende te niet te doen, ende als dan op nieuws disponerende tot zijne eenige en algeheele erfgenamen te stellen ende te institueeren opgemelde zijne huisvrouw ende dat alles met vollen regten van eigendom.

Onder deeze conditie nogtans, dat zijn testateurs voornoemde huisvrouw gehouden ende verplicht zal zijn, de kind ofte kinderen uit dezen huwelijke te verwekken ende in 't leven agter te laten, eerlijk ende na den staat ende gelegenheid des boedels op te voeden, ende te alimeneeren tot den ouderdom van vijff en twintig jaaren, eerder huwelijk ofte andere geapprobeerde staten, als wanneer zijn testateurs gemelde huisvrouw gehouden zal zijn aan dezelve kind of kinderen uit te keeren ende te laten volgen zodanige somme van penningen als dezelve zijne huisvrouw als dan in conscientie oordeelen ende bevinden zal te behooren ende den staat ende gelegenheid des boedels zal koomen mede te brengen, ende dat alles voor en in plaatse, mitsgaders in voldoeninge van de simpele ende naakte legitime portie, dezelve kind of kinderen na regten in zijn testateurs nalatenschap competeerende, als waar inne ende in meerder niet hij testateur dezelve kind of kinderen tot zijn mede erfgenaam of erfgenamen is institueerende.

Des is zijn testateurs wil en de begeeren ingevalle de meergemelde zijn huisvrouw zonder kind off kinderen uit dezen huwelijke verwekt ende in 't leeven natelaten geraakte te overlijden, dat alle 't gunt dezelve zijne huisvrouw uit kragte deezer vorenstaande dispositien zal hebben geerft en verkregen, en nog onverteert en onveralineert zal komen na te laten, zal moeten gaan en komen op zijn testateurs erfgenamen ab intestato, ofte die geene welke hij nader zoude komen te noemen.

[Zij stelt haar man tot enige universele erfgenaam met conditie dat hij de mogelijke kinderen uit hun huwelijk zal alimenteren en zij stelt hem als langstlevende tot voogd]

... ende hij comparant nog over de voornoemde zijne voorzoon, Lambert Tijssen, Severinus Smit en Joseph Lernaars ... [verder standaardtekst over voogdij en uitsluiting van de weeskamer.

[Getekend] yesijnte lugtel; Hendrik zet een + als merk.

Leiden, notaris Albertus Kleijnenbergh, jaar 1776, akte 31.

Inventaris gepasfeert in dato den 7<sup>e</sup> februarij 1776.

Inventaris van den boedel en goederen met den dood ontruijmt ende nagelaten bij Hendrik Tijssen, zoo ende in dien voegen als dezelve met zijn huisvrouw Josina Lugtel in gemeenschap heeft beseten en bij de gemelde Hendrik Tijssen op den 26 october van den afgelopen jaare 1775 metter dood ontruimt ende nagelaten hebbende den overleedene bij zijne testamentaire dispositie met ende benevens de voornoemde zijne huisvrouw op den 10 augustus van den jaare 1774 voor mij notaris en getuijgen binnen deeze stad gepasseert tot zijne eenige en universele erfgenamen gesteld ende geinstitueert zijn voorzoon bij hem in eerder huwelijk verwekt bij Immeke Truijen, mitsgaders de voornoemde zijne huisvrouw, als mede het kind bij dezelve zijne huisvrouw verwekt, hoofd voor hoofd ende bij egale portien ende gelijke gedeeltens ende dat generalijk in alle de goederen zoo roerende als onroerende waar over den overleedene de dispositie competeerde ende die hij in eenigerhande manieren met 'er dood ontruijmen ende nalaten zoude met vollen regt van institutie[? vlek]. Voorts heeft den overleedene bij dezelve testamente tot voogd, voogdesfe of voogden over zijne minderjarige uitlandig ofte andere toezigt behoevende kind, kinderen en erfgenamen gesteld, te weten over 't kind uit dezen huwelijke verwekt de meergemelde zijne huisvrouw Josina Lugtel, ende ten requarde van zijn voorzoon Lambert Tijssen, Severinus Smit, en Joseph Lenaars, ende dat met zodanige ampele en onbepaalde last, magt en authoriteit item met seclusie van de weeskamer deezer stad, als de voorsz. testamente in 't breede dicteerd ende mede brengt, ende waartoe alhier korthedshalven werd gerefereert.

Welke voogdij dan ook bij de voornoemde Josina Lugtel als moeder en voogdesfe over haare gemelde zoon mitsgaders bij de voornoemde Lambert Tijssen, Severinus Smits en Joseph Lenaars als voogden over des overleedens voorzoon de gemelde Pieter Tijssen, ter weeskamer deezer stad op den 13<sup>e</sup> november 1775 is aangenomen geworden. Zijnde deezen jnventaris gemaakt ende in geschriften gesteld bij mij Albertus Kleijnenbergh Janszoon notaris publicq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd, binnen de stad Leijden resideerende, ten versoeken van de

meergemelde Lambert Tijssen, Severinus Smit en Joseph Lenaars, in hunne opgemelde qualiteit ende dat op het aan ende te kennen geven van de voorgenoemde Josina Lugtel weduwe van den overleedene in deezen. Ende is deezen gesteld in guldens te veertig grooten het stuk, stuijvers en penningen na advenant van dien.

#### *Onroerende goederen*

Twee Bleijckerijen met derselver woon, was en spoelhuijsen daar op en aan zijnde gelegen benevens den anderen buijten de Koepoort deezer stad hebbende haar uitpad op de Cingel in de vrijdomme deezer steede, zijnde voor deesen voor eene bleijk verkogt en getransporteerd geweest, belend volgens de jongste opdrachtsbrief ten zijden de Vaarsloot van de Bloemmistenlaan, ten westen Pieter Kaans en Jacob van Ouderkerck ten noorde Jan Eere ende ten oosten Cornelis Koningh.

De voorsz. Bleekerij cum annexis is bij den overledene zelfs bewoond en gebruikt geweest.

#### *Contante penningen*

De contante penningen in diverse specien ten sterfhuizen bevonden bedragen te samen een somma van f 156,-,-.

#### *Ongemunt goud en zilver*

Een bloedscoorale ketting met een goud kruijs en dop.

Twee goude hoepringen.

Een dito kartelringetje.

Een paar granate oorbellen in 't goud.

Een zilvere tabaksdoos.

Twee paar dito schoengesp.

En paar dito broekgespen.

Een dito stropgesp.

Een dito gesp voor een leijband.

Een dito tasbeugel.

Een dito snuijtdoos.

Een kerkboek met dito sloten en hoeken.

#### *Meubilen en huiscieraden*

##### *In de Kamer*

Een vaste tinnekast, daarin, op de bovenste plank

16 tinne borden.

3 stuks klein tin.

Op de tweede plank.

Drie groote tinne schotels.

Een dito schenkbord.

18 dito borden.

Een dito koffijvaas.

Twee dito peperbosfen.

Twee dito soutvaten.

Een dito melkkan.

Een dito trekpot.

Twee dito kleinder.

Twee dito koffij kannen.

Een dito olij en asijn stelletje met twe glase flesjes.

Tien metale vorken.

Op de onderste plank

Drie groote tinne schotels.

Een dito schenkbord.

Een dito ketel en confoir.

Een dito tregter.

Twee dito bierkannen.

Een dito papkom.

Drie dito kandelaars.

Twee diot kleine koffijkannetjes.

Een dito kwispedoor.

Een dito tabaksdoos.

Twee dito borden.

Een dito rakje met zes eijerlepeltjes.

29 dito lepels.

Een kopere ketel en confoir.

Vijf dito koffijkannen divers.

Drie dito theebosfen.

Een dito kruijtdoos.

Een dito vizel en stamper.

Boven de kas

Twaalf delfs aardewerkse borden.

Twee groene casante gordijnen en rabat voor de bedsteede.

Een bed.

Een kusfen.

Een kopere beddepan.

Een witwerkers cabinet, daar op

Een stel delfs aardewerk van vijff stuks.

Drie delfs aardewerkse kommen.

Zes porcelijne kopjes.

Drie dito schoteltes.

Daar in, op de bovenste plank

31 servetten.

10 lueren.

Drie feijtels.

Twee tafellakens.

23 sakneusdoeken.

Vier schorten.

Op de tweede plank

Drie mans hembden.

Zeven vrouwe hembden.

Twee catoene schorten.

Twee bonte schorten.

Vijf beddelakens.

Een stroo hoed met blauw damast  
 gevoerd.  
 Op de derde plank  
 Twee glas gordijnen en een rabat.  
 Agt sloopen.  
 Zestien beddelakens.  
 Een catoen schoorsteenkleed.  
 Op de onderste plank  
 Een saras vuermante kleed.  
 Een roode luer.  
 Twee wolle kinder dekentjes.  
 Een cits dito.  
 Een bed en peuluw tijk.  
 Een keurslijff.  
 Zeven vrouwe jakken.  
 Een schoermantel.  
 Een kuijffmuts.  
 In de laden.  
 Vier mutsen.  
 Een kindermutsje.  
 Vier zakneusdoeken.  
 Twaalf neteldoekse halsneusdoeken.  
 Dertien ondermutsen.  
 Vier paar witte moffen.  
 Twee paar boortmouwen.  
 Een zak.  
 Veertien strijkbanden.  
 Vier ondermutsen.  
 Drie kroplappen.  
 Een catoene dito.  
 Drie zakneusdoeken.  
 Zeven stroppen.  
 Een parthij lappen tot de klederen.  
 Een verlakt cabinet, daarop  
 Een stel delfs aardewerk van vijff stuks.  
 Twee dito spoelkommen.  
 Daarin, op de bovenste plank  
 Twaalf beddelakens.  
 Op de tweede plank  
 Een peuluw sloop.  
 Een bont peuluw sloop.  
 Vijf tafellakens.  
 Een saras schoorsteenkleed.  
 Een bonte dito.  
 Een nieuwe lap wit rokjesgoed.  
 Op de derde plank  
 Twee saije regenkleden.  
 Een wolle borstrok.  
 Een witte dito.  
 Twee gereege rokken.  
 Twee witte rokken.  
 Een gestreepte rok.  
 Een catoene dito.  
 Drie caleminke dito.  
 Een damaste dito.  
 Een rode gestreepte dito.  
 Een witte baaije dito.

Twee kinder rokjes.  
 Een lap rood vries.  
 Een wolle borstrok.  
 In de laade  
 Negen ondermutsen.  
 Drie nagt kappen.  
 Een kroplap.  
 Drie paar wolle kousen.  
 Drie geschilderde theeblaadjes.  
 Een zwarte rok.  
 Een groen saaij schoorsteenkleed.  
 Voor de schoorsteen  
 Vier Japans porcelijne schaaltes.  
 Twee dito spoelkommen.  
 Twee blauw en wit porcelijne  
 boterscheteltjes.  
 19 dito pulletjes off busjes.  
 Twee vergulde glase soutvaten.  
 Een neteldoeks schoorsteenkleed.  
 Een bloemstuk in de schoorsteen.  
 Twee bennetjes.  
 Een groote kopere doofpot.  
 Twee sloopen.  
 Een beddelaken.  
 Een peuluw sloop.  
 Een gestreept vrouwe jak.  
 Een paar gaare kousen.  
 Een roode luer.  
 Een zwart kinder rokje.  
 Twee mans hembden.  
 Twee hembdrokken.  
 Een strop.  
 Een paar zwarte kousen.  
 In een vaste kas  
 Twee gestreepte vrouwen rokken.  
 Een damaste dito.  
 Een catoen jak.  
 Twee hoepelrokken.  
 Drie gordijnen en twee rabatten voor de  
 glazen.  
 Drie gordijn roeijen.  
 Een hangoortafel.  
 Een schenktafel.  
 Een lesfenaar.  
 Een naaijdoosje.  
 Twee horretjes.  
 Zes stoelen.  
 Zest stoooven.  
 Een spiegel met een bruijne lijst.  
 Een hengeles mandje.  
 Een blikke trommel.  
 Een koper worsthorentje.  
 Twee borstels.  
*Op de mejden zolder*  
 Twee beddens.  
 Twee peuluwen.  
 Drie kufens.

Drie sloopen.  
 Vier beddelakens.  
 Een catoene deeken.  
 Vier wolle dito.  
 Twee peuluw sloopen.  
 Een kinder kribbe.  
*Op de knegts zolder*  
 Twee beddens.  
 Drie peuluwen.  
 Een kusfen.  
 Vier lakens.  
 Een sloop.  
 Twee peuluwsloopen.  
 Vier wolle deekens.  
 Een groene dito.  
*In de keuken*  
 Voor de schoorsteen  
 Zes delfs aardewerkse schotels.  
 Twee bierglasen.  
 Twee romers.  
 Een blikke theebos.  
 Een schoorsteenkleed.  
 Een catoene dito.  
 Drie zijen spek.  
 Een glase rakje, daar in  
 Agt romers.  
 Agt bierglasen.  
 Een swart aarde trekpote.  
 Een dito melkkan.  
 Een dito spoelkom.  
 Achttien theeschoteltjes.  
 Een glase rakje, daarin  
 Vijf bierglasen.  
 Twee porcelijnen spoelkommen.  
 22 do kopjes.  
 Achttien dito bakjes.  
 Een glase rakje, daar in  
 Achttien porcelijne kopjes.  
 Achttien dito schoteltjes.  
 Een dito spoelkom.  
 Een glase spoelkom.  
 Twee bierglasen.  
 Een Vriese klok.  
 Een leij.  
 Een delfs aardewerkse scheerbekken.  
 Een zwart aarde trekpote.  
 Vier bruijn porcelijne kopjes.  
 Vier dito schoteltjes.  
 Zes Engelsch aardenwerkse kopjes.  
 Zes dito schoteltjes.  
 Een delfs aardewerks kwispedoor.  
 Een dito tuytpote.  
 Elff stoelen.  
 Een kakstoel.  
 Een vuermande.  
 Een wieg.  
 Een wiegkleed.

Een vaare bedje.  
 Een kusfen.  
 Twee wolle dekentjes.  
 Een rode luer.  
 Een kinder jessie  
 Twee kinder musjes.  
 Een onder muts.  
 Een paar kinder mouwtjes.  
 Een kopere koffij kan.  
 Twee dito waterketels.  
 Een dito tabaksdoos.  
 Een dito tabaksconfoortje.  
 Een dito schuijmspaan.  
 Een koffij molen.  
 Een tinnen inktkoker.  
 Een dito waterpot.  
 Tien dito borden.  
 Een ijsere aspot.  
 Een dito kookketel.  
 Een dito staande plaat.  
 Een dito ketting.  
 Een dito tang.  
 Een dito asfchop.  
 Een dito confoir.  
 Een dito lepel.  
 Een blikke trommel.  
 Een dito lamp.  
 Een dito blaadje.  
 Een dito olijkan.  
 Een dito coffijketel.  
 Een dito trommeltje.  
 Een tafel.  
 Een houte bak.  
 Een dito zoutbakje.  
 Drie stooven.  
 Een blauw geverwede latafel.  
 Een spiegel met een bruijne lijst.  
 Een lantaarn.  
 Twee gordijnen en rabat voor de  
 bedsteede.  
 Een bed.  
 Twee peuluwen.  
 Vier kusfens.  
 Twee laakens.  
 Vier sloopen.  
 Drie wolle deekens.  
 Een catoene dito.  
 Een handoek.  
 Een voetebankje, daar in  
 Vier paar parelcouleurde vrouwe kousen.  
 Zeeve paar linde dito.  
 Drie paar dito mans kousen.  
 Vier paar zware kousen.  
 Een wolle slaapmuts.  
 Een paar comuijstleere schoenen.  
*In de kelder*  
 Een meeltonnetje.

Een blikke olijkan.  
 Een brootbak.  
 Een houten peperdoos.  
 Een kopere koekepan.  
 Een groot bierglas met een oor.  
 In een vast porcelijn kas, op de bovenste plank  
 Zes delfs aardewerkse borden.  
 Twaalf bruijne porcelijnekopjes.  
 Twaalf dito schoteltjes.  
 Een albast tafeltje met kopjes en schoteltjes.  
 Op de tweede plank  
 Vier Engels aardewerkse borden.  
 Vijf delfs aardewerkse borden.  
 Een dito suijkerschoteltje.  
 Tien blauw en wit porcelijne kopjes.  
 Twaalf dito schoteltjes.  
 Een dito trekpote.  
 Op de derde plank  
 Tien porcelijne kopjes.  
 Twaalf dito schoteltjes.  
 Een dito trekpondje.  
 Een Engelsch aardewerkse sauskom.  
 Vijf delfs aardewerkse borden.  
 Op de vierde en vijfde plank  
 Zes porcelijne schaaltes.  
 Twaalf dito kopjes.  
 Twaalf dito schoteltjes.  
 Zes dito kopjes.  
 Zes dito schoteltjes.  
 Vijff dito kopjes.  
 Zes dito schoteltjes.  
 Zes dito kopjes.  
 Zes dito schoteltjes.  
 Twee dito kopjes.  
 Zes dito schoteltjes.  
 Twee dito trekpotten.  
 Twee dito beeldjes.  
 Een dito suijkersecoopje.  
 Een Engelsch aardewerkse melkkan.  
 Vier delfs aardewerkse borden.  
 Een dito boterschoteltjes.  
 Een Keulse melkkan.  
 Onder de porcelijn kas  
 Een wit hembdrek.  
 Een slaapjak.  
 Twee mans hembden.  
 Een witte borstrok.  
 Een luermande met eenig kleingoed.  
 Drie beddelakens.  
 Twee wolde deekens.  
 Een koper strijkeijser.  
*In t spekhuijs*  
 Een swart lakense rok en camisoel.  
 Een blauwe lakense dito.  
 Vijff broeken.

Een japon.  
 Een blauwe lakense rok en twee camisoelen.  
 Een hoed.  
 Een reijssak.  
 Een kuuken hok.  
 Twee 50 lb ijser gewigt.  
 Een tonnetje snijboone.  
 Een snaphaan.  
 Een parthij leege tonnen.  
 Een eijke kist.  
 Een kooker voor een klok.  
 En parthij oud eijser.  
 Twee zakken roggen.  
 Een zak roggemeel.  
 230 ton turf.  
 Vier vaam brandhoud.  
 In de vaatebank  
 Een kopere ketel met een dito deksel.  
 Twee dito ketels.  
 Een dito braadpan.  
 Een dito beken.  
 Een tinnen schotel.  
 Tien dito borden.  
 Elff dito leepels.  
 Een hakmes.  
 Een blikke gieter.  
 Een mostertmolen.  
 Een parthij potten en pannen.  
 Een parthij rommeling.  
 Een treksaag.  
 Een spanzaag.  
*In 't washuijs*  
 Een ijsere afschop.  
 Een dito tang.  
 Vijf blikke lampen.  
 Een staande plaat.  
*In de schuer*  
 Drie varkens.  
 Tien hennen en een haan.  
*Bleekers en andere gereedschappen.*  
*In 't washuijs*  
 Vijf wastobbens.  
 Twee stellingen.  
 Een stampkuijp.  
 Een broeijkuijp.  
 Drie stampers.  
 Een handberrij.  
 Een koper fournuijs.  
 Vier was plankjes.  
 Een herk.  
*In 't spoelhuijs*  
 Twee tobbens.  
 Drie tafels.  
 Een latte vlot.  
 Een stelling.  
 Een spoelnet.

Een vringdoek met vijf haaken.

Twee kopere stijfselketels.

*In de stal*

Een paart.

Een maanekap en kleet.

Een mistvork.

Een roskam.

Een hooijvork.

Een parthij tuijgen.

Een snijbank en mes.

Vier nieuwe gieters.

Een parthij hooij.

Vier bosfen stroo.

Een vierwielde wagen.

Een bleekers wagen met twee wielen.

Twee kruijwagens.

Een bakwagen.

*In de bakkerij*

Twee zoeteijsers.

Een trog.

Twee ceijsen.

Een slee.

Een schoffel.

Een klouw.

Een houweel.

Een schop.

Een sloothaak.

Een baggerbeugel.

Twee nieuwe stampers.

Vier gieters.

Een water off veijzelmolen.

Een vringwiel.

Twee leege vaten.

*Actien en inneschulden*

De volgende personen zijn schuldig over was en bleekloon tot den 1 november van het afgeloopde jaar 1775 te weten binnen deeze stad.

|                                                              |          |                          |              |
|--------------------------------------------------------------|----------|--------------------------|--------------|
| De H. Goijen apothecar                                       | f 162.10 | Hendk. Hols              | 1.6          |
| Hendrik Coster                                               | 5.17     | Wouter Tijsfens          | 7.16         |
| De Freule van Brakel                                         | 25.-     | Anthonij Tijsfens        | 15.18        |
| De Hr. Profesfor Schultens                                   | 18.7     | Juffw. Beekestein        | 5.-          |
| Van Spijk boekebinder                                        | 11.14    | Jan Raab                 | 1.15         |
| Cornelia Suijtländer                                         | 4.11     | Juffw. Kuijpers          | 7.16         |
| De Heer van Noord                                            | 11.13    | Fransche juffrouw        | 2.10         |
| Juffw. Schouten                                              | 6.-      | Corstiaan Verkouw        | 16.10        |
| Jan van Num                                                  | 6.-      | Dus. van Hoven           | 8.10         |
| De Hr de Poorter                                             | 6.16     | Van Wensom               | 7.10         |
| Hubertus de Graaf                                            | 9.-      | Van Huet                 | 10.10        |
| De Hr. Weijer                                                | 48.-     | Cornelis van Campen      | 1.10         |
| Barent Scholten Jun.                                         | 23.8     | De Wede van Spijk        | 3.15         |
| De wede Wallert                                              | 13.17    | De Heer Castelein        | 64.10        |
| De erven van wijlen de Hr. Mr.                               |          | Monsr. des Tombe         | 28.10        |
| Peter de la Court                                            | 7.10     | ... Wening               | 1.10         |
| Jan Kilsdonk                                                 | 7.16     | Johanna Everhardus Bregt | 8.10         |
| De Hr. Burgemeester Drolenvaux                               | 19.7     | Te Amsterdam             |              |
| De Hr. Simon Prins                                           | 15.3     | Fredrik Hartshaven       | 7.10         |
| Juffw. Collette                                              | 8.7      | De Wede Abel             | 11.-         |
| De Hr. Hanselaar                                             | 4.10     | E. Cahavels              | 8.-          |
| Dus van de Kastele                                           | 28.10    | Pieter Rijgsnijder       | 22.-         |
| Hendrik Trap                                                 | 5.6      | Marcus Gabriels          | 52.10        |
| De schoenmaker aan de Hoge-                                  |          | Gerrit Willem Bitterman  | 10.-         |
| landsche kerk                                                | 12.10    | Bernardus Scheppers      | 5.10         |
| De Wede. Kuijpers                                            | 17.-     | Van den Berg             | 36.18        |
| Adrianus Kilsdonk                                            | 6.10     | Hendrik Benjamin         | 20.-         |
| Dus Kaan                                                     | 10.-     | Jan Simon Cormee         | 8.10         |
| Dr. Tijken Zagius                                            | 7.4      | Emanuel Arons            | 14.12        |
| Mevrouw Vos                                                  | 8.6      | Jan Hesterman            | 15.10        |
| De Hr. Lammers                                               | 13.-     | Hendrik Bergman          | 7.16         |
| Dus. Asfendelft                                              | 8.8      | Simon Salomons           | 13.-         |
| Moise de Quins                                               | 6.15     | Hermanus Wilda           | 8.-          |
| De Hr. Pieter de Wilde                                       | 35.8     | De wede. Jan Schippers   | 5.10         |
| Jan Gerson                                                   | 11.-     | Jurriaan Artus           | 15.10        |
| Juffw. de wede. de H. J. de Jongh                            | 11.5     | Jacob Obmans             | 12.10        |
| Willem Teunisfe                                              | 13.13    | Jsaac Gans               | 16.-         |
| Barent Luijmes                                               | 7.16     | Isaac Jacob Cohen        | 16.-         |
| ... Pagie                                                    | 10.5     | Onder Alphen             |              |
| De Hr. Roos                                                  | 7.10     | De Heer Ploos van Amstel | 22.2         |
| ... Blancourt                                                | 7.-      | De Heer van Rosfem       | 15.-         |
| De wede Roeveroj                                             | 11.13    |                          |              |
| Van diverse personen welke gewoon zijn bij de was te betalen |          |                          | 20.-.        |
| Somma van de actien en inneschulden bedraagt                 |          |                          | f 1.245.9.-. |
| <i>Dubieuse of quade inschulden</i>                          |          |                          |              |
| Salomon Mozes                                                |          |                          | 19.-         |
| Abraham Becu                                                 |          |                          | 12.10        |
| Albertus Hinning                                             |          |                          | 15.-         |
| Jacob Levie                                                  |          |                          | 20.-         |
| Juffw. Ledeboer                                              |          |                          | 8.-          |
| David Elie Levie                                             |          |                          | 12.-         |
| Lambert Salomons                                             |          |                          | 40.-         |
| Somma van de dubieuze schulden bedraagt                      |          |                          | f 126.10.-.  |

*Schulden en lasten des boedels*

*Ende eerst de doodschulden en begrafenis kosten*

|                                                                                                          |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Betaald aan de briefjes van 't gemeenelands regt op het begraven X                                       | f 13,-     |
| Aan de dienaars ter begrafenisfe voor desselver adsistentien betaald                                     | 15.8       |
| Aan kerkdiensten &e betaald                                                                              | 48.18      |
| Aan bier op de begrafenis gebruikt met den exsijs x betaald                                              | 8.16       |
| Aan de wede Gijsbert Waller en zoon over leverantie van tabak en peijpen                                 | 1.13       |
| Aan koekjes en brood op de begrafenis geconsumeert                                                       | 6.14       |
| Aan Jan Gerson over leverantie van kaas als mede over huer van kannen en glasen betaald                  | 13.8       |
| Aan jenever en brandewijn betaald                                                                        | 1.9        |
| Nicolaas Goijen apothecar komt over geleverde medicamenten                                               | 7.2.8      |
| Joseph Lennars Mr. timmerman komt voor het maken van 1 ½ duijm eijke doodkist met de schroeven en platen | 21.15      |
| Anthony Jacobs komt over leverantie van Calemonk en cits                                                 | 11.15      |
| De heer Johannes Andreas Wilmers med. Doctor komt over gedane visites                                    | -.12       |
| Aan de Dragers van 't lijk vereert                                                                       | 2.10       |
| Paulus van Hoorn komt over leverantie van een rouwparuijk                                                | 6.-        |
| Pieter van Bremenbergh Mr. schoenmaker komt over leverantie van schoenen &a                              | 5.14       |
| Voor 't aannemen der voogdije ter weeskamer en exped. aan de kamer-bewaarder betaald                     | 2.11.8     |
| Somma van de doodschulden en begrafenskosten bedragen                                                    | f 167.6.-. |

*Andere en allerhande schulden en lasten des boedels*

|                                                                                                                                                                              |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| Betaald aan Hendrik Brevee Mr Schoenmaker over leverantie van schoenen en muijlen                                                                                            | 6.18    |
| Jan van Kilsdonk komt over levrantie van cruijdeniers waeren                                                                                                                 | 11.3    |
| Johanna van Wensfen komt over ende ter sakken als vooren                                                                                                                     | 7.1     |
| Daniel de Meijer Mr Kleermaker komt over verdiensten en verschotten                                                                                                          | 14.10   |
| Jan Medendorp Mr Broodbakker komt over leverantien van brood, na aftrek van 't gunt deezen boedel voor was en bleekloon competeerd                                           | 5.13    |
| Wijnand Rutgers, grutter komt over leverantie van groff meel                                                                                                                 | 10.10   |
| Wouter Thijsfen Mr kleermaker komt over verdiensten en gedane verschotten                                                                                                    | 13.12   |
| De wede de heer Jan de Jongh zeepziedster komt over leverantie van zeep                                                                                                      | 85.-    |
| Johanna van Heuts komt over leverantie van winkelwaren                                                                                                                       | 10.4    |
| Martinus Ruijgrok komt over leverantie van stijzel                                                                                                                           | 50.8    |
| Betaald aan Corstiaan Verkouw over geleverde winkelgoederen                                                                                                                  | 24.-    |
| Jacob Le Fier Mr verwer en glazemaker komt over verdiensten en leverantien                                                                                                   | 41.13.8 |
| Betaald aan Barend en Hendrik Scholting Mr smits over en ter zaake als voren                                                                                                 | 12.3    |
| De wede Hendrik Stasfen en van Eijck Junior te Heemsteede komen over leverantie van blauwsel                                                                                 | 60.10   |
| Helena Tijsfen wollenaaijster komt voor verdiensten en verschotten                                                                                                           | 5.10    |
| Joseph Lienars Mr Timmerman komt over leverantien en verdiensten                                                                                                             | 80.9.8  |
| Anthonij Thijsfens Mr kleermaker komt over verschotten, verdiensten en leverantien                                                                                           | 16.12   |
| Willem Teunisfe Mr Broodbakker komt over leverantie van brood                                                                                                                | 6.11.4  |
| S. Bemelmans Mr smit komt over leverantien en verdiensten                                                                                                                    | 7.10    |
| Johannes Jonkers Mede Doctor komt over geleverde medicamenten                                                                                                                | 12.7    |
| Willem Burger Mr wagemaker komt voor 't maken van een nieuw krat aan de wagen                                                                                                | 3.10    |
| Betaald aan Hieronimus Jansen, collecteur over coffij en thee, heere en redemptiegeld &a                                                                                     | 16.16.6 |
| De heer H. Diderik van Leijden ontfangen van de reelen hondertsten penning off extra ordinarij verponding komt over verpondinge van de bleek d'Aa 1774 en 1775 een somma van | 35.-    |
| De heer Fredrik Wolphert Dornick, ontfangen van de ordinarij verponding of verpondinge van de bleek, voor de jaaren 1773, 1774 en 1775 een somma van                         | 52.10   |
| Arij van der Meer, komt per reste van geleverde turf                                                                                                                         | 45.-    |
| Betaald voor indigo                                                                                                                                                          | 7.10    |

|                                                                                                               |             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Jan van Num Mr metselaar komt wegens geleende penningen                                                       | 100.-       |
| Pieter Tijsfen komt ter zaake als vooren                                                                      | 55.-        |
| Cornelis Raaphorst komt voor geleverd hooij voor 't paard                                                     | 3.-         |
| De gezamentlijke dienstboden komen over huer off dienstlonen tot den<br>eersten november 1775 volgens notitie | 119.13      |
| Somma van de verdere schulden en lasten dezes boedels bedragen een somma<br>van                               | f 920.4.10. |

Op huijden den 7<sup>e</sup> februarij 1776 compareerde voor mij Albertus Kleijnenbergh Jansz. notaris publicq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd binnen de stad Leijden resideerende ende voor de nagenoemde getuijgen Josina Lugtel wede van wijlen Hendrik Tijsfen, wonende even buijten de Koepoort onder de Vrijdomme dezer stad dog op het pasfeeren dezes zijnde alhier ter steede, mij notaris bekent.

Dewelke verklaarde in 't op en aangeven van dezen jnventaris te hebben gehandelt, deugdelijk ter goeder trouwe en opregt zonder willens of wetens ietwes verswegen ofte agter gehouden te hebben tot deezen boedel behorende, belovende zij compte ingevalle haar nog eenige goederen te voren mogte komen ofte bekent werden deezen jnventaris daar mede doen amplieeren ende verhogen, praesenterende de deugdelijkheid van dezen jnventaris des noods ende daar toe verzogt werdende nader met eede te bevestigen.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen de stad Leijden voorsz. ter praesentie van Aarnout Wijting en Abraham Pel als getuijgen. [Handtekening] yosina lugtel de weduwe hendrik tijsen. Hierna volgt een borderel met een optelling van de verschillende bedragen.

Notaris Albertus Kleijnenbergh, folio 58 (aansluitend op de vorige akte), 07-02-1776.

Scheiding in dato den 7<sup>e</sup> februarij 1776.

Staat en begroting mitsgaders schiftinge, scheijdinge ende verdeelingh van den boedel ende goederen van Hendrik Tijsfen ende Josina Lugtel, echtelieden, zoo als die bij deselven in gemeenschap bezeeten zijn, en bij den voorne Hendrik Tijsfen op den 26<sup>e</sup> october van den gepasfeerden jaare 1775 met 'er dood geconfermeert ende nagelaten. [Hierna volgt een vrijwel identieke inleiding als bij de boedelbeschrijving.]

Ende is deezen gemaakt ende in geschriften gesteld bij mij Albertus Kleijnenbergh Jansz. notaris publicq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd binnen de stad Leijden resideerende, ten versoeke van de meergemelde Josina lugtel, eerst uit kragte van de gemeenschap door 't huwelijk geintroduceert, geregtigt tot de eene helfte, ende nog als bij de voorgemelde testamente geinstitueerde erfgename van den overleedene in deezen voor een derde part.

Voorts nog bij dezelve als moeder en voogdesfe en in die qualiteit representerende haare minderjarige zoon Willebordus Thijsfen, voor een gelijk derde part, in de nalatenschap van de voorne Hendrik Tijsfen.

Ende laastelijk nog bij Lambert Tijsfen, Severinus Smit en Joseph Lenars in qualiteit als voogden over Pieter Tijsfen, eerst over deszelfs moederlijk bewijs en goederen ter somma van een duizend guldens &a, ende voorts als voor een gelijk derde part mede geinstitueerde erfgenaam in de nalatenschap van meergemelde zijne vader Hendrik Teijsfen, ende dat alles in en agtervolgens van den jnventaris des voorsz. boedel op huijden voor mij notaris en getuijgen gepasfeert ende gesloten.

Ende is deezen gesteld in guldens te veertigh grooten het stuk, stuijvers en penningen na advenant van dien als volgt.

Dog zij voor af geweten dat de voornoemde Josina Lugtel weduwe wijlen Hendrik Tijsfen ter eenre, mitsgaders de gemelde voogden over de minderjarige voorzoon van den overleedene in deezen ter andere zijde met den anderen (egter ten opzigte van de voogden niet anders dan onder approbatie van de Ed. Groot Achtb. Heeren die van den Geregte deezer stad) hebben gecontracteerd, dat dezelve wede Tijsfen bij tauxatie van rooijmeesteren deezer stad zoude aanstaan en overnemen de Bleekerij cum annexis staande en gelegen op de Cingel tusfchen de Koe en Hogewoertspoorten onder de Vrijdomme deezer stad, voorts volgens tauxatie van twee neuterale en des kundige persoonen alle de gereedschappen welke tot de bleekerij zijn behorende ende dat zij eijndelijk mede zoude aanstaan en overnemen op tauxatie van twee geswoore priestersters deeser stad, alle 't hujsraad, inboedel linne en wolle, mits dat dezelve wede daar jegens zoude dragen en betalen de onkosten op de tauxatien &a vallende, en daar en boven aan de voogden over haare mans minderjarige voorzoon, ten behoeven van dezelve minderjarige uit

te keeren ende af te geeven eerst een somma van een hondert vijff en zeeventig guldens, voorts een zilvere tabaksdoos, ende alle de kleederen, linne en wollen welke eenigsints ter lijve gerijve en vercieringe van den overledene behoord hebben, ende haar zelve voorts aangeboden, omme de gemelde haare mans minderjarige voorzoon bij provisie zoude onderhouden in behoorlijke kost, drank, inwoninge en verdere noodwendigheden, zonder daar voor ietwes hoe genaamt ten lasten van de voogden ofte wel haren pupil in reekening te brengen, ende nog boven dien het eerste jaar te zullen uitkeeren ende voldoen een somma van vijff en twintig gls. alles in conformité van het contract daar van op den 4 december van den afgeloopde jaare 1775 voor mij notaris en getuijgen gepasfeerd, en bij appostille op de geprasenteerde requeste van de voornoemde Lambert Thijsfen Severinus Smits en Joseph Lenars in opgemelde qualiteijt bij de Edele Groot Agtb: Heeren die van den Geregte dezer stad in dato den 21 december 1775 goed gunstelijk geapprobeert, dus hier maar om te ...

Gedenken.

*Staat en begrooting*

Eerst werd alhier op den staat gebragt een somma van drie duizend een hondert en vijftigh guldens zijnde gelijke somme als waarop rooijmeesteren dezer stad hebben getaxeert twee blekerijen met derselver woon, was en spoelhuisen daarop en aan zijnde gelegen, benevens den anderen buijten de Koepoort dezer stad hebbende een uitpad op de Cingel in de vrijdomme dezer stede, zijnde voor deezen voor eene bleijk verkogt en getransporteerd geweest, breder blijkende bij de acte van tauxatie daarvan zijnde,

dus hier de gemelde somma van f 3.150.-

Voorts werd alhier op den staat gebragt een somma van een hondert zes en vijftigh guldens zijnde de contante penningen in diverse specien ten sterfhuisen bevonden, en op den jnventaris fol ... verso gebragt, dus hier dezelve ... 156,-

Het ongemunt goud en zilver op den inventaris fol ... verso specificq gebragt is bij den silversmit S. Oosterbaan gewogen en getaxeert (uitgezonderd de zilvere tabaksdoos) op een somma van een hondert vijff en dertig guldens, volgens lijste van tauxatie daar van zijnde, dus hier de voorsz. somma van 135,-

Voorts werd alhier op den staat gebragt een somma van zeven hondert negen en vijftig guldens elff stuijvers als waarop de meubilen en huiscieraden door twee geswoore priseerstes deezer stad volgens lijste daar van zijnde zijn getaxeert dus hier de voor gemelde somma van 759.11

De bleekers gereedschappen en 't gunt eenigsints tot de bleekerije is behorende zijn door twee neuterale en des kundige personen (gelijk blijkt bij de lijst van tauxatie) op een somma van twee hondert zes guldens drie stuijvers, dus werd alhier op den staat gebragt gelijke somma van 206.3

Voorts werd alhier op den staat gebragt een somma van twee hondert en tien guldens als waar op het kooper fournuis (op de lijst van tauxatie van rooijmeesteren uijtgezonderd) door Daniel Schritlen Mr kooperslager is getaxeert, dus hier dezelve 210.-

Nogh werd alhier op den staat gebragt een somma van t negentig guldens als waar op de drie varkens op den jnventaris fol. vso gebragt zijn gepriseert dus hier ... 90.-

Nog werd alhier op den staat gebragt een somma van een hondert twee en zeventig guldens tien stuijvers voor twee hondert dertigh guldens turf, gerekent volgens den inkoop tot vijfftien stuijvers per ton, dus hier voor de voorsz. somma van 172.10

Gelijk mede op den staat werd gebragt een somma van zes en dertig guldens twaalff stuijvers voor vier vaam houd mede gerekent volgens den inkoop prijs, dus hier de voorgemelde somma van 26.12

Het oud ijser op den jnventaris fol. gebragt is door H. Bemelmans Mr smit aangestaan en overgenomen voor een somma van twaalff guldens vier stuijvers twaalff penningen, dus werd alhier op den staat gebragt gelijke somma van 12.4.12

Het meel meede op den jnventaris fol. gebragt is met onderling genoegen begroot op een somma van tien guldens tien stuijvers dus werd dezelve alhier op den staat uijtgetrokken tot gelijke somma van 10.10

Laatstelijk werd alhier op den staat gebragt een somma van een duizend twee hondert guldens negen stuijvers, wegens het gunt den boedel was competeerende van diverse personen op den jnventaris van fol. specificq gebragt, over was en bleekloon, dus hier de zelve somma van 1215.9

Somma van den staat en begrotinge bedraagt een somma van f 6153.19.12

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| Waar van ten aanzien van den boedel van den overleedene in dezen voor alle deeling moet<br>worden afgetrokken de volgende lasten.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |             |
| Eerstelijk 't gunt over de doodschulden en begrafeniskosten op den inventaris van<br>fol. tot fol. specifick gebragt, is betaald, de somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 167.6       |
| De verdere schulden en lasten dezes boedel, op den inventaris van fol. specifick<br>gebragt, bedragen te samen een somma van negen hondert twintigh gls. vier<br>stuijvers tien penningen dewelke de voorne weduwe Thijsfen voor zoo verre dien<br>nog onbetaald zijn tot haare lasten heeft genomen, onder beloften van den boedel<br>mitsgaders de verdere erfgenamen van gedagte Hendrik Tijsfen diengewegens te<br>indemneeren en bevrijden, dus werd alhier gebragt gelijke somma van | 920.4.10    |
| Voorts werd alhier gebragt een somma van een duizend guldens, welke den<br>overleedene bij acte van verligting voor mij notaris en getuijgen op den vierden<br>december van den jaare 1772 binnen deze stad gepasfeert, aan desselfs zoon<br>Pieter Tijsfen boven en behalven desselfs kleederen item goud en zilver tot<br>desselfs lijf, en vercieringe behorende tot voldoeninge van zijne moederlijke<br>legitime portie heeft geadsigneert ende toegevoegt, dus hier dezelve          | 1000.-      |
| Ende laastelijk 't gunt den notaris Albertus Kleijnenbergh Jansz. competeerd<br>over vacatien en besoignes zoo bij 't inventariseeren als anders item voor 't minu-<br>teeren pasfeeren en grosfeeren van de boedels inventaris, als mede van deze s<br>cheiding, met de verschotten van zegels als andersints, te samen een somma van                                                                                                                                                     | 74.10       |
| Somma van de lasten dezes boedel bedragen een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 2162.-.10   |
| Welke afgetrokken zijnde van de voorenstaande staat en begrotinge, zoo blijft<br>zuiver over en deelbaar een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3991.19.2   |
| Waar inne Josina Lugtel in kragte van de gemeenschap door 't huwelijk<br>geintroduceert voor de eene helfte competeerd een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1995.19.9   |
| Rest mitsdien zuiver voor de erfgenamen van wijlen Hendrik Tijsfen deelbaar<br>de wederhelfte ter somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1995.19.9   |
| Waar inne ieders derde part bedraagt een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 665.6.8     |
| <i>Volgt nu de scheidingh en verdeling</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |             |
| Josina Lugtel weduwe van den overleedene in dezen komt eerst uijt kragte van<br>de gemeenschap door 't huwelijk geintroduceert gelijk hier voren blijkt een<br>somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | f 1995.19.9 |
| Ende nog als mede erfgenaame van den overledene in dezen voor een derde<br>part gelijk mede hier voren blijkt een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 665.6.8     |
| En dus te samen een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 2661.6      |
| Waar van moet werden afgetrokken een somma van f 175 gls t gunt dezelve<br>heeft aangenomen te zullen uitkeeren ende te voldoen aan de voogden over de<br>minderjarige voorzoon van wijlen hare overledene man, en zulx en behoefte<br>van dezelve minderjarige, ingevolge de contracte voor mij notaris en getuijgen<br>op den 4 december van den gepasfeerden jaare 1775 binnen deze stad<br>gepasfeert dus dezelve                                                                      | f 175.-     |
| Voorts het gunt den notaris Albertus Kleijnenbergh Jansz. competeerd voor het<br>concipieeren, minuteeren pasfeeren en grosfeeren van 't gemelde contract met de<br>vacatien op de tauxatien der meubilen gereedschappen &a met de verschotten van<br>de zeegels getuijgen en commisfaris, item tauxatien van rooijmeesters, priseerstes<br>als anders, in 't geheel een somma van                                                                                                         | f 48.1      |
| Zulx te samen een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | f 223.1     |
| Rest mitsdien een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | f 2438.5    |
| In voldoeninge van dien werd aan dezelve bij dezen aanbedeelt ende in vollen<br>vrijen eigendomme overgegeeven.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |             |
| Eerstelijk twee bleekerijen met derselver woon was en spoelhuijsen daar op en aan<br>zijnde, gelegen benevens den anderen buijten de Koepoort dezer stad ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 3150.-      |
| Voorts het ongemunt goud en zilver ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 135.-       |
| Nog de meubilen en huiscieraden ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 759.11      |
| De bleekers gereedschappen en 't gunt eenigsints tot de bleekerij is behorende ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 206.3       |
| 't kooper fournuijs ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 210.-       |
| De varkens ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 90.-        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| De turff ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 172.10     |
| 't hout ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 36.12      |
| 't meel ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 10.10      |
| Ende laastelijk de actien en jnneschulden ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1215.9     |
| Uitbrengende te samen een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | f 5985.15  |
| En alsoo dezelve maar competeert gelijk hier vooren fol. blijkt een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2438.5     |
| Zoo heeft mitsdien te veel een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 3547.10    |
| Dezelve weduwe als moeder en voogdesfe over haare minderjarige zoon Willebordus Tijsfen komt voor een derde part een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                      | f 665.6.8  |
| In voldoeninge van dien werd aan dezelve weduwe ten behoeven van gemelde minderjarige aanbedeelt en overgegeeven.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| In contante en gereeden gelden een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | f 665.6.8  |
| Laastelijk komen Lambert Tijsfen, Severinus Smits en Josphe Lennars als voogden over Pieter Tijsfen, voor het laaste off resteerende derde part een somma van                                                                                                                                                                                                                                       | f –        |
| Nog 't gunt dezelve ingevolge de acte van vertigting competeert ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | f 1000.-   |
| Voorts het gunt dezelve over gedane verschotten van deezen boedel competeerd ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 55.-       |
| Wijders 't geene dezelve ingevolge de voorgemelde contracte competeerd ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 175.-      |
| Ende laastelijk de kleederen van wijlen zijne vader, als mede alle de klederen item goud en zilver tot het lijff en gerijff van gemelde minderjarige behorende van alle 't welke een behoorlijke lijste zal werden gemaakt en onder de voorge-                                                                                                                                                      |            |
| melde voogden blijven berusten omme van tijd tot tijd de nodige afgifte van dezelve kleederen &a te doen 't welk alhier alleen maar werd gebragt om te ...                                                                                                                                                                                                                                          | Gedenken   |
| Uitbrengende 't gunt de gemelde minderjarige Pieter Tijsfen competeert te samen een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | f 1895.6.8 |
| In voldoeninge van dien werd aan de gemelde voogden ten behoeven van dezelve minderjarige aanbedeelt en in vollen vrijen eijgendomme overgegeeven.                                                                                                                                                                                                                                                  |            |
| In contante en gereede gelden een somma van                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | f 1895.6.8 |
| Op huijden den 7 <sup>e</sup> februarij 1776 compareerden voor mij Alberus Kleijnenbergh Jansz. notaris publicq bij den Edele Hove van Holland geadmitteerd, binnen de stad Leijden resideerende ende voor de nagenoemde getuijgen Josina Lugtel, eerst als uit kragte [van echtgenote en voogdesse, herhaling tekst boven], ende laastelijk Lambert Tijssen, Severinus Smits en Joseph Lennars, in |            |
| qualité als voogden over Pieter Tijsfen, eenige nagelate voorzoon en voor een gelijk derde part geinstitueerde erfgenaam van de meergemelde Hendrik Tijsfen, wonende de eerste compe onder de Vrijdomme dezer stad, den tweeden en laatste compten alhier ter steede en den derden                                                                                                                  |            |
| compt. op 't Marendijkje onder de vrije Heerlijkheid van Oegstgeest, dog op het passeeren deezes zijnde alhier ter steede mij notaris bekend.                                                                                                                                                                                                                                                       |            |
| Ende verklaarde zij compten in hunne voorgemelde qualiteit de vorenstaande staat en begrotinge mitsgaders schiftinge, scheijdinge ende verdeeling van den gemeenen boedel van Hendrik Tijsfen en Josina Lugtel zoo ende in dier voegen als dezelve bij de evengemelde Hendrik Tijsfen met 'er dood is ontruijmt ende nagelaten. Na rijpe examinatie wel ende conform zoo als                        |            |
| 't behoort bevonden te hebben, en dus dezelve in alle zijne poincten en deelen volkomen te                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |            |
| approbeeren en goed te keuren, ende in dier voegen van den anderen gescheijden te zijn, cedeerende derhalven aan malkanderen ende wel speciaal aan de eerste compte Josina Lugtel                                                                                                                                                                                                                   |            |
| in haar privé zodanig regt en actie als de verdere compten in hunnen qualiteit voor dato deezes                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |            |
| op de aan haar toe en aanbedeelde goederen hebben gehad en gecompeteerd mits de voorn.                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |            |
| weduwe voor de portie van gemelde minderjarige Pieter Tijsfen en zulx ten behoeve van dezelve                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |            |
| minderjarigen passeeren zal een schuldbrief, onder speciaal verband van de meergemelde                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |            |
| bleekerij quiteerende mitsdien den een den anderen bij deezen, met belofte van elkanderen na                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |            |
| dato deezes nooijt ofte ooit omme eenige andere ofte nadere staat, schiftinge scheijdinge ofte                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |            |
| verdeeling van de meergemelden boedel te zullen aanspreken, moeilijk of lastig te vallen in                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |            |
| regten off daar buijten in generleij manieren, renuncieerende ten dien eijnde wel voorbedagtelijk                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
| van relieff en alle andere hulpmiddelen van regten welke hun compten zoo in privé als op                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |            |
| gemelde qualiteiten eenigsints te baten soude kunnen ofte mogen komen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |            |
| Laastelijk verklaarden de drie laaste compten in hunnen voorgemelde qualiteit te consenteeren                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |            |
| dat de bleekerijen cum annexis hier voren aan de eerste compe Josina Lugtel in haar privé                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |            |
| aanbedeelt ten prothocolle dezer stad op haar naam werde gesteld en overgeboekt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |            |

Tot nakominge van 't geene voorsz. staat verbinden de respe comparante haar persoon en goederen als die zij in deeze is representerende ende verdere compten de goederen van gemelde Pieter Tijsfen, deselve stellende ten verband en bedwang als na regten.

Aldus gedaan en gepasfeert binnen de stad Leijden voorschreeven ter prasentie van Aarnout Wijting en Abraham Pel als getuijgen.

[Handtekeningen] yosina lugtel dewedewe hendrik tijsen, dit merk + is gesteld bij Lambert Tijsfen, dit merk + is gesteld bij Severinus Smits, Joseph Lennars, As. Wijting, A: Pel. [Hierna volgt nog een berekening van alle posten. En daarna komt de boedel van Hieronijmus van der Mij, een twijfelgeval uit een andere familietak ...]

Leiden, weeskamer seclusies QQ126v, Helena Lugtel.

Op 22 augustus 1778 compareert "Helena Lugtel, weduwe wijlen Willem Dieben, wonende buiten de Witte Poort onder den ambachte van Soeterwoude" voor dezelfde notaris om "bij deze tot meede voogden nevens haar te stellen over de drie minderjarige kinderen bij haar gewonnen in huwelijk met den voornoemde hare overleedene man, en bij hem nagelaten, genaamd Gerardus oud ruijm twaalf jaaren, Anthonij oud omtrend negen & een half jaaren en Elisabeth oud bij na vier & een half jaaren, de persoon van Anthony Suur, haar voorn. overleeden mans fusters man en Jan Vebeek, kleerenbleker buiten de Witte Poort deser stad, haare goede bekende", "Anthony Zuur, wonende aan den Hoge Rhijndijk buiten de Hogewoertspoort en Jan Verbeek" nemen de voogdij aan. Ter weeskamer geregistreerd op 24-08-1778.

Leiden, bonboek Vrijdom, folio 30, buiten de Koepoort.

- \* Is bij hem [Daniel Hissdonk] verkogt aan Hendrik Tijffen met de bel. van een schuldb. van XII C gl om Frans van der Vliet in dato den 6 meij 1758 en wijders om VIII C gl. gereed geld. (Schuldbrief op 24-07-1767 vertoond.) 05-07-1760.
- \* Is bij hem sp. bel. met VIII C ter zaake van geleende penn. daar van jaarlijks intrest betaalt zal werden tegens 4 ten hondert in't jaar om Frans van der Vliet. (Brief vertoond op 04-04-1766) 05-07-1760.
- \* Op den 18 april 1776 is alhier overgelevert extract uit de schijding des boedels van Hendrik Thijssen gepasseert voor de nots. Albertus Klijnenberg Jansz. en getuigen binnen deze stad in dato den 7 februarij 1776 waar bij blijkt dat de twee bleekerijen zijn aanbedeelt aan Josina Lugtel.
- \* Is bij haar sp: bel: met XIX C gl zijnde gelijke somma als Pieter Thijffen bij scheijding van den boedel van wijlen zijnen vader Hendrik Thijffen is aanbedeelt, om Lambert Thijffen, Severinus Smit en Joseph Lenaars, als voogden over gemelde Pieter Thijffen ter zaake voortz. daar van jaarlijx intr. betaalt zal werden jegens 3:10 van 't hondert in 't jaar. 17.2.1776.
- \* Is bij haar bel. met IV C gl uit zake en tot voldoeninge van deffelf vaderlijke portie ten behoeven de Edele Hren. Weesmeesteren dezer stad, als oppervoogden over hare minderjarigen zoon Gerrit Kuijpers.13.9.1777. [Marge] De drie gesublineerde schuldbn zijn alhier vertoont den 3-11-1785.
- \* Is bij Gerrit Stiphout in huwelijk hebbende Josina Lugtel, verkogt aan Hendrik van den Heuvel vrij om IJ M gl gereed geld. 12.3.1785.

[Zie verder bij Dieben, familietak Van Veen:] gaat over in handen van Maria Hendrikfe en daarna verkoopt zij het in 1810 aan Anthony Dieben.

Alle fiches en bladzijden van het bonboek Vrijdom gezien om een indruk te krijgen van wie elkaars burens zijn en welke blekersfamilies samen klitten.

- Fiche 17 betreft de Heerweg, fiche 18 bevat de Heerweg, oostwaarts Nieuwe weg tussen de St. Achtenlaan en de Singel, noordzijde Achtenlaan, buiten de Marepoort, fiche 19 bevat buiten de Marepoort, buiten de Koepoort, ook op fiche 20. Een deel van het land direct buiten de singels is van omliggende gemeenten.
- Fiche 18, folio 16 St. Achtenlaan Noortsijde: 31-03-1804. Is bij Johannes Sloots en Lambertus Hofman als in huwelijk hebbende Johanna Maria Pekel verkocht aan Maarten Dieben, vrij om 300 gl. gereed geld.
- Fiche 18, folio 17v betreft ook familie Sloots.

- Fiche 19 (buiten de Koe- en Marepoort) Geen Godefridus Smits gezien. Vermoedelijk pachtte hij de blekerij of was hij knecht in de tijd dat hij aan de Marewijk verbleef. De blekerij die hij later koopt bevindt zich op grond van Oegstgeest.
- Fiche 19, folio 24v, buiten de Koepoort. Andries Fritse leent 800 gulden van Hendrik Boon, 20-06-1758. (In 1728 huwt een Harmen Fritse uit Vastenou en Evert Nieuwenhuijzen, zijn bekende op de Marewijk, is getuige. Harmen hertrouwt in 1731 met Helena Kuijpers uit Weert bij Masijk. Govert Velthoven komt als RK-doopgetuige voor bij familie Fritse.)
- Fiche 18, folio 28 t/m 30, buiten de Koepoort, zie tekst boven.
- Fiche 18, folio 30v, buiten de Koepoort, "Hier wordt de sloot van 't Philosophen pad overgesprongen."
- Fiche 18, folio 32, buiten de Koepoort, blekerij, in 1730 koopt Evert Nieuwenhuijzen dit voor een aankoopssom van XI C gulden. In 1733 verkoopt hij het onroerend goed aan Pieter Halderman voor een bedrag van XVIII C gulden. Folio 32 idem.
- Fiche 18, folio 32vv is een blekerij genaamd Het Land van Belofte.

Weeskamer Quit. voljaarden P 137v.

Willem Tijssen.

Wij Leeden van 't committé van civile en crimineele justitie der gemeente van Leiden hier onder geteykent, doen cond eenen yegelijken dien 't behoort, dat voor ons gekomen ende verfchenen is Willem Tijssen, door de geboorte geworden meerderjarig.

Ende bekenden by defen voor hem zijnen erven ende nakomelingen, uijt handen van weesmeesteren defer stede, als opper-voogden over alle onmondigen, ende anderen toefigt-behoevende, geligt, ontvangen ende met volkomen genoegten naer hem genomen te hebben, alle foodanige goederen, gefchrieten, papieren ende munimenten, als hem comparant zijn opgekomen en aanbesturven, als meede erfgenaam van wijlen zijn vader Hendrik Tijssen, volgens deszelvs testamentaire dispositie den 10<sup>e</sup> augustus 1774 voor den notaris Albertus Kleijnenbergh Janszoon en getuigen binnen deeze stad gepasfeerd; alles in conformité van de liquidatie den 12 december 1799 ter weeskaamer alhier geslooten.

Ende welke goederen ter wees-kamer alhier tot defen dage toe in getrouwe bewaringe gelegen ende beruft hebben, egeene van dien uijtgefondert, quiterende daer van by defen wees-meesteren voorfeyt, ook de voogden ende wyders allen anderen dien 't behoort, belovende alle defelve ende yder van hun in 't byfonder, daer af jegens yder man te indemneren ende bevryden, onder verband als regt is.

In oirconden defen by ons leeden van 't committé voornoemt geteykent, huyden den 14 december 1799 't 5<sup>e</sup> jaar der Bat. Vrijh.

Bibliotheek archief Haarlem: Van Kleerenveen tot Bleekersvaart 1645-1975. Boekje bij tentoonstelling over blekerijen in 1975.

Pagina 1. De landen tussen de Bleekersvaartweg en de binnenduinen, waar thans de Van Lennepweg is aangelegd, noemde men de Wildernis, de duinen bij Kennemeroord de Trappersbergen. Op deze landen waren de bleeklanden van de aan de vaart gelegen blekerijen, die Heemstede zo beroemd gemaakt hebben, te vinden.

Pagina 6. Een merkwaardig iets is nog, dat de blekerijen vroeger spekhokken hadden, waarin het spek bewaard bleef voor de seizoenarbeiders, meestal uit Limburg, Noord-Brabant en Westphalen afkomstig. Velen van die arbeiders bleven op den duur hier [in Haarlem] wonen.

Pagina 7. In Holland waren de werkkrachten schaars en duur. Men trok daarom mensen aan uit minder welvarende gebieden, zoals Westfalen, Brabant [etc.]. Zij beschikten over de noodzakelijke vakkennis, opgedaan op de nog kortgeleden welvarende blekerijen van hun eigen landstreek. Het werk op de blekerijen duurde enige maanden en wel van omstreeks 15 maart tot 1 of 2 november.

Pagina 8. Op de linnenblekerijen werkten voor het grootste deel vrouwelijke arbeidskrachten. ... Brandstof was turf en dit werd, net als de wasmanden, door (beurt-)schippers aangevoerd. Verder was schoon duinwater en voldoende wind over de velden nodig.

Pagina 9/10. Loog en zeep moesten het ergste vet wegnemen [van linnen]. Daarna stampte men het linnen in warm zeepsop. ... Dit gebeurde met tobbe en wasstamper. Daarna vond het spoelen plaats. Het linnengoed werd uitgewrongen met een wringwerktuig, een soort wringbok in het groot, waarvan het wringwiel ongeveer 2 ½ meter hoog was. Dit rad was voorzien van treden

waarop de knechten “bokrijders” genaamd, stonden te trappen om het linnengoed door te draaien.

Pagina 10. Bleekvelden bestonden uit zorgvuldig gemaaide grasvelden doorsneden met hoos of gietgoten. Het linnen, van tevoren voorzien van letsen (lussen) werd zo plooieloos mogelijk uitgespannen en vastgezet met houten stekken. Om inbranden van loog door de zon tegen te gaan werd met de hooschep zeer regelmatig het linnen bevochtigd. De mannelijke boden waren kunstenaars in het omgaan met de hooschep die ruim 2 meter lang was. Zij presteerden het om het water zo’n 18 meter te verspreiden. ...

Karnemelk was bij het bleekproces een belangrijk bestanddeel. Het neutraliseerde de loog en gaf aan het linnen een bepaalde stevigheid. Na nog enkele bewerkingen volgde het drogen op de bleek op zogenaamde crofts die goed “op de zon lagen”. ...

Bij afgelegen velden waren nachtwoaksters. ...

De beloning hing af van de aard van het werk en de geschiktheid van de arbeider. De verhouding man/vrouw was ongeveer 3:2. Omstreeks 1800 verdiende een blekersknecht f 5,50 per week.

Een extraatje, gelijk aan een weekloon, werd gegeven bij de kermisweek en nieuwjaarswisseling. Beloning in nature was het bier dat door de werkgever met volle pint werd geschonken. Op alle blekerijen waren de rekeningen voor bier zeer hoog. ...

Veel blekerijen werden later kledingwasserijen.

**Man**

Naam: Petrus Truijen  
Geboren: 06-11-1680 te Weert?  
Overleden: leeft in 1750 te Weert  
Geloof: RK  
Adressen: Weert onder 't Keijzersche  
Beroepen:  
Vader: Johannes Truijen w.s.  
Moeder: Margaretha van Montfort w.s.

**Vrouw**

Naam: Catharina Muijters  
Geboren: 28-11-1685 te Weert?  
Overleden: na 1721  
Geloof: RK  
Adressen: Weert  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Martinus Muijters w.s.  
Moeder: Johanna de Bruijn w.s.

**Huwelijk:** 27-01-1709 te Weert

**Kinderen**

|                       |                                                            |
|-----------------------|------------------------------------------------------------|
| 11. Johanna           | doop 04-09-1709 te Weert, overl. in 1746 te Weert?         |
| 12. Maria Magdalena   | doop 22-07-1712 te Weert, overl.                           |
| 13. <u>Petronella</u> | doop 06-12-1714 te Weert, leeft in 1767 te Leiden          |
| 14. Helena            | doop 29-11-1717 te Weert, overl. 17-03-1771 te Weert       |
| 15. Jacobus           | doop 27-08-1722 te Weert, overl.                           |
| 16. Catharina?        | geb. ca 1725, overl. 10-04-1798 te Weert                   |
| 17. Immeken           | geb. ca 1725 te Weert, overl. na okt. 1769-1773 te Leiden? |

---

Over de afkomst van Petronella Truijen (de moeder van Catharina Smits die in 1766 met Jan Berendonk trouwt) is iets meer bekend dan over het gezin waar diens man Godefridus Smits in opgroeide.

Petronella is op 06-12-1714 gedoopt in de rooms-katholieke kerk te Weert als kind van Petrus Truijen en Catharina Muijters. Dit paar is zelf in 1709 aldaar getrouwd en negen maanden later komt Jannetje ter wereld. Uiteindelijk krijgen zij kennelijk zeven kinderen, maar mogelijk waren het er meer. Het is niet helemaal zeker wie van de trouwlustigen in Weert kinderen uit dit gezin zijn. Met name over Johanna bestaan twijfels, want als zij inderdaad met Mathias Nouwen is gehuwd, dan moet er nóg een dochter met haar naam geboren zijn die in 1757 te Leiden met Hendrik Thijssen trouwt ... Is dat niet het geval, dan is de vrouw van Hendrik al 48 jaar oud bij haar eerste huwelijk! Maar Hendrik noemt haar in 1774 Immeken en ook anderen hanteren die naam, dus is het waarschijnlijker dat zij een jong zusje van de in 1709 geboren Johanna is. In elk geval is dochter Petronella via Heemstede in Leiden terecht gekomen en in 1757 woont en trouwt ook Jannetje/Immeke daar. Wie eveneens in Leiden verschijnen zijn Catharina Truijen en haar man Joannes van Bogget. Dit echtpaar is doopgetuige bij een kind van generatie 06 Berendonk in 1775, net als Hendrik Thijssen en Catharina Truijen in 1771. Jammer genoeg is in Weert evenmin als in Venlo bij huwelijken een beroep vermeld, zodat we daar alleen naar kunnen raden. Beide plaatsen liggen voor mij te ver weg om uitvoerig speurwerk te verrichten; daarom resteren hier losse aantekeningen over deze familie en die van Catharina Muijters. De achternamen van de ouders komen tamelijk algemeen voor in deze Limburgse stad.

## Huwelijk op 27-01-1709 te Weert

Weert, huwelijk 27-01-1709.

Petrus Truijen straxit matrum cum Catharina Muijters, tectes Henr. Maes et Maria Anna Muijters.

## Doopboeken

Weert, RK-dopen, de naam Truyr komt niet voor, maar wel vaak de naam Truijen.

Er is slechts één kindje met naam Petronella gedoopt, zie hierna, kinderen van Petrus Truijen en Catharina Muijters.

- 04-09-1709 Joanna, getuigen Jacobus Truijen, Catharina Houben.
- 22-07-1712 Maria Magdalena, getuigen Mathias van Boeckel en Maria Muijters.
- 06-12-1714 Petronella, getuigen Martinus Muijters en Elisabeth Truijen.
- 29-11-1717 Helena, getuigen Petrus Lehen en Helena Truijen.
- 27-08-1722 Jacobus, getuigen Antonius Gelis, Catharina Truijen.

## Huwelijken van de kinderen

|                                     |            |        |
|-------------------------------------|------------|--------|
| Pieterneel Truije met Sevrijn Smit  | 29-05-1745 | Leiden |
| Jannetje Truije met Hendrik Tijsfen | 14-10-1757 | Leiden |

Weert, mogelijkheden huwelijken van de kinderen.

|                                           |            |       |    |
|-------------------------------------------|------------|-------|----|
| Helena Truijen met Bartholomeus Cogels    | 07-01-1737 | Weert | a. |
| Johanna Truijen met Mathias Nouwen        | 12-01-1738 | Weert | b. |
| Catharina Truijen met Johannes van Bogget | 12-01-1751 | Weert |    |

a. getuige o.a. Joanna Truijen.

b. getuige o.a. Helena Truijer.

Jacobus Truijen en Maria Magdalena Truijen zijn waarschijnlijk niet in Weert gehuwd, geen begraafdatum gezien. Er trouwt geen Petronella Truijen in Weert.

(Petrus Truijens met Maria Margaretha Smits 27-09-1739 Weert = w.s. n.v.t.)

RI-huwelijken L136v, 29-05-1745.

Sevrijn [Godefruin] Smit, wede van Pieterneel Baate, wonende op de Marendijk, huwt met Pieterneel Truije, jongedochter van Weert, wonende te Heemstede.

t je gebod den 5 junij 1745. t ije gebod den 12 dito. t iije gebod den 19 dito.

Den bruidegom heeft behoorlijke attestatie vertoont en overgelevert. [Bruid] Moet attestatie van Heemstede over brengen. Op vertooninge van behoorlijke attestatie van Heemstede van dat de drie proclamatie aldaer onverhindert zijn gegaen getr. voor d'H.H. Mrs. Jacob van der Meer en Petrus Cunaeus schepenen op de 19 juni 1745.

RK-huwelijk in de Kuipersteeg op 19 juni 1745 van Godefridus Smeets en Piternella Pruye, getuigen -.

RI-huwelijken M87, aangetekend 14-10-1757.

Hendrik Tijsfen, bleijkersknegt, jongeman van Reckom omtrent Maastricht, wonende op de tweede Bleijk op de Cingel buiten de Koepoort na de Hogewoerdsport ... huwt met Jannetje Truije, jongedochter van Weert onder 't Keijzersche, wonende op de Tweede Bleijk op de Marendijk, vergeselschap met Pieterneel Truije haar suster, wonende als vooren. Getr. 29-10-1757.

Weert 1751.

Joannes van Bogget, pmifsis uibus proclamationibus et cum dispensaoe in 3tia anobis abtenta matrimonium contrahit cum Catharina Truijen, testes Egidius Gielis et Helena Ghijsen. [Zie getuigen in Leiden bij generatie 06 Berendonk.]

## Overlijdensakten

Weert, begraven bij de Minderbroeders.

- Catharina Truijen, weduwe van Joannes Boget, 10-04-1798, inv.nr. 1054.

Weert, begraafboek St. Martinus Parochie (w.s. ook generatie 09 Truijen en Muijters).

- Maria Muijters, echtgenote van Martinus Truijen, 03-11-1702.
- Martinus Muijters, echtgenoot van Catharina Houben, 30-03-1718.
- Maria Anna Muijters, echtgenote van Petrus Leens, 22-10-1722.
- Petrus Muijters, weduwnaar van Anna van Bogget, 20-08-1735.
- Joanna Truijen, echtgenote van Mathias Nouwen, 03-08-1746.
- Helena Truijen, weduwe van Bartholomeus Cogels, 17-03-1771.

## Diversen

Weert, doopgetuigen bij kinderen van Joannes van Bogget en Catharina Truijen zijn in:

April 1751 Petrus Truijen, Helena Ghijsen.

1753 Martinus Truijen loco Joannes Knapen, Margaretha Kuijpers.

1756 Jacobus Driessen en Maria Truijen.

1759 en 1761 n.v.t. (In Leiden geen RK-dopen van dit paar of op naam Truijen.)

RK-doopgetuigen bij de kinderen van Hendricus Tijssen en Janneke Truijen zijn in:

1758 Godefridus Smeets en Petronella Truijen, en in 1762 n.v.t.

Zij zijn zelf in november 1769 getuigen bij de doop van een kindje Smits.

Zus Jannetje Truijen woont in 1757 in bij het echtpaar Godefridus Smits en Pieterella Truijen. Zij houden contact met mensen die net als zij uit Limburg komen, toen: "onder 't Keijzersche".

RI-huwelijken M225v, 25-04-1766, dit betreft een vriendin van zus Jannetje.

Een Frans Lowijs, blekersknecht, trouwt met Johanna Jegers, jongedochter van Weert onder 't Keijzerlijke, wonende op de tweede Bleek buiten de Koepoort, vergeselschap met Jannetje Truén haar goede bekende, wonende als voren.

RI-huwelijken N80, aangetekend 20-11-1772, hertrouw man van Johanna.

Hendrik Thijsfen, wedr. van Johanna Truijen, wonende buiten de Koepoort op de tweede Bleek op de Cingel, vergeselschap met Lambert Thijsfen zijn broeder in de Kijfhoek, huwt met Josina Lugter, jongedochter van Leijden, wonende buiten de Witte Poort op de Heereweg op de bleek, vergeselschap met Lena Lugter [Lugtel], haar zuster, wonende als vooren.  
Getrouwd 05-12-1772.

Weert, op basis van doopgetuigen bij de kinderen van het ouderlijk paar Truijen gezocht:

Een Catharina Houben is op 25-06-1697 gehuwd met Martinus Muijters, getuige daarbij was Maria Muijters.

Een Maria Muijters is op 28-07-1697 gehuwd met Martinus Truijen, getuigen daarbij waren Jacobus Truijen en Joa Muijters.

Een Maria Muijters is op 24-01-1700 gehuwd met Antonius Gelis, getuigen n.v.t.

Een Elisabeth Muijters is op 05-02-1708 gehuwd met Martinus Dries, getuigen n.v.t.

Een Petrus Leije is op 11-08-1709 gehuwd met Maria Anna Muijters, getuigen n.v.t.

Een Johanna Muijters is op 07-02-1736 gehuwd met Martinus Truijen, getuigen n.v.t.

Geen huwelijk van een Mathias van Boeckel gevonden.

Zie huwelijk ouders: een Henrikus Maas is in 1701 gehuwd met Clara Verreijcken.

Weert, bij de kinderen van Martinus Truijen en Maria Muijters zijn in 1701 Martinus Muijters en Maria Boonen doopgetuigen.

Weert, doopgetuigen bij de kinderen van Martinus Truijen en Joanna Muijters zijn in:

1737 Petrus Truijen en Mathia Muijters.

1739 Mathias Coenen en Elisabeth Muijters.  
1742 n.v.t.

Weert, doopgetuigen bij de kinderen van Bartholomeus Cogels en Helena Truijen zijn in:  
1738 n.v.t. [In Leiden geen RK-dopen van dit paar.]

Weert, doopgetuigen bij de kinderen van Mathias Nouwen en Joanna Truijen zijn in:  
1738 n.v.t. 1740 Jacobus Truijen, Maria Deckers. [In Leiden geen RK-dopen gezien.]

Weert, doopboek klapper begint in het jaar 1636; de eerste vermelding Truijen is in 1645. Zonder nadere aanduiding van getuigen-relaties blijft het grotendeels gissen. Er zijn veel mensen met de naam Truijen en diverse personen lijken met meerdere leden van andere families te trouwen, zoals bij Muijters, en vaker dan hier is genoteerd.

Weert, Index van de testamenten goedenisboeken, ORA Weert, prothocollen allerhande akten, geen vermeldingen Muijters, wel het volgende op naam Truijen:

|           |                                     |       |
|-----------|-------------------------------------|-------|
| Jacobus   | 25-05-1740 inv. nr. 4760, folio 20  | zie d |
| Peter     | 25-05-1740 inv. nr. 4760, folio 20  | d     |
| Marie     | 15-11-1749 inv. nr. 4761, folio 103 | a     |
| Lijsbeth  | 26-04-1754 inv. nr. 4762, folio 38  | b     |
| Helena    | 21-01-1771 inv. nr. 4764, folio 190 | c     |
| Catharina | 26-02-1773 inv. nr. 4765, folio 16  | e     |

- Betreft Marie Truijen gehuwd met Lins Cornelifsen.
- Betreft Hendrick Gielis out borgenm. ende outschepen der Buijtenie van Weert ende Lijsbeth Truijen.
- Betreft Helena Truijen, weduwe van Bartel Cogels, sieck naer den lichaeme nochtans haer verstant ... machtig. Zij legateeert aan de grote huisarmen *f* 50,00 aan Matthijs soone Bartel Cogels *f* 50,00 en de rest gaat naar haar erfgenamen haar neef ende nichte, die goed voor haar gezorgd hebben: Ruth Nouwen en Geertruij Nouwen.
- Betreft "Jacobus Truijen, meerderiaerigen jonghman eenighsints cranck naer den lichaeme nogtans gaende ende staende ter straeten en stegen, mitsgaders Peter Truijen sijnen broeder, gesont en wel te pas ..." De eerste comparant legateeert *f* 200,00 aan de huisarmen, *f* 200,00 aan de paters Minderbroeders voor zielemissen en begrafenissen, aan de clergie parochiale kerke *f* 100,00 en de rest aan zijn broeder, die is gehouden *f* 300,00 aan de naaste vrienden en erfgenamen uit te keren. Een met de tweede comparant te samen gekocht huis gaat naar de langstlevende en aan zijn vrienden schenkt hij *f* 1000,00. De tweede comparant schenkt aan zijn tegenwoordige huisvrouw de helft (geen naam). Jaes Cogels is schepen volgens deze akte. Dit zou Petrus, de vader bij generatie 08 kunnen zijn.
- Betreft Catharina Truijen bejaerde jongedochter, gesont. Zij benoemt een kind van Giel Gielis, verwekt bij Aldegondis Pelsen als erfgenaam, w.s. n.v.t.

Gezinnen Weert 1636-1699 geeft een zeer duidelijk overzicht. Het best passende paar *generatie 09 Truijen* is:

Johannes Truijen, huwt 06-08-1675 te Weert met Margaretha van Monfort, kinderen:

|               |            |
|---------------|------------|
| Elisabetha    | 04-10-1676 |
| <u>Petrus</u> | 06-11-1680 |
| Severus       | 26-04-1684 |
| Matthias      | 01-02-1688 |
| Helena        | 05-12-1694 |
| Jacobus       | 20-02-1698 |

Gezinnen Weert 1636-1699, het best passende paar *generatie 09 Muijters* is:

Martinus Muijters en Johanna de Bruijn, getrouwd op – te -. Kinderen:

|                  |            |
|------------------|------------|
| <u>Catharina</u> | 28-11-1685 |
| Maria Johanna    | 12-06-1689 |

In die tijd kwam de familienaam Muijters weinig voor.

Boek: Weert. Het verleden van een stad, Frits Nies, Van Buuren Uitgeverij B.V., Weert, ISBN 90.5695.059.2.

Pagina 118. De 80 jarige oorlog heeft rampzalige gevolgen voor Weert. De bevolking van de stad en de omliggende gehuchten lijdt zwaar onder inkwartiering van militairen en leveranties aan het leger. De schuldenlast van het stadsbestuur is torenhoog. De eens zo welvarende textielstad vervalt tot een armoedig "stedeke"... Niet alleen rijke lieden, ook gewone werklui, merendeels katholieken, zoeken hun heil in de textielnijverheid rond Haarlem. Velen vinden werk bij linnenblekerijen langs de duinen, zwaar en slecht betaald werk. In Holland zelf zijn niet voldoende mensen te krijgen. In Haarlem is de uitoefening van de katholieke godsdienst officieel niet toegestaan. Echter in schuilkerken worden volop missen gelezen.

**Man**

Naam: Jacobus Mouris (ook: Carolus, Maurits)  
Geboren: ca 1670 te  
Overleden: 06-04-1725 begraven te Oegstgeest, overleden te Leiden  
Geloof: RK  
Adressen: Leiden: Orangiegraft (1705)  
Beroepen: (Drapier, 1725?)  
Vader: ... Mouris  
Moeder: NN

**Vrouw**

Naam: Christina/Stephana Lammers/Lambregts/Sommers  
Geboren: 25-04-1676? te Amsterdam  
Overleden: 23/30-12-1747  
Geloof: RK  
Adressen: Amsterdam, Leiden: Janvossensteegh (1705, 1736, 1742), Utrechtse Veer 1731), (Cingelstraat 1722?)  
Beroepen: Huisvrouw  
Vader: Lammert Sommers (w.s.)  
Moeder: Trijntje Reijners Borgemeesters (w.s.)

**Huwelijk:** 19-06-1705 te Leiden

**Kinderen**

Kinderen van Jacobus Maurits en Stephana Sommers/Lammers (zijn tweede vrouw)

1. Jacobus doop 26-08-1707 te Leiden, overl. 12/19-11-1707 te Leiden
2. Francijntje doop 30-09-1708 te Leiden, overl. 17/24-12-1740 te Leiden
3. Joanna doop 26-09-1710 te Leiden, overl. 21/28-01-1741 te Leiden
4. Catharina doop ca 1712 te Amsterdam, overl. 20-02-1767 te (Leiden?)
5. Jacobus doop 06-06-1714 te Leiden, overl. 02/09-09-1719 te Leiden

Kinderen van Jacobus Maurits en Catrijntje Sippeli (zijn eerste vrouw)

1. Cornelia geb. ca 1695 te Leiden, overl. 10-12-1729 Leiden, begr. Oegstgeest
  2. Franciscus doop 23-02-1701 te Leiden, overl. voor juli 1705
  3. Francisca doop 10-02-1702 te Leiden, overl. voor juli 1705
- 

Wanneer we in gedachten terugkeren naar de opeenvolgende generaties Berendonk, dan vinden we Francina Mouris als echtgenote van Willem Berendonk. Zowel zij als haar zus Catharina die met (broer) Jan Berendonk trouwt, zijn dochters van Jacobus Mouris en Christina Lammers c.q. Stijntje Lambregts c.q. Stephana Sommers.

Maar voordat zij een gezin vormen, trouwt Jacobus eerst met Catharina Sippeli. Waar en wanneer, dat blijft een vraag en bovendien moet Catharina de enige in Leiden zijn geweest met deze achternaam. Dát zij in Leiden woonde, blijkt uit de doop van hun kinderen, al is de inschrijving van hun oudste dochter Cornelia (geboren rond 1695 te Leiden) evenmin achterhaald. In 1701 en 1702 laat het paar twee kinderen rooms-katholiek dopen die beiden voor juli 1705 zijn gestorven en aan hun geboorte gingen mogelijk twee direct overleden kindjes vooraf. Catharina sterft zelf voor de zomer van 1705, haar man met hun tienjarige dochter Cornelia achterlatend. Enigszins opmerkelijk is dat naast Joost Trog en Guiliam Baas ook Jacobus zelf voogd over het meisje wordt.

In 1705 hertrouwt hij met de soms van naam wisselende Christina Lammerts. Van Jacobus is niet aangetekend waar hij vandaan komt, maar zij is een Amsterdamse, die met haar zus Sibilla in Leiden is neergestreken.

Enkele maanden later zit Jacobus met een zeer boze vrouw opgescheept. Bij de schout en schepenen van Leiden geeft hij namelijk aan dat “eene Judith Janse Struijff” die op dat moment in Leiden woont, hem ervan beschuldigt haar zwanger te hebben gemaakt. Zij dreigt een toen gebruikelijke tactiek toe te passen: *en plein publique* het kind voor zijn huisdeur neerleggen, zodat de hele buurt gelijk weet wat er aan de hand is. Jacobus stelt zich echter zeer verbolgen op en krijgt voor elkaar dat het haar verboden wordt op straffe van f 50,00 boete hem nog langer te insinueren, tenzij zij binnen zes weken haar zaak hard kan maken. Judith laat daarop volgens de boeken niets meer van zich horen. Niet dat dit bewijst dat Jacobus onschuldig was trouwens. Maar als het toen al moeilijk was om de waarheid te achterhalen, kunnen we hem nu alleen het voordeel van de twijfel geven. Overigens is de vraag of alle volgens het doopboek binnen een huwelijk geboren kinderen ook daadwerkelijk van beide ouders zijn, één van de meest heikele kwesties binnen de genealogie.

Jacobus en Christina krijgen tussen 1707 en 1714 zeker vijf kinderen die in Leiden zijn gedoopt, op Catharina na. Zij is rond 1712 in Amsterdam geboren, waar het gezin kennelijk enige tijd verbleef. Twee kleintjes sterven jong.

Jacob zelf overlijdt in 1725 en wordt begraven in Oegstgeest. Het blijkt dan dat hij drapier van beroep was. Dit houdt in dat hij lakenstoffen liet vervaardigen door anderen en deze zelf verhandelde. In hetzelfde jaar trouwt dochter Cornelia met een droogscheerder. Ook hij heeft een baan die tot de lakenindustrie behoort. Droogscheerders “schoren” met een grote schaar de uitstekende haartjes van een plat op een tafel gelegen stuk stof. Christina Maurits (Lammers) is een jaar later getuige bij de doop van hun eerste kind.

Op verzoek van “Stijntje Lambregts wedue Jacob Mauris” leggen in 1730 twee Leidse burgers een verklaring af dat zij Jacob, toen hij nog leefde, meerdere malen hebben horen zeggen dat hij één broer had en dat die in het buitenland woonde. Nu deze man in Batavia is overleden, zijn de kinderen van haar en Jacob de enige overgebleven erfgenamen.

In 1731 en 1736 volgen de trouwpartijen van de zusjes Francina en Catharina Mouris met de gebroeders Willem en Jan Berendonk.

Christina Lammers woont in de Jan Vossensteeg, vermoedelijk bij haar zus en zwager. In 1737 koopt zij een pand in de Haarlemmerstraat voor f 450,00 contant geld en vijf jaar daarna wordt het tijd om een testament op te stellen. Dochter Johanna is inmiddels reeds rond haar dertigste overleden. Op 28 februari 1742 ligt Christina zelf ziek te bed. Uit de tekst valt op te maken dat de relatie met haar beide schoonzonen prima is en zoals te verwachten benoemt zij haar kinderen en kleinkinderen tot erfgenamen. Mogelijk is ze later weer iets opgeknapt, want ze leeft nog tot eind december 1747. Uiteindelijk is zij gedurende de helft van haar volwassen leven weduwe geweest.

Tot slot volgen hier enkele details over de gezinnen waar Jacobus Mouris en Christina Lammers/Sommers in opgroeiden.

### **Tweede huwelijk Jacobus Mouris met Christina Lammerts op 19-06-1705 te Leiden**

RI-register H75, 19-06-1705.

Jacobus Mouris [1 kind], weduenaar van Catharina Sipeli, wonende op de Orangiegraft, vergeselschap met Guiljaam Baas, zijn goede bekende, wonende op de Langegraft, huwt met Christina Lammerts, jongedochter van Amsterdam, wonende in de Janvossensteegh, vergeselschap met Sibilla Lammerts, haar suster, wonende als vooren. 't je gebod den 20 junij 1705, 't ije gebod den 27<sup>e</sup> dito, 't iije gebod den 4<sup>e</sup> julij. Getrouwd.

### **Doopboeken**

RK-dopen, kinderen van Jacobus Maurits en Catrijntje Sippeli/Sipplé (zijn eerste vrouw)

- 23-02-1701 Franciscus, J, getuige Marijtje Pruijm. [Geen RI-huwelijk van getuige.]
- 10-02-1702 Francisca, J, getuige Hendrijntje Pruijm.

RK-doopboek De Zon vanaf 1705 – september 1708 nagekeken.

- 30-09-1708 baptifani Francinam filiam Jacobi Mori et Christina Somers coniugum sesceptors Jostus Trogh et Catharina Somers.

RK-dopen, kinderen van Jacobus Maurits en Stephana Sommers/Lammers

- 26-08-1707 Jacobus, Z, getuigen Guiliemus Baes en Sibilla Sommers.
- 26-09-1710 Joanna Z, (pa Carolus, ma Stephana Lammers), getuige Joanna Jans van Lindt.
- 06-06-1714 Jacobus, Z, getuigen Georgius Bock, Elisabeth Bock.

Zij zijn zelf bij niemand getuige en geen van allen komen later nog bij de RK-dopen voor.

De doop van Catharina Mouris in Amsterdam niet aangetroffen.

### Huwelijken van de kinderen

|                                                   |            |        |
|---------------------------------------------------|------------|--------|
| Cornelia Mouris met Kasper Rockenkamp (Roggekamp) | 29-12-1725 | Leiden |
| Francine Mouris met Willem Beerendonk             | 26-05-1731 | Leiden |
| Catharina Maurits met Jan Berendonk               | 11-02-1736 | Leiden |

Joanna Mouris is waarschijnlijk nooit gehuwd.

Leiden, RI-register K21v, 29-12-1725.

Kasper Rockenkamp, droogscheerder, jongeman van Paterborn huwt met Cornelia Mouris, jongedochter van Leiden, wonende op de Orangiegraft, vergeselschaft met Abramina Ter Meer, haar bekende, wonende op de Uijterstegraft.

Leiden, RK-huwelijk Appelmarkt.

Cornelia Mauris met Casper Roggenkamp, 30 december 1725, getuige: de Kerk.

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K131, 11-05-1731.

Willem Beerendonk, geboren Finen (Kleeff) jongeman, broodbakker, wonende in de Donkersteegh, vergeselschaft met Joost Frog, zijn bekende in de Jan Vossensteegh, met Francine Mouris, geboren te Leiden, jongedochter, wonende aan de Utrechtse Veer, vergeselschaft met Stijntje Lammers, haar moeder, wonende als voren.  
Getrouwd 26-05-1731.

Leiden, Raadhuis-inteekenregister K229v, 27-01-1736.

Jan Berendonk, weduwnaar van Johanna Pieters, wonende op de Botermarkt, geassisteerd met Wm: Beerendonk, zijn broeder op de Uiterstegraft, met Catharina Maurits, geboren te Amsterdam, jongedochter, wonende in de Jan Vosfesteeg, geassisteerd met Sijntje Somer, haar moeder, wonende als voren. Getrouwd 11-02-1736.

### Overlijdensakten

Leiden, begraafboek 1696-1710 geen Catharina Sippeli.

- 10/17-08-1697 Kind van Jacob Mauritsz, -, Bolw.
- 12/19-12-1699 Kind van Jacobus Maures, -, Bolw.
- 12/19-11-1707 Kind van Jacobus Mourits, -, Bolw.
- 08/15-05-1717 Kind van Jacob Maurits, -, B.
- 02/09-09-1719 Kind van Jacobus Maurits, -, B.
- Buiten begraven: Jacobus Mouris, drapier, naar Oegstgeest, 6 april 1725.
- Buiten begraven: Cornelia Mouris, vrouw van Casper Roggekamp, van de Hooigracht naar Oegstgeest, 10 december 1729.
- 17/24-12-1740 Francyntje Mouris (vrouw van Willem Berendonk), -, PK.
- 21/28-01-1741 Anna Mouris (ongetr.), -, B.
- 23/30-12-1747 Steijntje Lammerts, wed. van Jacob Mourits, PK.
- 21-28-02-1767 Catharina Mouris (vrouw van Jan Beerendonk), -, PK.

Gekeken tot 1811, ook 1<sup>e</sup> klasse begraven gezien en boekje PK nagekeken.

Oegstgeest gaarder 41.

Weegens het begraven. Ik ondergechreve verklare bij defen, ingevolge van d'Ordonnantie op 't middel van het begraven geëmaneert, aangevinge te doen van 't lijk van Jacobus Mouris, gestorven tot Leijden als gehorende onder 't claffis van drie gulden, om dien conform 't voorsz. recht te voldoen, gedaan den 6 april 1725. Philip Boudewijns.

## Diversen

Leiden, weeskamer voogdijboek L 148.

Joost Trogh, hoedemaker en Guilliam Baas, drie-schaft werker, bejide gebede vrunden, zijn voogden gesteld over Cornelia, oud 10 jaaren off daaromtrent, nagelate minderjarige dochter van Catharina Sippeli, gewonnen bij Jacobus Mauris. Compareerenden hebben de voors. voogdije aangenomen ende aan H.H. Weefmren. op den 26 junij 1705 eed gedaan.

Fiat bewijs tot vijf en twintig gls. contant op te brengen. Jacobus Mauris is na 't paffeeen van 't bewijs tot mede voogd gesteld over sijn dogter Cornelia op den 29en dito.

ORA, Register op dispositiën op requesten aan de vierschaar, inv.nr. 144, deel A, 14-11-1705, folio 90v t/m 91v.

Aan de Ed. Agtb. H.H. schout en schepenen der stad Leijden.

Geeft met schuldige eerbiedighejt te kennen Ued. Agtb. onderdanigen burger Jacob Maurits, dat alhoewel hij supplt noijt vleeschelijk heeft geconverseert met eene Judith Janse Struijff, wonende althans binnen deze stad, ofte vader is van het kind, daar van zij vanteert tegenwoordig swanger te gaan, egter de voorne Judith Jans valschelijk voorgeeft, dat hij supplt eer hij was getrouwt, haar zoude hebben geïmpregneerd, drijgende hem supplt naar haar verloffing het voorsz. kint t huijs te zenden ende nademaal het zelve zoude zijn een zeer onbehoorlijke zaken, die den supplt niet en staat te lijden en waar omtrent met billijke middelen behoort te werden voorzien, soo keere den supplt hem tot Ued. Agtb. ootmoedelijk versoekende Ued. Agtb. apponctement penael uijt kragte van 't welke de voorn. Judith Jansz. en alle anderen (des nood zijnde) op zekere grote pane te verbeuren, wede geïnterdiceert de supplt niet te lasteren, ofte na te geeven, dat hij de vader van het kint, daar van zij voorgeeft swanger te gaan, zoude zijn veel min het zelve kint wanneer sij daar van verlost zal zijn, hem supplt t huijs te zenden, voor zijn deur te doen leggen, ofte hem in eeniger manieren feijtelijk hem daar mede te incomoderen, maar ingevallen zij eenigen actie tegens den supplt dien aangaande vermeijnt te hebben, dat zij 't selve geregte zal hebben te institueren voor deze vierschaar, en in cas van oppositie de voorsz. intendictie panaal stad houdende tot partijen gehoord anders zal zijn geordonneert, sij de opposante dag beteyckent voor deze vierschare, om te zeggen de redenen van dien en voorts te aanhoren zodanigen eijsch en conclusie als den supplt ten dage dienende tegens haer sal doen en nemen, daar tegens te antwoorden en voorts te procederen als naar stijle. T welk doende etc. Uijt den naam van den supplt en was getekent A. Toornvliet.

In margine stont: D'H.H. schout en schepenen der stad Leijden gehoord hebbende den innehouden van den nevenstaande rechte authoriseren den eerste bode metten roede desen stad hiertoe versogt omme uijt den naam en van wegen den supplt te adresseeren aan den perzoon van Judith Jansz. Struijff in de voorsz. rechte gemeld ende aande zelve, item alle anderen (des noot) op pane van 50 gulden jegens de hooge overighejd toe verbeuren te interdiceren en te verbieden den supplt eenig kind t huijs te zenden, voor zijn deur te leggen, off seijtelijk daar mede te incomoderen maar ingevalle zij Judith Jans vermeijnt eenige actie op den supplt te hebben dat se die zal hebben te institueren binnen den tijt van ses weeken na de sinsinuatie dezies laat copie op zegel en relateert u wedervaren. Actum den 14 november 1705, onder stond mij prasent en was getekend G.D Munt.

[Er is rond die tijd vrijwel zeker slechts één Jacobus Maurits in Leiden. Geen RK/NH-doop van een kindje van Judith Janse Struijff gezien in 1705/1706. Niets staat hierover in het Crimineel Vonnisboek.]

RK-doopgetuige bij het enige kind van Kasper Roggenkamp en Cornelia Mouris is in 1726 onder andere Christina Mauris.

RI-register J 183, augustus 1722. Bij het huwelijk van Jan Beunenbroek en Cornelia de Vogel is onder andere "Stijntje Somer, wonende in de Cingelstraat" getuige van de bruid. Geen RK-dopen in Leiden van dit paar gezien.

RI-register L 247, mei 1752. Bij het huwelijk van Willem Speelmans met Maria Bergers is "Catarina Maurits haar goede bekende, wonende op de Boetermart" getuige van de bruid. De doopgetuigen bij dit paar zijn verder niet van toepassing.

ORA, Minuten van Civiele Zaken, rechterlijk archief inv. nr. 86, deel BB, akte 55.  
Compareerden voor de ondergesrn. heeren scheepenen der stad Leijden Joseph Benoot, en Jacobus Aalberts burgers en inwoonders deeser steede beijde van competenten ouderdom, dewelke verclaerden ter requisitie van Stijntje Lambregts wedue Jacob Mauris, waer en waaragtig te weesen, dat sij deposanten wel gekend hebben d'voorsr. Jacob Mauris, en uijt zijn eijge mond diverse malen hebbe hooren seggen, dat hij nog was hebbende een eenige broeder genaemt Cristiaan Mauris dewelke uijtlandig was, dog nu op t sijn tuijs reijs ongetrouwt van Batavia overleeden in deesen jaere 1730; dat dezelve Jacob Maurits heeft nagelaeten twee kinderen met naame Francijntje en Catarina Mauris, gewonnen bij dezelve Stijntje Lambregts fijnde dezelve twee kinderen, de naeste vrienden mitsgaeders broeders kinderen, van Cristiaan Mauris voornoemt sonder dat hij Cristiaan Mauris eenige andere vrienden 't sijn vader, moeder, broeders of susters meerder heeft nagelaeten, dan dezelve twee kinderen tot de nalatenschap van hem Cristiaan Mauris soude sijn geregtigt. Wijders niet getuijgende geevende voor reedenen van weetenschap als in den text, presenteerende 't selve met eede te willen bevestigen. Soo waarlijk &c Actum den elfde november 1700dertigh.

Leiden, Bonboek Oostmarendorp Landzijde, folio 176 Maerendorp Noortfijde.

- \* Is bij Maria Larijn, wed. en boedelhoudfter van Hendrik Bubak, verkogt aan Stijntje Lammens, wed. Jacobus Maurits, belast met de voortz. pagt om iij C L gls gereed geld. 26.9.1737. [Geen waarbrief gezien.]
- \* Op den 29 junij 1764 is alhier overgelevert extract uijt de testamenten van Stijntje Lammens, wede Jacob Maurits gepaffeert voor de nots. Albertus Kleijnenberg en get. binnen deze stad in dato den 28 februarij 1742 waar bij blijkt dat zij tot haar erfgenaam heeft geïnstitueert haar dogter Catharina Mauris getrouwt met Jan Berendonck, voor de eene helfte ende het kind van haar overleede dogter Francina Maurits genaamt Jan Berendonck, voor de wederhelfte, is bij Jan Berendonck zoo in privé voor de eene helfte als in qualité voor de wederhelfte verkogt aan Jan Hoos, bel. als boven om xxx gls gereed geld. 30.6.1764.

Leiden, notaris Albertus Kleijnenberg, jaar 1742, akte 50.

Tefatrice heeft verklaert tot geen vier duysent gls gegoet te zijn.

In den naame des Heeren Amen. Op huijden den agt en twintigften februarij van den jare 1742 des avonds de klokke omtrent half agt uijren compareerde voor mij Albertus Kleijnenbergh, notaris Publ. bij den Ed. Hove van Holland geadmitteert binnen de stad Leijden resideerende, ende voor de naergenoemde getuijgen. De eerbare Stijntie Lambrechts, wed. van Jacob Mouris woonende in de Jan Vossensteeg binnen deese stad mij nots. bekend, weefende sij compte siekelijk van lichaam te bedde leggende, edogh hebbende niettemin haar verstand reedenen ende memorie wel magtig, ende ten vollen gebruikende naar allen uijtwendigen schijn. Dewelke verklaarde van voorneemen te weesen niet van deeser weerelt te scheijden sonder eerst ende alvorens van hare tijdelijke goederen te hebben gedisponeert, dienvolgende eerft revoceerende caffeerende, dood ende te niet doende bij deefen alle voorgaande testamenten, codicillen, ende generalijk alle andere actens van uijtterste willen egeene van dien uitgesondert, als sij compte voor dato deefes in eeniger lande, manieren gemaakt ofte verleeden souden moogen hebben, ende over sulx bij deesen van nieuws disponeerende.

Soo verklaerde sij testatrice tot haar eenige algeheele en universeele erfgenaamen te maaken noemen stellen ende te infitueeren gelijk sij doet bij deesen haer tefatrices dogter Catharina Mauris, getrouwt met Jan Beerendonck voor de eene helfte. Ende het kind van haar overleeden dogter Francina Mauris in huwelijk verweckt bij Willem Beerendonck, genaemt Jan Beerendonck voor de weeder helfte ende bij vooroverlijden van een van hun derselver wettige descendenten bij representatie, ende dat in alle de goederen zoo roerende als onroerende geene van dien uijt

gesondert, die sij testatrice metter dood sal komen te ontruïjmen ende naar te laten, met vollen regten van institutie.

Is voorts haer testatrices expresse wille ende begeeren dat haer aanbehuwde soon Willem Beerendonck, geduijrende sijn voorne kinds minderjarigheijt ofte eerder huwelijken staate, sal hebben trecken ende genieten de suijsere jaarlijkse vrugten en innekkomsten van sodanige goederen en capitaal als het voorne sijne kind in kragte deefes sal komen te erven ofte te verkrijgen. Ende welke gemelte penningen en gelden geduijrende de minderjarigheijt ofte eerder huwelijken staate van haer testatrices voorne kindskind bij deffels vader Willem Beerendonck voorengemelt sullen mogen werden geëmplojeert ende gebruikt, ende dat op alsulke wijze en maniere als den-selven met de naer te noeme sijne meede voogd convenieeren ende over een komen sal. Stelden en committeerden voorts sij testatrice tot absoluijte voogden bij aldien sij eenige minderjarige uijtlandige of andere toesigt behoevende kind, kindskind of kinderen en erfgenaamen soude moogen koomen agter te laten, te weeten d'Eersamens Jan Beerendonck en Willem Beerendonck gebroeders, beijde haer testatrices aanbehuwde zoonen voornt. Geevende ende verleeneende deselven ende een ijder van hun in't bijzonder sodanige ampele en onbepaalde last magt en autoriteijt als alle voogd of voogden naar regten reedenen ende billikheijt toekomt ende eenigsints kan of mag gegeven werden ende wel specialijk met magt van adsumptie ende surrogatie. Voorts meede omme roerende ende onroerende goederen des boedels sonder decreet van den regter te moogen verkoopen en transporteeren. Wijders met uijtsluijtinge van alle vrunden heeren magistraten weesmeesteren bailjuwen, schouten en weesmannen ende wel specialijk d E:E: Heeren weefmeesteren deefter stad, ofte anderen waer haer testatrices sterfhuijs sal moogen komen te vallen ofte die in deesen eenig het minste gesag soudén mogen of behooren te hebben als alle defelven ende een ijder van hun daer van voor nu ende altijd ten vollen ontlastende excuseerende, ende reverentel. uijtsluijtende bij defen. Alle 't geene voorzf. staat, zijde ende verklaerde sij testatrice alsoo te weesen haer testament laeste en uijtterste wille, ordonneerende ende begeerende dat alle 't selven daer voren valideeren ende volkomen effect sorteeren sal, 't sij als testament codicil, ofte soo het selve best sal kunnen en moogen bestaan. Verfoekende en consenteerende sij testatrice hier van door mij notaris kenniffe gedraagen gemaakt ende geleevert te werden testament in forma. Aldus gedaan verleeden ende gepaffeert binnen de stad Leijden ter presentie van Qualtherus Smit en David Onnekinck als getuijgen ten deesen versogt.

[Ondertekend] stijjita mouris.

PS: Na haar overlijden eind 1747, in 1748 bij deze notaris niets op haar naam gevonden.

#### *Generatie 09 Mouris*

Vader en moeder: ... Mouris en NN, beiden voor 1731 overleden.

Kinderen:

Jacobus                                      geb. ca 1670 te, huwt Christina Sommers/Lammers

Christiaan                                    geb. ..., overl. 1730, ongehuwd, VOC

Eventuele andere kinderen zijn overleden voor 1731.

#### *Generatie 09 Lammers/Sommers*

Vader en moeder: w.s. Lammert Sommers en Trijntje Reijners Borgemeesters.

Kinderen:

Christina                                    geb. 07-11-1662 te Leiden, overl. voor 1777

Christiaan                                   geb. 07-01-1674 te Amsterdam, overl.

Christina/Stephana                      geb. 25-04-1676 te Amsterdam, overl. 1747 te Leiden

Catharina                                   geb. ca 1780 te Leiden, overl. na 1700

Sibilla                                        geb. ca 1682 te ..., overl. 1741 te Leiden

Huwelijken

Christina Lammers met Jacob Mouris, zie hiervoor.

Sibilla Lammers met Joost Trog (geen huwelijk in Leiden of Amsterdam).

Catharina met Guiljaem Baes, zie hieronder.

Leiden. Op 07-11-1662 laten Lambert Soomers en Trintie Borgemesters in de B-kerk hun dochter Cristina RK dopen. Getuigen Jan Harberlinck en Janitie Soomers. Dit is hun enige in Leiden gedoopte kind. Mogelijk zijn dit de ouders van Christine Lammers/Sommers; zij zijn later naar Amsterdam vertrokken. Op naam Lammers en Somers geen passend huwelijk gevonden en op Lammers geen passende RK-dopen. Tussen 1651 en 1700 geen huwelijk in Amsterdam gezien van de ouders en poorters 1655-1700 n.v.t.

Amsterdam, dopen 1671-1690 op Sommer en Sommeren.

- 07-01-1674 Christiaan, kind van Lambert Sommer en Trijntje Borgemeesters, RK K Geloof-Hoop-Liefde, nr. 343, blz. 43.
- 25-04-1676 Cristina, kind van Lambert Sommeren en Trijntje Reijners, RK K Geloof-Hoop-Liefde, nr. 343, blz. 50.

Leiden, RI-intekenregister G255, 21-01-1701.

Guiljaem Baes, jongeman van Brugge, drieschaftwr., wonende op de Middelstegracht, huwt met Catharina Lamberts, jongedochter van Leijden, wonende op de Middelstegracht, vergeselschap met Sebilla Lamberts haer suster in de Jan Vossensteegh.

Getrouwd 05-02-1701. [Geen RK-dopen gezien van kinderen van dit paar.]

Leiden, waarbrieven 1736, nr. 124. Zie 526 West Marendorp Landzijde, bij generatie 06 en generatie 07 Berendonk.

Wij schepenen in Leijden oirconden dat voor ons gekomen ende verfchenen is Joost Trogh, verklarende verkogt te hebben ende opdroegh dienvolgende bij desen aan ende ten behoeve van Willem Beerendonk, Een huijs ende erve, ftaande ende geleegen binnen dezer stede aan de oostzijde van de Jan Vossensteegh tegen over de Claresteegh belend aan de eene zijde Pieter van der Silver ende aan de andere zijde Thomas Jenkins, en uijtkomende door seekere gemeene Poort tot op de Oude Voldersgracht.

[Zonder belastingen, oude waarbrief 18 september 1709. De koopsom wordt voldaan] ende dat met een custingh off rentebrief, innehoudende een jaerlijkse lijfrente van twee en vijftigh guldens, te betalen geduurende het leven, van den verkoper ende desselfs jegenwoordige huijsvrouw Sibilla Soomers, ofte de langstleevende van hen beijden, alle vier en deeljaers met een geregt vierde part, ingegaen zijnde de voorsz. lijfrente met den 1<sup>e</sup> meij deses jaers 1736 ende zal hij verkoper 't voorsz. huijs mogen blijven gebruiken ende bewonen, zoo lange als 't hem goeddunkt zouden zonder daer voor eenige huurpenningen aen den koper te betaelen, dog zal den koper geduurende die tijd aan hem verkooper, de voorsz. jaarlijkse lijffrente niet behoeven te betaelen, zal voorts hij verkoper gehouden zijn indien hij metter woon uijt het voorsz. verkogte wilde vertrekken, het zelve aan den koper ten behoorlijken tijd te waarschouwen. Ende is het voorsz. huijs ende erve om den XL penen te vinden door roijmren deser stadt getaxeert geworden, die het zelve geoordeelt hebben waardigh te zijn ses hondert en tien guldens. In oirconden desen met onze zegelen bevestigt op den 2<sup>e</sup> junij 1736, is get. DVROIEN. Overgegeeven aan den verkoper op den 24<sup>e</sup> aug. 1736.

Leiden, begraafboeken.

- 04/11-03-1741 Sibilla Lammers (vrouw van Joost Trog), -, PK.
- 11/18-11-1741 Joost Trog (wed. v. Sibilla Lammerts), -, PK.